หลักการใช้ประโยชน์พื้นที่สองข้างทางหลวง ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๑๑ เห็นชอบด้วยแล้ว

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาหลักการที่กระทรวงเกษตร เสนอตามนัยคำปรารภของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีกับปลัดกระทรวงเกษตร ในระหว่างไปตรวจราชการจังหวัดต่าง ๆ เรื่องการบุกรุกพื้นที่บริเวณริมถนนสายต่าง ๆ ที่ก่อสร้างขึ้นใหม่หรือทางเดิมที่มีอยู่แล้ว เช่น เส้นทางสายสระบุรี ลพบุรี ระยอง กบินทร์ ฯลฯ ว่า เส้นทางหลวงทุกสายเป็นทางสายหลักอยู่แล้ว ควรกำหนดที่ดินสองข้างทางหลวงที่ตัดใหม่และวางแผนการให้แน่นอน แล้วจัดสรรให้เข้าอยู่เสียเลยเพื่อจะได้เป็นระเบียบเรียบร้อย แทนที่จะบุกรุกเข้าถือครองโดยพลการและได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๑๐ ให้

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินสองข้างทางหลวงขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงเกษตร	เป็นประธานกรรมการ
(๒) อธิบดีกรมป่าไม้	เป็นกรรมการ
(๓) อธิบดีกรมที่ดิน	เป็นกรรมการ
(๔) อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	เป็นกรรมการ
(๕) อธิบดีกรมทางหลวง	เป็นกรรมการ
(๖) อธิบดีกรมการปกครอง	เป็นกรรมการ
(๗) อธิบดีกรมชลประทาน	เป็นกรรมการ
(๘) ผู้อำนวยการกองโครงการ กรมป่าไม้	เป็นเลขานุการ

และให้คณะกรรมการดังกล่าวนี้มีอำนาจหน้าที่พิจารณากำหนดพื้นที่ดินสองข้างทางหลวง ที่ก่อสร้างขึ้นใหม่หรือทางหลวงเดิมที่มีอยู่แล้ว และทางหลวงที่จะดำเนินการก่อสร้างต่อไปว่า พื้นที่ดินสองข้างทางหลวงบริเวณใดควรรักษาไว้เป็นป่าไม้ บริเวณใดควรเป็นที่จัดสรรและบริเวณใดที่ไม่เหมาะสมเพื่อการเกษตรกรรม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น ก็ควรจะปลูกสร้างสวนป่าขึ้นใหม่

ในการพิจารณากำหนดพื้นที่ดังกล่าวแล้วนั้น ห้ามมิให้นำบ่าต้นน้ำลำธาร ที่ลาดชัน ที่เขา ที่ภูเขา ที่สงวนหวงห้าม หรือที่ดินซึ่งทางราชการเห็นสมควรสงวนไว้เพื่อประโยชน์อื่นใด หรือที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันไปจัดสรรเพื่อให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยทำกิน และให้คณะกรรมการนี้มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินการสำรวจพื้นที่ดินสองข้างทางหลวง เพื่อดำเนินการสำรวจข้อมูลเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

๒. เมื่อคณะกรรมการตามข้อ ๑ ได้พิจารณากำหนดพื้นที่ดินสองข้างทางหลวงสายหนึ่งสายใดเสร็จแล้ว ให้กรมที่มีหน้าที่จัดสรรที่ดินดำเนินการพิจารณาจัดสรรที่ดินตามมติของคณะกรรมการดังกล่าวได้เลย โดยให้เข้าดำเนินการจัดสรรในพื้นที่ที่ถือว่าเป็นเขตที่ดินจัดสรรเพื่อการเกษตรกรรมหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น ให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยทำกินเป็นอันดับแรก แล้วให้รายงานคณะกรรมการตามข้อ ๑ เพื่อทราบแล้วให้คณะกรรมการนี้พิจารณารายงานคณะรัฐมนตรีขออนุมัติเพื่อเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ซึ่งคณะรัฐมนตรีเคยมีมติให้สงวนไว้ตามผลการจำแนกประเภทที่ดิน มาเป็นที่ดินจัดสรรตามมติของคณะกรรมการตามข้อ ๑ ตามลำดับต่อไป

๓. ให้กรมที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดสรรและควบคุมให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ดินจัดสรรสองข้างทางหลวงสายต่าง ๆ ตามมติคณะกรรมการตามข้อ ๑ และตามหลักการในข้อที่ ๒ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยต่อไป และให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือตามที่คณะกรรมการตามข้อ ๑ จะได้พิจารณากำหนดหลักการต่าง ๆ ที่ไม่ขัดแย้งกับหลักการดังกล่าวมาแล้วด้วยนั้น

บัดนี้ คณะกรรการ ฯ พิจารณากำหนดหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินสองข้างทางหลวง ได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ วันที่ ๖, ๒๔, ๒๗ มิถุนายน ๒๕๑๑ วันที่ ๑, ๑๓ และ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๑๑ เห็นสมควรกำหนดหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินสองข้างทางหลวงต่อไปนี้

ข้อ ๑. การพิจารณากำหนดหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินสองข้างทางหลวง ยกเว้นทางหลวงในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล กับที่ดินที่ได้จำแนกไว้เป็นที่จัดสรร ซึ่งหน่วยราชการรับไปดำเนินการอยู่ ให้ดำเนินการโดยยึดถือความสำคัญและความจำเป็นของเส้นทางตามลำดับดังนี้ คือทางหลวงที่กำลังสร้างหรือเพิ่งสร้างเสร็จใหม่ ทางหลวงที่ได้วางแนวสำรวจไว้แล้ว ทางหลวงที่สร้างเสร็จแล้ว

สำหรับพื้นที่สองข้างทางรถไฟให้ดำเนินการตามหลักการเดียวกันกับทางหลวง

๑.๑ ทางหลวงสายใดตอนใด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรยกเว้นไม่ต้องทำการสำรวจตามหลักการนี้ ให้เสนอคณะอนุกรรมการจำแนกที่ดินประจำจังหวัดพิจารณาเสนอความเห็น แล้วรายงานคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาต่อไป

๑.๒ พื้นที่สองข้างทางหลวงที่ต้องสำรวจให้กำหนดระยะข้างละ ๒ กิโลเมตร จากแนวศูนย์กลางของทางหลวง

๑.๓ ให้กรมที่ดินประกาศเตือนกำชับให้มีการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งห้ามการเข้ายึดถือครอบครองหรือกระทำการใด ๆ ในที่ดินของรัฐบริเวณสองข้างทางหลวงที่ต้องทำการสำรวจ เมื่อได้มีประกาศดังกล่าวแล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบสั่งเจ้าหน้าที่ควบคุมมิให้มีการจับจองที่ดินสองข้างทางหลวงให้เป็นไปตามประกาศของกรมที่ดิน โดยให้ถือปฏิบัติตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๙๙ และหนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนมากที่ ๙๒๑๐/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๔๙๙ เรื่องการจัดที่ดินเพื่อประชาชน

๑.๔ ให้คณะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามข้อ ๔.๒ ทำเครื่องหมายหรือป้ายแสดงแนวเขตสำรวจให้ทราบ และให้มองเห็นได้อย่างชัดเจน

ข้อ ๒. พื้นที่สองข้างทางหลวงที่สงวนไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

๒.๑ พื้นที่ควรสงวนไว้เพื่อการบำไม้ คือ

๒.๑.๑ อุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน

๒.๑.๒ เขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่า

๒.๑.๓ สวนพฤกษศาสตร์และสวนรุกชาติ

๒.๑.๔ สถานีทดลองแปลงตัวอย่างของกรมป่าไม้

๒.๑.๕ สวนป่าของกรมป่าไม้

๒.๑.๖ พื้นที่ป่าไม้ที่มีสภาพสมบูรณ์หรือมีไม้ค่า เช่น ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าโครงการรายย่อย ป่าผูกขาด และป่าสัมปทาน ฯลฯ หรือป่าที่ใช้ประโยชน์ทางอ้อมได้

๒.๑.๗ พื้นที่บนภูเขาในเขตลุ่มน้ำที่มีความลาดชันมากมีดินผิวบนไม่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกตามหลักการจำแนกสมรรถนะของที่ดิน

๒.๑.๘ พื้นที่เหมาะสมที่จะรักษาไว้เป็นป่าหรือที่พักผ่อนหย่อนใจ

๒.๑.๙ พื้นที่ป่าชายทะเลหรือริมตลิ่งที่น้ำท่วมถึง

๒.๑.๑๐ พื้นที่รับน้ำรอบอ่างเก็บน้ำที่ทางราชการสร้างขึ้น

๒.๑.๑๑ พื้นที่ป่าริมลำน้ำลำห้วย ซึ่งควรสงวนไว้เพื่อการรักษาความชุ่มชื้น หรือป้องกันดินพังทลายในระยะจากริมลำน้ำลำห้วยไม่เกิน ๑๐๐ เมตร ตามความเหมาะสม

๒.๒ พื้นที่ควรสงวนไว้เพื่อประโยชน์อื่น คือ

๒.๒.๑ พื้นที่เว้นไว้เป็นทางสาธารณะกว้างไม่ต่ำกว่าสายละ ๒๐ เมตรแยกออกจากทางหลวงทั้งสองข้างทาง มีระยะห่างกันไม่เกิน ๕ กิโลเมตร นอกจากนี้ให้มีพื้นที่เว้นไว้เป็นทางซอยภายในกว้างไม่ต่ำกว่าสายละ ๑๐ เมตร ตามความเหมาะสมแล้วแต่สภาพของท้องที่

๒.๒.๒ พื้นที่สามเหลี่ยมหัวมุมทางแยกทั้งสองข้างทางของทางสาธารณะที่แยกจากทางหลวงมีความยาวข้างละ ๑๐๐ เมตรตามแนวทาง

๒.๒.๓ พื้นที่บ่อดินหรือแหล่งวัสดุที่ใช้ในงานก่อสร้าง

๒.๒.๔ พื้นที่เหมืองแร่

๒.๒.๕ พื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์สาธารณะ

๒.๒.๖ พื้นที่หนองบึงหรือแหล่งน้ำตามธรรมชาติ

๒.๒.๗ พื้นที่ซึ่งหน่วยราชการได้สงวนหรือหวงห้ามไว้

๒.๒.๘ พื้นที่ซึ่งใช้ประโยชน์ในทางราชการโดยตรง หรือพื้นที่ซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น โรงเรียน สนามกีฬา ที่พักริมทาง ป่าช้า ฯลฯ

ข้อ ๓. พื้นที่ที่ถูกราษฎรแผ้วถางแล้วทอดทิ้งให้พิจารณาดำเนินการให้เกิดประโยชน์ต่อทางการป่าไม้หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

ที่ มท. ๐๖๐๔/ว. ๔๓๗ กระทรวงมหาดไทย

๖ ตุลาคม ๒๕๑๕

เรื่อง การอนุญาตให้ขุดทราย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี และอ่างทอง)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือ ฝรมช. ๔๘๙๓/๑๕ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๕

กระทรวงมหาดไทยขอส่งสำเนาหนังสือที่ ฝรมช. ๔๘๙๓/๑๕ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๕ เรื่องการอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำเจ้าพระยา (ขุดทราย) มาเพื่อทราบและสั่งเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามนัยมติของสภาบริหารคณะปฏิวัติ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๕ โดยอนุโลมต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พ. สุวรรณรัฐ**

(นายพ่วง สุวรรณรัฐ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๕๓๒/๒๕๑๖

เรื่อง แต่งตั้งกรรมการพิจารณาเรื่องราวขอสัมปทานตามมาตรา ๑๒ และขออนุญาตประกอบกิจการตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๗๗/๒๕๑๔ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๑๔ แต่งตั้งกรรมการพิจารณาเรื่องราวขอสัมปทานตามมาตรา ๑๒ และขออนุญาตประกอบกิจการตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินไว้แล้ว นั้น

บัดนี้ เพื่อความเหมาะสมเห็นควรแต่งตั้งผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการพิจารณาเรื่องราวขอสัมปทานตามมาตรา ๑๒ และขออนุญาตประกอบกิจการตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเพิ่มขึ้น โดยให้มีหน้าที่ตามกำหนดไว้ในคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๗๗/๒๕๑๔ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๑๔

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๑๖

(ลงชื่อ) ถ. สุนทรศารทูล

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ที่ มท. ๐๖๐๔/ว. ๓๔๗ กระทรวงมหาดไทย

๑๔ กันยายน ๒๕๑๖

เรื่อง ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งไปยังกระทรวงมหาดไทยว่า คณะกรรมาธิการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๗ ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการดูดทรายของเอกชนว่า รัฐบาลควรวางมาตรการควบคุมการดูดทรายของเอกชนอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน และมิให้ก่อความเดือดร้อนแก่ราษฎรในบริเวณที่มีการดูดทราย ตลอดจนป้องกันมิให้การดำเนินงานดูดทรายกีดขวางการจราจรทางน้ำด้วย และคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๑๖ ลงมติให้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

กระทรวงมหาดไทยจึงขอเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้แจ้งให้คณะอนุกรรมการประจำจังหวัดทราบและพิจารณาดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญดังกล่าวโดยเคร่งครัดต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ชลอ วนะภูติ

(นายชลอ วนะภูติ)

รองปลัดกระทรวง สั่งราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๔/ว. ๓๕๘ กระทรวงมหาดไทย

๑๔ กันยายน ๒๕๑๖

เรื่อง การขออนุญาตเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๙ และการขอสัมปทานตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับการขออนุญาตเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๙ และการขอสัมปทานตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ได้กำหนดให้มีการประสานงานกับหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ หน่วยทหารแขวงการทาง ล่าช้าไม่รวดเร็วทันความต้องการของประชาชน เห็นควรยกเลิกวิธีการดังกล่าวเสีย กระทรวงมหาดไทยจึงวางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้เสียใหม่ดังนี้

๑. ให้จังหวัดตั้งคณะกรรมการประจำจังหวัดขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าหน่วยศิลปากร (ถ้ามี) ป่าไม้จังหวัด นายช่างกำกับแขวงการทาง ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่อยู่ใกล้เคียง ทรัพยากรธรณีจังหวัด (ถ้ามี) เป็นกรรมการ และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องราวขออนุญาตเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๙ และการขอสัมปทานตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่วางไว้ แล้วเสนอผลการพิจารณาพร้อมด้วยความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการต่อไป

๒. ในกรณีอำนาจในการอนุญาตเป็นของอธิบดีกรมที่ดิน หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้จังหวัดส่งเรื่องราวทั้งหมดพร้อมกับความเห็นของคณะกรรมการและจังหวัดไปยังกรมที่ดินเพื่อดำเนินการต่อไป

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ และถือปฏิบัติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ชลอ วนะภูติ**

(นายชลอ วนะภูติ)

รองปลัดกระทรวง สั่งราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

ด่วนมาก
ที่ มท. ๐๖๐๔/ว. ๘๘ กระทรวงมหาดไทย

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

เรื่อง คณะกรรมการต่าง ๆ ของกระทรวงมหาดไทย
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร)
อ้างถึง หนังสือกรมที่ดินที่ มท. ๐๖๐๔/ว. ๑๔๘๘๖ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๑๖ และที่ มท. ๐๖๐๔/ว. ๒๖๘ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๑๖

ตามที่กรมที่ดินได้แจ้งมาว่า คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาคณะกรรมการต่าง ๆ ที่กระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรให้ดำเนินการต่อไปจำนวน ๑๙ คณะ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๖ แล้ว มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ซึ่งในจำนวนดังกล่าวมีคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการขออนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำเจ้าพระยา (ขุดทราย) ประจำจังหวัดด้วย ซึ่งต่อมาคณะกรรมการชุดนี้ได้สลายตัวไปตามคณะรัฐมนตรีที่แต่งตั้งนั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ลงมติเห็นชอบและอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ได้ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยมีคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำเจ้าพระยา (ขุดทราย) ประจำจังหวัดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป และขอได้แจ้งให้กรรมการต่าง ๆ ทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ชลอ วนะภูติ**
(นายชลอ วนะภูติ)
รองปลัดกระทรวง สั่งราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

หมายเหตุ
หนังสือที่อ้างถึงมีอยู่ต่อท้ายหนังสือนี้

ที่ มท. ๐๖๐๔/ว. ๑๔๘๖ กรมที่ดิน

๑๙ มิถุนายน ๒๕๑๖

เรื่อง คณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำเจ้าพระยา (ขุดทราย)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท. ๐๖๐๔/ว. ๔๓๗ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกข้อความที่ มท. ๐๒๐๑/๕๙๕ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๑๖

ตามที่กรมที่ดินได้ส่งหนังสือ ฝรมช. ๔๘๙๓/๑๕ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๕ แจ้งมติของสภาบริหารคณะปฏิวัติเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๕ เรื่องการอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำเจ้าพระยา (ขุดทราย) มาเพื่อโปรดทราบ นั้น

บัดนี้ กรมที่ดินได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาคณะกรรมการต่าง ๆ ที่กระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรให้คงดำเนินการต่อไปจำนวน ๑๙ คณะ แล้วเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๖ มีมติเห็นชอบด้วยตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ซึ่งในจำนวน ๑๙ คณะ ดังกล่าวนี้ มีคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำเจ้าพระยา (ขุดทราย) ประจำจังหวัดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **วงษ์ ช่อวิเชียร**

(นายวงษ์ ช่อวิเชียร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมที่ดินสาธารณสมบัติ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ที่ มท. ๐๖๐๑/๕๕๕ **วันที่** ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๑๖
เรื่อง คณะกรรมการต่าง ๆ ของกระทรวงมหาดไทย

เสนอ กรมที่ดิน

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาคณะกรรมการต่าง ๆ ของกระทรวงมหาดไทยแล้ว เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๖ ได้มีมติเห็นชอบด้วยตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ดังปรากฏตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๓/๖๑๕๙ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๑๖ ที่ได้แนบมาพร้อมบันทึกนี้

สำหรับกรมที่ดิน มีคณะกรรมการที่ให้คงดำเนินการต่อไป รวม ๓ คณะ ดังนี้ คือ

๑. คณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยกรรมสิทธิ์ในอาคารชุด (แฟลต)

๒. คณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำเจ้าพระยา (ขุดทราย) ประจำจังหวัด

๓. คณะกรรมการพิจารณาถอนสภาพและปรับปรุงที่หวงห้ามตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

จึงให้กรมติดต่อนัดหมายดำเนินการไปยังหน่วยที่เกี่ยวข้องต่อไป.

(ลงชื่อ) **ดำริ น้อยมณี**
(นายดำริ น้อยมณี)
รองปลัดกระทรวง สั่งราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ที่ มท. ๐๖๐๔/ว. ๒๖๙ **กระทรวงมหาดไทย**

๒๘ มิถุนายน ๒๕๑๖

เรื่อง การอนุญาตให้ดูดทราย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการ ฯ ๑ ชุด

๒. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ๑ ฉบับ

ด้วยในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๖ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบ ตามข้อเสนอของกระทรวงมหาดไทยที่เห็นว่า เรื่องการดูดทรายเท่าที่มอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท้องที่เป็นประธานและผู้แทนกรมที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ ตามมติสภาบริหารคณะปฏิวัตินั้น งานยังไม่เรียบร้อย ควรมีกรรมการระดับกระทรวง โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า กรมชลประทาน กรมตำรวจ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม และกรมที่ดิน เป็นกรรมการส่วนระดับจังหวัด อาจมีอนุกรรมการดำเนินการ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวได้ คณะกรรมการได้ประชุมพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๑๖ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๖ ณ กระทรวงมหาดไทย และมีมติดังนี้

๑. ให้คณะกรรมการประจำจังหวัดที่ตั้งขึ้นตามมติของสภาบริหารคณะปฏิวัติ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๕ คงทำหน้าที่ต่อไป โดยให้ถือว่าเป็นคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดตามนัยมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๖

๒. อำนาจหน้าที่ตลอดจนมาตรการในการดำเนินการของคณะอนุกรรมการให้พิจารณาดำเนินการตามบันทึกของรองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๑๕

๓. ในการพิจารณาดำเนินการของคณะอนุกรรมการ หากมีปัญหาหรือขัดข้องในทางปฏิบัติประการใด จนไม่อาจชี้ขาดลงไปได้ ให้ส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการพิจารณา

จึงเสนอให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณา

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าว จึงเรียนมาเพื่อทราบ และถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ชลอ วนะภูติ**

(นายชลอ วนะภูติ)

รองปลัดกระทรวง สั่งราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตให้ดูดทราย
ครั้งที่ ๑/๒๕๑๖
เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๑๖
ณ ห้องประชุมกระทรวงมหาดไทย

รายชื่อผู้เข้าประชุม

๑.	นายชลอ วนะภูติ	รองปลัดกระทรวงมหาดไทย	ประธานกรรมการ
๒.	นายวงษ์ ช่อวิเชียร	ผู้แทนกรมที่ดิน	กรรมการ
๓.	พล.ต.ต. สนั่น นรินทร์สรศักดิ์	ผู้แทนกรมตำรวจ	กรรมการ
๔.	เรือโทสำเนียง วิชพันธุ์	ผู้แทนกรมเจ้าท่า	กรรมการ
๕.	นายชุมศักดิ์ เตชะเสน	ผู้แทนกรมชลประทาน	กรรมการ
๖.	นายอุดมศักดิ์ ภาสะวณิชย์	ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	นายประสิทธิ์ ศิริจิตร	หัวหน้ากองควบคุมที่ดินสาธารณสมบัติ	กรมที่ดิน
๒.	นายประกอบ ตุนาค	หัวหน้าแผนกจัดผลประโยชน์	กรมที่ดิน

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๓๐ น.

ประธานกล่าวเปิดประชุมแล้วแจ้งว่า ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้มอบให้ทำหน้าที่ในเรื่องนี้ตลอดไป และขอให้หัวหน้ากองควบคุมที่ดินสาธารณสมบัติ ชี้แจงถึงเหตุผลที่จะมีการแต่งตั้งกรรมการให้ที่ประชุมทราบ

นายประสิทธิ์ ศิริจิตร หัวหน้ากองควบคุมที่ดินสาธารณสมบัติ ชี้แจงว่า ด้วย ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า เรื่องการดูดทรายเท่าที่มอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท้องที่เป็นประธานและผู้แทนกรมที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ ตามมติสภาบริหารคณะปฏิวัตินั้นงานยังไม่เรียบร้อย ควรมีกรรมการระดับกระทรวง โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า กรมชลประทาน กรมตำรวจ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม

และกรมที่ดิน เป็นกรรมการ ส่วนระดับจังหวัดมีอนุกรรมการดำเนินการ จึงได้เสนอเรื่องนี้ไป เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๖ มีมติเห็นชอบด้วยและให้แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวได้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ จึงได้มีการแต่งตั้งกรรมการและเชิญมาประชุมในวันนี้

หลังจากนั้นที่ประชุมได้พิจารณากำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการตลอดจนเรื่องต่าง ๆ พอสมควรแล้ว ได้มีมติดังต่อไปนี้

๑. ให้คณะกรรมการประจำจังหวัดที่ตั้งขึ้นตามมติของสภาบริหารคณะปฏิวัติ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๕ คงทำหน้าที่ต่อไป โดยให้ถือว่า เป็นอนุกรรมการประจำจังหวัดตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๖ และให้กรมที่ดินทำหนังสือแจ้งไปให้ทุกจังหวัดทราบ

๒. อำนาจหน้าที่ตลอดจนมาตรการในการดำเนินการของคณะอนุกรรมการให้พิจารณาดำเนินการตามบันทึกของรองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๑๕

๓. ในการพิจารณาดำเนินการของอนุกรรมการ หากมีปัญหาหรือขัดข้องในทางปฏิบัติประการใด จนไม่อาจจะชี้ขาดลงไปได้ ให้ส่งเรื่องมาให้คณะกรรมการพิจารณา

๔. กรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่พิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ ที่จังหวัดส่งมาให้พิจารณาตาม ๓. ตลอดจนกำหนดมาตรการและเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้การอนุญาตดูดทรายได้เป็นไปโดยความเรียบร้อยสมเจตนารมณ์ของรัฐบาล เสมือนกับว่าเป็นคณะกรรมการขั้นอุทธรณ์ สำหรับกรรมการที่ประชุมเห็นว่าเพื่อให้การพิจารณาได้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม จึงควรเป็นคนละท่านกับอนุกรรมการ

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๒๐ น.

(ลงชื่อ) **ประสิทธิ์ ศิริจิตร** ผู้ตรวจบันทึกการประชุม
(นายประสิทธิ์ ศิริจิตร)

(ลงชื่อ) **ประกอบ ตุนาค** ผู้จดบันทึกการประชุม
(นายประกอบ ตุนาค)

ด่วนมาก
ที่ สร. ๐๒๐๓/๖๔๔๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๑๖

เรื่อง การอนุญาตให้ดูดทราย
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
อ้างถึง หนังสือที่ มท. ๐๖๐๔/๔๐๐๗ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๑๖

ตามที่ได้เสนอเรื่อง การอนุญาตให้ดูดทราย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องการดูดทรายเท่าที่มอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละท้องที่เป็นประธานและผู้แทนกรมที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ ตามมติสภาบริหารคณะปฏิวัตินั้น งานยังไม่เรียบร้อย ควรมีคณะกรรมการระดับกระทรวง โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า กรมชลประทาน กรมตำรวจ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม และกรมที่ดิน เป็นกรรมการส่วนระดับจังหวัดอาจมีอนุกรรมการดำเนินการ ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๖ ลงมติเห็นชอบด้วยและให้แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวได้ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) **สวนะ ศุภวรรณกิจ**

(นายสวนะ ศุภวรรณกิจ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

การจัดที่ดินผืนใหญ่

ที่ ๖๒๖๔/๒๔๙๘ **กระทรวงมหาดไทย**

๒๙ มีนาคม ๒๔๙๘

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนอยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพ รวม — ชุด

โดยที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตามประมวลกฎหมายที่ดินได้มีการประชุมปรึกษาพิจารณาและมีมติอนุมัติให้ใช้โครงการจัดที่ดิน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพ โดยให้การช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามความในมาตรา ๒๐ (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ในการประชุมคณะกรรมการครั้งที่ ๒/๒๔๙๘ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๙๘

ฉะนั้น กระทรวงมหาดไทยจึงได้ส่งโครงการดังกล่าวแล้วมาเพื่อให้ท่านสั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พลเรือโท สุนาวินวิวัฒ**

(หลวงสุนาวินวิวัฒ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

ทด. ๓

โครงการ
จัดที่ดินเพื่อประชาชนอยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ
ตามควรแก่อัตภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนดโครงการจัดที่ดิน เพื่อประชาชนอยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพ ดังต่อไปนี้ :—

ส่วนที่ ๑
การสำรวจที่ดิน

ข้อ ๑. ในกรณีที่คณะกรรมการ ฯ ยังไม่ได้จัดให้มีการสำรวจที่ดินเพื่อพิจารณาวางโครงการจัดการที่ดิน ตามความในมาตรา ๒๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้จังหวัดพิจารณาวางโครงการจัดการที่ดินของแต่ละจังหวัดขึ้นไว้ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ให้สั่งนายอำเภอทุกอำเภอจัดการสำรวจที่ดินของรัฐในเขตท้องที่เพื่อทราบถึงรายการดังต่อไปนี้

ก. เขตและเนื้อที่ของ

(๑) ที่ดินซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง และมิใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดินอันราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือมิใช่ที่สงวนหวงห้าม หรือมิใช่ที่เขา ที่ภูเขา

(๒) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ราษฎรได้เคยใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่ปรากฏว่าราษฎรมิได้ใช้ประโยชน์ต่อไปแล้ว หรือรัฐหาที่ดินอื่นให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันแทนแล้ว

(๓) ที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนสิทธิในที่ดินให้แก่รัฐ หรือทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่าตกเป็นของรัฐตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ข. ที่ตั้งของที่ดิน อยู่ท้องที่ตำบลใด ห่างไกลจากทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำเพียงใด ห่างไกลจากที่ชุมนุมชนเพียงใด

ค. ลักษณะของที่ดิน มีความอุดมสมบูรณ์หรือความแห้งแล้งประการใด เหมาะสำหรับใช้ประโยชน์อย่างใด สมควรที่ทางราชการจะสงวนไว้เพื่อทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน หรือเพื่อประโยชน์ในราชการอย่างใด เพียงใด

ง. มีภัยธรรมชาติ อาทิ เช่นไข้จับสั่นหรือไม่

๒. เมื่อได้จัดการสำรวจที่ดินแล้ว ให้นายอำเภอจัดทำแผนที่สังเขปแสดงภูมิประเทศและแนวเขตขึ้นไว้เป็นแห่ง ๆ กับให้ทำบัญชีสำรวจที่ดินตามแบบท้ายโครงการนี้เสนอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด การพิจารณาเสนอดังกล่าวนี้ เมื่อกระทำแล้ว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงประการใดก็ให้พิจารณาเสนอใหม่ได้

ส่วนที่ ๒
การเลือกที่ดิน

ข้อ ๒. เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับแผนที่สังเขปและบัญชีสำรวจจากนายอำเภอแล้วให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาเลือกที่ดิน เพื่อจัดให้ราษฎรจับจอง หรือจัดให้อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ป่าไม้จังหวัด กสิกรรมจังหวัด นายช่างเขตหรือแขวงการทาง สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์ที่ดิน นายอำเภอท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเกษตรและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามสมควรเป็นกรรมการ ถ้าในท้องที่ใดอยู่ในเขตชลประทานหรือในจังหวัดใดมีเจ้าหน้าที่กรมชลประทานประจำอยู่ ก็ให้ตั้งเจ้าหน้าที่กรมชลประทานเป็นกรรมการร่วมด้วย และให้ตั้งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ ถ้าจังหวัดใดไม่มีเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ก็ให้ตั้งปลัดจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๓. ให้คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกที่ดินตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

ก. ที่ดินซึ่งไม่ควรจัดให้ประชาชนจับจองหรือจัดให้อยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นนิคม คือ

(๑) ที่ดินที่ออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่ได้ นอกจากที่ดินตามข้อ ๑ (ก) (๒)

(๒) ที่ดินซึ่งทบวงการเมือง อาทิ กระทรวงกลาโหม กระทรวงคมนาคม กรมป่าไม้ และกรมโลหกิจ มีความประสงค์จะสงวนไว้ใช้ราชการ หรือเพื่อทรัพยากรธรรมชาติ

(๓) ที่ดินซึ่งทางราชการเห็นว่าควรสงวนไว้ เพื่อประโยชน์ของสาธารณชน อาทิ ที่เลี้ยงสัตว์ ที่สาธารณะประจำตำบลและหมู่บ้าน ที่สงวนไว้เพื่อความชุ่มชื้นของพื้นดินตามธรรมชาติ

ข. ที่ดินซึ่งควรจัดให้ประชาชนจับจองหรือจัดให้อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพให้พิจารณาดังนี้

(๑) ลักษณะของที่ดินเหมาะสมที่จะใช้ประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ เช่นถ้าจะเป็นที่เพาะปลูกก็เป็นที่มีน้ำบริบูรณ์ หรือพอจะแก้ไขดัดแปลงให้มีน้ำเพียงพอแก่การเพาะปลูกได้เป็นต้น

(๒) ตามปกติไม่เป็นที่ซึ่งได้รับอันตรายจากภัยธรรมชาติ อาทิ ไข้จับสั่น หรือหากจะมีบ้างก็มีทางดัดแปลงแก้ไขได้

(๓) เป็นที่ซึ่งมีทางคมนาคมสะดวก หรือถ้าไม่มีก็อาจจัดทำขึ้นได้หรือ

(๔) ที่หัวไร่ปลายนา สมควรให้ราษฎรจับจองเพื่อจะขยายเขตการทำมาหากินออกไป หรือเป็นที่ดินซึ่งอยู่ในบริเวณที่มีการอนุญาตให้จับจองเป็นกลุ่มก้อนอยู่แล้ว

ข้อ ๔. ให้คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกที่ดินซึ่งจะจัดให้ประชาชนจับจองหรือจัดให้อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ โดยแบ่งเป็นสองประเภท ดังนี้

ก. ที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย ไม่ต่อเนื่องกัน เช่นที่หัวไร่ปลายนาหรือที่ดินซึ่งมีเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา สำหรับให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง ตามความในมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ข. ที่ดินผืนใหญ่ มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ ขึ้นไป สำหรับให้ทบวงการเมือง หรือจังหวัด หรืออำเภอจัดให้ราษฎรอยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ

ข้อ ๕. เมื่อคณะกรรมการคัดเลือกที่ดิน ตามนัยข้อ ๔ เสร็จแล้ว ให้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการนี้ และคัดสำเนาส่งไปให้กระทรวงมหาดไทยเพื่อทราบ

ส่วนที่ ๓
การเลือกบุคคล

ข้อ ๖. ให้ทบวงการเมือง หรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี ซึ่งมีหน้าที่จัดที่ดิน ประกาศให้ประชาชนทราบถึงเขตและที่ตั้งของที่ดิน ที่จะจัดให้ประชาชนจับจองหรือจัดให้เป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหาเลี้ยงชีพ แล้วแต่กรณีเป็นแห่ง ๆ และจัดให้คนไทยที่ไม่มีที่อยู่อาศัยอันเป็นของตนเอง หรือไม่มีที่ดินสำหรับทำมาหาเลี้ยงชีพของตนเอง หรือมีแต่ไม่พอให้เข้าครอบครองและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพโดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

ก. มีสัญชาติไทย

ข. บรรลุนิติภาวะแล้ว

ค. มีร่างกายสมบูรณ์ไม่เจ็บป่วยทุพพลภาพ หรือไร้ความสามารถ หรือสติฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคติดต่ออันน่ารังเกียจ เว้นแต่จะเป็นหัวหน้าครอบครัวที่อยู่ในลักษณะมีความจำเป็น ซึ่งทางการพิจารณาเห็นสมควร

ง. มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ

จ. มีความประพฤติดี ไม่เป็นคนเสเพลหรืออันธพาล

ฉ. มีความสามารถประกอบการเกษตรกรรมได้

ช. ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือมีอยู่แล้วแต่เป็นจำนวนน้อย ไม่พอทำมาหาเลี้ยงชีพ

ซ. ยอมรับปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติหรือเจ้าหน้าที่กำหนด

ข้อ ๗. ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้ขออนุญาตจับจองหรือผู้ขอเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ประกอบด้วยปลัดจังหวัดหรือนายอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณี เป็นประธานกรรมการและหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดหรืออำเภอแล้วแต่กรณี ไม่น้อยกว่าสองนายเป็นกรรมการส่วนในกรณีที่ทบวงการเมืองจัดนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลให้เป็นไปตาม

โครงการที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติจะได้อนุมัติ โดยให้คณะกรรมการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแต่งตั้งหรือคณะกรรมการตามโครงการที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติจะได้อนุมัติมีหน้าที่คัดเลือกบุคคลซึ่งเข้าหลักเกณฑ์ตามข้อ ๖ และเป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่นั้นได้เข้าอยู่อาศัยและทำประโยชน์ก่อน ต่อเมื่อมีที่ดินเหลืออยู่จึงจัดให้บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อื่นต่อไป

ส่วนที่ ๔
เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน

ข้อ ๘. ให้นายอำเภอท้องที่เป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินตามข้อ ๔ (ก)

ข้อ ๙. ให้กรมที่ดินหรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ เป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินตามข้อ ๔ (ข) โดยให้ปฏิบัติตามโครงการนี้และตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนด ก่อนที่จะดำเนินการให้เสนอโครงการและแผนผังการจัดที่ดินรวมถึงรายการดังต่อไปนี้ ไปยังคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติด้วย คือ

(๑) จำนวนที่ดินที่จะแบ่งให้ครอบครอง
(๒) หลักเกณฑ์สอบสวนคัดเลือกผู้เข้าครอบครอง
(๓) วิธีที่ผู้เข้าครอบครองพึงปฏิบัติ
(๔) การช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภค และอื่น ๆ ตลอดจนงบประมาณค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในระยะแรก
(๕) หลักเกณฑ์การชดใช้ทุนที่ได้ลงไปในที่ดินนั้น และการเรียกค่าธรรมเนียมบางอย่าง
(๖) กิจการที่จำเป็นสำหรับการจัดแบ่งที่ดิน

เมื่อคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติอนุมัติโครงการแล้วจึงให้ดำเนินการต่อไปได้

ข้อ ๑๐. ในกรณีที่กรมประชาสงเคราะห์ หรือกรมสหกรณ์ที่ดินจัดตามกฎหมายอื่นให้เสนอโครงการแผนผังการจัดที่ดินและรายการโดยอนุโลมเช่นเดียวกับข้อ ๙ เสนอไปยังคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ เพื่อพิจารณาสงวนที่ดินให้ตามความประสงค์ต่อไป

ข้อ ๑๑. ถ้าที่ดินนั้นเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามข้อ ๑ (ก) (๒) ให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินส่งสำเนาหลักฐานการหวงห้าม และแผนที่แสดงเขตที่ดินที่จะจัดแบ่งเพื่อดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพการหวงห้ามที่ดินนั้นด้วย

ส่วนที่ ๕
การจัดแบ่งที่ดิน

ข้อ ๑๒. การจัดแบ่งที่ดินตามข้อ ๔ (ก) ให้นายอำเภอดำเนินการดังนี้

ก. ทำแผนผังการจัดแบ่งที่ดินให้เรียบร้อยก่อนที่จะอนุญาตให้ราษฎรจับจอง

ข. ถ้าเป็นที่ดินแปลงใหญ่ ให้พิจารณาสงวนที่ดินไว้เพื่อจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เช่น หอประชุม สนามกีฬา และที่พักผ่อน บ่อน้ำ สะพาน ถนน ชลประทาน เป็นต้น

ค. การจัดแบ่งที่ดินให้บุคคลที่คัดเลือกแล้วครอบครองทำประโยชน์ให้ปฏิบัติตามวิธีการแบ่งที่ดินตามข้อ ๑๓ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๓. การจัดแบ่งที่ดินตามข้อ ๔ (ข) ให้กรมที่ดิน ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอดำเนินการดังนี้

ก. ทำการสำรวจสิทธิที่ดินของราษฎรที่เข้าครอบครองทำประโยชน์อยู่ก่อนแล้ว

ข. ทำการสำรวจรังวัดเขต วางผัง ทำแผนที่ และพิจารณาจัดแบ่งที่ดินให้ราษฎรโดยพิจารณาสงวนที่ดินไว้เป็นสมบัติส่วนกลาง เพื่อจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามความเหมาะสมกับเนื้อที่ดิน เช่น ที่ทำการเจ้าหน้าที่ บ้านพักเจ้าหน้าที่ โรงเก็บพัสดุและผลิตผล โรงเรียน สถานีตำรวจ สุขศาลา หอประชุม สนามกีฬา และพักผ่อน ไร่นาตัวอย่าง บ่อน้ำ สะพาน ถนน ชลประทาน เป็นต้น

ค. โดยปกติให้จัดแบ่งที่ดินให้แต่ละครอบครัวตามสมควรแก่อัตภาพโดยเสมอกัน ทั้งนี้ภายใต้กำหนดสิทธิการมีที่ดินของบุคคลตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ง. ผู้ที่มีสิทธิในที่ดินบริเวณที่จะจัดแบ่งโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนแล้ว แต่เป็นพื้นที่ผืนเล็ก และไม่เป็นระเบียบตามแผนผัง ถ้าสมัครเข้ารับการจัดแบ่งด้วย ก็ให้พิจารณา

จัดแบ่งให้ตามข้อ ค. แต่ถ้าไม่สามารถที่จะจัดแบ่งในเขตที่ดินที่มีสิทธิอยู่เดิมได้ ก็ให้แนะนำให้บุคคลผู้นั้นเวนคืนที่ดินที่มีสิทธิอยู่เดิมเสียก่อนการจัดแบ่ง

จ. เมื่อเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาจัดแบ่งที่ดินให้แก่บุคคลใดแล้ว ให้ควบคุมให้บุคคลนั้นปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติหรือเจ้าหน้าที่กำหนดโดยเคร่งครัด

ส่วนที่ ๖
การช่วยเหลือ

ข้อ ๑๔. สำหรับที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เช่น หัวไร่ปลายนา ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแนะนำและควบคุมให้ผู้ขออนุญาตจับจองทำประโยชน์ในที่ดินจริงจัง ระมัดระวังมิให้จับจองเพื่อหวังจะขายที่ดินต่อไป ในเมื่อที่ดินมีราคาในภายหน้า และให้การช่วยเหลือแนะนำในการปรับปรุงที่ดินให้มีคุณภาพเช่น การใช้ปุ๋ยที่เหมาะกับพันธุ์ข้าว และพันธุ์พืชอื่น ๆ พันธุ์ข้าวและพันธุ์พืชต่าง ๆ ควรจะคัดเลือกใช้แต่พันธุ์ที่ดี

ข้อ ๑๕. สำหรับที่ดินแปลงซึ่งมีเนื้อที่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา ให้คัดเลือกผู้ที่มีทุนและแรงงานพอที่จะช่วยตัวเองได้เข้าจับจอง และให้ผู้จับจองร่วมกันสละทรัพย์และแรงงานจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เจ้าหน้าที่เพียงแต่ให้ความช่วยเหลือ ควบคุมและแนะนำให้ดำเนินการไปตามโครงการของเจ้าหน้าที่และทางการให้ความช่วยเหลือที่จำเป็น

ข้อ ๑๖. สำหรับที่ดินแปลงซึ่งมีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป ให้คัดเลือกผู้ที่ไม่มีทุนพอที่จะดำเนินการได้ตามลำพังได้เข้าครอบครองและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ โดยให้ความช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ จากเงินบำรุงท้องที่หรือเงินงบประมาณตามโครงการการช่วยเหลือดังกล่าวแล้ว ถ้าเป็นประโยชน์เฉพาะตัวผู้ได้รับการช่วยเหลือเช่น การปราบพื้นที่ให้หรือการจัดให้มีน้ำประปาหรือไฟฟ้าแต่ละครอบครัว ก็ให้ผู้ได้รับประโยชน์ชดใช้ทุนที่ได้ลงไปและให้พิจารณาดำเนินการเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมแก่สภาพของท้องที่และการจัดที่ดินเป็นแห่ง ๆ ไป อาทิ เช่น

ก. ที่ดินแห่งใดควรจะต้องจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เช่น บ่อ สระน้ำ หรือทางคมนาคม ก่อนไปตั้งครอบครัว ก็ให้ดำเนินการโดยขอให้ผู้ที่จะเข้าอยู่อาศัยและ

ทำมาหาเลี้ยงชีพสละแรงงานช่วยเหลือ โดยทางการจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้และเครื่องบริโภคจ่ายให้ในระหว่างจัดทำ

ข. ตั้งเงินทุนไว้ช่วยเหลือโดยวิธีให้ยืมเมื่อมีความจำเป็น เช่น ให้ยืมเป็นค่าปลูกสร้างที่พักอาศัย ค่าเครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ โดยมีหลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกัน ให้ชดใช้เงินคืนภายในกำหนดเวลา และเรียกดอกเบี้ยพอสมควร

ค. จัดเครื่องทุ่นแรง เช่น รถแทรักเตอร์ และเครื่องถอนตอ เครื่องยนต์สูบน้ำในการบุกเบิกป่า ปราบพื้นที่ ถอนตอไม้ และทำเกษตรกรรม เพื่อประหยัดการใช้แรงคนให้ได้ผลงานมากและเสียเวลาน้อย โดยคิดค่าใช้จ่ายจากราษฎรพอสมควรเป็นเงินเชื่อ กำหนดให้ชำระหนี้เมื่อจำหน่ายพืชผลได้

ง. จัดให้มีทางคมนาคมติดต่อภายในบริเวณและติดต่อกับทางหลวงแผ่นดินเพื่อประโยชน์ในการลำเลียงพืชผล

จ. จัดให้มีน้ำใช้ในการประกอบการอาชีพและน้ำบริโภค เช่น ขุดคลอง คูสระ บ่อขังน้ำฝน บ่อน้ำบาดาล ประปา

ฉ. ส่งเสริมการเกษตร โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่เทคนิคทางเกษตรประจำให้คำแนะนำส่งเสริมการใช้ปุ๋ย เพื่อให้พื้นดินมีคุณภาพ จัดหาและแนะนำให้ใช้พันธุ์ข้าว พันธุ์พืช พันธุ์ไม้ และพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมแก่สภาพของพื้นดินและภูมิประเทศ ให้ปลูก และเลี้ยงช่วยเหลือทำการป้องกันและปราบโรคระบาดสัตว์ และโรคพืชต่าง ๆ ในเมื่อคราวจำเป็น

ช. จัดทำไร่ นา เลี้ยงสัตว์ เป็นส่วนกลางเพื่อเป็นตัวอย่าง

ซ. ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว เพื่อให้ราษฎรทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นการเพิ่มพูนรายได้ในเวลาว่างจากการประกอบเกษตรกรรม โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่เทคนิคทางอุตสาหกรรมในครอบครัว ให้คำแนะนำส่งเสริมเป็นครั้งคราว

ฌ. จัดให้มีเวชภัณฑ์ หรือมีสุขศาลา แพทย์ และนางพยาบาล พร้อมด้วยเวชภัณฑ์ไว้ประจำให้ความช่วยเหลือราษฎร

ญ. จัดรักษาความปลอดภัย โดยดำเนินการดังนี้

(๑) ให้แบ่งครอบครัวออกเป็นเขต ๆ เขตหนึ่งประมาณ ๒๐ ครอบครัว แล้วให้หัวหน้าครอบครัวในเขตแต่ละเขตเลือกหัวหน้าครอบครัวชายซึ่งอ่านและเขียน

หนังสือไทยได้ เป็นหัวหน้าเขตคนหนึ่ง และผู้ช่วยคนหนึ่ง มีหน้าที่ช่วยปกครองดูแลและรักษาความปลอดภัยให้เป็นไปตามข้อบังคับของเจ้าหน้าที่ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าเขตหรือผู้ช่วยก็ดีอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี นับแต่วันได้รับหมายตั้ง เมื่อครบกำหนดแล้วให้ทำการเลือกใหม่ตามนัยข้างต้น ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งผู้ใดแทน ให้ผู้ที่ทำหน้าที่เดิมปฏิบัติหน้าที่ไปก่อน

(๒) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือสถานีตำรวจ และเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ประจำ

ค. จัดให้มีสถานศึกษาแก่บุตรหลานราษฎร จัดให้ราษฎรปฏิบัติกิจทางศาสนาเป็นครั้งคราว หรือจัดให้มีวัดหรือสำนักสงฆ์

ต. จัดตั้งร้านชำเพื่อจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภคในราคาเยา และรับซื้อพืชผลที่ราษฎรผลิตได้ หรือจัดหาตลาดจำหน่ายให้ราษฎรได้รับความสะดวก

ถ. ถ้าพืชผลของราษฎรและของประชาชน ในบริเวณใกล้เคียงมีจำนวนมากพอที่จะตั้งเป็นโรงงานอุตสาหกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ก็ให้ติดต่อกับกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมให้เอกชนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมหรือจัดให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อรับซื้อพืชผล

ท. จัดให้มีหอวิทยุสาธารณะ ไฟฟ้า ตลาดชุมนุมการค้า และสถานมหรสพเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจของราษฎรในยามว่าง

ธ. จัดตั้งทุนสวัสดิการสำหรับราษฎร เพื่อช่วยเหลือในการคลอดบุตร เจ็บป่วยหรือตาย

น. ส่งเสริมให้รู้จักหลักการประหยัด เช่น ฝากเงินที่หามาได้ไว้กับธนาคารออมสินเป็นต้น

บ. ช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ที่จำเป็นตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพของท้องที่นั้น ๆ

ป. สำรวจรังวัดจัดแบ่งที่ดินให้ราษฎรไว้โดยเรียบร้อยทุกรายไป เพื่อให้มีกำลังใจในการทำมาหาเลี้ยงชีพ และมีโอกาสได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้รับแบ่งโดยแท้จริง เมื่อตนได้ทำประโยชน์ในที่ดินโดยสมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว

ข้อ ๑๗. โดยที่การดำเนินการช่วยเหลือตามตัวอย่างในข้อ ๑๖ ย่อมจัดทำไม่ได้ในระยะเดียวกัน จึงให้เจ้าหน้าที่พิจารณาว่า ในปีใดควรจะจัดการช่วยเหลืออย่างใด ประการใด แล้วจัดทำโครงการเป็นปี ๆ เสนอไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาตั้งงบประมาณโครงการดังกล่าวแล้ว ให้มีรายการดังนี้

ก. ชื่อโครงการ เหตุผล และความมุ่งหมาย

ข. รายการและวิธีดำเนินการ

ค. กำหนดเวลาดำเนินการ

ง. งบประมาณค่าใช้จ่ายตามระยะเวลาของโครงการ

จ. วิธีการชดใช้เงินทุนที่ได้ลงไปในที่ดินนั้น หรือจัดให้เป็นบริการสาธารณะโดยไม่ต้องให้ชดใช้เงินทุนที่ได้ลงไป

ฉ. แสดงผลอันจะบังเกิดขึ้นจากโครงการนั้นเมื่อสำเร็จแล้ว.

วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๔๙๘

(ลงชื่อ) **พลเรือโท สุนาวินวิวัฒ**

(หลวงสุนาวินวิวัฒ)

ประธานกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

บัญชี สำรวจที่ดินเพื่อจัดให้ประชาชนอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ

กิ่งอำเภอ.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สำรวจเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แปลงที่	เป็นที่ดินของรัฐตามโครงการ ข้อ ๑. ๑ ก. ประเภทใด	ที่ตั้งของที่ดิน				อาณาเขตและเนื้อที่									อยู่ห่างจากทางคมนาคมหรือชุมนุมชน	ลักษณะของที่ดิน	มีภัยธรรมชาติอย่างใด	ความเห็นในการดำเนินการ	หมายเหตุ
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	กว้าง	ยาว	เนื้อที่			ทิศ.....จด								
								ไร่	งาน	วา	เหนือ	ตะวันออก	ใต้	ตะวันตก					

หมายเหตุ ตัวอย่างสำรวจที่ดินตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

ที่ ๙๐๑๔/๒๔๙๘ กระทรวงมหาดไทย

๑๐ พฤษภาคม ๒๔๙๘

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๒๖๔/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๙๘

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ส่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามสมควรแก่อัตภาพของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ มาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัตินั้น

เรื่องนี้ กระทรวงมหาดไทยมีความปรารถนาที่จะให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการจัดที่ดินตามโครงการดังกล่าวแล้วโดยรีบด่วน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการจัดสรรที่ดินให้ประชาชนซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการตราพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ขึ้นใช้บังคับ ฉะนั้น ให้จังหวัดและอำเภอรีบดำเนินการจัดที่ดินเพื่อประชาชนและอนุญาตให้ประชาชนจับจองที่ดินเป็นไปตามนัยที่กล่าวข้างต้น ในชั้นนี้ให้จังหวัดเสนอผลของการพิจารณาดำเนินการว่า

๑. จะจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย ตามโครงการข้อ ๔ ก. ให้ประชาชนขออนุญาตจับจอง ในท้องที่ตำบล อำเภอใด มีจำนวนเนื้อที่เท่าใด

๒. จะจัดที่ดินผืนใหญ่ตามโครงการข้อ ๔ ข. สำหรับให้ประชาชนอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ในท้องที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอใด มีอาณาเขตและจำนวนเนื้อที่เพียงใด เท่าใด มีโครงการที่จะดำเนินการอย่างใด ให้จัดทำโครงการจัดที่ดินและแผนผังตามโครงการข้อ ๙ กับโครงการช่วยเหลือเพื่อขอตั้งงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ตามโครงการข้อ ๑๗ ไปประกอบการพิจารณาด้วย

ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดควบคุมเร่งรัดการดำเนินการในเรื่องนี้ให้เป็นไปโดยรีบด่วนเป็นกรณีพิเศษ แล้วรวบรวมโครงการและรายงานผลไปยังกระทรวงมหาดไทยภายในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๔๙๘ หากขัดข้องประการใด ชี้แจงไปให้กระทรวงมหาดไทยทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พลเอก ค. เดชประดิยุทธ**

(เดช เดชประดิยุทธ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

ทด. ๓

ที่ ๑๗๒๑๕/๒๔๙๘ กระทรวงมหาดไทย

๒๗ สิงหาคม ๒๔๙๘

เรื่อง ระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๖๒๖๔/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๙๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน รวม ชุด

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ส่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพ มาเพื่อสั่งให้เจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไปแล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตามประมวลกฎหมายที่ดิน ได้มีการประชุมปรึกษาพิจารณาเป็นครั้งที่ ๕/๒๔๙๘ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๔๙๘ และได้ลงมติอนุมัติให้ใช้ระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ (๖) มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังได้ส่งสำเนามาพร้อมหนังสือนี้

ฉะนั้น ให้ท่านสั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **จอมพล ป. พิบูลสงคราม**

(ป. พิบูลสงคราม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

ทด. ๓

ระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ (๖) มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติวางระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนดังต่อไปนี้ :—

หมวด ๑
ข้อความทั่วไป

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน"

ข้อ ๒. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

หมวด ๒
ลักษณะของที่ดินที่จะจัดให้ประชาชน

ข้อ ๓. ที่ดินที่จะจัดให้ประชาชนอยู่อาศัย หรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามความในมาตรา ๒๐ (๑) และมาตรา ๒๗ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ต้องเป็นที่ของรัฐซึ่งอยู่ในลักษณะดังต่อไปนี้ :—

(๑) ที่ดินซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง และมิใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดินอันราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือมิใช่ที่สงวนหวงห้าม หรือมิใช่ที่เขา ที่ภูเขา

(๒) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ราษฎรเคยใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่ปรากฏว่าราษฎรมิได้ใช้ประโยชน์ต่อไปแล้ว หรือรัฐหาที่ดินอื่นให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันแทน และได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์นั้นแล้ว

(๓) ที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนสิทธิในที่ดินให้แก่รัฐ หรือทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่าจนตกเป็นของรัฐตามประมวลกฎหมายที่ดิน

หมวด ๓
คุณสมบัติของบุคคลที่จะจัดให้เข้าอยู่อาศัย หรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ

ข้อ ๔. บุคคลที่จะจัดให้เข้าอยู่อาศัยหรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาซึ่งมีคุณสมบัติและอยู่ในลักษณะข้อกำหนดโดยครบถ้วนดังนี้คือ :—

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

(๓) มีร่างกายสมบูรณ์ ไม่ทุพพลภาพ หรือไร้ความสามารถ หรือมีสติฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคติดต่ออันน่ารังเกียจ เว้นแต่จะเป็นหัวหน้าครอบครัวที่อยู่ในลักษณะมีความจำเป็น ซึ่งทางการพิจารณาเห็นสมควรยกเว้น

(๔) มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ

(๕) มีความประพฤติดี ไม่เป็นคนเสเพลหรืออันธพาล

(๖) มีความสามารถประกอบการอาชีพเกี่ยวกับที่ดินที่จัดให้ได้

(๗) ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือมีอยู่แล้วแต่เป็นจำนวนน้อยไม่พอเลี้ยงชีพ

(๘) ต้องรับปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนด

หมวด ๔
การดำเนินการจัดที่ดินให้ประชาชน

ข้อ ๕. ในการจัดที่ดินให้ราษฎรอยู่อาศัย หรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพให้เป็นไปตามโครงการที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๖. โดยปกติให้จัดแบ่งที่ดินให้แต่ละครอบครัวตามสมควรแก่อัตภาพ ทั้งนี้ภายใต้กำหนดสิทธิการมีที่ดินของบุคคลตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ข้อ ๗. ก่อนที่จะจัดที่ดินให้ประชาชนอยู่อาศัยหรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินตามโครงการของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ หรืออธิบดีกรมที่ดิน

ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินตามมาตรา ๒๗ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แล้วแต่กรณี ประกาศกำหนดเขตและที่ตั้งของที่ดินที่จะจัดให้ประชาชนอยู่อาศัยหรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ตลอดจนวิธีการรับบุคคลเข้าอยู่อาศัยให้ประชาชนทราบตามแบบ จ.ด. ๑ ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๘. ประกาศตามความในข้อ ๗ นั้น ให้ปิดไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ๑ ฉบับ ที่บ้านกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ๑ ฉบับ และในที่ดินที่จัด ๑ ฉบับ หากเป็นการสมควรจะประกาศโดยวิธีอื่นด้วยก็ได้

ข้อ ๙. การกำหนดวันรับสมัครบุคคลเข้าอยู่อาศัย หรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ต้องประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้ามีกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน

ข้อ ๑๐. บุคคลใดประสงค์จะเข้าอยู่อาศัยหรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินที่จัดไว้ ให้ยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินนั้นภายในกำหนดประกาศของเจ้าหน้าที่ตามแบบ จ.ด. ๒ ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๑. เมื่อครบกำหนดรับประกาศบุคคลเข้าอยู่อาศัย หรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามนายเรียกว่าคณะกรรมการคัดเลือกบุคคล และให้คณะกรรมการคัดเลือกบุคคลมีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกบุคคลตามหลักเกณฑ์แห่งระเบียบนี้

ข้อ ๑๒. บุคคลใดประสงค์จะได้รับการจัดให้เข้าอยู่อาศัย หรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินแปลงใด ให้จัดเข้าอยู่อาศัยหรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินแปลงนั้น แต่ถ้ามีบุคคลหลายคนประสงค์ที่ดินแปลงเดียวกันก็ให้ใช้วิธีจับสลาก

ข้อ ๑๓. ในกรณีที่ที่ดินที่จะจัดให้เข้าอยู่อาศัยหรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพมีไม่พอกับจำนวนบุคคลซึ่งคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลได้คัดเลือกไว้แล้ว ให้คณะกรรมการคัดเลือกบุคคลพิจารณาคัดเลือกอีกชั้นหนึ่งตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) ให้พิจารณาให้บุคคลที่มีภูมิลำเนา อยู่ในท้องที่นั้นได้เข้าอยู่อาศัยหรือประกอบการทำหาเลี้ยงชีพก่อน เมื่อมีที่ดินเหลืออยู่จึงจัดให้บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อื่นต่อไป

(๒) ถ้าที่ดินที่จะจัดแบ่งมีน้อย ไม่พอแก่การจัดแบ่งให้ทั่วถึงอีก ก็ให้คณะกรรมการคัดเลือกบุคคลจัดให้มีการจับสลาก เพื่อให้ได้จำนวนบุคคลพอดีกับจำนวนที่ดินที่จะแบ่ง

ส่วนบุคคลที่เหลือก็ให้สอบถามความประสงค์ว่า ถ้ามีที่ดินเหลือจากการจัดแบ่งในท้องที่อื่นแล้ว ทางการจะจัดให้เข้าอาศัยหรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพจะขัดข้องหรือเต็มใจหรือไม่ แล้วบันทึกถ้อยคำไว้เป็นหลักฐานเพื่อพิจารณาต่อไป

หมวด ๕
การออกใบจอง

ข้อ ๑๔. เมื่อได้จัดให้บุคคลใดเข้าอยู่อาศัยหรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินแปลงใด และบุคคลนั้นได้ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินดำเนินการติดต่อให้นายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินออกใบจองให้บุคคลนั้นยึดถือไว้เป็นหลักฐาน

หมวด ๖
การทำประโยชน์ในที่ดินและการสิ้นสิทธิในที่ดินตามใบจอง

ข้อ ๑๕. ให้ผู้ถือใบจองเริ่มทำประโยชน์ในที่ดินที่จัดแบ่งภายในหกเดือน นับแต่วันได้รับใบจอง

ข้อ ๑๖. ถ้าผู้ถือใบจองไม่เริ่มทำประโยชน์ในที่ดินที่จัดแบ่งให้ภายในหกเดือนนับแต่วันได้รับใบจอง ให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินสอบสวนรายงานตามลำดับไปยังอธิบดีกรมที่ดินเพื่อพิจารณาสั่งให้ผู้นั้นออกไปจากที่ดินตามมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งหรือควรจะได้รับทราบคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินแล้ว เป็นอันขาดสิทธิในการอยู่อาศัยหรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินที่จัดแบ่งตามใบจองนั้น เว้นแต่จะมีเหตุผลสมควรก็ให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินสอบสวนชี้แจงเหตุผล ไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบจองพิจารณา เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาอนุมัติแล้ว ให้มีสิทธิในที่ดินตามใบจองนั้นต่อไปได้และให้ถือเสมือนว่าเป็นผู้รับรองใบจองใหม่ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามนัยข้อ ๑๕

ข้อ ๑๗. ผู้ถือใบจองต้องทำประโยชน์ให้แล้วภายใน ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับใบจอง แต่ถ้าในท้องที่ใดมีความจำเป็นซึ่งไม่สามารถจะทำประโยชน์ให้แล้วภายใน ๓ ปีได้ ก็ให้เสนอเหตุผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณากำหนดอายุการทำประโยชน์เกินกว่า ๓ ปีได้

การทำประโยชน์ให้แล้วเสร็จตามความหมายในข้อนี้ ให้หมายถึงการทำประโยชน์ประมาณ ๓ ใน ๔ ส่วน

ข้อ ๑๘. ถ้าผู้ถือใบจองทำประโยชน์ไม่แล้วเสร็จภายใน ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับใบจอง หรือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนดไว้แล้วแต่กรณี ให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินสอบสวนรายงานตามลำดับ เสนอไปยังอธิบดีกรมที่ดินเพื่อพิจารณาสั่งให้ผู้นั้นขาดสิทธิอันจะพึงได้ตามมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งหรือควรจะได้รับทราบคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินแล้ว ให้ผู้ถือใบจองนั้นเป็นอันขาดสิทธิในการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนที่ยังไม่ได้ทำประโยชน์ตามสมควรแก่เนื้อที่

หมวด ๗
การสั่งให้ออกจากที่ดิน

ข้อ ๑๙. บุคคลใดที่ได้รับการจัดแบ่งที่ดินจากทางการแล้ว ปรากฏว่าไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินสอบสวนรายงานตามลำดับไปยังอธิบดีกรมที่ดินเพื่อพิจารณาสั่งให้บุคคลนั้นออกไปจากที่ดินตามความในมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

ข้อ ๒๐. เมื่ออธิบดีกรมที่ดินสั่งให้ผู้ใดออกไปจากที่ดินที่ครอบครองแล้ว ให้บุคคลนั้นพร้อมด้วยบริวารออกไปจากที่ดินที่ครอบครองภายในกำหนดตามคำสั่ง เว้นแต่จะได้มีการอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๓๒ วรรค ๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงให้ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต่อไป

หมวด ๘
การรับรองการทำประโยชน์

ข้อ ๒๑. เมื่อผู้ถือใบจองได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นโดยปฏิบัติตามข้อบังคับ

ระเบียบข้อกำหนด หรือเงื่อนไขของคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ และได้ชดใช้เงินค่าบริการในการจัดที่ดินด้วยวิธีผ่อนส่งเสร็จสิ้นแล้ว ให้ยื่นคำขอหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ในการยื่นคำขอดังกล่าวให้ยื่นผ่านเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน

หมวด ๙
การจับจองที่ดิน

ข้อ ๒๒. ในกรณีที่ให้ราษฎรได้จับจองที่ดินตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้นำระเบียบหมวด ๒ ถึงหมวด ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการประกาศให้ประชาชนทราบถึงเขต และที่ตั้งของที่ดินที่จะจัดให้ประชาชนจับจองสำหรับที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยดังกล่าวนี้ ให้เจ้าหน้าที่ประกาศเป็นรายตำบลหรือรายอำเภอแล้วแต่จะเห็นสมควร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๙๘

(ลงชื่อ) **จอมพล ป. พิบูลสงคราม**

(ป. พิบูลสงคราม)

ประธานคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

(จ.ด. ๑)

ประกาศ
เรื่อง จัดที่ดินให้ประชาชนเข้าอยู่อาศัย
และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพ

ด้วย.....จะจัดที่ดินให้ประชาชนเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพ ตามโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ที่ดินที่จะจัดให้ประชาชนอยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพนั้น อยู่ในท้องที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....มีอาณาเขตดังนี้ :—

ทิศเหนือ จด.....ยาวประมาณ.....

ทิศตะวันออก จด.....ยาวประมาณ.....

ทิศใต้ จด.....ยาวประมาณ.....

ทิศตะวันตก จด.....ยาวประมาณ.....

ผู้สมัครจะต้องมีคุณสมบัติและอยู่ในลักษณะข้อกำหนด ดังนี้ :—

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) บรรลุนิติภาวะแล้วหรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

(๓) มีร่างกายสมบูรณ์ ไม่ทุพพลภาพ หรือไร้ความสามารถ หรือมีสติฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคติดต่ออันน่ารังเกียจ เว้นแต่จะเป็นหัวหน้าครอบครัวที่อยู่ในลักษณะมีความจำเป็น ซึ่งทางการพิจารณาเห็นสมควร

(๔) มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ

(๕) มีความประพฤติดี ไม่เป็นคนเสเพล หรืออันธพาล

(๖) มีความสามารถประกอบการอาชีพเกี่ยวกับที่ดินที่จัดให้ได้

(๗) ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีอยู่แล้วแต่เป็นจำนวนน้อยไม่พอเลี้ยงชีพ

(๘) บุคคลที่ได้รับมอบที่ดินจะต้องชดใช้ค่าบริการต่าง ๆ ที่เจ้าพนักงานทำให้เป็นประโยชน์เฉพาะตัวโดยวิธีผ่อนส่งให้เสร็จสิ้นก่อนวันยื่นคำขอหนังสือรับรองการทำประโยชน์

จึงขอประกาศให้ประชาชนทราบทั่วกัน หากผู้ใดประสงค์จะเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินตามที่กล่าวแล้วนั้น ให้ไปแจ้งความประสงค์หรือติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่.....ณ ที่.....จนถึงวันที่.....เป็นหมดเขต

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน

ข้าพเจ้าได้นำประกาศฉบับที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....ไปปิด ณ.....เมื่อวันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

(ลงชื่อ).....ผู้ปิดประกาศ

(ลงชื่อ).....พยาน

(ลงชื่อ).....พยาน

(จ.ด. ๒)

เรื่องราวขอ จับจอง / เข้าอยู่อาศัย เพื่อประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินตำบล.....

ฉบับที่.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

เชื้อชาติ.....บุตร.....อยู่ที่บ้าน.....

เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....ขอยื่นเรื่องราวต่อ.....

ดังต่อไปนี้ :—

ข้อ ๑. ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอ จับจอง / เข้าอยู่อาศัย เพื่อประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ

ในที่ดินตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....ตามประกาศของ.....ลงวันที่.....

ข้อ ๒. ข้าพเจ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามความประสงค์ของทางราชการและยินยอมที่จะปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ ข้อกำหนด และเงื่อนไขซึ่งทางราชการวางไว้ทุกประการ

ข้อ ๓. ที่ดินตามที่กล่าวในข้อ ๑. มีหลักฐานดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ประมาณ.....จด.....

ทิศใต้ ประมาณ.....จด.....

ทิศตะวันออก ประมาณ.....จด.....

ทิศตะวันตก ประมาณ.....จด.....

รวมเนื้อที่ประมาณ.....ไร่.....งาน.....วา

(รายการตามข้อ ๓. นี้ ถ้าเป็นกรณีตามมาตรา ๓๐ พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้กรอกข้อความ ถ้าเป็นกรณีตามมาตรา ๓๓ ผู้ขอเป็นผู้กรอกข้อความ)

ลงชื่อ.....ผู้ขอ

ลงชื่อ.....กำนันผู้ใหญ่บ้าน

เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน

บันทึกการสอบสวนคุณสมบัติของผู้ขอ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ได้สอบสวนและตรวจสอบคุณสมบัติของ.....แล้ว ปรากฏว่า :—

๑. ผู้ขอมีเชื้อชาติ.....สัญชาติ.....

๒. ผู้ขอบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

๓. มีร่างกายสมบูรณ์ ไม่ทุพพลภาพ หรือไร้ความสามารถหรือมีสติฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคติดต่ออันน่ารังเกียจ.....

.....

๔. มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพหรือไม่.....

๕. มีความประพฤติดี หรือเป็นคนเสเพล หรืออันธพาล.....

๖. มีความสามารถประกอบอาชีพเกี่ยวกับที่ดินที่จัดให้หรือขอจับจองหรือไม่.....

.....

๗. ผู้ขอเคยมีที่ดินเป็นของตนเองบ้างหรือไม่ ถ้าแปลง เนื้อที่เท่าใด อยู่ที่ใด ใช้ประโยชน์อย่างใด ทำเองหรือให้ผู้อื่นทำ.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอบสวน

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....ผู้สอบสวน

ตำแหน่ง.....

คำสั่ง

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า.....

.....

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ได้ออกใบจองให้แล้ว

ทะเบียนเล่ม.....หน้า.....

สารบบ เล่ม.....หน้า.....

ลงชื่อ.....ผู้รับ

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ด่วนมาก
ที่ ๑๗๖๔๖/๒๔๙๘ **กระทรวงมหาดไทย**

๑ กันยายน ๒๔๙๘

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือที่ ๙๐๑๔/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๙๘

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอผลของการพิจารณาดำเนินการตามโครงการของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้วรวบรวมโครงการและรายงานผลไปยังกระทรวงมหาดไทยภายในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๔๙๘ นั้น

เรื่องนี้ ปรากฏว่า จังหวัดเป็นส่วนมาก ยังไม่ได้เสนอโครงการและรายงานผลไปยังกระทรวงมหาดไทย จึงใคร่ขอชี้แจงความเข้าใจว่า การจัดที่ดินให้ประชาชนจับจองและการจัดสรรที่ดินให้ประชาชนเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาตินั้น กระทรวงมหาดไทยถือเป็นนโยบายสำคัญในอันที่จะให้ราษฎรมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองโดยทั่วถึง เพื่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจ เพราะฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศขึ้นอยู่กับความเจริญของประชาชน และสำหรับประเทศไทยนั้น ปรากฏว่ามีราษฎรที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองจำนวนมาก สมควรจะได้เร่งรัดจัดที่ดินให้แต่ละครอบครัวโดยทั่วถึงและรวดเร็ว

ฉะนั้น จึงขอเตือนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดควบคุมเร่งรัดการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในเรื่องนี้ให้เป็นผลสำเร็จด้วยดีโดยรีบด่วนเป็นกรณีพิเศษ จังหวัดใดที่ยังไม่ได้ส่งโครงการไปยังกระทรวงมหาดไทย หรือที่ส่งไปแล้วแต่ยังไม่ได้รายงานผลให้ทราบตามลำดับ ตามในคำสั่งข้างต้น ก็ให้รีบจัดส่งไปภายในเดือนกันยายน ๒๔๙๘ หากขัดข้องประการใด ชี้แจงไปยังกระทรวงมหาดไทยทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **รามราชภักดี**

(พระยารามราชภักดี)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

ทด. ๓

ที่ ๒๐๕๙๑/๒๔๙๘ กระทรวงมหาดไทย

๖ ตุลาคม ๒๔๙๙

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ ๑๗๖๔๖/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๙๘

ตามที่ได้เตือนมา ขอให้ควบคุมเร่งรัดการปฏิบัติและดำเนินการจัดที่ดินให้ประชาชนตามโครงการของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ให้เป็นผลสำเร็จด้วยดีโดยรีบด่วนเป็นกรณีพิเศษนั้น

บัดนี้ ได้มีบางจังหวัดรายงานผลการดำเนินงาน และส่งโครงการจัดที่ดินไปยังกระทรวงมหาดไทยบ้างแล้ว แต่ปรากฏว่าการปฏิบัติยังไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายในโครงการที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนด จึงขอชี้แจงทำความเข้าใจมาว่า

๑. การสำรวจและคัดเลือกที่ดินเพื่อจัดให้ประชาชนจับจองและจัดให้เป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพนั้น ขอให้ปฏิบัติตามโครงการข้อ ๑—๕ โดยเคร่งครัดแล้วรายงานผลไปให้ทราบ

๒. การจัดที่ดินให้ราษฎรจับจองตามโครงการของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติข้อ ๔ ก. ขอให้จังหวัดชี้แจงผลของการดำเนินการไปให้ทราบเป็นระยะ ๆ ว่าได้ดำเนินการไปได้ผลอย่างไร

๓. การจัดที่ดินผืนใหญ่ตามโครงการของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ข้อ ๔ ข. ให้เสนอโครงการที่จะจัดเป็นผืน ๆ และผืนละหนึ่งโครงการ การทำโครงการขอให้พิจารณาตามหลักการแห่งโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ เว้นแต่จะเห็นสมควรกำหนดเงื่อนไขเป็นพิเศษ จึงให้กำหนดไว้ในโครงการ เพื่อคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติจะได้ประกาศกำหนดเงื่อนไขให้เป็นกรณีพิเศษ

อนึ่ง ขอชี้แจงว่า เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ กระทรวงมหาดไทยไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณสำหรับช่วยเหลือการจัดที่ดินให้ประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติดำเนินไป

ด้วยดีจึงขอให้พิจารณาดำเนินการหนักไปในทางจัดที่ดินประเภท ข้อ ๔ ก. สำหรับให้ราษฎรจับจองต่อไป ส่วนการจัดที่ดินประเภท ข้อ ๔ ข. ขอให้พิจารณาจัดทำโครงการไปเท่าที่สามารถจะดำเนินการได้โดยไม่ต้องใช้งบประมาณช่วยเหลือไปพลางก่อน และเสนอของบประมาณช่วยเหลือในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ต่อไปตามความจำเป็น ถ้าในระยะเริ่มแรกจำเป็นจะต้องใช้เงินช่วยเหลือบ้างก็ให้พิจารณาใช้เงินจากงบประมาณบำรุงท้องที่เป็นแห่ง ๆ ไป

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อสั่งให้เจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ท. แรงขำ**

(นายทวี แรงขำ)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

ทด. ๓

ด่วนมาก
ที่ ๒๒๘๗๘/๒๔๙๘ กระทรวงมหาดไทย

๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๘

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๐๕๙๑/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๔๙๘

ตามที่ได้ชี้แจงทำความเข้าใจและชี้แจงวิธีดำเนินการจัดที่ดินของรัฐให้ประชาชนตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติประเภทข้อ ๔ ก. และข้อ ๔ ข. โดยให้ดำเนินการหนักไปในการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ประชาชนจับจอง ส่วนที่ดินผืนใหญ่ที่จะจัดให้ประชาชนอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ เพื่อให้พิจารณาจัดทำโครงการไปเท่าที่สามารถจะดำเนินการได้ โดยไม่ต้องใช้งบประมาณช่วยเหลือไปพลางก่อน นั้น

บัดนี้ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งว่า ในการจัดที่ดินให้ประชาชนนั้น ขอให้จังหวัดและอำเภอพิจารณาคัดเลือกที่ดินที่มีคุณภาพดีเหมาะสมที่จะใช้ประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพเช่น ถ้าเป็นที่เพาะปลูก ก็ต้องมีน้ำบริบูรณ์ หรือพอจะแก้ไขดัดแปลงให้มีน้ำเพียงพอได้เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้บังเกิดผลิตผลเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและเพื่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจของชาติ และให้เร่งรัดจัดทำเรื่องนี้เป็นการด่วน

ฉะนั้น ขอให้จังหวัดและอำเภอรีบดำเนินการจัดที่ดินให้ประชาชนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต่อไป แล้วรายงานผลของการจัดที่ดินให้ประชาชนจับจองไปให้กระทรวงมหาดไทยทราบเป็นระยะ ๆ และเสนอโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ไปโดยด่วน.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **รามราชภักดี**

(พระยารามราชภักดี)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย.

กรมที่ดิน

ท.ด. ๓

ที่ ๕๔๐/๒๔๕๕ กระทรวงมหาดไทย

๑๔ มกราคม ๒๔๕๕

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือที่ ๒๐๕๙๑/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๔๙๘

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงมาให้ทราบว่า เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ กระทรวงมหาดไทยไม่ได้รับอนุมัติให้ตั้งงบประมาณสำหรับช่วยเหลือการจัดที่ดินให้ประชาชน ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติดำเนินไปด้วยดี ขอให้พิจารณาจัดทำโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ผืนละหนึ่งโครงการโดยไม่ต้องใช้งบประมาณช่วยเหลือไปพลางก่อน นั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า โดยที่การจัดที่ดินผืนใหญ่ประเภท ข้อ ๔ ข. แห่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ได้กำหนดให้ดำเนินการเมื่อได้รับอนุมัติโครงการเสียก่อนนั้น อาจเป็นเหตุให้การจัดที่ดินเพื่อประชาชนดำเนินไปโดยล่าช้า ฉะนั้น ในกรณีที่จังหวัดและอำเภอจะดำเนินการจัดที่ดินผืนใหญ่โดยไม่ต้องอาศัยงบประมาณแผ่นดินช่วยเหลือ ก็ให้จัดทำแผนผังการจัดที่ดิน และจัดให้ราษฎรได้เข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพไปพลางก่อนได้ แล้วจึงเสนอโครงการและแผนผังการจัดที่ดินไปให้กระทรวงมหาดไทยทราบภายหลัง จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **จอมพล ป. พิบูลสงคราม**

(ป. พิบูลสงคราม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๑๔ ม.ค. ๙๙

กรมที่ดิน.

ทด. ๓

ด่วนมาก
ที่ ๙๒๑๐/๒๔๙๙ **กระทรวงมหาดไทย**

๒๖ เมษายน ๒๔๙๙

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค และผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือที่ ๖๒๖๔/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๙๘ และที่ ๑๗๒๑๕/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๙๘

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ส่งโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาเพื่อสั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไปแล้ว นั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า บริเวณที่ดินของรัฐซึ่งทางหลวงผ่านไปหรือเป็นทางสร้างขึ้นใหม่ก็ดี กรมชลประทานสร้างคลองส่งน้ำไปก็ดี หรือรัฐบาลสร้างชุมนุมชนขึ้นก็ดี ประชาชนซึ่งส่วนมากเป็นบุคคลต่างท้องที่มักเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ได้ถือสิทธิเข้าครอบครองหรือแสดงการเป็นเจ้าของที่ดินของรัฐ บริเวณที่ทางหลวงหรือคลองชลประทานผ่านไปทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลในท้องที่นั้น กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่าตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ได้กำหนดให้จัดที่ดินให้บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในท้องที่นั้น ๆ ได้เข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ หรือได้รับอนุญาตให้จับจองก่อนบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างท้องที่ เมื่อมีที่ดินเหลืออยู่ จึงจัดให้บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อื่นต่อไป ในกรณีที่บุคคลใดถือสิทธิเข้าครอบครองหรือแสดงการเป็นเจ้าของที่ดินของรัฐโดยพลการ ย่อมเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อสั่งเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวแล้วโดยเคร่งครัดเพื่อให้ประชาชนในท้องที่นั้น ๆ ได้รับประโยชน์ก่อนบุคคลต่างท้องที่ และดำเนินคดีแก่ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินจงทุกราย

อนึ่ง โดยที่คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๙๙ ลงมติเห็นชอบด้วยตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอว่า เมื่อกรมทางหลวงแผ่นดิน กรมโยธาเทศบาล กรมชลประทาน และการรถไฟแห่งประเทศไทย จะดำเนินการเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด ทางรถไฟหรือคลองชลประทานแล้ว ขอได้แจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบแนวทางโดยชัดแจ้ง พร้อมด้วยแผนที่ เพื่อกระทรวงมหาดไทยจักได้สั่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการหวงห้ามมิให้มีการจับจองเป็นเอกเทศ อันจะเป็นการขัดกับนโยบายและก่อความยุ่งยากภายหลังต่อเมื่อจังหวัด อำเภอ พิจารณาเห็นควรให้ราษฎรจับจองได้ตามโครงการจัดที่ดินของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติแล้ว จึงดำเนินการให้จับจองต่อไป ดังนี้ จึงขอแจ้งมาเพื่อทราบทางปฏิบัติ และเมื่อกระทรวงมหาดไทยได้รับทราบแนวทางตามนัยมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวนั้นแล้ว จะได้แจ้งมาให้จังหวัดที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **จอมพล ป. พิบูลสงคราม**

(ป. พิบูลสงคราม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

ทด. ๓

ที่ ๙๗๑๖/๒๔๙๙ กระทรวงมหาดไทย

๓ พฤษภาคม ๒๔๙๙

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค และผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือที่ ๙๒๑๐/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๔๙๙

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้วางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดินมา นั้น

ในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๔๙๙ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๔๙๙ ที่ประชุมได้พิจารณาโครงการจัดสรรที่ดิน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล และผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี เสนอขออนุมัติมาตามโครงการของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนอยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพ ในที่สุดที่ประชุมได้ลงมติอนุมัติให้จังหวัดดำเนินการตามโครงการที่เสนอได้ และในการจัดแบ่งที่ดินให้ราษฎรนั้นให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินกันเขตที่ป่าไม้ไว้เพื่อให้ราษฎรมีไม้ใช้ และเพื่อรักษาความชุ่มชื้นของพื้นดินตามสมควร โดยให้จังหวัดปรึกษาทำความตกลงกับป่าไม้จังหวัด กับขอให้กรมที่ดินและกรมป่าไม้ร่วมกันพิจารณาวางหลักเกณฑ์และรายละเอียดในเรื่องนี้ต่อไปดังนี้ บัดนี้ กรมที่ดินขอแจ้งว่า เมื่อวันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๔๙๙ ได้มีการประชุมพิจารณาเรื่องนี้กับผู้แทนกรมป่าไม้ที่ห้องประชุมกรมที่ดินแล้ว ที่ประชุมได้ตกลงวางหลักเกณฑ์และรายละเอียดการกันเขตป่าไม้ภายในบริเวณที่ดินผืนใหญ่ ที่จะจัดให้ประชาชนตามโครงการของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ดังนี้

๑) จัดให้มีเขตป่าไม้เป็นสมบัติส่วนกลาง ประมาณร้อยละ ๒๐ ของเนื้อที่ดินผืนใหญ่นั้น

๒) ให้บุคคลที่ได้รับการจัดสรรที่ดินแต่ละแปลง สงวนต้นไม้ภายในเขตที่ดินที่ได้รับการจัดแบ่ง เพื่อรักษาความชุ่มชื้นของพื้นดิน เพื่อบังลม และเพื่อให้มีไว้ใช้สอยภายในครอบครัวเป็นแนวหรือเป็นหย่อม ๆ สุดแล้วแต่ความเหมาะสมของรูปที่ดินและภูมิประเทศ

๓) ขอให้สงวนต้นไม้ใหญ่ตามแนวถนนสายใหญ่ ภายในบริเวณที่ดินผืนใหญ่ที่จัดสรรทั้งสองข้างถนนตามสมควร โดยให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินกับป่าไม้จังหวัดหรือป่าไม้เขตร่วมกันพิจารณาคัดเลือกต้นไม้ที่จะสงวน และให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ทำเครื่องหมายแสดงการสงวนไว้ที่ต้นไม้ที่คัดเลือกเพื่อสงวนให้ประชาชนทราบ และห้ามการตัดฟันต่อไป

กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยข้อตกลงดังกล่าวข้างต้น จึงเรียนมาเพื่อขอให้จังหวัดสั่งเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินดำเนินการต่อไป และในการจัดทำแผนผังการจัดที่ดินผืนใหญ่ขอให้แสดงส่วนที่กันเขตป่าไม้เป็นสมบัติส่วนกลางไว้ด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **จอมพล ป. พิบูลสงคราม**

(ป. พิบูลสงคราม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ทด. ๓

๔๒๐

ที่ ๑๙๐๗๘/๒๔๙๙ กระทรวงมหาดไทย

๒ ตุลาคม ๒๔๙๙

เรื่อง ขอให้สำรวจจำนวนราษฎรที่ไม่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง หรือมีไม่ถึง ๒๐ ไร่ ไม่พอประกอบอาชีพ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างแบบหมายเลข ๑ — ๒ — ๓ รวม แผ่น บันทึกรายงานการประชุม รวม ชุด

ในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติครั้งที่ ๒/๒๔๙๙ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๔๙๙ เลขาธิการคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้เสนอปัญหาข้อขัดข้องในการจัดที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองและจัดให้ราษฎรอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพว่าบางจังหวัดไม่มีที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่จะจัดให้ราษฎรได้ เป็นเหตุให้ราษฎรเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ เช่นที่อำเภอระงู จังหวัดสตูล อำเภอปากพนัง อำเภอหัวไทร และอำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่มีอยู่ส่วนมากเป็นป่าซึ่งทางราชการป่าไม้ได้สงวนคุ้มครองไว้แล้ว หรืออยู่ในโครงการที่จะดำเนินการสำรวจเพื่อสงวนคุ้มครองต่อไปและจำนวนพลเมืองได้เพิ่มขึ้น ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วลงมติให้จังหวัดและอำเภอสำรวจพิจารณาว่าราษฎรผู้ไม่มีที่ดินหรือมีที่ดินแต่ไม่พอประกอบอาชีพในท้องที่มีจำนวนมากน้อยเพียงไร ถ้ามีที่ดินรกร้างว่างเปล่าไม่เพียงพอที่จะจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองหรือจัดเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ก็ให้พิจารณาว่าควรจะเปิดที่ป่าไม้ซึ่งได้ดำเนินการสงวนคุ้มครองไว้แล้วหรืออยู่ในโครงการที่จะดำเนินการสงวนคุ้มครองเพื่อจัดให้ราษฎรได้เพียงใด แล้วให้ชี้แจงเหตุผลพร้อมด้วยสถิติที่ดินรกร้างว่างเปล่า ที่ป่าไม้และจำนวนราษฎรผู้ไม่มีที่ดินหรือมีแต่ไม่เพียงพอประกอบอาชีพ ซึ่งจำเป็นจะต้องจัดสรรที่ดินให้ไปยังกรมป่าไม้และให้กรมป่าไม้พิจารณาผ่อนผันในทางที่จะให้ราษฎรได้มีที่อยู่ที่ทำกินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง สำหรับท้องที่ใดที่ไม่มีที่รกร้างว่างเปล่าหรือที่ป่าไม้เพียงพอ ก็ให้พิจารณาแนะนำช่วยเหลือให้ราษฎรได้มีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ในจังหวัดใกล้เคียงต่อไป

ฉะนั้น ขอให้จังหวัดพิจารณาและดำเนินการดังนี้ คือ:—

๑. สั่งอำเภอทุกอำเภอทำการสำรวจจำนวนราษฎรคนไทย ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวผู้ไม่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง และผู้มีอาชีพทางเกษตรกรรมที่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ถึง ๒๐ ไร่เป็นผู้มีที่ดินไม่พอประกอบอาชีพและอยู่อาศัย ทางราชการจะช่วยเหลือจัดสรรที่ดินให้ก่อน การสำรวจให้อำเภอแจกแบบหมายเลข ๑ และ ๒ ตามตัวอย่างข้างท้ายนี้ ให้กำนันไปทำการสำรวจยังท้องที่ แล้วรวบรวมส่งอำเภอเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานในการจัดสรรที่ดินให้ต่อไป เมื่ออำเภอได้รับแบบหมายเลข ๑ และ ๒ จากกำนันแล้ว ให้รวบรวมยอดจำนวนหัวหน้าครอบครัวและจำนวนที่ต้องการตามประเภทคือ ประเภทไม่มีที่ดินเลย และมีไม่พอประกอบอาชีพโดยแยกลงในงบหน้าบัญชีสำรวจ ฯ แบบหมายเลข ๓ ประเภทละแผ่น รวม ๓ ชุด เก็บไว้เป็นหลักฐานทางอำเภอ ๑ ชุด ส่งจังหวัด ๒ ชุด เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานทางจังหวัด ๑ ชุด และส่งไปกรมที่ดิน ๑ ชุด

๒. เมื่อได้ทำการสำรวจแล้ว ให้อำเภอพิจารณาว่าที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่จะจัดสรรให้ประชาชนที่มีอยู่ในท้องที่มีจำนวนเท่าใด จะจัดสรรให้บุคคลที่ยังไม่มีที่ดินหรือมีไม่พอได้เพียงใด หากมีที่ดินพอก็ให้ดำเนินการจัดสรรให้ตามระเบียบและโครงการว่าด้วยการจัดที่ดินของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติต่อไป ถ้าจำนวนที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่มีอยู่ในท้องที่ไม่เพียงพอที่จะจัดให้บุคคลดังกล่าวแล้วได้ ก็ขอให้พิจารณาว่ามีที่ดินแห่งใดในท้องที่อยู่ในลักษณะและเหตุผลที่จะดำเนินการจัดให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยและประกอบอาชีพได้ เช่น ที่ป่าไม้ หรือที่ดินสาธารณประโยชน์เลิกใช้ เป็นต้น ในกรณีที่เป็นที่ป่าไม้ซึ่งอยู่ในโครงการเพื่อกำหนดเป็นป่าสงวนหรือคุ้มครอง ก็ให้นายอำเภอท้องที่ร่วมกับป่าไม้เขตและป่าไม้จังหวัดพิจารณาส่วนสัมพันธ์ระหว่างเนื้อที่เพาะปลูกและเนื้อที่ป่าไม้ เพื่อกันเขตที่ดินสำหรับจัดสรรให้ประชาชนแล้วเสนอความเห็นและเหตุผลไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้กันเขตที่ดินที่จะจัดสรรให้ราษฎรออกจากเขตโครงการป่าไม้ หากไม่เป็นที่ตกลงกันได้ จึงแจ้งไปให้กรมป่าไม้พิจารณาต่อไป แล้วแจ้งให้กรมที่ดินทราบด้วย ส่วนกรณีที่เป็นป่าซึ่งทางราชการป่าไม้ได้ประกาศกำหนดเป็นป่าสงวนหรือป่าคุ้มครองแล้ว ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอท้องที่ป่าไม้เขตและป่าไม้จังหวัดร่วมกันพิจารณาเสียก่อนเมื่อพิจารณาเห็นสมควรจะเพิกถอนการสงวนหรือคุ้มครองก็ให้พิจารณาเสนอหลักการและชี้แจงเหตุผลไปให้กรมป่าไม้พิจารณาแล้วแจ้งให้กรมที่ดินทราบเช่นเดียวกัน ใน

กรณีที่ที่ดินป่าไม้มีไม่เพียงพอ ถ้าพิจารณาเห็นสมควรถอนสภาพที่ดินสงวนหวงห้ามหรือที่ดินสาธารณประโยชน์เลิกใช้ก็ให้เสนอหลักการและชี้แจงเหตุผลไปให้กรมที่ดินพิจารณา ถ้าที่ดินภายในเขตท้องที่อำเภอไม่พอจัดสรรก็ให้อำเภอเสนอจังหวัดพิจารณาหาที่ดินในท้องที่อำเภออื่นภายในเขตจังหวัด ถ้าที่ดินในท้องที่อำเภออื่นภายในเขตจังหวัดไม่มี ก็ให้จังหวัดพิจารณาติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง เพื่อขอให้พิจารณาช่วยเหลือจัดสรรที่ดินให้ต่อไป การดำเนินการดังกล่าวแล้วหากมีข้อขัดข้องประการใดที่ไม่อาจดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ก็ให้ชี้แจงไปให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแก้ไขต่อไป ทั้งนี้ ขอให้เจ้าหน้าที่จังหวัดและอำเภอเอาใจใส่ดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว เจ้าหน้าที่ผู้ใดปฏิบัติงานเป็นผลสมความประสงค์ของทางราชการเป็นอย่างดี ขอให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเสนอความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ และในทางตรงกันข้ามถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ใดปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่ปฏิบัติราชการในเรื่องนี้ให้ล่วงไปในกิจการอันสมควร ก็ให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นพิจารณาถึงความบกพร่องในหน้าที่เมื่อได้พิจารณาและดำเนินการปรากฏผลประการใดให้รายงานไปให้ทราบทุกระยะด้วย

ทั้งนี้ ขอให้รีบพิจารณาดำเนินการให้เสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ นี้ เพื่อความสะดวกในการสำรวจ กระทรวงมหาดไทยได้ให้กรมที่ดินพิมพ์แบบหมายเลข ๑,๒ และ ๓ ส่งมาให้ดำเนินการ ซึ่งกรมที่ดินจะได้จัดส่งมาให้โดยด่วน

อนึ่ง กระทรวงมหาดไทยขอส่งสำเนาบันทึกรายงานการประชุม เรื่องการจัดที่ดินเพื่อประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ณ ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๑๓ และ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๙๙ มาเพื่อจังหวัดสั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นแนวทางปฏิบัติโดยอนุโลมต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **อรรถวิภาคไพศาลย์**

(หลวงอรรถวิภาคไพศาลย์)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

ทด. ๓

บันทึกรายงานการประชุม
เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน
ณ ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๓ และเสาร์ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๕๕

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	นายถวิล สุนทรศารทูล	อธิบดีกรมที่ดิน
๒.	ขุนภักดีดำรงฤทธิ์	ผู้ว่าราชการภาค ๘
๓.	ขุนจรรยาวิเศษ	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช
๔.	ขุนประจักษ์ภูมิพิภัช	ผู้อำนวยการส่วนการรังวัด กรมที่ดิน
๕.	นายสมบูรณ์ ณ ถลาง	ผู้แทนกรมกสิกรรม
๖.	นายประจวบ ระวิวัฒน์วงศ์	ผู้แทนกรมประชาสงเคราะห์
๗.	นายสาโรช มนตระกูล	ผู้แทนกรมการข้าว
๘.	นายสาโร บุญมั่น	ผู้แทนกรมป่าไม้
๙.	หลวงนิติเขตต์ปรีชา	ที่ดินภาค ๘
๑๐.	นายเสงี่ยม คงตระกูล	ที่ดินภาค ๙
๑๑.	นายประชุม กาญจนะจิตรา	หัวหน้ากองควบคุมและจัดที่ดิน กรมที่ดิน
๑๒.	นายวัน ศรีวรรณา	ป่าไม้เขตนครศรีธรรมราช
๑๓.	นายเสรี กังวาลเลิศ	ป่าไม้จังหวัดนครศรีธรรมราช
๑๔.	นายวิรัช ทองประดิษฐ์	กสิกรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช
๑๕.	นายยรรยง เลาหจินดา	อนามัยจังหวัดนครศรีธรรมราช
๑๖.	นายจิตร เพ็งกุล	เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช
๑๗.	นายอาทร ลาภประเสริฐ	เจ้าพนักงานที่ดินผู้ช่วยจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๘.	นายลำดวน วังษะวิบูลย์	นายอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช
๑๙.	นายคุณ บุณยเกียรติ	นายอำเภอเชียรใหญ่
๒๐.	นายชัยรัตน์ จุลโมกข์	นายอำเภอชะอวด
๒๑.	นายแจ้ง ฤทธิ์เดช	นายอำเภอหัวไทร
๒๒.	ร.ต.ท. แดง อิทธิชัย	นายอำเภอร่อนพิบูลย์
๒๓.	นายน้อย มาศมัณฑะนะ	นายอำเภอสิชล
๒๔.	นายกระจ่าง คีรินทร์นนท์	นายอำเภอท่าศาลา
	และพนักงานที่ดินอำเภอทุกอำเภอ	

การประชุมเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๔๙๙

เริ่มประชุมตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐—๑๒.๓๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

บ่ายเริ่มประชุมตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐—๑๖.๓๐ น.

การประชุมเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๙๙

เริ่มประชุมตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ น. เลิกประชุมเวลา ๑๑.๒๕ น.

ประธาน ฯ ได้กล่าวเปิดการประชุม แล้วได้ชี้แจงหลักการปฏิบัติราชการกับนโยบายเกี่ยวกับการจัดที่ดินมีใจความสำคัญว่า ในสมัยเดิมการปฏิบัติราชการได้ถือหลักการปฏิบัติตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในสมัยนั้น กิจการในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใด ส่วนราชการนั้นย่อมดำเนินการเพื่อความก้าวหน้าของกระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดเป็นสำคัญ ยังขาดหลักการประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยฉับพลัน เพื่อให้ราชการก้าวหน้าไปโดยรีบด่วนอันเป็นผลดีเป็นส่วนรวมแก่ประเทศชาติ ต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตยได้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเสียใหม่ราชการในส่วนภูมิภาคของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ก็ได้รวมอยู่ในความรับผิดชอบของอำเภอจังหวัดและภาค ในส่วนอำเภอนั้นมีนายอำเภอเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ จังหวัดมีคณะกรมการจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

คณะกรมการจังหวัดโดยตำแหน่ง และภาคมีผู้ว่าราชการภาคเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาราชการฝ่ายบริหารประจำภาค สำหรับราชการส่วนกลางก็มีกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบงานตามที่กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ เมื่อปัญหาเกี่ยวข้องกัน ก็ประสานงานและประชุมปรึกษา เพื่อให้ราชการของชาติดำเนินการไปโดยรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ของโลก ซึ่งได้วิวัฒนาการไปโดยรวดเร็วกว่าสมัยก่อน การที่ได้มีการประชุมในวันนี้ก็เพื่อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับที่ดินในจังหวัดนี้ ทั้งในด้านป่าไม้เกษตร ที่ดินสาธารณประโยชน์และการจัดสรรที่ดินให้แก่ประชาชน เพื่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อมีปัญหาข้อขัดข้องอย่างใดจะได้ร่วมกันพิจารณาแก้ไขเพื่อให้บังเกิดผลดีสืบไป โดยเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของประชาชนในอันที่จะก่อให้เกิดผลิตผลจากที่ดินให้เพียงพอกับความจำเป็นในการครองชีพ และเพื่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจของชาติ จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาเรื่องที่ดินเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อการทำมาหาเลี้ยงชีพของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ และอาจก่อให้เกิดอุปสรรคนานาประการต่อความเจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจการปกครองการเมืองและการสังคมเป็นส่วนรวมด้วย ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพยายามขจัดปัญหาเรื่องที่ดินก่อนสิ่งอื่นใด มิฉะนั้นแล้วการดำเนินการในด้านอื่น ๆ ก็ย่อมไร้ผล ในทางการเมืองของโลกนั้น ในขณะนี้ได้แบ่งออกเป็นสองฝ่าย คือฝ่ายเสรีประชาธิปไตย และคอมมูนิสต์ ฝ่ายคอมมูนิสต์ถือว่านายทุนได้รวมเอาที่ดินส่วนใหญ่ไว้คนละมาก ๆ เป็นการเอาเปรียบและบีบคั้นภาวะความเป็นอยู่ของชนชั้นกรรมาชีพจึงได้เลิกล้มระบบนายทุนและรวมเอาที่ดินตลอดจนทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิตเป็นของรัฐเสียเพื่อให้ชนทุกชั้นมีความเสมอภาคกัน ประเทศเราเป็นฝ่ายเสรีประชาธิปไตย จึงต้องหาทางแก้ไขเป็นการป้องกันภัยจากคอมมูนิสต์ ซึ่งจะถือโอกาสรุกรานเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของชาติตกต่ำ ฉะนั้น ในทางตรงกันข้าม รัฐบาลอันมี ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้พยายามแก้ไขด้วยการปฏิรูปที่ดินให้ประชาชนทุกคนมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองให้ทั่วถึงและเพียงพอแก่การประกอบอาชีพ เพื่อให้ประเทศไทยอันเป็นที่รักพ้นจากภัยรุกรานจากคอมมูนิสต์ การพิจารณาปัญหาเรื่องที่ดินนั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาจำแนกแจกแจงส่วนสัมพันธ์ของที่ดินซึ่งใช้ในการอยู่อาศัย ทำประโยชน์ส่วนที่ประชาชนจำเป็นต้องใช้สอยร่วมกัน และที่ป่าไม้ให้อยู่ในระดับที่พอเพียงกับความจำเป็น

ของแต่ละท้องที่เป็นประการสำคัญ การพิจารณาปัญหาเหล่านี้จำเป็นจะต้องอาศัยข้อเท็จจริง เหตุผลและสถิติ การปฏิบัติราชการของเรายังขาดสถิติที่แน่นอน จึงเป็นการยากที่จะพิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็นอันแท้จริง จากผลของการสำรวจสำมะโนเกษตรเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ ปรากฏว่าที่ดินรวมทั้งประเทศขณะนี้มีประมาณ ๓๑๙,๙๖๐,๓๖๓ ไร่แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ๔ ประเภท

๑. ที่ป่าไม้ประมาณ ๕๘.๔๒ % ของเนื้อที่ทั้งหมด
๒. ที่หนองบึง ประมาณ ๐.๑๙ % ของเนื้อที่ทั้งหมด
๓. ที่ถือครองเพื่อการเกษตร ประมาณ ๑๘.๓๔ % ของเนื้อที่ทั้งหมด
๔. ที่เหลือเป็นที่รกร้าง ภูเขา แม่น้ำ ลำคลอง เคหสถาน ทางหลวงและอื่น ๆ ประมาณ ๒๓.๐๕ % ของเนื้อที่ทั้งหมด

เมื่อนำตัวเลขเหล่านี้มาเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรภายในประเทศ ซึ่งประมาณว่ามี ๒๐ ล้านคน ถ้าคิดอย่างง่าย ๆ โดยวิธีเฉลี่ยคนหนึ่งก็จะถือครองที่ดินได้ไม่เกินคนละ ๑๕ ไร่ เท่านั้น แต่ปัญหาในเรื่องที่ดินเป็นปัญหาใหญ่ จะต้องเร่งรีบพิจารณาว่า ทำอย่างไรจะให้ประชาชนทุกคนที่ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม ได้มีที่ดินทำกินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ทำอย่างไรจะให้บุคคลมีบ้าน ที่อยู่อาศัยเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ทำอย่างไรจะป้องกันมิให้มีการกอบโกยหรือหวงกันที่ดินไว้เป็นส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก โดยเจ้าของมิได้ใช้ประโยชน์หรือดำเนินการด้วยตนเอง ทอดทิ้งปล่อยปละละเลยมิได้จัดทำที่ดินให้เกิดประโยชน์ในทางการเศรษฐกิจสมความมุ่งหมาย และทำอย่างไรจะสงวนที่ดินไว้เพื่อเป็นป่าไม้อันมีค่าของประเทศและเป็นที่สาธารณะซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อรักษาความชุ่มชื้นของพื้นดินและเพื่ออนุชนรุ่นหลัง เหตุต่าง ๆ เหล่านี้แต่ละประเทศก็ต้องปฏิรูปที่ดินและพยายามวางวิธีการจัดสรรที่ดินให้เป็นการเหมาะสมแก่สภาวะของประเทศ สำหรับประเทศไทยเราเป็นประเทศกสิกรรม พลเมืองกว่า ๘๐ % มีอาชีพในทางเกษตรแต่มีที่ดินที่จะถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมดประมาณ ๖๐ ล้านไร่ และจำนวนพลเมืองนับวันแต่จะทวีมากขึ้น จะต้องปฏิรูปที่ดินให้ได้ส่วนสัมพันธ์กับจำนวนพลเมืองที่เพิ่มขึ้นอันเป็นหลักธรรมดาที่จะต้องแยกครอบครัวออกไปทำกินต่างหาก ถ้าจะบุกเบิกที่ป่าไม้ให้มากขึ้นไปอีกก็จะต้องพิจารณาถึงความเสียหายเนื่องจากการทำลายป่าไม้และความชุ่มชื้นของที่ดินดังกล่าวมาแล้วด้วย คงจะบุกเบิกให้มากออกไปอีกไม่ได้เท่าใด เมื่อคิดเฉลี่ยแล้วผู้ประกอบอาชีพในทางเกษตรจะมีที่ดินสำหรับประกอบอาชีพได้เพียงคนละไม่เกิน ๔ ไร่

เท่านั้น จึงมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาหาทางแก้ไขว่าทำอย่างไรจะมีที่ดินให้ประชาชนใช้ประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นได้อีก เช่น ถางป่าแล้วปลูกต้นไม้อื่นที่อำนวยประโยชน์แก่การประกอบอาชีพแทน ซึ่งในหลักการก็จะต้องพิจารณาโดยกว้างขวางจากผู้ชำนาญว่า ประโยชน์ทางใดจะมากน้อยกว่ากันอย่างใด ในส่วนที่เกี่ยวกับที่ดินสาธารณประโยชน์นั้น ปรากฏว่าในจังหวัดนี้และจังหวัดอื่น ๆ ได้มีราษฎรบุกรุกเข้าทำประโยชน์อยู่โดยทั่วไปเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ครั้งราชการส่วนนี้ดำเนินการอยู่ทางกรมมหาดไทย ได้ถอนสภาพไปแล้วจำนวน ๔๓ แปลง และ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบายที่จะสงวนไว้เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยเด็ดขาด ต่อมาปรากฏว่ามีราษฎรบุกรุกและขอให้ทางราชการพิจารณาถอนสภาพอยู่เสมอ นโยบายในเรื่องนี้ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปโดยได้จัดที่ดินให้ผู้บุกรุกอยู่อาศัยและประกอบอาชีพแทนเสียก่อนที่จะดำเนินคดี ดังที่ได้มีการตกลงกันในที่ประชุมผู้ว่าราชการภาค ผู้ว่าราชการจังหวัดและมหาดไทยภาค พ.ศ. ๒๔๙๙ แล้วในเรื่องราษฎรบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์นี้ น่าจะได้สอบสวนถึงข้อเท็จจริงและเหตุผลว่าเนื่องมาจากเหตุใด ทำไมผู้บุกรุกจึงยอมให้ศาลลงโทษในกรณีเดียวกันซ้ำหลายหน ถ้าเป็นเรื่องหาที่ดินเพื่อประกอบอาชีพไม่ได้ ก็สมควรที่ทางราชการจะพิจารณาช่วยเหลือให้มีที่ดิน ถ้าที่ดินสาธารณประโยชน์มีมากพอ เมื่อถอนสภาพแล้วประชาชนในท้องที่ไม่เดือดร้อน ก็ต้องดำเนินการเพื่อความผาสุกของประชาชน แต่จะต้องคำนึงถึงการขยายบ้านเมืองในโอกาสต่อไป จำเป็นจะต้องมีที่ดินสาธารณะไว้ตำบลละ ๑ แปลง เป็นอย่างน้อย

จากผลของการสำรวจสำมะโนเกษตรเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ จังหวัดนครศรีธรรมราชมีเนื้อที่ดินทั้งหมด ๖,๓๙๖,๘๗๕ ไร่ เป็นเนื้อที่ป่าไม้ ๓,๗๘๖,๘๗๕ ไร่ เนื้อที่ถือครองทำการเกษตรทั้งหมด ๑,๕๑๗,๘๔๙ ไร่ เป็นที่ดินอย่างอื่น ๑,๐๘๒,๑๕๑ ไร่ และจากผลของการสำรวจสำมะโนครัวของกระทรวงมหาดไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ จังหวัดนครศรีธรรมราชมีพลเมืองจำนวน ๑๐๑,๙๒๔ บ้าน ๔๘๗,๗๔๓ คน ประกอบอาชีพในทางเกษตรประมาณ ๘๖,๔๔๒ บ้าน หรือประมาณ ๘๔.๘ % ของจำนวนบ้านทั้งหมด ประมาณได้ว่าบ้านหนึ่งมีที่ดินประกอบอาชีพในทางเกษตรเพียง ๑๗.๕ ไร่เท่านั้น ตามสถิติดังกล่าวแล้ว พออนุมานได้ว่าเมื่อคิดเฉลี่ยแต่ละบ้านซึ่งอาจมีหลายครอบครัวแล้ว ประชาชนในจังหวัดนี้ยังมีที่ดินไม่พอประกอบอาชีพเป็นส่วนมาก และนับตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ เป็นต้นมา ปรากฏว่าสถิติการอนุญาตให้ราษฎรจับจองที่ดินมีจำนวนน้อยไม่ได้ส่วนสัมพันธ์กับจำนวนพลเมือง

ที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่จะเปิดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองในท้องที่อำเภอปากพนัง หัวไทร และเชียรใหญ่มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนประชาชนที่ต้องการที่ดินประกอบอาชีพ ตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ เป็นต้นมา เป็นเวลา ๒๐ ปี ราษฎรอำเภอปากพนังที่มีอาชีพในทางเกษตร ๑๙,๔๑๕ บ้าน มีโอกาสได้จับจองที่ดิน ๑,๒๒๓ ราย เป็นเนื้อที่ประมาณ ๒๗,๒๓๓ ไร่ เท่ากับราษฎรใน ๑๖ ครอบครัว มีโอกาสจับจองที่ดินเพื่อขยายที่ทำกินได้ครอบครัวเดียว อีก ๑๕ ครอบครัว ขยายไม่ได้ และในทำนองเดียวกัน อำเภอหัวไทร ซึ่งมีราษฎรทำการเกษตรถึงร้อยละ ๙๒ ของราษฎรทั้งอำเภอ ในจำนวน ๑๒ ครอบครัว มีโอกาสจับจองขยายที่ทำกินได้ ๑ ครอบครัว อำเภอเชียรใหญ่ใน ๑๐ ครอบครัว มีโอกาสจับจองขยายที่ทำกินได้ ๑ ครอบครัว สำหรับอำเภอนอกจากนี้มีที่ดินรกร้างว่างเปล่าภายในท้องที่อยู่บ้าง จึงได้มีการจับจองมากประมาณ $\frac{1}{3}$ และ $\frac{1}{2}$ ของจำนวนครอบครัว ความเดือนร้อนจึงน้อยกว่า ๓ อำเภอดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งเป็นเหตุผลที่ค้นพบว่าประชาชนในท้องที่อำเภอปากพนัง หัวไทรและเชียรใหญ่ ได้อพยพไปหาที่ดินประกอบอาชีพในท้องที่อำเภออื่นจำนวนมากและได้บุกรุกเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินสาธารณะกับที่ดินของราชการกรมป่าไม้ในท้องที่อำเภออื่นอีกด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเป็นหน้าที่ของราชการที่จะต้องพิจารณาดำเนินการจัดสรรที่ดินให้ผู้ไม่มีที่ดินประกอบอาชีพหรือมีไม่พอ โดยถือหลักเกณฑ์ว่า ผู้มีที่ดินไม่ถึง ๒๐ ไร่ เป็นผู้มีที่ดินไม่พอประกอบอาชีพ และสมควรวางหลักการช่วยเหลือ ๒ ประการคือ

๑. บุคคลที่ไม่มีที่ดินหรือมีแต่ไม่พอประกอบอาชีพ จะได้จัดสรรที่ดินให้บุกเบิกประกอบอาชีพ เพิ่มขึ้นมีเนื้อที่ครอบครัวละ ๒๐—๒๕ ไร่

๒. ในกรณีที่ไม่มีที่ดินของรัฐที่จะจัดสรรให้บุกเบิกต่อไปได้อีกก็เป็นหน้าที่ของกรมการข้าว หรือกรมกสิกรรมที่จะช่วยเหลือแนะนำให้ปรับปรุงที่ดินซึ่งมีอยู่เดิมปลูกข้าวหรือพืชหมุนเวียนหลังจากการทำนาแล้ว เพื่อให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น

ในการที่จะพิจารณาปัญหาในเรื่องที่ดินในจังหวัดนี้ให้บังเกิดผลดีแก่ราษฎร จำเป็นจะต้องได้สถิติเกี่ยวกับที่ดินเป็นรายอำเภอ ซึ่งจะได้ขอให้นายอำเภอหรือผู้แทนชี้แจงประกอบการพิจารณาต่อไป นอกจากนี้ใคร่ขอฟังความคิดเห็นของที่ประชุมนี้ประกอบการพิจารณาด้วย

ผู้ว่าราชการภาค ๘ ชี้แจงว่า ที่ดินสำหรับประกอบอาชีพในท้องที่จังหวัดนี้มีน้อยไม่ได้ส่วนสัมพันธ์กับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น เช่น อำเภอปากพนัง ไม่มีที่ดินรกร้าง

ว่างเปล่าที่จะให้ประชาชนบุกเบิกประกอบอาชีพขยายออกไปอีก จึงอพยพไปบุกรุกทำประโยชน์ในที่ดินสาธารณะและที่ป่าไม้ในท้องที่อำเภออื่น พฤติการณ์แสดงว่าพลเมืองล้นออกมา จึงควรพิจารณาช่วยเหลือจัดสรรที่ดินให้ประกอบอาชีพ แต่ก็จะต้องสอบสวนพิจารณาว่า ผู้บุกรุกมีที่ดินอยู่แล้วหรือไม่ เพียงใด หลักการควรจะช่วยเหลือเฉพาะผู้ไม่มีที่ดินหรือมีอยู่แล้วแต่ไม่พอประกอบอาชีพ ในการประชุมผู้ว่าราชการภาค ผู้ว่าราชการจังหวัดและมหาดไทยภาคคราวที่แล้วได้ตกลงในหลักการว่า ให้หาที่ดินให้แก่ผู้บุกรุกที่ดินสาธารณะประกอบอาชีพแทนเสียก่อนที่จะดำเนินการฟ้องขับไล่ เว้นแต่ผู้มีที่ดินประกอบอาชีพพอสมควรแล้ว จึงไม่ยอมให้ได้รับการจัดสรรที่ดินอีก ในขณะเดียวกันนั้น ก็น่าจะได้พิจารณาถึงบุคคลที่อยู่ในท้องที่ซึ่งเผ้าดูพวกอื่นบุกรุกเข้ามาโดยตนเองไม่ได้รับประโยชน์ด้วย ทางการจะต้องพิจารณาช่วยเหลือบุคคลในท้องที่ให้ได้รับการจัดสรรที่ดินตามหลักเกณฑ์ก่อนบุคคลนอกท้องที่เพื่อความเป็นธรรม

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชชี้แจงว่า เนื่องจากจำนวนพลเมืองได้ทวีขึ้นทุกปีประชาชนแต่ละครอบครัวส่วนมากมีที่ดินเท่าเดิม เมื่อมีลูกหลานเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องแยกครอบครัวออกไปหาที่ดินแห่งอื่นประกอบอาชีพ เมื่อหาที่ดินขออนุญาตจับจองไม่ได้ จึงบุกรุกที่สาธารณะและที่ป่าไม้ ผู้บุกรุกจึงเป็นชั้นลูกหลาน ในหลักการจะต้องจัดหาที่ดินจัดสรรให้บุคคลจำพวกนี้ประกอบอาชีพ เมื่อพิจารณาที่ดินรกร้างว่างเปล่าทุกท้องที่อำเภอแล้ว ปรากฏว่ามีไม่พอจัดสรรให้ประชาชน จะต้องพิจารณาเปิดป่าสงวนคุ้มครองหรือที่ซึ่งกำลังดำเนินการสงวนคุ้มครองซึ่งพอจะมีที่ดินจัดสรรให้ราษฎรได้ แต่ถ้าทางราชการป่าไม้จะยืนหลักการสงวนไว้ก็ไม่มีที่ดินให้ราษฎรประกอบอาชีพ

ประธาน ฯ ชี้แจงว่า การที่จะยืนหลักการสงวนคุ้มครองป่าโดยเคร่งครัดน่าจะไม่บังเกิดผลดี ประชาชนจะเดือดร้อนไม่มีที่ดินประกอบอาชีพในที่สุดก็จะพากันบุกรุกที่ป่าโดยทั่วไป ทางป่าไม้ก็ไม่สามารถดูแลป้องกันการบุกรุกโดยทั่วถึง เพราะขาดกำลังเจ้าหน้าที่ จึงต้องพิจารณาถึงข้อเท็จจริง เหตุผลและความเป็นธรรม หลักการของทางราชการป่าไม้ ควรจะเปลี่ยนไปตามสภาวการณ์ การที่จะสงวนต้นไม้ไว้นั้น ถ้าจะอนุญาตให้ราษฎรขออนุญาตจับจองบุกเบิกที่ป่าแล้วกำหนดเงื่อนไขให้ปลูกต้นไม้อื่นขึ้นแทนที่เช่นต้นยาง จะได้ผลในทางป้องกันความแห้งแล้งของพื้นที่ได้หรือไม่

ผู้แทนกรมกสิกรรมชี้แจงว่า ที่บ่าไม้นั้น แยกออกได้เป็นสองประเภท คือ

๑. ประเภทบ่าต้นน้ำ ยอดห้วย ขุนเขา ถ้าจะปลูกต้นยางแทน ต้นยางอาจรักษาน้ำและความชุ่มชื้นไว้ได้ไม่เพียงพอกับความจำเป็นเพราะต้นยางมีการผลัดใบ แต่มีบางแห่งใช้ปลูกยางอยู่กลางมีบ่าปกคลุม สภาพบ่าที่แท้จริงมีไม้หลายชั้นตั้งแต่ไม้ใหญ่ถึงไม้เล็ก ตั้งแต่ไม้สูงถึงไม้พื้นดิน ตามหลักธรรมดายอดน้ำต้องรักษาบ่าให้คงสภาพเดิมให้มากที่สุด แม้การทำไม้ในที่บางแห่งก็ไม่อนุญาตให้ทำโดยเด็ดขาด

๒. ประเภทบ่าที่เนินสูง ๆ ต่ำ ๆ มีลำห้วยผ่าน ในหลักการบ่าไม้จะต้องพิจารณาถึงความจำเป็นของประชาชนภายในท้องที่นั้น ๆ ถ้าไม่เปิดก็อาจจะเกิดความเดือดร้อน แต่จะต้องพิจารณาว่าราษฎรจะเอาของบ่ามาเป็นอุปกรณ์ในการประกอบการเกษตรจากที่ใดแทนด้วย

ในกรณีที่มีผู้บุกรุกที่ดินสาธารณะและที่บ่าไม้นั้นเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่จะจัดสรรให้ประชาชนมีไม่พอ นิสัยคนไทยนั้นรักถิ่นที่เคยอยู่ไม่อยากอพยพไปทำมาหากินไกลบ้าน เมื่อมีที่ดินไม่พอประกอบอาชีพจึงบุกรุกที่สาธารณะและที่บ่าใกล้บ้าน ถ้าปล่อยให้เป็นเช่นนี้ ต่อไปก็ผิดหลักการที่จะต้องสงวนไว้เพื่อประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและเพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน ย่อมเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้เคารพกฎหมายไม่บุกรุกเท่าที่ได้ไปพบมาในต่างประเทศ ปรากฏว่าที่ดินสาธารณะนั้นได้มอบให้เจ้าหน้าที่บ่าไม้ดูแลรักษามีการเก็บเงินค่าธรรมเนียมจากผู้นำสัตว์เข้าไปเลี้ยง การที่จะให้ฝ่ายมหาดไทยดำเนินการก็ขาดทั้งเงินและเจ้าหน้าที่ เมื่อเหตุการณ์ได้ล่วงเลยมาถึงเพียงนี้ จึงควรจะพิจารณาเป็นแห่ง ๆ ไปว่าแห่งใดควรสงวนต่อไปหรือไม่ เพื่อมิให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอควรพิจารณาร่วมกับเจ้าหน้าที่บ่าไม้จัดหาที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง ที่ดินผืนใหญ่ควรจัดตั้งเป็นนิคมตามนโยบายของรัฐบาล ส่วนผู้ที่มีที่ดินจำนวนน้อยไม่สามารถขยายที่ดินทำกินออกไปได้อีก จะต้องพิจารณาแก้ไขแนะนำให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของตนให้มาก เช่นแนะนำให้เพาะปลูกพืชอย่างอื่นหลังจากทำนาแต่จะต้องใช้ปุ๋ย และตบแต่งที่ดินเป็นพิเศษซึ่งเป็นงานยาก แต่ถ้าจะทำโดยให้ขยายที่ดินออกไปจะเป็นประโยชน์มากกว่า

ประธาน ฯ ชี้แจงว่า เมื่อไม่มีที่ดินรกร้างว่างเปล่าพอที่จะจัดสรรให้ประชาชน ในหลักการก็จะต้องถอนสภาพที่ดินสงวนหวงห้ามที่ดินสาธารณประโยชน์ และเปิดบ่าให้ประชาชนเหลือไว้เฉพาะที่จำเป็นเพื่อมิให้ประชาชนเดือดร้อน ซึ่งจะต้องพิจารณารายละเอียดเป็นอำเภอ ๆ

ไป ทราบว่าทางภาคนี้ได้มีการประชุมเรื่องอยู่บ้างแล้ว จึงใคร่ทราบว่ามีสถิติอย่างไรบ้างและมีโครงการเกี่ยวกับการสงวนคุ้มครองป่าอย่างใด

ป่าไม้เขตจังหวัดนครศรีธรรมราชชี้แจงว่า ทางภาคได้ให้ป่าไม้จังหวัดสำรวจส่งมาสำหรับจังหวัดนครศรีธรรมราชยังไม่ได้รับ แต่หลักฐานทางป่าไม้จังหวัดมีอยู่พร้อมแล้ว

ผู้ว่าราชการภาค ๘ ชี้แจงว่า การพิจารณาปัญหาเรื่องผู้บุกรุก ควรจะได้สอบสวนข้อเท็จจริงและพิจารณาว่า ที่ดินแห่งใดถูกบุกรุกเพียงใด ความสำคัญและจำเป็นสำหรับที่ดินแห่งนั้นมีเพียงใด ผู้บุกรุกมีจำนวนเท่าใด ผู้ใดบ้าง อยู่ที่ใด มีที่ดินอยู่อาศัยและประกอบอาชีพแล้วเท่าใด บุกรุกเพียงใด สมควรดำเนินการอย่างใด ที่ดินสงวนหวงห้ามของกระทรวงมหาดไทยมีอยู่จำนวนมาก เช่นในท้องที่อำเภอเมืองมีอยู่ ๘๙ แห่ง ควรจะได้สอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว ถ้าจำเป็นก็ควรดำเนินการขอถอนสภาพเฉพาะบางแห่ง เมื่อยังมีที่ดินไม่พอจึงพิจารณาที่ป่าไม้และช่วยเหลือในประการอื่น การจัดที่ดินให้ประชาชนควรมีแผนผังเช่นที่กรมโยธาเทศบาลเคยส่งตัวอย่างให้ทางจังหวัดเพื่อเป็นแนวทางและเป็นระเบียบเรียบร้อย มีเงินอุดหนุนตามสมควรและอาจใช้แรงงานจากผู้สมัครเข้าไปอยู่ในกิจการสาธารณะได้บ้าง นอกจากนี้ควรให้มีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะทุกฝ่ายประจำ เพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นผลทันความประสงค์ของราษฎร

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชชี้แจงว่า การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองจะต้องจัดตั้งนิคมขึ้นในหลายท้องที่ เพื่อให้ประชาชนเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินไม่ไกลจากภูมิลำเนาเดิม

ประธาน ฯ ชี้แจงว่า อุปสรรคเกี่ยวแก่ตัวคน เจ้าหน้าที่ เงิน การจัดหา ตลาด และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ นั้น รัฐบาลก็ได้ทราบดีอยู่แล้ว แต่เนื่องจากรัฐบาลไม่มีเงินงบประมาณพอที่จะดำเนินการเป็นการใหญ่ได้ จึงต้องใช้วิธีค่อยทำค่อยไป และพยายามให้ราษฎรช่วยตัวเองให้มากไปก่อน ส่วนปัญหาที่ว่าการจัดสรรที่ดิน จะจัดแบบทะนุบำรุงที่ดินเดิมให้ดีขึ้น (Intensive) หรือจัดแบบบุกเบิกที่ป่าขยายให้กว้างออกไป (Extensive) นั้น ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรเคยแจ้งนโยบายไว้ว่า ท่านจะจัดแบบ Intensive คือ ทะนุบำรุงที่เดิมให้ดีขึ้นตามหลักวิชา แต่เจ้าหน้าที่ของเราขณะนี้ยังไม่พอ จะเห็นได้ว่าที่ดินซึ่งใช้ทำนาประมาณ ๒๐ ไร่ต่อ ๑ ครอบครัวยังได้ผลไม่พอแก่การครองชีพ การทะนุบำรุงทำได้เพียงบางแห่ง ที่ยังไม่ได้ทะนุบำรุงมีอีกมาก ราษฎรทั่วไปยังไม่ได้รับผล จึงพากันข้องใจอยากแต่จะบุกเบิกที่ป่าทำกิน

ให้กว้างออกไป ขณะนี้เนื้อที่ป่าไม้ของเรายังมีถึง ๕๘ % ในทางปฏิบัติจึงเป็นการยากมากที่จะให้ราษฎรเห็นชอบในหลักการนี้ แต่อย่างไรก็ดี รัฐบาลกำลังดำเนินการกระจายอำนาจเพื่อให้ราษฎรปกครองกันเอง ในภายหน้าปัญหาเรื่องที่ดินน่าจะเป็นเรื่องของสภาจังหวัดด้วย การดำเนินการในขณะนี้จะต้องพิจารณาปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินประกอบอาชีพเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองซึ่งควรจะดำเนินการดังนี้

๑. ที่ดินรกร้างว่างเปล่า ควรดำเนินการพิจารณาจัดสรรให้ประชาชน

๒. ที่ดินสงวนหวงห้ามและที่ดินสาธารณประโยชน์ ควรพิจารณาเป็นแห่ง ๆ ไปว่าสมควรจะสงวนไว้หรือถอนสภาพให้ราษฎรประกอบอาชีพ แต่ควรถือหลักที่จะต้องสงวนไว้ เพื่อการขยายบ้านเมืองในภายหน้าตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย มิฉะนั้นการทะนุบำรุงบ้านเมืองต่อไปจะลำบาก จะก่อสร้างหรือขยายที่ทำการ สร้างที่ทำการตำบล ที่สาธารณะอย่างอื่นก็จะหาที่ดินไม่ได้ต้องพยายามที่จะให้ราษฎรออกไปจากที่บุกรุกนั้นคงเหลือที่สาธารณะไว้ตำบลละอย่างน้อย ๑ แปลงจะต้องสอบสวนผู้บุกรุกตามที่ท่านผู้ว่าราชการภาคเสนอและจัดการให้ผู้บุกรุกอาศัยไปพลางก่อน จนกว่าจะได้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามความเหมาะสมต่อไป

๓. ที่ป่าไม้ ทั้งที่ได้ดำเนินการสงวนคุ้มครองไว้โดยชอบด้วยกฎหมาย และที่ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการสงวนคุ้มครอง ควรจะได้พิจารณาถึงส่วนสัมพันธ์ ระหว่างเนื้อที่เพาะปลูกและที่ป่าไม้ เพื่อให้ประชาชนมีที่ดินประกอบอาชีพโดยทั่วถึง ถ้าจำเป็นก็ควรพิจารณาเพิกถอนการสงวนตามความจำเป็น สำหรับที่ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการสงวนย่อมดำเนินการได้โดยสะดวก เพราะเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะพิจารณากันออกให้ประชาชนได้

การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในขณะนี้ จะต้องจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยมีเนื้อที่ไม่ถึง ๑,๐๐๐ ไร่ ให้ประชาชนเสียก่อน เพราะดำเนินได้โดยรวดเร็วไม่ต้องใช้เจ้าหน้าที่มากและทันกับความต้องการของราษฎร ส่วนการจัดที่ดินผืนใหญ่มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไปจะต้องจัดเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการเป็นแบบนิคมและมีงบประมาณซึ่งทำได้ยาก ช่วยเหลือราษฎรไม่ได้ทันท่วงที การที่จะให้ผู้บุกรุกออกจากที่ดินสาธารณะ ทางที่ดีควรจัดให้ไปอยู่ในนิคมสร้างตนเอง เพราะมีหลักการช่วยเหลือเป็นการล่อใจซึ่งกรมประชาสงเคราะห์ก็มีโครงการอยู่ในจังหวัดนั้นแล้ว

ผู้แทนกรมประชาสงเคราะห์ชี้แจงว่า หลักการของกรมประชาสงเคราะห์ต้องการให้ราษฎรช่วยตนเอง เพราะการจัดนิคมทางกรมประชาสงเคราะห์ยังขาดเจ้าหน้าที่และเงินที่จะดำเนินการตามโครงการ สำหรับจังหวัดนี้กรมประชาสงเคราะห์มีโครงการช่วยเหลือเฉพาะการจัดนิคมในที่ดินผืนใหญ่รวม ๒ แปลง คือ ที่ตำบลวังหิน อำเภอทุ่งสง และที่ตำบลเขาฝ้าย อำเภอสิชล

ป่าไม้เขตนครศรีธรรมราช ขอให้พิจารณาที่ดินที่มีผู้แจ้ง ส.ค. ๑ คลุมที่ป่าไว้หรือที่ที่มีราษฎรอ้างสิทธิหวงกันไว้ แต่ไม่ได้ทำประโยชน์อย่างไร อาจยังมีอยู่อีกมาก

ประธาน ฯ ชี้แจงว่า การแจ้ง ส.ค. ๑ คลุมที่ที่ยังมิได้ทำประโยชน์ไว้ด้วยเป็นการไม่ชอบและผู้แจ้งก็ไม่เกิดสิทธิอย่างใด จะต้องดำเนินการพิสูจน์สิทธิในที่ดินต่อไป แต่การจัดทำต้องใช้เจ้าหน้าที่มาก เจ้าหน้าที่ที่ดินไม่พอ ทำในขณะนี้ไม่ได้ ควรจัดทำเป็นแห่ง ๆ ไป เฉพาะที่ได้ความว่ามีการแจ้ง ส.ค. ๑ คลุมที่ไว้มาก หรือมีผู้แอบอ้างหวงกันที่ดินไว้มาก ทำเป็นเฉพาะแห่งอาจทำได้และใคร่ทราบว่าที่ทำนองที่กล่าวนี้มีอยู่แห่งใดบ้าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชชี้แจงว่า การแจ้งการครอบครองที่ดินซึ่งยังไม่ได้ทำประโยชน์ในจังหวัดนี้ สำหรับที่ดินแปลงใหญ่ ๆ น่าจะไม่มี อาจมีการแจ้งการครอบครองที่ดิน ซึ่งยังไม่ได้ทำประโยชน์เป็นที่หัวไร่ปลายนาติดต่อกับที่ดินที่ได้ทำประโยชน์แล้ว เช่น ทำประโยชน์แล้ว ๕ ไร่ แจ้งรวมกับที่ซึ่งยังไม่ได้ทำประโยชน์ซึ่งอยู่ติดต่อกันเป็น ๖ ไร่

ต่อจากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาสถิติเนื้อที่ดินเป็นรายอำเภอ ปรากฏว่า อำเภอที่มีที่ดินรกร้างว่างเปล่าดังนี้

อำเภอเมือง มีที่ตำบลช้างซ้าย ๓,๐๐๐ ไร่ มีบุคคลต่างท้องที่เข้าบุกรุกทำประโยชน์แล้ว ๑๕๐ ครอบครัว

อำเภอท่าศาลา มีที่ตำบลท่าศาลา ๖๐๐ ไร่เศษ มีบุคคลบุกรุกเข้าทำประโยชน์เต็มแล้ว

อำเภอสิชล มี ๒ แปลง คือ

๑. ที่เขาฝ้าย ตำบลสิชล เนื้อที่ประมาณ ๗,๐๐๐ ไร่ มีบุคคลบุกรุกเข้าทำประโยชน์เป็นส่วนน้อย ที่ดินแปลงนี้กรมประชาสงเคราะห์ได้ตกลงมอบให้จังหวัดดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง โดยกรมประชาสงเคราะห์จะช่วยเหลือเกี่ยวกับการเงินให้บ้าง

๒. ที่เขายางโพรง ตำบลสิชล เนื้อที่ประมาณ ๘,๐๐๐ ไร่ ยังไม่มีผู้บุกรุก

อำเภอทุ่งสง มี ๓ แปลง คือ

๑. ที่หมู่ ๓ ตำบลวังหิน เนื้อที่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ ที่ดินแปลงนี้กรมประชาสงเคราะห์ได้ตกลงมอบให้จังหวัดดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองแล้ว

๒. ที่หมู่ ๕ ตำบลวังหิน เนื้อที่ประมาณ ๖๐๐ ไร่

๓. ที่ตำบลวังหินอีก ๑ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่

อำเภอชะอวด มี ๔ แปลง คือ

๑. ที่หมู่ ๑ ตำบลชะอวด เนื้อที่ ๑๘๐ ไร่

๒. ที่หมู่ ๒ ตำบลชะอวด เนื้อที่ ๑๑๐ ไร่

๓. ที่หมู่ ๕ ตำบลชะอวด เนื้อที่ ๗๐๐ ไร่

๔. ที่หมู่ ๑๐ ตำบลชะอวด เนื้อที่ ๒๕๐ ไร่

รวมเป็นเนื้อที่ ๑,๒๔๐ ไร่

อำเภออื่น ๆ นอกจากที่กล่าวแล้ว ไม่มีดินรกร้างว่างเปล่า

ที่ดินสงวนหวงห้ามเพื่อประชาชนใช้เลี้ยงสัตว์พาหนะและใช้ประโยชน์อย่างอื่นของกระทรวงมหาดไทยรวมทั้งจังหวัดมี ๓๒๘ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๖๒๗,๖๔๘ ไร่ มีราษฎรบุกรุกเข้าไปทำประโยชน์เกือบทุกแปลง บางแปลงไม่มีที่ว่างเหลืออยู่เลย

ที่ป่าไม้ ซึ่งทางราชการกรมป่าไม้ ได้ดำเนินการสงวนคุ้มครองไว้โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ๒๖ แปลง เป็นเนื้อที่ ๓๓๙,๘๑๑.๒๕ ไร่ ระหว่างดำเนินการสงวนคุ้มครอง ๗๗ แปลง เป็นเนื้อที่ ๓,๖๗๒,๔๒๔ ไร่ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๐๓ แปลง เป็นเนื้อที่ ๔,๐๑๒,๒๓๕.๒๕ ไร่ บางแปลงมีผู้บุกรุกเข้าไปทำประโยชน์บ้าง

ที่ประชุมได้อภิปรายกันแล้ว ในที่สุดได้ลงมติเห็นสมควรดำเนินการดังนี้

๑. จัดที่ดินรกร้างว่างเปล่าให้ราษฎรที่ไม่มีที่ดินประกอบอาชีพ หรือมีแต่ไม่พอประกอบอาชีพได้จับจองและเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติเป็นการด่วน เฉพาะ

ที่ดินผืนใหญ่ที่ตำบลวังหิน อำเภอทุ่งสง เนื้อที่ ๒๐,๐๐๐ ไร่ ที่เขาฝ้ายอำเภอสิชล เนื้อที่ ๗,๐๐๐ ไร่ กรมประชาสงเคราะห์จะได้พิจารณาเสนองบประมาณช่วยเหลือในการดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองต่อไป

๒. ที่ดินสงวนหวงห้ามเพื่อประชาชนใช้เลี้ยงสัตว์และเพื่อประโยชน์ราชการอย่างอื่นของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งปรากฏว่ามีผู้บุกรุกนั้น ให้อำเภอทำการสอบสวนผู้บุกรุกให้ทราบชัดทุกรายว่า ผู้ใดได้ทำการบุกรุกเข้าไปทำประโยชน์เป็นเนื้อที่เท่าใด ตั้งแต่เมื่อใด ทำประโยชน์อย่างใด ผู้บุกรุกมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด มีที่ดินแล้วเพียงใดหรือไม่ เป็นบุคคลที่บุกรุกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่พอทำกินและเป็นผู้มีคุณสมบัติตามระเบียบในระหว่างนี้ให้ทำหลักฐานให้อาศัยในที่ดินที่บุกรุกไปพลางก่อน เมื่อได้จัดสรรที่ดินให้จับจองหรือจัดให้อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่อื่นได้แล้ว จึงให้ขยับขยายไปทำกินในที่ใหม่ต่อไป การดำเนินการจัดที่ดินแห่งใหม่ให้ผู้บุกรุกอพยพไปอยู่นั้น เห็นสมควรดำเนินการทางกรมประชาสงเคราะห์ โดยมีเงินงบประมาณแผ่นดินอุดหนุน และช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ บ้างตามสมควร เป็นการชักชวนจูงใจให้ออกจากที่ดินเดิม มิฉะนั้นจะเป็นการลำบากเพราะผู้บุกรุกได้ลงทุนลงแรงบุกเบิกที่ดินที่บุกรุกไว้แล้ว ส่วนผู้บุกรุกที่มีที่ดินทำกินเป็นหลักฐานเกินกว่าข้อกำหนดสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว หรือบุกรุกเข้าประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกจากทางเกษตรกรรม เช่น ทำโรงสีเป็นต้น ให้ดำเนินการขับไล่โดยเด็ดขาดต่อไป สำหรับผู้ที่บุกรุกเข้าไปใหม่ยังไม่ได้ลงทุนลงแรงในการทำประโยชน์แต่อย่างใด ให้ดำเนินการชี้แจงหลักการและนโยบายในเรื่องนี้ให้ทราบและให้ระงับการเข้าทำประโยชน์ ถ้าเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะรับการจัดสรรที่ดินได้ก็ให้รีบพิจารณาให้ไปอยู่ในที่ดินจัดสรรให้โดยด่วน

การจัดที่ดินสงวนหวงห้ามและที่ดินสาธารณประโยชน์ จะต้องพิจารณาในหลักการและนโยบายที่จะสงวนที่ดินไว้เพื่อประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อการขยายบ้านเมืองในอนาคตและเพื่ออนุชนรุ่นหลัง อย่างน้อยจะต้องมีที่ดินสาธารณประโยชน์ไว้ตำบลละหนึ่งแปลง จะต้องพยายามให้ผู้บุกรุกออกไปจากที่บุกรุก ถ้าตำบลใดมีที่ดินเหลือพอและจำเป็นจะต้องถอนสภาพเพื่อให้ราษฎรทำกินจริงก็มอบให้จังหวัดและอำเภอร่วมกันสอบสวนพิจารณาแล้วชี้แจงเหตุผลขออนุมัติถอนสภาพเพื่อจัดให้ประชาชนต่อไป

ที่ดินสงวนหวงห้ามและที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งจะได้ดำเนินการถอนสภาพเป็นจัดให้ประชาชนนั้น เช่น ทุ่งโพธิ์แจ้ง ตำบลบางจาก อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช และบ้านสามร้อยกล้า ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ ให้ถือเป็นหลักการโดยกำหนดเงื่อนไขว่าผู้ได้รับการจัดสรรจะต้องทำประโยชน์ให้เต็มเนื้อที่ จะยังไม่ให้โอนกรรมสิทธิ์ภายในระยะ ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินและสมควรให้ผู้ได้รับการจัดสรรสละแรงงานและทรัพย์สิน จัดสร้างทะนุบำรุงสมบัติส่วนกลาง เช่น ถนนหนทาง โรงเรียน สุขศาลา วัด ตามความเหมาะสมด้วย

๓. ที่ดินป่าไม้ ซึ่งทางราชการป่าไม้มีโครงการสงวนคุ้มครองไว้ แต่ยังไม่ได้ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกานั้น มอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาร่วมกับเจ้าหน้าที่เพื่อเปิดให้ราษฎรเข้าจับจองหรือจัดให้อยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามเหตุผลที่สมควร เพราะผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจที่จะดำเนินการได้อยู่แล้ว เช่นที่ป่าไร่ใหญ่ ตำบลควนเตย อำเภอร่อนพิบูลย์ ป่าควนลำภู ป่าควนเคี่ยม ป่าควนกะทิ อำเภอฉวาง ป่าลานข่อย อำเภอชะอวด ป่าท่าช้างข้าม ป่าคลองคอง อำเภอเชียรใหญ่ ป่าท่าขันสระแก้ว อำเภอท่าศาลา เป็นต้น

ที่ป่าสงวนคุ้มครองซึ่งได้ตราพระราชกฤษฎีกาไว้แล้ว ถามีความจำเป็นและไม่มีสภาพเป็นป่า สมควรสอบสวนพิจารณาถอนการสงวนหรือคุ้มครอง ให้ชัดแจ้งเหตุผลเสนอเป็นแห่ง ๆ ไป

๔. ที่ดินซึ่งนายเวียง เพชรงาม ราษฎรอำเภอปากพนังกับพวก ๕๐ คน ร้องขอจับจองที่ดินป่าเขาพัน ตำบลกลาย อำเภอท่าศาลาเป็นที่ทำกินนั้น ปรากฏว่า คณะกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ได้ไปตรวจพิจารณาสภาพท้องที่แล้วเห็นว่า บริเวณที่ดินซึ่งผู้ร้องขอจับจองอยู่กลางป่าทึบกลางอาณาเขตซึ่งทางราชการป่าไม้ได้ทำการรังวัดสำรวจเพื่อสงวนมีไม้หนาแน่นและเป็นป่าต้นน้ำลำธาร สมควรให้เป็นป่าสงวนไว้ดีกว่าจะให้ประชาชนจับจองทำประโยชน์ แต่โดยที่ที่ดินแปลงนี้มีโครงการสร้างถนนสายนครศรีธรรมราช — สุราษฎร์ธานีผ่านไป ทางหลวงสายนี้กำลังก่อสร้างและมีนโยบายที่จะสงวนที่ดินริมทางหลวงไว้ให้แก่คนไทยในท้องที่ได้จับจองทำประโยชน์เพื่อเศรษฐกิจของชาติอยู่แล้ว จึงมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาโดยรอบคอบอีกครั้งหนึ่ง ว่าควรจะสงวนไว้ทั้งหมดหรือให้มีการจับจองได้บางส่วนในที่ดินตอนใด

ตามความเหมาะสมต่อไป แล้วให้สอบสวนนายเวียง เพชรงามกับพวกเพื่อช่วยเหลือผู้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่พอทำกิน ให้มีที่ดินทำกินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองตามหลักการที่ได้ตกลงไว้ข้างต้นต่อไป

๕. การจัดทำแผนผังการจัดสรรที่ดิน ซึ่งผู้ว่าราชการภาค ๘ เสนอให้จัดทำเป็นตัวอย่างนั้น อธิบดีกรมที่ดินชี้แจงว่ากรมที่ดินกำลังดำเนินการอยู่แล้ว จึงรับจะพิจารณาดำเนินการให้เสร็จโดยด่วน.

(ลงชื่อ) **ประชุม กาญจนะจิตรา** ผู้จดบันทึก

(ตัวอย่าง)

แบบหมายเลข ๑

บัญชีสำรวจจำนวนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวที่ไม่มีที่ดินอยู่อาศัยและประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรมเป็นของตนเอง

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สำรวจวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลำดับ	ชื่อหัวหน้าครอบครัว	จำนวนคนในครอบครัว	อาชีพ	ต้องการที่ดินอยู่อาศัยหรือที่ดินประกอบเกษตรกรรม	จำนวนที่ดินที่ต้องการ			ได้จัดที่ดินประเภทใดให้	ที่ดินที่จัดให้							หมายเหตุ
					ไร่	งาน	วา		หมู่ที่	ตำบล	ไร่	งาน	วา	ตั้งแต่	ใบจองที่ลงวัน เดือน ปี	

(ตัวอย่าง) แบบหมายเลข ๒

บัญชีสำรวจจำนวนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีที่ดินประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรมเป็นของตนเองไม่ถึง ๒๐ ไร่

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สำรวจวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลำดับ	ชื่อหัวหน้าครอบครัว	จำนวนคนในครอบครัว	อาชีพ	มีที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอยู่แล้ว			ต้องการที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอีก			ที่ดินที่จัดให้							หมายเหตุ
				ไร่	งาน	วา	ไร่	งาน	วา	หมู่ที่	ตำบล	ไร่	งาน	วา	ตั้งแต่	ใบจองที่ลงวันเดือนปี	

(ตัวอย่าง)

แบบหมายเลข ๓

งบหน้า บัญชีสำรวจจำนวนครอบครัว ไม่มีที่ดิน
มีที่ดินไม่พอประกอบอาชีพ

อำเภอ.....จังหวัด.....

สำรวจเมื่อ.....

ลำดับ	ตำบล	ต้องการที่อยู่อาศัย				ต้องการที่ดินประกอบเกษตรกรรม				มีที่ดินรกร้างว่างเปล่าภายในจังหวัดที่จะจัดให้ได้			ที่ดินรกร้างว่างเปล่าไม่พอต้องจัดหาที่ดินในจังหวัดอื่นให้			ได้ดำเนินการไปแล้วประการใด	หมายเหตุ
		จำนวนครอบครัว	ไร่	งาน	วา	จำนวนครอบครัว	ไร่	งาน	วา	ไร่	งาน	วา	ไร่	งาน	วา		

ที่ ๑๑๗๒๗/๒๔๙๙ ศาลากลางจังหวัดสตูล

๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน อธิบดีกรมที่ดิน

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ๑๐๑๒๙/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๔๙๙ โทรเลขกรมที่ดิน ที่ ๗๗๔๔ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๙๙

ตามหนังสือจังหวัดที่อ้างถึงเรียนมาถึงเหตุขัดข้องในการจัดที่ดินเพื่อประชาชนเกี่ยวกับไม้หวงห้ามขึ้นอยู่ในที่ดินที่คณะกรรมการพิจารณาที่ดินส่วนจังหวัดได้อนุมัติให้กำหนดเป็นที่ให้ประชาชนขออนุญาตจับจอง โดยจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและระเบียบการของป่าไม้ก่อนที่จะออกใบจอง เป็นเหตุให้การออกใบจองล่าช้า เพราะเจ้าหน้าที่ป่าไม้มีน้อยแต่ที่ดินที่จะต้องทำการตรวจสอบมีหลายแปลง จึงได้เรียนมาขอให้กรมที่ดินพิจารณาหาทางแก้ไข และกรมที่ดินได้โทรเลขขอทราบไปว่าที่ดินที่ป่าไม้แขวงค้างตรวจสอบเก็บค่าภาคหลวงค้างอยู่ที่ใดเป็นจำนวนเท่าใด เพื่อเจรจากับกรมป่าไม้ นั้น

ในระหว่างที่จังหวัดรายงานมายังกรมที่ดินนั้น ทางป่าไม้จังหวัดสตูลได้สั่งให้อำเภอถือเป็นหลักปฏิบัติว่าที่ดินที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินเพื่อประชาชนได้ลงมติเห็นชอบให้กำหนดเป็นที่ให้ประชาชนขออนุญาตจับจองแล้ว อำเภอไม่จำต้องส่งบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับจัดแบ่งที่ดินไปยังป่าไม้แขวงเพื่อทำการตรวจสอบอีก เพราะทางป่าไม้ได้ตรวจสอบและเห็นชอบแล้วว่า ที่ดินที่กำหนดให้จัดสรรไม่มีไม้หวงห้ามที่ใช้ทำเป็นสินค้า นอกจากจะใช้ทำประโยชน์ส่วนตัวของผู้ก่อสร้างแผ้วถางเอง อำเภอได้ถือปฏิบัติตามนัยหนังสือป่าไม้ฉบับนี้และดำเนินการออกใบจองให้แก่ผู้อื่นคำขอจับจองในที่ดินที่ทางการได้จัดสรรให้ไปเกือบหมดทุกแปลงแล้ว เป็นผลให้งานออกใบจองของอำเภอ ซึ่งค้างโดยเหตุที่ขัดข้องเกี่ยวกับทางป่าไม้มาเป็นเวลา ๘ เดือนเศษ

ได้สำเร็จลุล่วงไปทันกับความต้องการของประชาชน ดังนั้นเหตุขัดข้องในการออกใบจองแก่ประชาชนในคราวต่อไปเกี่ยวกับการบ่าไม้คงจะไม่มีเกิดขึ้นอีก

จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **อารีราชการัณย์**

(ขุนอารีราชการัณย์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล

ที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๘๘๓๐/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

ที่ ๒๑๐๕๕/๒๔๙๙ กระทรวงมหาดไทย

๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี)

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๙๐๗๘/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๔๙๙

ตามที่ขอให้จังหวัดสั่งอำเภอทุกอำเภอทำการสำรวจจำนวนราษฎรคนไทย ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวผู้ไม่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง และผู้มีอาชีพทางเกษตรกรรมที่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ถึง ๒๐ ไร่ เมื่อทำการสำรวจแล้วให้อำเภอพิจารณาจัดสรรที่ดินให้ต่อไป นั้น

เนื่องจากในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๔๙๙ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นราษฎรเป็นจำนวนมากยังไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง จึงได้มีมติว่า เมื่อพิจารณาเห็นสมควรจะจัดสรรที่ดินในจังหวัดใดแล้ว ก็ขอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนั้น ๆ ได้มีโอกาสเข้าร่วมพิจารณาเสนอความคิดเห็นด้วย คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้ประชุมปรึกษาพิจารณาเรื่องนี้เมื่อคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๔๙๙ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๔๙๙ แล้วได้ลงมติว่า ในการแต่งตั้งคณะกรรมการส่วนจังหวัดเพื่อพิจารณาจัดสรรที่ดินให้ประชาชนตามความในส่วนที่ ๒ ข้อ ๒ แห่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาตินั้นขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนั้นเป็นกรรมการร่วมด้วย

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการตามมติคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติดังกล่าวต่อไป แล้วชี้แจงให้กระทรวงมหาดไทยทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **อรรถวิภาคไพศาลย์**

(หลวงอรรถวิภาคไพศาลย์)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

ทด. ๓

ที่ ๒๖๖/๒๕๐๐ กรมที่ดิน

๑๔ มกราคม ๒๕๐๐

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ๒๓๒๖๕/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๔๙๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย เรื่องราวขอจับจองที่ดินรวม ๑๐ ฉบับ

ตามที่ชี้แจงว่า มีข้าราชการกิ่งอำเภอกะเปอร์ขอจับจองที่ดินรวม ๑๐ คน จังหวัดได้สอบสวนและนำเรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการจัดสรรที่ดินส่วนจังหวัดพิจารณาแล้ว เห็นควรอนุญาต จึงส่งเรื่องไปเพื่อพิจารณา นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า กรมที่ดินเห็นเป็นการสมควรจะได้วางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับอนุญาตให้ข้าราชการจับจองที่ดินให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่ดินจึงได้ยกร่างระเบียบเพื่อเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาต่อไป ขณะนี้อยู่ในระหว่างรอการประชุมคณะกรรมการ ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอให้จังหวัดสั่งเจ้าหน้าที่รอเรื่องไว้พิจารณาดำเนินการตามระเบียบดังกล่าวต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **เสริม ศาลิคุปต**

(นายเสริม ศาลิคุปต)

รองอธิบดี ลงชื่อแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๓๓๗/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๐๐

ที่ ๑๒๓๔/๒๕๐๐ กระทรวงมหาดไทย

๒๒ มกราคม ๒๕๐๐

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๑๐๕๕/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้วางทางปฏิบัติมาเพื่อขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนั้นเป็นกรรมการส่วนจังหวัด ตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติด้วย นั้น

บัดนี้กรมที่ดินเสนอว่า ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาให้สิทธิทำเหมืองแร่ ณ กรมโลหกิจ ครั้งที่ ๑๐/๒๔๙๙ เมื่อวันจันทร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๙๙ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องราวขออาชญาบัตรผูกขาดตรวจแร่ดีบุกและวุลแฟรม และได้มีการตกลงในหลักการว่าอาชญาบัตรตรวจแร่และอาชญาบัตรผูกขาดตรวจแร่นั้น ผู้ถืออาชญาบัตรมีสิทธิและหน้าที่เพียงทำการตรวจให้รู้ว่า มีแร่อยู่ในที่นั้นหรือไม่เท่านั้น เป็นสิทธิเฉพาะตัวโอนไม่ได้ แต่ให้คุ้มถึงลูกจ้างด้วยและจะตรวจแร่ได้เฉพาะเขตอำเภอหนึ่งหรือจังหวัดหนึ่งตามที่ระบุไว้ในอาชญาบัตรหรือภายในอาณาเขตซึ่งได้ทำแผนที่แนบท้ายอาชญาบัตรผูกขาดไว้เท่านั้น จะตรวจออกไปนอกเขตไม่ได้ การตรวจภายในบริเวณเขตดังกล่าวแล้วถ้าที่ดินนั้นเป็นที่ดินสงวนหวงห้าม ที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ดินของทางราชการหรือที่ดินซึ่งบุคคลมีสิทธิในที่ดินนั้น จะเข้าไปทำการตรวจไม่ได้ เว้นแต่จะได้มีการตกลงกับเจ้าของที่ดินเรียบร้อยแล้ว คงตรวจได้แต่ในที่ดินรกร้างว่างเปล่า อาชญาบัตรมีอายุไม่เกินหนึ่งปี การออกอาชญาบัตรไม่ต้องติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่อำเภอเมื่อออกอาชญาบัตรไปแล้ว จะได้แจ้งให้อำเภอทราบเขตที่ได้อนุญาตให้ผู้ถืออาชญาบัตรทำการตรวจแร่ได้ แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการขัดข้องในการที่ทบวงการเมือง จังหวัดและอำเภอดำเนินการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน ถ้าอาชญาบัตรฉบับใดออกให้ผู้ถือไปก่อนการจัดที่ดินให้ประชาชน จะต้องให้สิทธิแก่ผู้ถืออาชญาบัตรเข้าไปตรวจแร่ในที่ดินนั้นได้ และถ้าปรากฏว่ามีแร่พอจะเปิดการทำเหมืองได้ ก็ควรอนุญาตให้เป็นที่เหมืองแร่ต่อไป ดังนี้

กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยหลักการดังกล่าวแล้ว ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอให้สั่งเจ้าหน้าที่จังหวัดและอำเภอถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **รามราชภักดี**

(พระยารามราชภักดี)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ ๕๖๗/๒๕๐๐ กรมที่ดิน

๒๕ มกราคม ๒๕๐๐

เรื่อง การสำรวจจำนวนราษฎรที่ไม่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง หรือมีไม่พอประกอบอาชีพ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๑๗๘๐๗/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๔๙๙ และที่ ๒๐๒/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๐๐

ตามที่ชี้แจงผลการสำรวจจำนวนราษฎรที่ไม่มีที่ดินและมีไม่พอประกอบอาชีพ กับส่งบัญชีสำรวจที่ดิน ฯ ของอำเภอน้ำพอง อำเภอชุมแพ และอำเภอมัญจาคีรีไปให้ทราบ และขอทราบการปฏิบัติในกรณีที่ดินของรัฐในท้องที่จังหวัดมีไม่พอกับความต้องการของราษฎรจำเป็นต้องจัดหาที่ดินในท้องที่จังหวัดอื่นให้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปด้วย นั้น

กรมที่ดินได้รับทราบแล้ว ขอขอบคุณผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าหน้าที่ที่ได้ดำเนินการเรื่องนี้รวดเร็วทันความประสงค์ของทางราชการ สำหรับการปฏิบัติในกรณีที่ดินของรัฐในท้องที่จังหวัดมีไม่พอจัดให้ประชาชนนั้น ขอให้จังหวัดติดต่อประสานงานไปยังจังหวัดใกล้เคียงขอทราบว่าในท้องที่จังหวัดนั้นๆ มีที่ดินของรัฐซึ่งจะจัดสรรให้บุคคลต่างท้องที่เพียงใดหรือไม่ ที่ดินอยู่ในท้องที่ใด เนื้อที่ประมาณเท่าใด ลักษณะและสภาพของที่ดินเป็นอย่างไร เหมาะแก่การทำประโยชน์อย่างใด จะจัดให้เข้าครอบครองได้ครอบครัวละประมาณกี่ไร่ กี่ครอบครัว เมื่อทราบรายละเอียดแล้ว ให้แจ้งแก่ราษฎรผู้ต้องการที่ดินทราบและสอบถามความสมัครใจ หากผู้ใดประสงค์สมัครเข้ารับการจัดสรรที่ดินดังกล่าว ก็ให้รวบรวมรายชื่อไว้ แล้วติดต่อไปยังจังหวัดนั้นเพื่อตกลงรายละเอียดในการช่วยเหลือจัดที่ดินให้ต่อไป ทั้งนี้ถ้ามีข้อขัดข้องประการใดที่ไม่อาจดำเนินการดังกล่าวได้ ขอให้ชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นไปยังกรมที่ดินเพื่อพิจารณาแก้ไขต่อไป

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดสั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป แล้วขอให้ชี้แจง และเสนอความเห็นในการที่จะจัดที่ดินให้แก่ราษฎรผู้ไม่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง หรือมีแต่ไม่พอใช้เป็นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพไปให้กรมที่ดินทราบโดยด่วน.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๘๗๙/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๐๐

ที่ ๑๕๔๗/๒๕๐๐ กรมที่ดิน

๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

เรื่อง การสำรวจจำนวนราษฎรที่ไม่มีที่ดิน และมีไม่พอประกอบอาชีพ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ๑๕๕๓/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

ตามที่ได้ส่งงบหน้าบัญชีสำรวจจำนวนราษฎรที่ไม่มีที่ดิน และมีไม่พอประกอบอาชีพของอำเภอสรรพยาไปให้ทราบ และว่าอำเภอหันคา กับอำเภอสรรคบุรี ยังไม่ส่งงบหน้าบัญชีดังกล่าวมายังจังหวัด เมื่อจังหวัดได้รับแล้ว จะส่งไปให้ทราบต่อไป นั้น

กรมที่ดินได้รับทราบแล้ว ขอชี้แจงทางปฏิบัติดังนี้

๑. ตำบลหาดอาษา ตำบลโพนางดำตก อำเภอสรรพยา ตำบลวัดโคก ตำบลศิลาดาน ตำบลท่าฉนวน ตำบลหางน้ำสาคร อำเภอมโนรมย์ ปรากฏว่า มีราษฎรต้องการที่อยู่อาศัยเป็นจำนวน ๕ ไร่ ทุกราย ขอชี้แจงว่า จำนวนเนื้อที่ดังกล่าวแล้ว เป็นจำนวนขั้นสูงที่บุคคลจะพึงมีสิทธิถือที่ดินได้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ส่วนการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรที่ไม่มีที่ดินอยู่อาศัยนั้น ขอให้พิจารณาจัดสรรให้ตามสมควรแก่อัตภาพและตามส่วนเฉลี่ยแห่งที่ดินของรัฐในท้องที่อันพึงจัดให้ประชาชนได้ ไม่จำเป็นต้องให้ครบตามข้อกำหนดดังกล่าวแล้ว สำหรับราษฎรที่มีอาชีพในทางเกษตรกรรม ซึ่งไม่มีที่ดินประกอบอาชีพ หรือมีไม่พอประกอบอาชีพก็ให้พิจารณาตามนัยดังกล่าวเช่นเดียวกัน

๒. อำเภอหันคา กับอำเภอสรรคบุรี ซึ่งยังไม่รายงานผลการสำรวจ ฯ มายังจังหวัดนั้น ขอให้สั่งอำเภอชี้แจงเหตุผล ถ้ามีการขัดข้องประการใด ขอให้จังหวัดพิจารณาหาทางแก้ไขต่อไปแล้วแจ้งให้กรมที่ดินทราบด้วย

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป แล้วขอให้ชี้แจงผลการดำเนินการไปให้ทราบทุกระยะด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

ที่ ๒๖๔๑/๒๕๐๐ กรมที่ดิน

๑๑ เมษายน ๒๕๐๐

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ๔๒๓๔/๒๕๐๐ และที่ ๔๒๓๕/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๐๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนผังการจัดแบ่งที่ดิน ๑ แผ่น

ตามที่ชี้แจงผลการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย ในท้องที่อำเภอเมืองอุดรธานี, บ้านผือ, โนนสัง, เพ็ญ, หนองหาน, หนองบัวลำภูและกุมภวาปี ไปเพื่อทราบ และว่าในท้องที่อำเภอหนองหานมีที่ดินผืนใหญ่ซึ่งควรจัดให้ประชาชนขออนุญาตจับจองได้รวม ๔ แปลง แต่สมควรจัดเฉพาะที่ดินดงใหญ่ โคกไม้งาม ตำบลหนองหานก่อน จึงส่งแผนผังการจัดแบ่งที่ดินไปเพื่อทราบนั้น

กรมที่ดินได้รับทราบแล้ว ขอชี้แจงว่า การจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจองนั้น เมื่อได้ดำเนินการปรากฏผลคืบหน้าประการใด ขอให้แจ้งไปยังกรมที่ดินเพื่อทราบด้วย ส่วนการจัดที่ดินผืนใหญ่ซึ่งมีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไปตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ประเภทข้อ ๔ ข. นั้น สำหรับจัดให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพไม่ใช่จัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง และในการจัดที่ดินผืนใหญ่ที่กล่าวนั้น เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินจะต้องจัดทำโครงการตามนัยข้อ ๙ และจัดทำแผนผังการจัดแบ่งที่ดินตามนัยข้อ ๑๓ แห่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติส่งไปยังกรมที่ดินเพื่อนำเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาอนุมัติเสียก่อนด้วย แต่ขอเรียนว่าในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ กรมที่ดินไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณเกี่ยวกับการช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ จึงขอให้จัดทำโครงการโดยไม่ต้องใช้เงินงบประมาณแผ่นดินช่วยเหลือ และเมื่อได้จัดทำแผนผังการจัดแบ่งที่ดินเสร็จแล้ว ในกรณีที่ไม่ต้องใช้เงินงบประมาณแผ่นดินช่วยเหลือ ก็ให้จัดให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพไปพลางก่อนได้ แล้วจึงส่งโครงการและแผนผังการจัดแบ่งที่ดินไปให้ทราบภายหลัง ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงทางปฏิบัติมาโดยหนังสือที่ ๙๔๐/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๔๙๙ สำหรับปีต่อไป ถ้าจังหวัดพิจารณาเห็นสมควรจัดให้มีงบประมาณการช่วยเหลือในด้าน

สาธารณูปโภคและอื่น ๆ ประการใด ขอให้จัดทำโครงการขอตั้งงบประมาณส่วนจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป แล้วส่งสำเนาไปยังกรมที่ดินเพื่อทราบด้วย

อนึ่ง ในการจัดทำโครงการดังกล่าวนั้น สำหรับการจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ขอให้พิจารณากำหนดรายละเอียดไว้ว่าจะจัดทำสิ่งใดก่อนหลังกันอย่างใด สิ่งที่จะจัดทำนั้นจะต้องใช้เนื้อที่ดินประมาณเท่าใด มีขนาดกว้างยาวเท่าใด จะจัดทำโดยวิธีใด เช่น ในการสร้างถนน จะสร้างกี่สาย ขนาดกว้างยาวเท่าใด ตั้งต้นจากที่ใด ถึงที่ใด จะจัดทำเมื่อใด จะใช้จ่ายจากเงินช่วยบำรุงท้องถิ่น เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินประเภทใดหรือจะให้ราษฎรที่ได้รับการจัดแบ่งที่ดินช่วยเหลือร่วมมือสละแรงงานจัดทำอย่างใดเป็นต้น ส่วนแผนผังการจัดแบ่งที่ดินที่ส่งไปปรากฏว่ายังมิได้แสดงส่วนที่จะกันไว้เป็นที่ป่าไม้ร้อยละยี่สิบของเนื้อที่ทั้งหมดแต่ประการใด จึงขอให้พิจารณาตามที่กระทรวงมหาดไทยได้วางระเบียบปฏิบัติมาโดยหนังสือที่ ๙๗๑๖/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๔๙๙ ด้วย เสร็จแล้วขอให้ส่งแผนผังไปยังกรมที่ดินเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๒๙๒๙/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๐๐

ที่ ๓๗๒๔/๒๕๐๐ **กรมที่ดิน**

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

แจ้งความมายัง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนครและธนบุรี)

ตามที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้วางโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนโดยกำหนดให้มีการช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ในการจัดที่ดินผืนใหญ่ซึ่งมีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป จากเงินบำรุงท้องที่หรือเงินงบประมาณตามโครงการ และให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินพิจารณาว่า ในปีใดควรจะจัดการช่วยเหลืออย่างใดประการใด แล้วจัดทำโครงการเป็นปี ๆ เสนอไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาตั้งงบประมาณตามโครงการต่อไป นั้น

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๙ ให้จังหวัดต่าง ๆ จัดทำงบประมาณส่งไปยังกระทรวงการคลัง ซึ่งกระทรวงการคลังได้วางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการขอตั้งงบประมาณให้ทุกจังหวัดดำเนินการแล้ว กรมที่ดินได้พิจารณาเห็นว่าเมื่อการจัดทำและขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของจังหวัดโดยตรงแล้วเช่นนี้ สำหรับการขอตั้งงบประมาณช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ในการจัดที่ดินเพื่อประชาชนย่อมเป็นหน้าที่ของจังหวัดเช่นเดียวกัน ฉะนั้น ในการเสนอขอตั้งงบประมาณประจำปีต่อไปขอให้พิจารณาจัดตั้งงบประมาณในการจัดที่ดินเพื่อประชาชนทางส่วนจังหวัดตามระเบียบวิธีการงบประมาณด้วย เมื่อได้จัดทำโครงการขอตั้งงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายอย่างใดเป็นเงินเท่าใด และได้รับอนุมัติหรือไม่เพียงใด ขอให้ชี้แจงและส่งสำเนาโครงการดังกล่าวไปยังกรมที่ดินเพื่อทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

ที่ ๕๒๖๐/๒๕๐๐ กรมที่ดิน

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๐๐

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ๒๗๒๔๔/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ และที่ ๓๘๓๐/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการจัดที่ดิน ๒ ชุด

ตามที่ได้ส่งโครงการและแผนผังการจัดแบ่งที่ดิน ป่าห้วยทัพทัน ตำบลสำโรงทาบ อำเภอศรีขรภูมิ ไปเพื่อพิจารณา นั้น

กรมที่ดินได้นำเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๐๐ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๐๐ แล้ว ที่ประชุมลงมติอนุมัติให้ดำเนินการตามโครงการจัดที่ดินซึ่งส่งมาพร้อมหนังสือนั้นได้ และได้ให้กรมประชาสงเคราะห์แบ่งเงินงบประมาณช่วยเหลือทางจังหวัดเพื่อให้การดำเนินงานเป็นผลสำเร็จตามโครงการด้วย ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ ส่วนการเงินที่กรมประชาสงเคราะห์จะช่วยเหลือนั้น กรมที่ดินจะได้ติดต่อกับกรมประชาสงเคราะห์เพื่อตกลงในรายละเอียดแล้วจะแจ้งผลให้ทราบ เมื่อได้ดำเนินการปรากฏผลประการใด ขอได้โปรดชี้แจงผลการดำเนินการไปยังกรมที่ดินเพื่อทราบทุกระยะด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๖๐๐๑/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๐๐

โครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชน
"ป่าห้วยทัพทัน"
ตำบลสำโรงทาบ อำเภอศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

ด้วยคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินจังหวัดสุรินทร์ ตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ได้พิจารณาลงมติอนุมัติให้จัดที่ดินป่าห้วยทัพทัน ตำบลสำโรงทาบ อำเภอศรีขรภูมิ เนื้อที่ประมาณ ๓,๓๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินผืนใหญ่ตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ประเภทข้อ ๔ ข. โดยมีอาณาเขตดังนี้ คือ :—

ทิศเหนือ	จด	ลำห้วยกำพอก และที่มีการครอบครอง
ทิศตะวันออก	จด	ลำห้วยทัพทัน และทางสาธารณประโยชน์
ทิศใต้	จด	ลำห้วยทัพทัน
ทิศตะวันตก	จด	ทางสาธารณประโยชน์

ดังปรากฏตามแผนผังการจัดแบ่งที่ดินท้ายโครงการนี้

จังหวัดได้พิจารณาเห็นว่าที่ดินแห่งนี้มีเนื้อที่กว้างขวางพอสมควร สามารถดัดแปลงแก้ไขเพื่อจัดให้ประชาชนใช้เป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพได้ และเพื่อให้เป็นตัวอย่างในการจัดที่ดินแปลงอื่น ๆ ต่อไป จังหวัดจึงพิจารณาเห็นสมควรเป็นผู้ดำเนินการจัดเอง จึงให้กำหนดโครงการจัดที่ดินแปลงนี้เป็นส่วนของจังหวัดต่อไปนี้

ข้อ ๑. โครงการนี้ให้เรียกชื่อว่า "โครงการจัดที่ดินป่าห้วยทัพทัน"

ข้อ ๒. ให้จังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่จัดที่ดินแห่งนี้ให้เป็นไปตามโครงการนี้ และตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะการกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติโดยเคร่งครัด

การจัดแบ่งที่ดิน

ข้อ ๓. ให้จัดแบ่งที่ดินแปลงนี้ตามแผนที่ต่อท้ายโครงการนี้ให้ประชาชนเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพดังต่อไปนี้

ก. ให้กันที่ดินตามเขตหมายอักษร ก.ข.ค.ง. ในแผนที่ต่อท้ายโครงการนี้ไว้เป็นสมบัติส่วนกลาง เพื่อใช้ในการสร้างโรงเรียน โรงประชุม สนามกีฬา และอื่น ๆ รวมเนื้อที่ ๒๔ ไร่ กับให้กันที่ดินตามหมายอักษร จ. และ ฉ. ในแผนที่ดังกล่าวไว้เพื่อปลูกสร้างศาลาที่พักและสร้างวัดพุทธตามลำดับ

ข. ให้กันที่ดินตามหมายสีแดงในแผนที่ต่อท้ายโครงการนี้ ซึ่งเป็นที่ที่มีไม้มีค่าขึ้นหนาแน่นกว่าแห่งอื่นไว้เป็นป่าส่วนกลางเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยร่วมกัน กับให้กันป่าไม้สองข้างทางสายประธานข้างละ ๒๐ เมตรไว้เพื่อความสวยงามและใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ค. ให้จัดแบ่งที่ดินตามหมายเลข ๑ ถึง ๑๑๕ (ตัวเลขสีเขียว) ในแผนที่ต่อท้ายโครงการนี้ซึ่งเป็นที่สูง อยู่ติดกับน้ำ มีน้ำใช้ตลอดปีบริบูรณ์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้จัดการแบ่งปักหลักเขตไว้เป็นแปลง ๆ แล้วให้ประชาชนใช้เป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการพาณิชยกรรมครอบครัวละ ๑ ไร่ ๒ งาน ๖๐ ตารางวา กับให้แบ่งที่ดินตามหมายเลข ๑ ถึง ๙๙ (ตัวเลขสีดำ) ในแผนที่ดังกล่าวให้เป็นที่ประกอบการเกษตรกรรม

ง. ที่ดินส่วนที่เหลือนอกจากนี้เป็นที่ลุ่มเมื่อได้ปรับปรุงแก้ไขตามสมควรแล้วจะมีสภาพเหมาะแก่การใช้ทำนามาก ให้จัดแบ่งให้ประชาชนใช้เป็นที่ทำนาเลี้ยงครอบครัวต่อไปโดยให้จัดแบ่งให้ครอบครัวละไม่เกิน ๓๐ ไร่

หลักเกณฑ์การสอบสวนคัดเลือกบุคคล

ข้อ ๔. เนื่องจากปรากฏว่าได้มีราษฎรผู้ไม่มีที่ดินประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในที่ดินตอนที่จัดให้เป็นที่อยู่อาศัยบ้างแล้ว และบุคคลพวกนี้ได้ร่วมแรงกันขุดขั้นทำนบกั้นน้ำขนาดห้วยทับทันเพื่อใช้สอยบริโภค ปรากฏว่าทำนบที่กั้นนี้สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ตลอดปี แต่พวกที่อพยพมาอาศัยนี้ได้ปลูกที่พักชั่วคราวอยู่กันเกะกะไม่เป็นระเบียบและเป็นการมาอาศัยอยู่ชั่วคราว บุคคลเหล่านี้ขอให้ทางการจัดแบ่งที่ดินให้และสมัครเข้ารับแบ่งตามโครงการนี้ต่อไป ได้พิจารณาเห็นว่าพวกที่อพยพเข้ามานี้ควรจะได้รับการช่วยเหลือก่อนบุคคลอื่นเพราะเหตุที่ได้ลงทุนลงแรงสร้างทำนบมามากดังกล่าวแล้ว จึงกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกบุคคลผู้จะเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพดังต่อไปนี้

ก. ผู้เข้ารับแบ่งต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๙๘ ทุกประการ

ข. ที่ดินตามข้อ ๓ ค. ซึ่งจะจัดให้เป็นที่อยู่อาศัย ให้คัดเลือกผู้เข้าอยู่อาศัยตามลำดับต่อไปนี้

(๑) บุคคลผู้ไม่มีที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย และได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในที่ดินแห่งนี้ หรือบุคคลผู้ได้ลงทุนลงแรงช่วยสร้างทำนบกั้นน้ำห้วยทัพทันมาแล้ว ซึ่งไม่มีที่ดินอยู่อาศัยเป็นของตนเอง และไม่มีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเป็นของตนเอง

(๒) บุคคลในท้องที่ใกล้เคียงกับที่ดินที่จะจัดให้เข้าอยู่อาศัยและไม่มีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเป็นของตนเอง

(๓) บุคคลในท้องที่ใกล้เคียงซึ่งไม่มีที่ดินอยู่อาศัยเป็นของตนเอง ซึ่งมีความประสงค์จะเข้าอยู่อาศัยในที่ดินแห่งนี้

(๔) บุคคลผู้มีที่ดินอยู่อาศัยแต่ต้องการอพยพเข้ามาอยู่ในที่แห่งนี้

ค. ที่ดินเพื่อใช้ในการทำนาตามข้อ ๓ ง. ให้คัดเลือกบุคคลเข้าครอบครองตามลำดับดังนี้

(๑) บุคคลผู้ที่ได้จัดให้เข้าอยู่อาศัยในที่ดินตามข้อ ๓ ค. และไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(๒) บุคคลซึ่งได้จัดให้เข้าอยู่อาศัย และมีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอยู่แล้วแต่ไม่มีพอแก่การครองชีพ

(๓) บุคคลในท้องที่ใกล้เคียงผู้ไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเอง

ทั้งนี้ ภายใต้บังคับเรื่องการถือสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

สิ่งที่ผู้เข้าครอบครองพึงปฏิบัติ

ข้อ ๕. ผู้เข้าครอบครองที่ดินซึ่งได้จัดไว้เป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาชีพต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับข้อกำหนด และเงื่อนไขคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ และระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด และให้ผู้เข้าครอบครองปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้ด้วย คือ

ก. ผู้เข้าอยู่อาศัยจะต้องปลูกบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเองเป็นบ้านถาวรตามแบบแปลนอย่างเดียวกันและปลูกในระดับเดียวกัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงามต่อไป การปลูกบ้านถาวรตามที่กล่าวแล้วต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่จัดที่ดินเพื่อกำหนดที่ที่จะปลูกให้

การกำหนดแบบแปลนให้ผู้เข้าอยู่อาศัยปรึกษาหารือกันแล้วเสนอแบบแปลนต่อเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน เพื่อพิจารณาอนุมัติก่อนดำเนินการ

การปลูกที่พักอาศัยเป็นการชั่วคราวย่อมทำได้ตามอัตภาพโดยมิพักต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว

ข. ให้ผู้เข้าอยู่อาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปลูกที่พักอาศัยดังกล่าวในข้อ ก. และให้ผู้เข้าอยู่อาศัยประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามโครงการช่วยกันดูแลบูรณะและรักษาสมบัติส่วนกลาง เช่น ทำนบ คู และที่ดินซึ่งจัดไว้เป็นสมบัติส่วนกลางให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยปลอดภัย

ค. ผู้เข้าอยู่อาศัยทุกคนต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ทำมาหากินในสิ่งที่ชอบ ถ้าปรากฏว่าเป็นผู้ประพฤติตนไม่สมควรให้พิจารณาจัดให้ออกจากที่ดินที่รับแบ่งได้ตามที่เห็นสมควร

ง. ให้ผู้เข้าอยู่อาศัยและประกอบการหาเลี้ยงชีพช่วยเหลือส่งเสริมให้มีสถานที่เล่าเรียนและอุปกรณ์ตามสมควรและต้องช่วยเหลือจนเต็มความสามารถในสิ่งซึ่งทางราชการขอความร่วมมือเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นต่อไป

จ. การตัดถนนหนทางในบริเวณที่จัดแบ่งให้ผู้รับแบ่งทุกคนร่วมแรงกันทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนเข้าทำที่ดินของตน

การช่วยเหลือ

ข้อ ๖. เนื่องจากปรากฏว่าได้มีราษฎรผู้ประสงค์จะอพยพมาอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินแห่งนี้ ได้ร่วมทุนร่วมแรงกันจัดสร้างทำนบกั้นน้ำห้วยทัพทันขึ้นไว้เพื่อใช้บริโภคและประกอบการเกษตรกรรมอยู่แล้ว แต่ปรากฏว่าที่ดินแปลงนี้เป็นที่ดินมีระดับสูงขาดความอุดมสมบูรณ์พื้นดินแห้งแล้งตามธรรมชาติของภูมิประเทศในภาคนี้ ทำนบที่ราษฎร

ช่วยกันสร้างจึงไม่เพียงพอที่จะทำให้ระดับน้ำสูงพอที่จะนำไปใช้ในการเกษตรกรรมได้ ประกอบกับราษฎรเหล่านี้ยากจนไม่มีทุนรอนพอที่จะเสริมสร้างอีกต่อไป จึงทำได้เพียงกักน้ำไว้ใช้บริโภคเท่านั้น ถ้าทางการไม่ช่วยเหลือในการเสริมสร้างทำนบขึ้นอีกที่ดินที่จะจัดให้เป็นที่ประกอบเกษตรกรรมก็ไร้ประโยชน์ไม่อาจทำการเพาะปลูกใด ๆ ได้ ทั้งมีความจำเป็นต้องขุดคูส่งน้ำไปยังที่ที่จะให้ประกอบการเกษตรกรรมอีกด้วย เวลานี้ราษฎรที่อพยพมาก็เพียงรอโอกาสที่รัฐจะช่วยเหลือเท่านั้น ยังไม่สามารถทำที่ดินให้เกิดประโยชน์อะไรได้ รัฐจึงควรช่วยเหลือในเรื่องนี้เป็นการด่วน เมื่อได้เสริมสร้างทำนบและขุดคูส่งน้ำเสร็จแล้วราษฎรก็พร้อมที่จะแผ้วถางป่าทำการเพาะปลูกได้ทันที จึงกำหนดโครงการช่วยเหลือขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

๑. การช่วยเหลือในเรื่องชลประทาน

ก. การเสริมสร้างทำนบกั้นน้ำ การเสริมสร้างทำนบนี้จำเป็นต้องจัดทำก่อนอื่นเพื่อให้ที่ดินเป็นที่สามารถทำประโยชน์ได้ตามโครงการนี้ต่อไป ทั้งจะเป็นประโยชน์แก่การทำนาในท้องที่ใกล้เคียง เช่น อำเภอขุขันธ์ อำเภออุทุมพรพิสัย อีกประมาณเนื้อที่นา ๓๐,๐๐๐ ไร่ด้วย ตัวทำนบเดิมที่ราษฎรช่วยกันสร้างไว้ไม่มั่นคงถาวรและทำได้ไม่ถึงระดับที่พอจะส่งน้ำไปใช้ในการเกษตรกรรมได้ จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างทำนบซึ่งเดิมมีฐานกว้าง ๕๖ เมตร สูง ๑๒ เมตร บนคันทำนบกว้าง ๑๒ เมตร ยาวเฉพาะตัวลำห้วยประมาณ ๔๕ เมตร ยาวตามทางลาดของห้วยประมาณ ๑๖๐ เมตร เพิ่มขึ้นอีกเป็นฐานกว้าง ๖๐ เมตร สูง ๑๔ เมตร บนคันทำนบกว้าง ๑๒ เมตร ยาวตามทางลาดต่อไปอีกเป็นความยาวทั้งสิ้นประมาณ ๒๘๐ เมตร กะว่าต้องใช้ดินรวมทั้งสิ้นปริมาณ ๕,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร แต่ในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ นี้ จังหวัดได้ขอแบ่งเงินพิเศษซึ่งพรรคเสรีมนังคศิลาได้มอบให้ผู้แทนราษฎรนำไปช่วยเหลือในการบูรณะท้องถิ่นได้จากนายเหลื่อม พันธุฤกษ์ ส.ส. สุรินทร์ เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท ได้นำมาใช้ในการเสริมสร้างทำนบดังกล่าวพร้อมกับได้ขอแรงราษฎรผู้ที่กรรมการได้คัดเลือกให้เข้าอยู่อาศัยสละแรงงานช่วย ได้เสริมความสูงของทำนบขึ้นอีก ๒ เมตร ได้เท่าขนาดความสูงที่ต้องการและทำให้สามารถส่งน้ำเข้าไปในที่ที่จะทำการเพาะปลูก (ทำนา) ได้แล้ว แต่ตัวทำนบที่ทำการเสริมสร้างนี้ยังไม่ได้มาตรฐานมั่นคงพอ จำเป็นต้องเสริมฐานและความกว้างให้ได้มาตรฐานต่อไป ในระยะนี้จังหวัดเห็นว่าพอที่จะส่งน้ำเข้าทำประโยชน์ในที่ ๆ จะจัดแบ่งให้ประกอบเกษตรกรรมแล้วจึงไม่ต้องใช้

เงินช่วยเหลือ แต่ในปีต่อไปดินที่สร้างทำนบต้องยุบตัวตามธรรมชาติและต้องเสริมสร้างให้ได้ขนาด จึงขอตั้งงบประมาณช่วยเหลือเสริมสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ หรือ ๒๕๐๑ อีกเป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท (แปดพันบาทถ้วน)

ข. การขุดคูส่งน้ำ ในปีนี้เจ้าหน้าที่ได้ขอแรงผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพช่วยกันขุดคูส่งน้ำทางด้านทิศตะวันออก สามารถนำน้ำจากทำนบไปสู่ที่ดินที่จะจัดแบ่งให้ทำนาได้แล้ว ส่วนทางด้านทิศตะวันตก ก็จะได้ขอแรงจัดทำ เมื่อได้จัดแบ่งที่ดินให้ครอบครองเสร็จแล้วต่อไป คูส่งน้ำที่ขุดได้นี้ยังไม่ได้ระยะเท่าที่ควรและไม่ได้ขนาดตามต้องการ เพราะผู้รับแบ่งทุกคนยากจนไม่อาจสละแรงงานช่วยเหลือได้เต็มที่ จำต้องไปทำงานที่อื่นเพื่อหารายได้มาจุนเจือทางครอบครัวบ้อย ๆ คูที่ทำได้จำต้องขุดลอกให้ลึกและกว้างอีก จึงขอตั้งงบประมาณช่วยเหลือในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ หรือปีต่อไปเป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

๒. การช่วยเหลือในการสร้างทางคมนาคม

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ นี้ จังหวัดได้จัดแบ่งเงินบำรุงท้องที่จัดการสร้างทางจากสถานีสำโรงทาบไปยังที่ดินที่จัดแบ่ง เสร็จแล้วเป็นระยะทางประมาณ ๖ กม. โดยเฉลี่ยเงินบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๔๙๘ เงิน ๑๕,๐๐๐ บาท และ พ.ศ. ๒๔๙๙ อีก ๑๕,๐๐๐ บาท จัดทำเสร็จแล้วนับว่าสะดวกพอแก่การสัญจรไปมาและการขนส่ง แต่ถนนบางตอนต้องตัดผ่านที่ลุ่ม เงินที่จัดสร้างไม่เพียงพอที่จะทำให้ได้ระดับพ้นจากน้ำท่วมได้ จึงขอตั้งงบประมาณเพื่อบูรณะถนนสายนี้ตอนจะเข้าที่ดินที่จัดแบ่ง ยาวประมาณ ๑ กม. เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ หรือ พ.ศ. ๒๕๐๑ ต่อไป

๓. การช่วยเหลือในเรื่องทุน

เนื่องแต่ที่ดินที่จะจัดแบ่งให้ประกอบการเกษตรกรรมเวลานี้ยังเป็นป่าหนาแน่น ราษฎรผู้รับแบ่งก็เป็นคนยากจนทั้งสิ้น ไม่มีทุนรอนพอจะทำที่ดินให้เกิดประโยชน์ทันตามความมุ่งหมายได้ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้ทำที่ดินให้เกิดประโยชน์โดยจริงจัง จึงควรให้ยืมทุนทดรองจ่ายเป็นค่าบริโภคในระหว่างที่ยังไม่ได้ผลิตผลพอเลี้ยงครอบครัว จังหวัดสุรินทร์ได้รับเงินทุนประชาเศรษฐกิจสงเคราะห์ไปแล้ว ๑๐๐,๐๐๐ บาท จะได้พิจารณาจ่ายเงินทุนดังกล่าวให้ยืมตามระเบียบกระทรวงการคลังต่อไป

ระยะเวลาดำเนินการและผลที่จะได้รับ

ข้อ ๗. โครงการนี้ให้จัดทำให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสามปี นับแต่ พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็นต้นไป และให้ผู้รับแบ่งทุกคนทำที่ดินให้เป็นประโยชน์ภายในกำหนดนี้ด้วย อย่างน้อยต้องทำได้เป็นเนื้อที่ ๓ ใน ๔ ของที่ดินที่ได้รับแบ่ง มิฉะนั้น เป็นอันสิ้นสิทธิที่ดินที่ได้รับแบ่งในส่วนที่ไม่ได้ทำประโยชน์ภายในกำหนดนี้ ต่อไปให้คณะกรรมการคัดเลือกบุคคลพิจารณาแบ่งให้บุคคลอื่นเข้าครอบครองที่ดินส่วนที่ไม่ได้ทำประโยชน์ภายในกำหนดนี้ได้ ส่วนที่ดินที่ได้ทำประโยชน์แล้วภายในกำหนดนี้ ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ไป

ข้อ ๘. ผลที่จะได้รับเนื่องจากการจัดที่ดินตามโครงการนี้ เมื่อได้จัดเสร็จเรียบร้อยแล้วจะทำให้ประชาชนผู้ไม่มีที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย ได้มีที่ดินอยู่อาศัยรวม ๑๒๓ ครอบครัว และจะทำให้ผู้ไม่มีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพหรือมีอยู่แล้วต่ำกว่า ๒๐ ไร่ มีที่ดินเพื่อใช้ทำการเกษตรกรรมเลี้ยงครอบครัวประมาณ ๑๒๐ ครอบครัว เฉพาะบริเวณที่จัดให้เป็นที่อยู่อาศัยตามโครงการนี้ เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วจะทำให้เกิดหมู่บ้านขึ้นอีก ๑ หมู่บ้าน เมื่อผู้รับแบ่งทุกคนปฏิบัติตามโครงการนี้ จะทำให้เป็นหมู่บ้านตัวอย่างทั้งในด้านการวางผัง ความเป็นระเบียบ และความสวยงาม ตลอดถึงความสะดวกทุกประการเป็นอย่างดีตามผังบูรณะชนบทของกระทรวงมหาดไทยต่อไป ทั้งจะเป็นตัวอย่างในการจัดที่ดินแปลงอื่น ๆ อีกในโอกาสต่อไปด้วย.

ศาลากลางจังหวัดสุรินทร์
วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙

(ลงชื่อ) **พ.ต.อ. นิรันดร ชัยนาม**
(นิรันดร ชัยนาม)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์.

ที่ ๑๒๓๖๘/๒๕๐๐ กระทรวงมหาดไทย

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๐๐

เรื่อง การจัดที่ดินชายทะเล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

ด้วยในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๐๐ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๐๐ ที่ประชุมได้พิจารณาลงมติอนุมัติให้ดำเนินการจัดที่ดินชายทะเลได้ ตามหลักการดังนี้ คือ

๑. ที่ดินชายทะเล หมายถึงที่ชายทะเลที่น้ำทะเลขึ้นท่วมถึงตามปกติ รวมทั้งที่ดินที่เรียกว่าที่ตะกาด ซึ่งน้ำทะเลขึ้นท่วมถึงเป็นครั้งคราว สภาพของที่ดินดังกล่าวนี้ประชาชนไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เพื่อการเดินเรือ จับสัตว์น้ำหรือกิจการอย่างอื่น และถ้าได้นำมาปรับปรุงให้ดีแล้ว จะเกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจแก่ประเทศชาติหรือเป็นที่อยู่ที่ทำกินของราษฎร ดีกว่าที่จะปล่อยให้คงอยู่ในสภาพเดิมเมื่อจังหวัดเห็นว่าที่ดินแห่งใดมีสภาพดังกล่าว สมควรที่จะจัดสรรหรือปรับปรุง ก็ให้สำรวจ ทำแผนที่และวางแผนผัง เสนอมายังกระทรวงมหาดไทยเพื่อเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณา

๒. การพิจารณาคัดเลือกที่ดินและการวางโครงการและแผนผัง ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน นายอำเภอท้องที่ นายกเทศมนตรี (ถ้ามี) กับเจ้าหน้าที่หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด เช่น ป่าไม้ ประมง โลหกิจ กสิกรรม ชลประทาน เป็นต้น กับบุคคลอื่นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรเป็นกรรมการ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ สำหรับจังหวัดที่ยังไม่มีเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรเป็นกรรมการและเลขานุการ และถ้าที่ดินแปลงใดจำเป็นต้องใช้ช่างเพื่อวางแผนผัง ซึ่งทางจังหวัดไม่มี ก็ให้รายงานขอไปยังกระทรวงมหาดไทย

๓. การพิจารณาสภาพที่ดินว่า ประชาชนไม่มีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือจำเป็นต้องใช้แต่บางส่วน แต่ถ้าได้วางแผนผังให้ดีแล้วก็ไม่เป็นการขัดข้องนั้น ให้

คณะกรรมการประชุมปรึกษาราษฎรในบริเวณนั้นหรือที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อฟังความคิดเห็นประกอบการพิจารณาด้วยโดยทำบันทึกการประชุมไว้เป็นหลักฐาน โครงการให้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. ความมุ่งหมาย จะจัดที่ดินแปลงนี้เพื่อประโยชน์อย่างไร เช่น เป็นที่ดินสำหรับทำกินหรืออยู่อาศัยโดยอนุโลมตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติที่ได้วางไว้แล้ว

ข. การจัดหาประโยชน์ในที่ดินที่จัดสรรบางแห่ง อาจจำเป็นต้องหาประโยชน์เพื่อให้มีรายได้มาชดเชย หรือใช้จ่ายในการทำนุบำรุงที่ดินต่อไป กล่าวคือ ที่บางแปลงอาจต้องขาย ให้เช่า หรือให้เช่าซื้อ แทนที่จะให้เปล่า ยกเว้นที่บางส่วน ซึ่งจำเป็นต้องจัดสรรให้แก่บุคคลที่ยากจนและไม่มีที่ทำกินหรืออยู่อาศัยเป็นของตนเอง

ค. ที่ซึ่งจำเป็นต้องจัดสรรไว้เพื่อสาธารณสมบัติส่วนกลาง เช่น วัด โรงเรียน และที่สาธารณประโยชน์ เช่น ถนน ทางน้ำ ท่าเรือ เป็นต้น

ง. เมื่อได้จัดสรรแล้ว ควรจะมีเงื่อนไขเกี่ยวกับที่ดินนั้นอย่างไรบ้างหรือไม่ เช่น ที่ปลูกบ้านเรือน ที่ทำนากุ้ง ปลูกไม้โกงกาง หรือเพาะปลูกพืชอย่างอื่น จะให้กรรมสิทธิ์และหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินได้เพียงใด ในเมื่อมีสภาพอย่างใด

ฉะนั้น ขอให้สั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติและดำเนินการต่อไป ในกรณีที่จังหวัดมีที่ดินชายทะเลที่จะจัดได้ตามหลักการดังกล่าวแล้ว ขอให้จัดทำแผนที่มีมาตราส่วนตามหลักวิชาแผนที่เพื่อขอตราพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพส่งไปประกอบการพิจารณาด้วย ส่วนในกรณีที่ไม่มีที่ดินชายทะเลที่จะจัดได้ก็ขอให้ยืนยันไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **อรรถวิภาคไพศาลย์**

(หลวงอรรถวิภาคไพศาลย์)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ด่วนมาก
ที่ ๑๓๐๑๒/๒๕๐๐ กระทรวงมหาดไทย

๑๓ สิงหาคม ๒๕๐๐

เรื่อง การจัดที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาโครงการ การจัดที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑ รวม ชุด

ด้วยในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๐๐ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๐๐ เลขาธิการคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้เสนอร่างโครงการการจัดที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑ ต่อที่ประชุม โดยจะได้มอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต่าง ๆ รับไปดำเนินการจัดที่ดินตามโครงการดังกล่าวภายในเขตจังหวัดต่อไป ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยในหลักการ และได้ลงมติให้ส่งโครงการมาให้จังหวัดทราบ เพื่อนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดประจำ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยจะจัดให้มีการประชุมในเดือนกันยายนนี้

ฉะนั้น ขอให้จังหวัดพิจารณาว่า จังหวัดใด จะจัดที่ดินตามข้อ ๒ แห่งโครงการดังกล่าวประเภทใด ที่ดินที่จะจัดอยู่ในท้องที่ใด มีเนื้อที่ประมาณเท่าใด ลักษณะและสภาพของที่ดินเป็นอย่างไร จะดำเนินการประการใด แล้วรวบรวมรายละเอียดและข้อเท็จจริงต่าง ๆ จัดทำโครงการและแผนผังการจัดที่ดินเฉพาะแห่งนั้นเพื่อดำเนินการใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ภายในวงเงินงบประมาณไม่เกินจังหวัดละ ๑๒๐,๐๐๐ บาท ส่งไปยังกระทรวงมหาดไทยภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๐๐ เพื่อนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) **อรรถวิภาคไพศาลย์**
(หลวงอรรถวิภาคไพศาลย์)
รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.
ทด. ๓

โครงการ
การจัดที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑

ข้อ ๑. เหตุผลและความมุ่งหมาย

โดยที่ปรากฏตามสถิติการสำรวจจำนวนราษฎรที่ไม่มีที่ดินและมีไม่พอประกอบอาชีพเท่าที่ทราบผลแล้ว รวม ๓๔ จังหวัด มีราษฎรต้องการที่ดิน ๖๑๑,๔๗๑ ครอบครัว เป็นจำนวนเนื้อที่ ๑๓,๔๑๑,๑๕๒ ไร่ และเนื่องจากรัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๐ ว่า จะเร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้ประชาชนคนไทยได้มีที่ดินเป็นของตนเองเป็นหลักฐานตามควรแก่อัตภาพ ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวสัมฤทธิผลโดยรวดเร็ว จึงเป็นการสมควรที่จะได้รีบจัดสรรที่ดินซึ่งทางราชการได้ทำการสำรวจคัดเลือกตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติแล้ว มีที่ดินผืนใหญ่เนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป รวม ๓๙ จังหวัด ที่ดิน ๒๑๒ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๒,๐๕๐,๕๖๓ ไร่ ที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา รวม ๒๓ จังหวัด ที่ดิน ๖,๕๕๑ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๓๖,๑๑๘ ไร่ แต่ที่ดินเหล่านี้ส่วนมากเป็นป่าดงรกร้าง บางแห่งก็อยู่ห่างไกลและกันดารจำเป็นจะต้องช่วยเหลือจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เช่น ถนนหนทาง ทางน้ำ บ่อ และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ตามสมควรประกอบด้วย ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๐๐ ได้พิจารณาเห็นว่า การจัดสรรที่ดินให้ราษฎรสมควรจะได้จัดสรรให้ทั่วพระราชอาณาจักร ซึ่งในชั้นแรกอาจดำเนินการในจังหวัดที่มีความสำคัญก่อนหลังตามลำดับ โดยให้จัดสรรที่ดินจังหวัดละประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่ ในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการ และมอบให้กระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณาเสนอโครงการส่งกระทรวงการคลังพิจารณาจัดหาเงินงบประมาณแบ่งสรรให้จังหวัดต่าง ๆ รับไปดำเนินการ กระทรวงมหาดไทยจึงได้เสนอโครงการส่งกระทรวงการคลังพิจารณาจัดหางบประมาณสำหรับดำเนินการ โดยกำหนดงบประมาณเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินในจังหวัดต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

ก. ค่าใช้จ่ายช่วยเหลือจัดให้มีสาธารณูปโภคที่จำเป็นและอื่น ๆ สำหรับที่ดินผืนใหญ่มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป ในจังหวัดที่มีที่ดินพอจัดสรรได้ ให้จัดขึ้นจังหวัดละอย่างน้อย ๑ แห่ง ประมาณเนื้อที่ ๓,๐๐๐ ไร่ รวม ๓๙ จังหวัด

ข. ค่าใช้จ่ายในการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย และที่ดินที่มีกรณีพิพาทซึ่งจะต้องสอบสวนสิทธิการแจ้งการครอบครอง ตามแบบ ส.ค. ๑ โดยการพิสูจน์สิทธิ แล้วนำมาจัดสรรสำหรับจังหวัดที่ไม่มีที่ดินผืนใหญ่ อย่างน้อยให้จัดขึ้นจังหวัดละหนึ่งแห่ง รวม ๒๓ จังหวัด

ค. จังหวัดที่ไม่มีที่ดินที่จะจัดสรรเลย และไม่สามารถที่จะจัดที่ดินในจังหวัดอื่นที่ใกล้เคียงให้แทนได้ และมีสถิติคนไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ต้องเช่านาทำเป็นจำนวนมาก บางจังหวัดในภาคกลาง ให้จัดโดยวิธีทำความตกลงในระหว่างผู้ให้เช่าและผู้เช่า ในเมื่อผู้ให้เช่ามีความประสงค์จะขาย และผู้เช่ามีความประสงค์จะซื้อที่ดินนั้น โดยคิดราคาพอสมควร ทางราชการรับช่วยจัดการยึดที่ดินนั้นไว้เป็นประกัน และผ่อนชำระเงินซื้อขายให้บางส่วนต่อไป ผู้เช่าผ่อนส่งเป็นงวด ๆ จนครบ ทางราชการจะให้เงินแก่จังหวัดนั้น ๆ ไว้เป็นทุนหมุนเวียน มีจังหวัดที่ไม่มีที่ดินของรัฐจัดสรรให้ประชาชน รวม ๙ จังหวัด

ข้อ ๒. วิธีดำเนินการ

ก. การจัดที่ดินผืนใหญ่ซึ่งมีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป

การจัดสรรที่ดินผืนใหญ่ (ตามที่จังหวัดแจ้งมา) จังหวัดละหนึ่งแห่ง รวม ๓๙ จังหวัด คือ จังหวัดลพบุรี อ่างทอง ระยอง จันทบุรี ปราจีนบุรี สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุดรธานี สกลนคร นครพนม ขอนแก่น ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ เชียงราย พิษณุโลก สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี ราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม นครศรีธรรมราช ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง กระบี่ ภูเก็ต สงขลา พัทลุง สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ให้ดำเนินการจัดที่ดินให้ประชาชนตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ดังนี้

(๑) เนื่องจากทางจังหวัดและอำเภอยังไม่มีเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินโดยเฉพาะ จำเป็นจะต้องแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ โดยรวมกำลังเจ้าหน้าที่

ทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการ ฉะนั้น ในกรณีที่จังหวัดหรืออำเภอเป็นผู้จัดก็ตาม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอท้องที่แล้วแต่กรณี เป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หรือประจำกิ่งอำเภอที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ นอกจากนั้นจะแต่งตั้งบุคคลอื่นตามที่เห็นสมควรเป็นกรรมการร่วมด้วยก็ได้และให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือพนักงานที่ดินอำเภอ หรือบุคคลที่เห็นสมควรเป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ให้กรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี ในการดำเนินงานทั่วไป และอาจได้รับมอบหมายให้จัดทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้การจัดสรรที่ดินดำเนินการสัมฤทธิผลตามนโยบายของรัฐบาล

(๓) ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ดำเนินการดังนี้ด้วย คือ

ก. พิจารณาคัดเลือกที่ดินผืนใหญ่ในเขตจังหวัดหรืออำเภอที่เหมาะสมมาจัดสรรให้ประชาชนก่อน เช่น เป็นที่ไม่อยู่ห่างไกลทางคมนาคม มีน้ำอุดมสมบูรณ์ สภาพและลักษณะของพื้นดินเหมาะแก่การเพาะปลูกและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ไม่มีภัยธรรมชาติอย่างใด ถ้ามีก็อาจพิจารณาปรับปรุงแก้ไขได้ โดยดำเนินการใน พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นเนื้อที่ประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่

ข. จัดทำโครงการและแผนผังการจัดที่ดินตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติขึ้นดำเนินการ แล้วส่งสำเนาเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติทราบ

ค. จัดหาหรือยืมเครื่องทุ่นแรงเพื่อใช้ในการบุกเบิกก่อสร้างทำถนนหนทาง ทำทางน้ำ โดยพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมเป็นเรื่องเฉพาะจังหวัดหรืออำเภอ

ง. พิจารณาขอให้สภาจังหวัดอนุมัติเงินส่วนจังหวัดเพื่อช่วยเหลือในกรณีที่จำเป็นหรือเพื่อจัดซื้อเครื่องทุ่นแรง เช่น รถแทรกเตอร์ สำหรับใช้ในการจัดที่ดินและในการบำรุงท้องที่อย่างอื่นด้วย

จ. จัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่สภาพที่ดินและท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นก่อน เช่น การชลประทาน ทางเข้าไปยังที่ดินที่จัดสรร และภายในบริเวณที่ดินที่จัดสรร ถ้ายังไม่มีค่าใช้จ่ายพอก็จัดทำเป็นทางลำลอง เช่นพูนดินไว้ก่อน และกิจการจำเป็นอย่างอื่นที่คณะกรรมการเห็นเป็นการสมควร

(๔) เพื่อให้การดำเนินการจัดสรรที่ดินสัมฤทธิ์ผลตามความต้องการของประชาชน ให้จังหวัดและอำเภอจัดเงินบำรุงท้องที่เพื่อช่วยเหลือจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ สมทบอีกตามความจำเป็น

ข. การจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา และที่ดินที่มีกรณีพิพาท

จังหวัดที่ไม่มีที่ดินผืนใหญ่ มีแต่ที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย หรือที่ดินที่มีกรณีพิพาทซึ่งจะดำเนินการเพื่อจัดสรร (ตามที่จังหวัดแจ้งมา) รวม ๒๓ จังหวัด คือ จังหวัดกาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยภูมิ เชียงใหม่ ตรัง ตราด นครนายก นครราชสีมา น่าน หนองคาย บุรีรัมย์ พังงา พิจิตร มหาสารคาม เลย แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สมุทรสาคร อุบลราชธานี อุตรดิตถ์ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการดังกล่าวในข้อ ๒ (๑) โดยอนุโลม ทำการสำรวจและดำเนินการให้ราษฎรขออนุญาตจับจองที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เป็นที่ทำกินหรืออยู่อาศัยตามระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ และพิจารณาช่วยเหลือเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น

(๒) ถ้ามีกรณีพิพาท จำเป็นจะต้องพิสูจน์การครอบครอง ตามแบบ ส.ค. ๑ ก็ให้จัดเจ้าหน้าที่และช่างรังวัดทางจังหวัด ถ้ามีไม่พอก็ให้ติดต่อขอมายังกรมที่ดิน

ค. การจัดที่ดินในจังหวัดที่ไม่มีที่ดินของรัฐจัดสรรให้

จังหวัดที่ไม่มีที่ดินของรัฐที่จะจัดสรรให้ราษฎร (ตามที่จังหวัดแจ้งมา) รวม ๙ จังหวัด คือ จังหวัดพระนคร ธนบุรี พระนครศรีอยุธยา นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ ชัยนาท สิงห์บุรี สระบุรี ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้มีกรรมการดังกล่าวในข้อ ๒ (๑) โดยอนุโลม ทำการสำรวจและพิจารณาว่าบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินหรืออยู่อาศัยภายในจังหวัด มีความประสงค์จะไปหาที่ทำกินในนิคมของกรมประชาสงเคราะห์หรือในท้องที่จังหวัดใด เท่าใด แล้วช่วยติดต่อดำเนินการให้

(๒) ผู้ที่ไม่ประสงค์จะไป และได้เช่าที่อยู่หรือที่ทำกินของผู้อื่นอยู่แล้ว ถ้าผู้ให้เช่ามีความประสงค์จะขายที่ดินที่ให้เช่า และผู้เช่ามีความประสงค์จะซื้อในราคาอันสมควรก็ให้จังหวัด อำเภอ เป็นคนกลาง ให้จัดทำสัญญาเช่าซื้อ เก็บรักษาเอกสารหลักฐานและหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินไว้ ให้ผู้เช่าส่งเงินค่าเช่าตามกำหนดจนครบสัญญา แล้วจึงโอนกรรมสิทธิ์ให้ ทั้งนี้ ทางราชการอาจให้ยืมเงินเพื่อทดรองชำระหนี้ไปก่อนเท่าที่จำเป็น โดยยึดที่ดินนั้นไว้เป็นประกัน

ข้อ ๓. ค่าใช้จ่าย

(๑) ทุนสำหรับเริ่มดำเนินการตามโครงการนี้ ให้ใช้จ่ายจากงบประมาณการจรตามที่จะได้รับอนุมัติงบประมาณ จังหวัดละประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ บาท การใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบและวิธีการคลัง ซึ่งกรมที่ดินจะได้วางระเบียบปฏิบัติต่อไป

(๒) เงินสำหรับให้ราษฎรที่ได้รับการจัดสรรยืมลงทุน ให้ใช้เงินทุนประชาเศรษฐกิจสงเคราะห์ (ทปศ. ๒) ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๐๗/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐

ข้อ ๔. ระยะเวลาดำเนินการ

กำหนดดำเนินการตามโครงการนี้ให้เสร็จ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑

ที่ ๗๗๔๒/๒๕๐๐ กรมที่ดิน

๕ ตุลาคม ๒๕๐๐

เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจับจองที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๑๖๒๓๙/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๐๐

ตามที่ชี้แจงว่า กฎกระทรวง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๙๗ ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มิได้ระบุประเภทค่าธรรมเนียมในการจับจองที่ดินไว้ ตามธรรมดาจึงไม่ต้องเรียกค่าธรรมเนียมใด ๆ แต่เป็นปัญหาเฉพาะค่าคำขอตามกฎกระทรวงดังกล่าวข้อ ๘ (๑) กำหนดค่าธรรมเนียมเป็นค่าคำขอแปลงหนึ่ง รายละ ๒.๐๐ บาท และข้อ ๘ (๘) กำหนดค่าธรรมเนียมเป็นค่าประกาศ ๓.๐๐ บาท การยื่นเรื่องราวขอจับจองย่อมถือว่าเป็นคำขอซึ่งจะต้องเรียกค่าธรรมเนียมรวมทั้งค่าประกาศด้วยเหมือนกัน โดยที่ปรากฏว่าบางจังหวัดเรียกค่าธรรมเนียมตามกฎกระทรวงดังกล่าว แต่บางจังหวัดก็ไม่เรียก จึงขอหารือเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าเรื่องราวขอจับจองหรือเรื่องราวขอเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ตามแบบ จ.ค. ๒ เป็นแบบที่กำหนดขึ้นตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๙๘ กับการประกาศในกรณีขออนุญาตจับจองที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เป็นการประกาศตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๑๕๐/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๔๙๘ เรื่องการออกใบจองและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ และตาม พ.ร.บ. ออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ มีอัตราค่าธรรมเนียมในการขอจับจองที่ดินต่อท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าว กับมีกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมระบุไว้โดยชัดแจ้ง แต่ตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่มีอัตราค่าธรรมเนียมในการขอจับจองที่ดินต่อท้ายประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดไว้แต่ประการใด ทั้งนี้ เนื่องจากในการร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และประมวลกฎหมายที่ดินมีเจตนารมณ์ที่จะไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตจับจองหรือขอเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินของรัฐแต่ประการใด ถ้าจำเป็นจะต้องเรียกเก็บก็ให้เรียกเก็บใน

อัตราต่ำที่สุด เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ราษฎรมีที่ดินอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นของตนเองโดยทั่วถึงกัน และโดยที่การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดินเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่จะดำเนินการให้ จึงไม่ควรเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น หากรายใดได้มีการเรียกเก็บและนำเงินส่งคลังแล้ว โดยผู้เสียไม่ประสงค์จะขอคืนเงินดังกล่าวก็ให้เป็นอันแล้วไป แต่ถ้าราษฎรผู้เสียค่าธรรมเนียมให้แล้วประสงค์จะขอเงินคืน ก็ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการถอนเงินค่าธรรมเนียมที่ไม่ต้องเรียกเก็บนั้นคืนให้ตามระเบียบ ฉะนั้น ขอให้สั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๗๘๕๙/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๐๐

ที่ ๑๒๓๓/๒๕๐๑ กรมที่ดิน

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑

เรื่อง การจัดที่ดินผืนใหญ่ ป่าห้วยทัพทัน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๑๐๗๓/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งหัวหน้าเขตและผู้ช่วยหัวหน้าเขต ๑ ฉบับ

ตามที่ได้ชี้แจงผลการจัดที่ดินผืนใหญ่ ป่าห้วยทัพทัน ตำบลสำโรงทาบ อำเภอศรีขรภูมิ และส่งแผนที่แสดงการจัดแบ่งที่ดิน กับรูปถ่ายเกี่ยวกับการจัดที่ดินไปเพื่อทราบ และว่าได้แบ่งเขตปกครอง และเลือกหัวหน้าเขต ผู้ช่วยหัวหน้าเขตแล้ว จึงขอให้วางแบบหมายตั้งเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติด้วย นั้น

กรมที่ดินได้รับทราบแล้ว และได้ส่งตัวอย่างแบบหมายแต่งตั้งหัวหน้าเขต และผู้ช่วยหัวหน้าเขตมาเพื่อเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินดำเนินการต่อไปพร้อมหนังสือนี้.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **เสริม ศาลิคุปต**

(นายเสริม ศาลิคุปต)

รองอธิบดี ลงชื่อแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๑๓๔๕/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑

ตัวอย่าง

คำสั่งที่...../.....

เรื่อง แต่งตั้ง.....

ด้วยในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่...../.....
เมื่อวันที่.....ได้อนุมัติให้..... ....
จัดที่ดินผืนใหญ่.....ในท้องที่ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
เพื่อให้ประชาชนเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ

ฉะนั้น อาศัยความตามข้อ ๑๖. ญ (๑) แห่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ.....ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน จึงแต่งตั้งให้.....เป็น.....เขตที่.....ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินโดยมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัย และปกครองดูแลราษฎรที่ได้เข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินที่ได้รับการจัดแบ่งภายในเขตดังกล่าว ตามระเบียบข้อบังคับซึ่งเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินกำหนด และตามที่เจ้าหน้าที่ในการการจัดที่ดินมอบหมาย ขอให้ผู้ได้รับแต่งตั้งมีความภูมิใจที่ทางราชการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่นี้ขอจงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น และเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมให้ดียิ่งตลอดไป.

สั่ง ณ วันที่.....

ลงชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน.

ที่ ๕๓๔๖/๒๕๐๑ กระทรวงมหาดไทย

๑ เมษายน ๒๕๐๑

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี)

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๑๐๕๕/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

ตามที่ได้แจ้งมาว่า ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๔๙๙ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่าราษฎรเป็นจำนวนมากยังไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง จึงได้มีมติว่า เมื่อพิจารณาเห็นสมควรจะจัดสรรที่ดินในจังหวัดใด ขอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนั้น ๆ ได้มีโอกาสเข้าร่วมพิจารณาเสนอความคิดเห็นด้วย คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติจึงได้ประชุมปรึกษาพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๔๙๙ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๔๙๙ ได้ลงมติว่า ในการแต่งตั้งคณะกรรมการส่วนจังหวัดเพื่อพิจารณาจัดสรรที่ดินให้ประชาชนตามความในส่วนที่ ๒ ข้อ ๒ แห่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาตินั้น ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนั้นเป็นกรรมการร่วมด้วย จึงได้ขอให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการตามมติคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติดังกล่าวต่อไป นั้น

บัดนี้ กรมที่ดินรายงานว่า ในการประชุมเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดและหัวหน้าช่างแผนที่ พ.ศ. ๒๕๐๑ ณ กรมที่ดิน เมื่อวันที่ ๑๘—๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานีได้เสนอว่า บางจังหวัดประสบอุปสรรคในการประชุมคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินเพื่อจัดให้ประชาชนส่วนจังหวัด เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนั้น ซึ่งเป็นกรรมการมีจำนวนหลายนาย ถ้าไม่ได้เข้าร่วมการประชุมด้วยจะทำให้การประชุมไม่ครบองค์เป็นเหตุให้การดำเนินการจัดที่ดินให้ประชาชนขัดข้องล่าช้า ขอให้พิจารณาแก้ไข กรมที่ดินได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรแก้ไขการแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดเสียใหม่ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนั้นเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดแทนที่จะแต่งตั้งเป็นกรรมการเพื่อให้การประชุมไม่ประสบอุปสรรคไม่ครบองค์ประชุมดังกล่าวแล้ว จึงได้นำเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการ

จัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๐๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๑ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาเห็นชอบด้วยและได้ลงมติให้ดำเนินการตามที่กรมที่ดินเสนอได้

ฉะนั้น ขอให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการตามมติของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติดังกล่าว โดยชี้แจงให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการแล้วทราบเหตุผล และแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดต่อไป แล้วรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ ๘๔๓๑/๒๕๐๑ กระทรวงมหาดไทย

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๐๑

เรื่อง การจัดสรรให้ราษฎรมีที่ดินเป็นที่ทำกิน และอยู่อาศัยเป็นของตนเอง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาโครงการจัดสรรให้ราษฎรมีที่ดินเป็นที่ทำกิน และอยู่อาศัยเป็นของตนเองรวม ชุด

๒. สำเนาโครงการจัดสรรที่ดิน โดยการจัดซื้อที่ดินของเอกชนแล้วจัดให้ราษฎรได้ซื้อหรือเช่าซื้อเพื่อประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม รวม ชุด

ด้วยในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๐๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๑ ได้พิจารณาอนุมัติโครงการจัดสรรที่ดิน รวม ๓ โครงการ คือ

๑. โครงการจัดสรรให้ราษฎรมีที่ดินเป็นที่ทำกิน และอยู่อาศัยเป็นของตนเอง เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เป็นหลักดำเนินการจัดที่ดินให้บุคคลที่ไม่มีที่ดินหรือมีไม่พอประกอบอาชีพ ได้มีที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและประกอบอาชีพเป็นของตนเองตามควรแก่อัตภาพ โดยให้จัดที่ดินรวม ๘ ประเภท คือ

ก. ที่รกร้างว่างเปล่า
ข. ที่เกี่ยวกับป่าไม้
ค. ที่สงวนหวงห้ามไว้เพื่อสาธารณประโยชน์
ง. ที่ชายทะเล หรือตะกาดซึ่งน้ำทะเลท่วมถึง
จ. ที่หนองบึง หรือพรุ ซึ่งไม่ได้ใช้น้ำทำประโยชน์
ฉ. ที่ดินที่ราษฎรแจ้งสิทธิการครอบครองตาม ส.ค. ๑
ช. ที่ดินที่มีผู้เสนอขาย
ซ. ที่ดินที่ผู้เช่าและผู้ให้เช่าตกลงกันจะซื้อขาย

๒. โครงการจัดสรรที่ดินโดยการจัดซื้อที่ดินของเอกชน แล้วจัดให้ราษฎรได้ซื้อหรือเช่าซื้อเพื่อประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม

เป็นโครงการสืบเนื่องมาจากโครงการจัดสรรให้ราษฎรมีที่ดินเป็นที่ทำกิน และอยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีวัตถุประสงค์ที่จะจัดที่ดินที่มีผู้เสนอขายและที่ดินที่ผู้เช่าและผู้ให้เช่าตกลงกันจะซื้อขายซึ่งกระทรวงมหาดไทย กับ กระทรวงสหกรณ์ได้ร่วมกันพิจารณาร่างขึ้นตาม

มติคณะรัฐมนตรี โครงการนี้มีหลักการจัดซื้อที่ดินของเอกชน แล้วนำมาจัดให้ราษฎรได้ซื้อหรือเช่าซื้อเพื่อประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม ในกรณีที่เป็นที่ดินผืนใหญ่ อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะจัดตั้งสหกรณ์ได้ ก็ดำเนินการจัดในรูปสหกรณ์ผู้เช่าหรือสหกรณ์เช่าซื้อ กรมสหกรณ์ที่ดิน กระทรวงสหกรณ์ เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการประเภทหนึ่ง และในกรณีที่เป็นที่ดินแปลงเล็ก ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะจัดตั้งสหกรณ์ได้ ก็จะได้สงเคราะห์ให้ผู้เช่าหรือผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองได้ซื้อหรือเช่าซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดิน กรมที่ดินเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการอีกประเภทหนึ่ง ทั้งนี้จะดำเนินการได้ในเมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณแผ่นดินซึ่งกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสหกรณ์จะได้จัดทำโครงการของบประมาณเสนอเป็นปี ๆ ไป

๓. การจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง ขอให้ดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ในโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑

๔. การดำเนินการในชั้นแรกที่ยังมิได้รับอนุมัติงบประมาณนี้ ขอให้จังหวัดพิจารณาเบิกจ่ายเงินค่าใช้สอยของแผนกที่ดินเป็นค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง เป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง และค่าจ้างคนงานเท่าที่จำเป็นจริง ๆ ไปก่อน เมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณแล้ว จึงเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่อไป ส่วนจังหวัดใดที่มีเงินค่าใช้สอยไม่พอก็ให้ขออนุมัติใช้เงินมัดจำของสำนักงานที่ดินเพื่อยืมทดรองไปใช้ก่อน โดยไม่ให้เป็นการขัดข้องในการไปดำเนินการรังวัดตามคำขอของเจ้าของที่ดิน สำหรับจังหวัดที่ได้รับอนุมัติเงินช่วยเหลือราษฎรผู้ยากจนเข้าจับจองที่ดินจากคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็ให้พิจารณาจ่ายเงินที่กล่าวนี้เป็นเงินยืมทดรองให้เจ้าหน้าที่ไปดำเนินการก่อน

๕. ขอให้จังหวัดชี้แจงว่า จะดำเนินการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจองใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ในท้องที่ใด เพียงใด จะดำเนินการอย่างใด เป็นเนื้อที่เท่าใด จะใช้จ่ายเงินเป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าจ้างคนงาน ค่าถ่ายภาพสำหรับโฆษณาผลงาน ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการออกไปทำการรังวัดวางแผนผังและรังวัดชันสูตรสอบสวนที่ดิน ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เช่น ค่าซื้อไม้ทำหลักเขตจัดแบ่งที่ดิน ค่าสีทาหลักเขต ค่าแถบเหล็กสำหรับรังวัด เป็นต้น ประเภทใด เท่าใด แล้วขอให้รวบรวมชี้แจงรายละเอียดไปยังกรมที่ดินภายในเดือนเมษายน

ทั้งนี้ กรมที่ดินได้ร่างโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑ เสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๐๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๑ แล้ว ที่ประชุมลงมติอนุมัติให้ดำเนินการได้ ดังได้ส่งโครงการมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติพร้อมหนังสือนี้

ฉะนั้น ขอให้จังหวัดสั่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามนัยที่กล่าวต่อไป เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วเพียงใด ใช้จ่ายเงินประเภทใดเป็นเงินเท่าใด ขอให้รายงานผลการปฏิบัติไปให้ทราบทุกระยะด้วย

อนึ่ง ได้ส่งสำเนา**บันทึกรายงานตรวจราชการ**เรื่องการจัดที่ดินให้ประชาชนในจังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรีมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติโดยอนุโลมพร้อมหนังสือนี้ด้วยแล้ว สำหรับผู้มีฐานะดีเป็นนายทุนได้ถากถางที่ป่าเพื่อทำการเพาะปลูกพืชผลป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งต้องการที่ดินเป็นจำนวนเนื้อที่มากแต่ไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะไม่เข้าใจว่าจะขออนุญาตจากทางราชการได้ หรือเกรงว่าจะได้ยากลำบากนั้น คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้ประชุมพิจารณาแล้ว ลงมติให้เจ้าหน้าที่ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้นั้นยื่นขอสัมปทานตามกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๑๒ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๐๐ โดยให้แสดงความประสงค์ว่าจะทำกิจการอย่างไร มีเงินทุนและเครื่องจักรที่จะดำเนินการได้อย่างไรภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใด เมื่อสิ้นอายุสัมปทานแล้ว จะขอกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นหรือให้จัดแบ่งไปอย่างไร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะได้พิจารณาและกำหนดลงไว้เป็นเงื่อนไขในสัมปทาน การที่จะกำหนดเงื่อนไขอย่างไรต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐ ผลประโยชน์ของผู้รับสัมปทานและคนงานซึ่งได้ลงทุนลงแรงจัดทำในที่ดินนั้น ตลอดจนการเศรษฐกิจและการอุตสาหกรรมซึ่งจะบังเกิดผลต่อไปในอนาคตด้วย จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พล.ต.อ. ชาติตระการโกศล**

(หลวงชาติตระการโกศล)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

โครงการ
จัดสรรให้ราษฎรมีที่ดินเป็นที่ทำกิน และ อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

สถิติเกี่ยวกับที่ดินในประเทศไทยซึ่งกระทรวงเกษตรเป็นผู้รวบรวมและถือเป็นหลักฐานที่พอรับฟังได้ ดังนี้ :—

ที่ดินรวมทั้งประเทศมีประมาณ ๓๑๙,๙๖๐,๓๖๓ ไร่ แบ่งเป็นส่วนใหญ่ ๔ ส่วน คือ :—

(๑) ที่ป่าไม้ (Forest Land) ๑๘๙,๙๔๐,๐๐๐ ไร่ ประมาณ ๕๘.๔๒ % ของเนื้อที่ทั้งหมด

(๒) ที่หนองบึง (Swams Land) ๕๙๓,๒๑๗ ไร่ ประมาณ ๐.๑๙ % ของเนื้อที่ทั้งหมด

(๓) ที่ถือครองเพื่อการเกษตร ๕๙,๖๘๒,๐๓๖ ไร่ ประมาณ ๑๘.๓๔ % ของเนื้อที่ทั้งหมด แบ่งเป็นประเภทย่อย คือ :—

ก. ที่นา (Paddy Planted)	๓๗,๓๖๔,๕๗๓ ไร่
ข. ไม้ยืนต้น (Tree Crops)	๕,๗๖๙,๓๖๒ ไร่
ค. ป่าไม้ที่ถือครอง (Wood Land)	๕,๓๖๕,๖๓๔ ไร่
ง. พืชไร่ (Upland Crops)	๕,๐๐๒,๕๐๑ ไร่
จ. อื่น ๆ (Others)	๕,๑๗๙ ไร่

(๔) ที่เหลือเป็นที่รกร้าง ภูเขา แม่น้ำ ลำคลอง เคหสถาน และทางหลวง ๗๓,๗๔๕,๑๑๐ ไร่ ประมาณ ๒๓.๕ % ของเนื้อที่ทั้งหมด

ขณะนี้พลเมืองประมาณ ๒๒ ล้านคน หรือประมาณ ๔ ล้าน ๔ แสนครอบครัว (คิดเฉลี่ยครอบครัวละ ๕ คน) ๘๕% เป็นผู้มีอาชีพทางเกษตรกรรม ประมาณเท่ากับ ๓,๗๔๐,๐๐๐ ครอบครัว อีก ๖๖๐,๐๐๐ ครอบครัว มีอาชีพทางอื่น

ที่ดินที่ถือครองเพื่อการเกษตรมีประมาณ ๖๐ ล้านไร่ เมื่อคิดเฉลี่ยตามจำนวนครอบครัวผู้ทำการเกษตรแล้วจะมีที่ดินได้ประมาณครอบครัวละ ๑๖ ไร่ ถ้าจะขยายให้ราษฎรได้

มีที่ดินพอทำกินครอบครัวละ ๒๐ ไร่ ถึง ๒๕ ไร่ และมีที่อยู่อาศัยก็จะต้องบุกเบิกปรับปรุงที่รกร้างว่างเปล่าที่ยังไม่ได้ทำประโยชน์ ที่ป่าไม้ และอื่น ๆ โดยมีโครงการดังต่อไปนี้ :—

(๑) บุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกิน หรือ มีแต่ไม่พอและไม่มีที่อยู่อาศัยมีจำนวนเท่าใด

(๒) ประเภทที่ดินที่จะจัดสรร

ก. ที่รกร้างว่างเปล่า

ข. ที่เกี่ยวกับป่าไม้

ค. ที่สงวนหวงห้ามไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

ง. ที่ชายทะเล หรือ ตะกาด ซึ่งน้ำทะเลท่วมถึง

จ. ที่หนองบึง หรือ พรุ ซึ่งไม่ได้ใช้น้ำทำประโยชน์

ฉ. ที่ดินที่ราษฎรแจ้งสิทธิการครอบครองตาม ส.ค. ๑

ช. ที่ดินที่มีผู้เสนอขาย

ซ. ที่ดินที่ผู้เช่าและผู้ให้เช่าตกลงกันจะซื้อขาย

(๓) เจ้าหน้าที่ และวิธีดำเนินการ

ก. การจัดตั้งนิคม

ข. การจัดเป็นองค์การ หรือ เป็นรูปกรรมการ โดยการระดมกำลังเจ้าหน้าที่ร่วมกันจัดทำเป็นแห่ง ๆ ไป

ค. การมอบให้จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

(๔) การเงิน

(๕) การจัดที่ดินและอาคารสำหรับอยู่อาศัย

(๑) บุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกิน หรือ มีแต่ไม่พอและไม่มีที่อยู่อาศัยมีจำนวนเท่าใด

ตั้งแต่เดิมมามิได้มีการสำรวจไว้แน่นอน จากผลการสำรวจสำมะโนเกษตร เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ประมาณว่ามีครอบครัวซึ่งไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองประมาณ ๓๖๕,๐๐๐ ครอบครัว

กรมที่ดินได้สั่งจังหวัดทำการสำรวจเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ พยายามให้ได้ยอดใกล้เคียงกับความจริงในขณะนี้ได้รับมาแล้ว ๒๕ จังหวัด ราษฎรที่ไม่มีที่ทำกินประมาณ ๑๗๓,๗๗๓ ครอบครัว มีที่ทำกินอยู่บ้างแล้วแต่ไม่พอ (ไม่ถึง ๒๐ ไร่) ประมาณ ๓๙๑,๗๗๐ ครอบครัว ต้องการที่ดินเพื่อประกอบอาชีพประมาณ ๗,๗๙๒,๖๑๑ ไร่ ต้องการที่ดินเพื่ออยู่อาศัยประมาณ ๑๕๑,๐๕๘ ไร่ ตามตัวเลขเหล่านี้จะรับฟังว่าใกล้เคียงความจริงได้หรือไม่ก็ตาม แต่ก็เป็นหลักฐานสำหรับจังหวัดและอำเภอนั้น ๆ จะได้ดำเนินการต่อไป เพราะตามบัญชีสำรวจมีรายชื่อผู้ที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองอยู่ เมื่อมีที่ดินที่จะจัดสรรแล้วก็จะได้เรียกตัวบุคคลเหล่านี้มาสอบสวนพิจารณาตามโครงการในการจัดสรรต่อไป

(๒) ประเภทที่ดินที่จะจัดสรร

ก. ที่รกร้างว่างเปล่า

ที่รกร้างว่างเปล่าที่มีเหลืออยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ขณะนี้เป็นที่ดินไม่ดี ส่วนใหญ่อัตคัดขาดแคลนน้ำไม่มีทางคมนาคมและมีโรคภัยไข้เจ็บชุกชุม จำเป็นต้องจัดให้มีน้ำ ทางคมนาคม การสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ขึ้นก่อนตามสมควรแล้ว จึงจะชักจูงให้บุคคลเข้าไปอยู่ทำกินได้ ที่ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ คือ:—

(๑) ที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย หรือ ที่หัวไร่ปลายนา มีเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา ทางราชการไม่จำเป็นต้องปรับปรุงที่ดินก่อน มอบให้จังหวัด อำเภอ ดำเนินการให้จับจองได้ เท่าที่จังหวัดรายงานมาแล้ว ๕๓ จังหวัด มีที่ดิน ๖,๗๓๖ แปลง เป็นเนื้อที่ประมาณ ๘๔๑,๘๖๕ ไร่ จังหวัดอ้างว่าไม่มีที่ดินสำหรับจัดสรรมี ๑๑ จังหวัด

(๒) ที่ดินผืนใหญ่เนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ ขึ้นไป จังหวัดต้องทำโครงการที่จะปรับปรุงเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติอนุมัติแล้วจึงดำเนินการได้ แต่ในระหว่างนี้ถ้าจังหวัดจะดำเนินการได้เองโดยไม่ต้องใช้เงินงบประมาณก็ผ่อนผันให้ดำเนินการไปก่อนได้ แล้วส่งโครงการมาขออนุมัติ จังหวัดส่งมาแล้ว ๓๐ จังหวัด ที่ดิน ๒๐๒ แปลง เนื้อที่ดินประมาณ ๑,๙๒๑,๐๔๕ ไร่

ผลการปฏิบัติในเรื่องนี้ เท่าที่ทราบยังไม่ใคร่ได้ผล เพราะจังหวัดไม่มีเจ้าหน้าที่และเงินที่จะดำเนินการโดยตรง ที่ดินผืนใดที่มีเนื้อที่มากและเหมาะสมก็ได้ขอให้

กรมประชาสงเคราะห์รับไปดำเนินการ ถ้ากรมประชาสงเคราะห์ยังไม่อาจรับได้ ก็ต้องมอบให้จังหวัดจัดทำต่อไป ถ้ามีเงินรายใดที่จะส่งไปช่วยจังหวัดได้บ้างก็ส่งไปช่วย

โครงการที่จะให้ได้ผลต่อไป เห็นสมควรระดมกำลังเจ้าหน้าที่ช่วยกันจัดทำและให้เงินงบประมาณไปบ้างตามโครงการที่จะเสนอต่อไปในข้อ ๓ (เจ้าหน้าที่และวิธีดำเนินการ) กับจะต้องเร่งให้จังหวัดที่ยังไม่ส่งมารีบทำการสำรวจและจัดทำ

ข. ที่เกี่ยวกับป่าไม้

ตามสถิติที่ว่ามีป่าไม้กว่า ๕๘% ของเนื้อที่ทั้งหมด กรมป่าไม้แจ้งว่าเป็นสถิติที่เป็นแต่ตัวเลขแต่ความจริงต้นไม้ได้ถูกทำลายลงเสียมาก เพราะการทำไร่เลื่อนลอย ได้มีการประชุมตกลงกันในระหว่างกรมที่ดินและกรมป่าไม้แล้วว่า ที่ดินผืนใดที่เหมาะแก่การจัดสรรให้ราษฎรทำประโยชน์ โดยมีโครงการแน่นอนและจัดทำจริง ๆ ไม่ใช่เป็นพิธีเพื่อถางป่าตัดไม้แล้วก็ไม่มีอะไรขัดข้อง ในขณะนี้จึงยังรอโครงการและเงินงบประมาณที่จะสามารถจัดให้สำเร็จได้ในที่ใด โดยมีการพิจารณาตกลงเป็นแห่ง ๆ ไปตามความเหมาะสม

ค. ที่สงวนหวงห้ามไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

เช่นที่สงวนไว้เพื่อเลี้ยงสัตว์ ตัดไม้ตัดฟืนไว้ใช้สอย หรือเป็นที่สาธารณะแห่งกลางที่เที่ยวเตร่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น หลักการได้พยายามสงวนหวงห้ามไว ไม่อนุญาตให้จับจองตามนโยบายของ ฯ พณ ฯ แต่เดิมมา เว้นแต่รายที่จำเป็นซึ่งมีที่สงวนหวงห้ามไว้ในที่ใกล้เคียงหลายแปลง ไม่มีที่ดินแห่งอื่นที่จะจัดสรรได้จริง ๆ หรือราษฎรได้บุกรุกเข้าไปทำอยู่แล้วนาน การประกาศสงวนเดิมของทางราชการไม่ถูกต้อง ดังนี้เป็นต้น จึงจะพิจารณาผ่อนผันเป็นรายแปลง หรือตกลงให้กันเขตที่สงวนเสียใหม่ให้เป็นการถูกต้อง หรือ ให้ไปจัดหาที่สงวนแห่งอื่นไว้แทน

ง. ที่ชายทะเล หรือ ตะกาด ซึ่งน้ำทะเลท่วมถึง

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) บัญญัติว่า "ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ" เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินจะให้บุคคลจับจองถือเป็นกรรมสิทธิ์ไม่ได้ ที่ชายตลิ่งได้แปลความหมายรวมถึงที่ชายทะเลหรือที่ตะกาดซึ่งน้ำทะเลขึ้นท่วมถึง ตามกาลปกติด้วย แต่ตามความเป็นจริงสำหรับที่ชายทะเลผิดกับที่ชายตลิ่งริมแม่น้ำคลองน้ำ เพราะที่ชายทะเลงอกออกไปมากเท่าไร

ก็เป็นผลดีแก่ประเทศที่มีที่ดินงอกเพิ่มขึ้น การที่จะกันไม่ให้น้ำทะเลท่วมถึงก็ไม่ยากนัก และมักจะมีปัญหายุ่งยากในการพิจารณาว่าที่ชายทะเลแห่งใดเป็นที่ราษฎรทำประโยชน์แล้วควรให้ถือกรรมสิทธิ์ได้ เช่น ที่ชายทะเลซึ่งราษฎรปลูกต้นโกงกางปล่อยให้น้ำทะเลท่วมถึงอยู่ตามปกติก็ถือสิทธิไม่ได้ แต่ในที่แห่งเดียวกันถ้าทำคันกั้นน้ำไม่ให้น้ำท่วมและปลูกต้นผลไม้อย่างอื่นก็อาจถือสิทธิได้ เป็นต้น ที่ชายทะเลหรือที่ตะกาดนี้มีหลายแห่งอยู่ในทำเลซึ่งเหมาะถ้ามีโครงการปิดกั้นไม่ให้น้ำทะเลขึ้นถึงก็จะใช้เป็นเพาะปลูกหรืออยู่อาศัยได้ดี ราษฎรซึ่งไม่เคารพต่อกฎหมายมักจะผ่าฝืนบุกรุกและปกครองถือเอาที่ดินดังกล่าวนี้เป็นกรรมสิทธิ์ และตรงกันข้ามราษฎรที่เกรงกลัวกฎหมายไม่กล้ากระทำก็ไม่ได้ ทางราชการจึงควรเข้าจัดและดำเนินการเสียเองโดยการปรับปรุงให้ทำประโยชน์ได้แล้วนำมาจัดสรรให้ราษฎร คงสงวนไว้แต่ชายทะเลที่จำเป็นซึ่งราษฎรต้องใช้ในการเดินเรือ หรือ จับหอย ปู ปลา ตามความเหมาะสมแก่สภาพเท่านั้น ทั้งนี้ จะต้องวางโครงการเป็นแห่ง ๆ ไป และทั้งอาจต้องแก้ไขกฎหมายบางประการเพื่อไม่ให้เป็นการขัดข้องแก่ทางปฏิบัติด้วย

จ. *ที่หนองบึง หรือ พรุ ซึ่งไม่ได้ใช้น้ำทำประโยชน์*

ที่หนองบึงบางแห่งที่ตื้นเขินราษฎรไม่ได้ใช้น้ำทำประโยชน์ และบางแห่งมีเนื้อที่กว้างขวางมาก เช่น ทางภาคใต้ ซึ่งเรียกว่า พรุ ในฤดูน้ำมีน้ำท่วมมาก มีต้นไม้เล็ก ๆ ต้นพงและหญ้าขึ้นรก เป็นแหล่งแห่งเชื้อโรค ซึ่งเกิดจากยุง เช่น โรคเท้าช้าง เป็นต้น ถ้ามีโครงการขุดระบายน้ำและปรับปรุงให้ดี ก็จะได้ที่ดินมาจัดสรรเพิ่มขึ้น

ฉ. *ที่ดินที่ราษฎรแจ้งสิทธิการครอบครองไว้ตาม ส.ค. ๑*

ราษฎรเข้าใจผิดเกี่ยวกับการแจ้งสิทธิครอบครอง ส.ค. ๑ ตามประมวลกฎหมายที่ดินคิดว่าที่ดินที่แจ้ง ส.ค. ๑ ไว้แล้วจะได้กรรมสิทธิ์ จึงได้เอาที่รกที่ป่าที่ยังไม่ได้ทำประโยชน์มาแจ้งไว้เป็นจำนวนมาก แล้วก็หวงกันผู้อื่นไว้ไม่ให้จับจองทำประโยชน์ เป็นเหตุให้ที่ป่าซึ่งควรจะทำประโยชน์ได้เช่นที่ดินในบริเวณเขื่อนแม่น้ำเจ้าพระยา ยังทิ้งรกร้างอยู่ไม่ได้ทำประโยชน์ให้สมกับที่ได้ลงทุนทำเขื่อนและขุดคลองส่งน้ำไว้ ทางที่จะแก้ไขก็คือต้องส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายช่างรังวัดและพนักงานที่ดินร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเข้าไปสอบสวนสิทธิว่าได้ทำประโยชน์ไว้จริงเพียงใด ได้สิทธิมาอย่างไร สิทธิที่ควรจะได้ก็เพียงเท่าที่ทำประโยชน์แล้ว

ส่วนที่แจ้งคลุมที่รกป่าเข้าไว้ก็ไม่มีสิทธิ และจะนำมาจัดแบ่งให้บุคคลที่ไม่มีที่ทำกินต่อไป วิธีดังกล่าวนี้ได้จัดทำที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ได้ผลดีมาแล้ว ควรจัดทำต่อไป แต่จะต้องระดมกำลังเจ้าหน้าที่มาช่วยกันจัดทำเป็นแห่ง ๆ ไป

ข. ที่ดินที่มีผู้เสนอขาย

การจัดที่ดินดังกล่าวมาแล้วเป็นที่รกร้างว่างเปล่า หรือ ที่ต้องปรับปรุงการดำเนินการอาจทำได้ช้า และมักเป็นที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ราษฎรไม่ใคร่อยากจะไป และผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ก็มีจำนวนมากอยู่ในภาคกลาง จึงได้มีผู้เสนอให้จัดสรรที่ดินในภาคกลางที่เจ้าของไม่ได้จัดทำประโยชน์เอง และมีเป็นจำนวนมาก ๆ นำมาจัดสรรโดยเจ้าของเสนอขายเอง หรือบางรายถ้าจำเป็นอาจต้องบังคับซื้อโดยออกพันธบัตรให้ และจะต้องจัดทำโดยพระราชบัญญัติซึ่งเป็นหลักการที่กระทบกระเทือนเจ้าของที่ดินอยู่ แต่อย่างไรก็ดี ขณะนี้มีเจ้าของที่ดินเต็มใจเสนอขายที่ของตนอยู่แล้วประมาณ ๒๐๑ ราย เป็นเนื้อที่ประมาณ ๑๗๗,๙๓๒ ไร่ ที่เสนอขายนี้บางรายราคายังแพงอยู่ และมักเป็นที่ดินไม่มี ทำนาไม่ใคร่ได้ผล ทางการจะต้องปรับปรุงให้ดี ซึ่งจะใช้ทำประโยชน์ได้ การดำเนินการตามวิธีนี้จะต้องใช้เงินและใช้เจ้าหน้าที่ควบคุมจัดการให้ดี มิฉะนั้น อาจไม่ได้ผลคุ้มค่าที่ดินที่ซื้อมา ตามตัวอย่างที่ กรมสหกรณ์ที่ดินดำเนินการอยู่ ซื้อที่ดินมาในราคาประมาณ ๑๐๐ บาทแต่ต้องเสียค่าปรับปรุงทำที่ดินให้ดีขึ้น รวมเป็นราคาที่ดินประมาณไร่ละ ๔๐๐—๕๐๐ บาท ดังนี้ ราษฎรที่จะเช่าซื้อหรือทำกินเพื่อส่งใช้เงินค่าที่ดินได้ยาก การวางโครงการในเรื่องนี้ต้องคัดเลือกที่ดินและวางโครงการให้เหมาะสม

ข. ที่ดินที่ผู้เช่าและผู้ให้เช่าตกลงกันจะซื้อขาย

วิธีนี้หมายถึงผู้เช่าที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองเช่าที่ดินของผู้อื่นทำกินอยู่แล้วผู้เช่าอยากได้ที่ดินไว้เป็นของตน ผู้ให้เช่าก็เต็มใจจะขาย วิธีนี้เป็นการสะดวกและรวดเร็ว ไม่ต้องใช้เจ้าหน้าที่ดำเนินการมาก เพียงแต่พิจารณาว่าคนเช่าเป็นคนดีขยันทำงานมีหวังส่งใช้เงินค่าที่ดินได้ตามกำหนด ทางการก็รับเข้าติดต่อดำเนินการให้ โดยยึดถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของทางราชการไว้ก่อน จ่ายเงินล่วงหน้าให้แก่ผู้เช่าบ้างตามสมควร ไม่ควรเกินครึ่งหนึ่งของราคาที่ดิน ต่อไปก็ให้ผ่อนส่งใช้เป็นงวด ๆ ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี หรือ ๑๕ ปี แล้วแต่จะตกลงกัน เมื่อผู้เช่าชำระเงินให้แก่ผู้ให้เช่าและเงินที่ทางราชการจ่ายทดรองให้ไปหมดแล้วทางการจึงจะ

โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ วิธีการนี้ทางการไม่ต้องใช้เงินมาก และที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยก็จัดได้ตามที่ผู้เช่าต้องการ ไม่ต้องรอจัดในที่ดินผืนใหญ่ซึ่งจะต้องมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการเป็นการสิ้นเปลืองขึ้นอีก

(๓) **เจ้าหน้าที่และวิธีดำเนินการ**

๑) **การจัดตั้งนิคม** เท่าที่ดำเนินการอยู่ทางกรมประชาสงเคราะห์และกรมสหกรณ์ที่ดินในขณะนี้ ยังไม่สามารถเปิดได้ทั่วทุกจังหวัดก็เพราะยังขาดเจ้าหน้าที่และเงินงบประมาณ ถ้าจะโปรดเพิ่มเงินงบประมาณและเจ้าหน้าที่ให้กิจการก็จะขยายไปเร็วขึ้น

๒) **การจัดตั้งเป็นองค์การหรือเป็นรูปกรรมการโดยการระดมกำลังเจ้าหน้าที่ร่วมกันจัดทำเป็นแห่ง ๆ ไป** เพื่อที่จะขยายการจัดดำเนินงานให้เร็วขึ้น เมื่อได้ทำการสำรวจแล้วเห็นว่า ที่ดินแห่งใดควรจัดสรรได้โดยวิธีการอย่างใดแล้ววางโครงการขึ้นและจัดทำเป็นโครงการ ๆ ไปตามแบบอย่างในต่างประเทศ หากเป็นโครงการใหญ่ต้องใช้เงินมาก อาจตั้งเป็นองค์การขึ้นดำเนินการโดยเฉพาะ ถ้าโครงการไม่ใหญ่นักอาจตั้งเป็นรูปกรรมการโดยมีเจ้าหน้าที่กระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมที่ดิน กรมกสิกรรม กรมการข้าว กรมอนามัย กรมทางหลวงแผ่นดิน กรมชลประทาน กรมมหาดไทย ฯลฯ ร่วมกันดำเนินการโดยใช้กำลังคน เจ้าหน้าที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มี ร่วมกำลังกันจัดทำ และให้เงินงบประมาณไปช่วยดำเนินการไปตามโครงการ อาจเป็นทางให้งานจัดสรรที่ดินได้สำเร็จลุล่วงไปเร็วขึ้น ส่วนกิจการใดที่เป็นหน้าที่ของกรมที่ดินโดยตรง เช่นการพิสูจน์สิทธิการครอบครองตาม ส.ค. ๑ ถ้าโปรดให้เงินงบประมาณกรมที่ดินก็จะระดมกำลังเจ้าหน้าที่ดำเนินการเท่าที่จะทำได้เป็นแห่ง ๆ ไป

๓) **การมอบให้จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ** การจัดสรรที่ดินภายในจังหวัดซึ่งโครงการไม่ใหญ่นัก ควรมอบให้จังหวัดดำเนินการโดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีเจ้าหน้าที่แผนกการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดนั้น ระดมกำลังเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีช่วยกันจัดทำ โดยให้เงินงบประมาณไปจากส่วนกลางบ้าง และจังหวัดนั้น ๆ เองก็ควรมีเงินงบประมาณส่วนของจังหวัดช่วยจัดทำบ้าง เพราะเป็นกิจการในหน้าที่ของจังหวัดเช่นเดียวกัน

(๔) การเงิน

เงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการนี้ตามที่ ฯ พณ ฯ โปรดบัญชาว่าจะออกเป็นพันธบัตรหรือจะใช้ธนบัตรใบละพันบาท ดำเนินการได้ประการใด นั้น เมื่อโปรดเห็นชอบในหลักการตามที่เสนอมานี้ประการใดแล้วจะได้สำรวจประมาณการและพิจารณาร่วมกับเจ้าหน้าที่กระทรวงการคลังต่อไป

(๕) การจัดที่ดินและอาคารสำหรับอยู่อาศัย

ที่ดินและอาคารสำหรับอยู่อาศัยนั้น เป็นปัญหาเกี่ยวกับในที่ชุมนุมชนเป็นส่วนใหญ่ การจัดหาที่ดินก็ไม่ยากนัก และขณะนี้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการอยู่แล้ว ถ้ามีเงินงบประมาณก็จะดำเนินการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สำหรับตามจังหวัดต่าง ๆ ก็อาจมอบหมายจังหวัดไปให้ดำเนินการได้เช่นเดียวกับการจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบการอาชีพ

ปัญหาใหญ่อีกอย่างหนึ่งที่ว่าทำไมที่ดินสำหรับอยู่อาศัยในประเทศไทยจึงมีราคาแพงมากกว่าในต่างประเทศหลายเท่า ทั้งนี้อาจเป็นได้เพราะเกี่ยวกับสาธารณูปโภคที่จำเป็น ซึ่งจะเห็นได้ว่าที่ดินสำหรับอยู่อาศัยในประเทศไทยนั้นจะแพงสำหรับที่ดินที่มีถนน ไฟฟ้าประปาไปถึง มีรถโดยสารไปมาสะดวก ส่วนที่ห่างไกลออกไป ราคาก็ลดลงตามลำดับ ในต่างประเทศได้มีโครงการและสาธารณูปโภคเหล่านี้ทั่วถึงอยู่แล้ว จะอยู่ใกล้หรือไกลก็มีความสะดวกสบายไม่แตกต่างกันมากนัก คนจึงกระจายกันออกไปอยู่ไกล ๆ ได้ไม่ต้องมาแย่งกันซื้อในที่ใกล้เมือง ถ้ามีงบประมาณตัดถนนและมีสาธารณูปโภคให้ทั่วถึงได้ในทำนองเดียวกันแล้ว ราคาที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัยก็คงลดลงอยู่ในระดับที่สมควร.

โครงการ
การจัดสรรที่ดินโดยการจัดซื้อที่ดินของเอกชนแล้วจัดให้ราษฎรได้ซื้อหรือเช่าซื้อเพื่อประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม

ข้อ ๑. เหตุผลและความมุ่งหมาย

โดยที่ปรากฏตามสถิติการสำรวจจำนวนประชาชนที่ไม่มีที่ดิน และมีไม่พอประกอบอาชีพเท่าที่ทราบผลแล้ว รวม ๓๔ จังหวัด ประชาชนต้องการที่ดิน ๖๑๐,๔๗๑ ครอบครัว เป็นจำนวนเนื้อที่ ๑๓,๔๑๑,๑๕๒ ไร่ ส่วนอีก ๓๗ จังหวัดยังอยู่ในระหว่างสำรวจและรวบรวมสถิติอยู่ ซึ่งประมาณว่าประชาชนยังต้องการที่ดินอีกประมาณ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ รวมเป็นจำนวนเนื้อที่ดินซึ่งต้องจัดสรรให้ประชาชนทั้งสิ้นประมาณ ๒๓,๔๑๑,๑๕๒ ไร่ ผลการสำรวจคัดเลือกที่ดินของรัฐเพื่อจัดสรรให้ประชาชนตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ปรากฏว่า จังหวัดที่ไม่มีที่ดินของรัฐที่จะจัดให้ประชาชนรวม ๙ จังหวัด จังหวัดที่มีที่ดินผืนใหญ่ เนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป รวม ๓๘ จังหวัด ที่ดิน ๒๑๐ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๒,๑๐๕,๕๖๓ ไร่ จังหวัดที่มีที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา รวม ๒๔ จังหวัด ที่ดิน ๖,๖๑๖ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๘๖๕,๐๙๖ ไร่ รวมเป็นเนื้อที่ดิน ๒,๘๗๐,๖๕๙ ไร่ นอกจากนั้น ยังมีที่ดินของรัฐซึ่งอำเภอยังทำการสำรวจไม่เสร็จ และที่ป่าไม้ซึ่งจะพิจารณากันออกเพื่อจัดสรรให้ประชาชนอีก จะได้ทำการสำรวจต่อไป แต่ก็พออนุมานได้ว่า ที่ดินของรัฐมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะจัดให้ประชาชนมีที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยและที่ประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองโดยทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามสถิติสำมะโนเกษตร ปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ปรากฏว่า เกษตรกรประมาณ ๓๖๕,๐๐๐ ครอบครัวเป็นผู้เช่าซื้อที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพ ในจำนวนเนื้อที่ประมาณ ๕,๙๐๐,๐๐๐ ไร่เศษ ส่วนใหญ่ของการเช่านี้เป็นที่ดินใช้ในการทำนาในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ตอนที่ราบในภาคกลางซึ่งเป็นที่นาเช่าเสียในระหว่าง ๓๐% ถึง ๗๐% โดยเหตุนี้จึงเป็นผลในทางปกครองอีกอย่างหนึ่ง คือ มีบุคคลที่ไม่มีอาชีพ และก่อกวนความสงบสุขของประชาชนคนอื่นมากขึ้น นับเป็นผลเสียหายแก่ชุมนุมชนอย่างยิ่ง ประกอบด้วย

การจัดที่ดินของรัฐซึ่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่า หรือที่ต้องปรับปรุง บำรุงที่ดินเพื่อจัดให้ประชาชนอาจทำได้ช้าและมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับส่วนสัมพันธ์กับประชาชนผู้ต้องการที่ดิน ส่วนมากเป็นที่อยู่ห่างไกลกับความเจริญราษฎรไม่ใคร่อยากไป และผู้ที่ไม่มีที่ดินประกอบอาชีพเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองก็มีจำนวนมากอยู่ในภาคกลาง จึงได้กำหนดโครงการจัดซื้อที่ดินของเอกชนซึ่งเจ้าของไม่ได้จัดทำประโยชน์ด้วยตนเอง แล้วนำไปจัดสรรให้ประชาชนผู้ไม่มีที่ดิน หรือมีไม่พอประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในรูปสหกรณ์ผู้เช่าที่ดิน สหกรณ์เช่าซื้อที่ดินและจัดให้ผู้เช่าที่ดิน หรือผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองให้ได้ซื้อหรือเช่าซื้อที่ดินของเจ้าของที่ดินเพื่อประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม โดยทางราชการสงเคราะห์จ่ายเงินทดรองให้บางส่วน

ข้อ ๒. วิธีดำเนินการ

แบ่งการดำเนินการออกเป็นสองประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ การจัดสรรที่ดินในรูปสหกรณ์ผู้เช่าและสหกรณ์เช่าซื้อที่ดิน

การจัดสรรที่ดินประเภทนี้ กรมสหกรณ์ที่ดินเป็นเจ้าของเรื่อง มีความมุ่งหมายที่จะดำเนินการในท้องที่จังหวัดซึ่งมีการทำนามาก และมีที่ดินผืนใหญ่พอจะจัดตั้งสหกรณ์ได้ โดยดำเนินการจัดซื้อที่ดินผืนใหญ่ซึ่งมีเนื้อที่ติดต่อกัน หรือที่ดินผืนเล็กแต่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันซึ่งต้องเปิดสำนักงานควบคุมแห่งใหม่เป็นเนื้อที่ดินประมาณไม่ต่ำกว่า ๓,๕๐๐ ไร่ และที่ดินซึ่งอยู่ในจังหวัดมีสำนักงานควบคุมอยู่แล้ว เป็นเนื้อที่ดินไม่ต่ำกว่า ๗๐๐ ไร่ จัดตั้งสหกรณ์ผู้เช่า และสหกรณ์เช่าซื้อที่ดิน ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการที่สมาชิกสหกรณ์ในสมาคมเดียวกันจะควบคุมดูแลกันได้ และอยู่ในบริเวณที่พนักงานสหกรณ์ของกระทรวงสหกรณ์จะควบคุมได้ทั่วถึง เฉพาะในท้องที่ใหม่จำนวนเนื้อที่ดินนี้จะต้องมีจำนวนมากพอที่จะคุ้มกับค่าใช้จ่ายในการเปิดสำนักงานควบคุมแห่งใหม่ขึ้น และต้องมีลู่ทางที่จะขยายพื้นที่การจัดสหกรณ์เพิ่มเติมได้อีกด้วย การได้ที่ดินผืนใหญ่ นอกจากจะรวบรวมราษฎรจดทะเบียนเป็นสมาคมสหกรณ์ได้ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๑ แล้ว ยังมีลู่ทางที่จะปรับปรุงที่ดินหรือปฏิบัติการในด้านอื่นได้สะดวกกว่าที่ดินที่กระจัดกระจายกัน เมื่อจัดหาที่ดินได้ และดำเนินการปรับปรุงที่ดินตามสมควรแล้ว จึงดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ต่อไป มีวิธีการดำเนินการดังนี้

(๑) การคัดเลือกที่ดิน

ให้มีคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ผู้เช่าและสหกรณ์เช่าซื้อที่ดินคณะหนึ่ง ซึ่งกระทรวงสหกรณ์แต่งตั้ง ประกอบด้วย

๑. ผู้แทนกรมสหกรณ์ที่ดิน

๒. นายอำเภอท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่

๓. สหกรณ์จังหวัด

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่สอบสวนคัดเลือกที่ดินเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ผู้เช่าและสหกรณ์เช่าซื้อที่ดิน ซึ่งมีผู้เสนอขายตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. สภาพพื้นที่ เป็นที่ดินซึ่งราษฎรมีความประสงค์เข้าไปอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ หรือมีผู้เช่าในที่ดินแห่งนั้นอยู่แล้ว

ข. จำนวนเนื้อที่ ต้องมีจำนวนเนื้อที่มากพอที่จะจัดให้ราษฎรได้รวบรวมกันจัดตั้งเป็นสมาคมสหกรณ์ได้ และควรกำหนดขั้นต่ำไว้สมาคมละไม่น้อยกว่า ๗๐๐ ไร่ เว้นแต่เป็นกรณีที่จะต้องเปิดสำนักงานควบคุมแห่งใหม่ขึ้น จะต้องจัดหาที่ดินซึ่งมีจำนวนเนื้อที่ไม่น้อยกว่า ๓,๕๐๐ ไร่

ค. การคมนาคม ควรจัดหาที่ดินในบริเวณที่การคมนาคมสะดวกพอสมควร เพื่อประโยชน์แก่การติดต่อระหว่างสมาชิกกับพนักงานสหกรณ์ผู้ควบคุม และการจำหน่ายผลผลิตของสมาชิก

ง. การอำนวยผลของที่ดิน ต้องเป็นที่ดินที่อำนวยผลดีพอสมควรหรืออาจปรับปรุงที่ดินนั้นให้ดีขึ้นได้ด้วยการลงทุนไม่มากเกินสมควร ทั้งนี้ เนื่องจากสมาชิกจะชำระค่าเช่าหรือหนี้สินอื่น ๆ ได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับผลิตผลในที่ดินเป็นประการสำคัญ

จ. ราคาที่ดิน ต้องเป็นที่ดินซึ่งมีราคาพอสมควรและสมาชิกสามารถเช่าซื้อได้ตามกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในโครงการ กับเจ้าของที่ดินจะต้องยอมรับปฏิบัติตามระเบียบวิธีการของกรมสหกรณ์ที่ดินด้วย

(๒) การวางโครงการดำเนินการเฉพาะแห่ง

เมื่อคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินได้ทำการสอบสวนคัดเลือกที่ดินในบริเวณท้องที่ใดเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานเสนอกรมสหกรณ์ที่ดินพิจารณา ในกรณีที่กรมสหกรณ์ที่ดิน

พิจารณาเห็นว่าที่ดินบริเวณใดสามารถจัดสหกรณ์เช่าและสหกรณ์เช่าซื้อที่ดินได้ จึงให้จัดทำโครงการดำเนินการเป็นแห่ง ๆ ตามหลักการในโครงการ เสนอกระทรวงสหกรณ์เพื่อพิจารณาอนุมัติและตั้งงบประมาณสำหรับดำเนินการต่อไป เมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณแผ่นดินแล้ว จึงดำเนินการตามโครงการได้

(๓) การจัดซื้อที่ดิน

เมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณสำหรับดำเนินการตามโครงการในที่ดินแห่งใดแล้วให้กระทรวงสหกรณ์แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาจัดซื้อที่ดินเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ผู้เช่า และสหกรณ์เช่าซื้อที่ดินขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

๑. ผู้แทนกรมที่ดิน
๒. นายอำเภอท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่
๓. ผู้แทนกรมการข้าว
๔. ผู้แทนกรมกสิกรรม
๕. ผู้แทนกรมชลประทาน
๖. ผู้แทนกรมสหกรณ์ที่ดิน
๗. ผู้แทนกระทรวงการคลัง

ให้คณะกรรมการดังกล่าวแล้ว มีหน้าที่กำหนดราคาที่ดินที่สมควรจัดซื้อในบริเวณที่กำหนดโครงการเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ผู้เช่า และสหกรณ์เช่าซื้อที่ดินตามความประสงค์ของทางราชการ โดยคำนึงถึงคุณภาพของที่ดินและผลิตผลที่จะพึงได้จากการทำประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งสมาชิกสามารถจะเช่าซื้อได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นประการสำคัญ เมื่อได้ดำเนินการประการใด ให้ทำรายงานเสนอกระทรวงสหกรณ์พิจารณาดำเนินการจัดซื้อต่อไป

(๔) การชำระราคาที่ดิน

การชำระราคาที่ดินให้เจ้าของที่ดินอาจดำเนินการชำระด้วยเงินสด จ่ายจากงบประมาณแผ่นดินหรือชำระด้วยพันธบัตรซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้ออก มีอายุไถ่ถอนเป็นระยะ ๆ ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี คิดดอกเบี้ยให้ร้อยละ ๔ ต่อปีของเงินที่ค้างชำระ

(๕) การปรับปรุงที่ดินและการช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ

เจ้าของที่ดินจะต้องมอบที่ดินให้กรมสหกรณ์ที่ดิน เมื่อได้รับชำระราคาที่ดินด้วยเงินสดหรือพันธบัตรแล้ว และก่อนที่กรมสหกรณ์ที่ดินจะจัดตั้งสหกรณ์ จะต้องดำเนินการปรับปรุงที่ดินตามโครงการที่กำหนดไว้เพื่อให้ที่ดินอำนวยผลตามหลักวิชาการ ให้กรมสหกรณ์ที่ดินช่วยเหลือจัดทำให้โดยเรียกเก็บค่าบริการหรือเรียกเงินที่ลงทุนไปคืนทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนสำหรับกิจการอันเป็นสาธารณูปโภค และกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์จะไม่เรียกเก็บเงินที่ลงทุนไปก็ได้ ตามที่จะได้กำหนดไว้ในโครงการเฉพาะแห่ง

(๖) การจัดรูปสหกรณ์

(ก) สหกรณ์เช่าซื้อที่ดิน ที่ดินตอนใดซึ่งได้ทำการปรับปรุงที่ดินให้สมาชิกทำประโยชน์ได้แล้ว และที่ดินซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ ไม่ต้องทำการปรับปรุง ให้เริ่มจัดสหกรณ์เช่าซื้อที่ดินได้ทันที

(ข) สหกรณ์ผู้เช่า ถ้าพิจารณาเห็นว่า ที่ดินแปลงใดสมาชิกไม่อาจเช่าซื้อที่ดินได้ภายในกำหนดเวลา ๑๕ ปี ก็ให้พิจารณาจัดในรูปสหกรณ์ผู้เช่าไปชั่วระยะเวลาไม่เกิน ๕ ปี เสียก่อน เพื่อทางราชการจะได้ช่วยเหลือปรับปรุงที่ดิน หรือให้คำแนะนำในการปรับปรุงที่ดินเพื่อให้เกิดผลิตผล สามารถมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น แล้วจึงเปลี่ยนจัดเป็นสหกรณ์เช่าซื้อที่ดินต่อไป

(๗) การจัดสรรที่ดิน

การจัดสรรที่ดินให้ดำเนินการ ดังนี้

(ก) การวางแผนผังทั่วไป

วางแผนผังทั่วไปในบริเวณที่ดินผืนใหญ่ เพื่อให้มีสมบัติส่วนกลาง ถนน ทางน้ำ ตามความจำเป็น

(ข) การแบ่งที่ดินให้สมาชิก

เนื้อที่ดินที่จะแบ่งให้สมาชิกเข้าครอบครองเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพนั้น ให้พิจารณาถึงความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดิน และชนิดของกิจการที่จะส่งเสริมให้จัดทำให้มีรายได้เพียงพอแก่การครองชีพ และสามารถสะสมทุนไว้ผ่อนชำระราคาที่ดินได้ด้วย เช่น การทำนาข้าว ควรแบ่งที่ดินให้อย่างน้อยครอบครัวหนึ่งไม่เกิน ๒ หน่วย

โดยถือเกณฑ์เฉลี่ยนาหว่าน ๒๐ ไร่ต่อ ๑ หน่วย และนาดำ ๑๕ ไร่ ต่อ ๑ หน่วย ถ้าครอบครัวใดมีบุตร อายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ร่วมทำประโยชน์อยู่ด้วย ให้ได้รับแบ่งที่ดินเพิ่มขึ้นอีก ๑ หน่วยต่อบุตร ๑ คน แต่เมื่อรวมแล้ว ครอบครัวหนึ่งให้ได้รับการจัดแบ่งที่ดินไม่เกิน ๔ หน่วย

(ค) การทำแผนผังการจัดแบ่งที่ดิน

เพื่อสะดวกในการจัดแบ่งที่ดินให้สมาชิกครอบครอง ให้รังวัดจัดแบ่งที่ดินที่จะให้สมาชิกครอบครองเป็นหน่วย ๆ โดยปักหลักเขตและทำแผนผังไว้ให้เป็นการเรียบร้อย

(๘) การคัดเลือกสมาชิกสหกรณ์เข้าครอบครองที่ดิน

การคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ครอบครองที่ดิน ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. มีสัญชาติไทย

ข. เป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์

ค. เป็นผู้เช่า หรืออาศัยอยู่ในที่ดินนั้นมาก่อน และได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเอง

ง. มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อำเภอเดียวกันกับที่ดินที่จัดตั้งสหกรณ์

ทั้งนี้ เว้นแต่เมื่อมีที่ดินเหลือจากการจัดแบ่งให้กับบุคคลตาม (ค) และ (ง) แล้วจึงพิจารณาจัดให้บุคคลต่างท้องที่อำเภอ

(๙) การกำหนดค่าเช่าที่ดิน

ให้สมาชิกสหกรณ์ผู้เช่าประชุมกันกำหนดค่าเช่าที่ดิน โดยถือหลักเกณฑ์ตามอัตราค่าเช่าของท้องถิ่นนั้น และควรคำนวณจากผลิตผลที่เก็บได้ในปีที่แล้ว ตามอัตราที่ไม่สูงกว่าอัตราค่าเช่าตามกฎหมายควบคุมการเช่านา

(๑๐) การกำหนดเงินค่าเช่าซื้อที่ดิน

โดยที่ทางราชการต้องการช่วยเหลือให้มีสมบัติส่วนกลาง กิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ สาธารณูปโภคอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายในกิจการสหกรณ์นั้น ๆ การปรับปรุงที่ดินและการดูแลรักษาซ่อมแซมสิ่งที่ทางราชการได้จัดให้ในที่ดินของสหกรณ์ จึงให้กำหนดจำนวนเงินที่สมาชิกจะต้องชำระค่าเช่าซื้อที่ดินให้กับสหกรณ์สูงกว่าราคาซื้อที่ดินนั้นได้อีกไม่เกินร้อยละ

๒๐ และกำหนดให้สมาชิกส่งเงินค่าเช่าซื้อที่ดินต่อสหกรณ์เป็นรายปี ไม่ต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยเป็นรายปี ดังนี้

ปีที่ ๑ ยังไม่เรียกเก็บ

ปีที่ ๒—ปีที่ ๕ รวมกัน ร้อยละ ๒๐ ของค่าเช่าซื้อที่ดินทั้งสิ้น

ปีที่ ๖—ปีที่ ๑๐ รวมกัน ร้อยละ ๓๐ ของราคาเช่าซื้อที่ดินทั้งสิ้น

ปีที่ ๑๑—ปีที่ ๑๕ รวมกัน ร้อยละ ๕๐ ของราคาเช่าซื้อที่ดินทั้งสิ้น

(๑๑) การช่วยเหลือให้สมาชิกกู้ยืมเงิน

ให้จัดเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพ โดยจัดทุนหมุนเวียนจำนวนหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลได้จัดสรรให้อยู่แล้ว เรียกว่า "ทุนส่งเสริมการสหกรณ์" โดยกำหนดให้สหกรณ์ยืมไปดำเนินการให้สมาชิกกู้ยืมได้ ดังนี้

ก. การกู้ยืมเงินลงทุนประกอบอาชีพ กำหนดจำนวนเงินขั้นสูงไว้ให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพได้ โดยเฉลี่ยไม่เกินครอบครัวละ ๓,๐๐๐ บาท และจำนวนเงินขั้นสูงนี้จะขยายออกไปได้ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หรือร้อยละ ๖๐ ของเงินค่าเช่าซื้อที่ดินที่ได้ชำระไว้แล้ว ในเมื่อสมาชิกได้ชำระค่าเช่าซื้อที่ดินแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเงินค่าเช่าซื้อที่ดินทั้งหมด คิดดอกเบี้ยไม่เกินอัตราร้อยละ ๑๐ ต่อปี กำหนดให้กู้ยืมได้ไม่เกินระยะเวลา ๑๐ ปี

ข. การกู้ยืมในการที่นำผลิตผลมาฝากสหกรณ์จำหน่าย หากเป็นการสมควร สหกรณ์อาจรับฝากผลิตผลจากสมาชิกไว้จำหน่ายร่วมกัน ในกรณีที่ให้สมาชิกกู้ยืมได้ภายในวงเงินร้อยละ ๕๐ ของราคาผลิตผลนั้น โดยไม่คิดดอกเบี้ย แต่ผู้กู้จะต้องชำระเงินกู้ยืมภายในกำหนดเวลาที่สหกรณ์ได้จำหน่ายผลิตผลนั้นไป และสมาชิกจะต้องยินยอมให้สหกรณ์หักหนี้เงินยืมจากเงินที่จำหน่ายผลิตผลนั้น

(๑๒) เจ้าหน้าที่สำหรับดำเนินการ

กรมสหกรณ์ที่ดินจะได้จัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่สำหรับดำเนินการเปิดสำนักงานสหกรณ์เป็นแห่ง ๆ ตามความจำเป็น

ประเภทที่ ๒ การจัดสรรที่ดินให้ผู้เช่า หรือผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองได้ซื้อหรือเช่าซื้อจากเจ้าของที่ดิน

การจัดสรรที่ดินประเภทนี้ กรมที่ดินเป็นเจ้าของเรื่อง มีความมุ่งหมายจะดำเนินการในท้องที่จังหวัดที่ไม่มีที่ดินของรัฐที่จะจัดสรรให้ราษฎร และไม่สามารถที่จะจัดที่ดินของรัฐในท้องที่จังหวัดอื่นที่ใกล้เคียงให้แทนได้ ประกอบด้วยที่ดินที่จะจัดให้นั้น เป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยอันไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะจัดตั้งสหกรณ์ผู้เช่า หรือสหกรณ์เช่าซื้อที่ดิน ตามที่กำหนดไว้ในประเภทที่ ๑ มีหลักการช่วยเหลือบุคคลต่อไปนี้

(ก) ผู้เช่าที่ดินของบุคคลอื่นเป็นที่ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือมีแต่ไม่พอประกอบอาชีพ

(ข) ผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีอยู่บ้างแต่ไม่พอประกอบอาชีพ และประสงค์จะมีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม

มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการจัดสรรที่ดินเอกชน มอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอท้องที่ เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการ แต่เนื่องจากทางจังหวัดและอำเภอยังไม่มีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ จำเป็นจะต้องแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ โดยรวมเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการ ฉะนั้น ในกรณีที่จังหวัดหรืออำเภอเป็นผู้จัดก็ตาม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอท้องที่ เป็นประธาน สหกรณ์จังหวัด หรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์อำเภอ พนักงานข้าวจังหวัด หรือพนักงานข้าวประจำอำเภอ กสิกรรมจังหวัด หรือกสิกรรมอำเภอ นายอำเภอท้องที่ หรือกำนันประจำตำบลนั้น เป็นกรรมการ ถ้าในท้องที่ใดมีเจ้าหน้าที่ชลประทานหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องประจำอยู่อีก ก็ให้แต่งตั้งเป็นกรรมการร่วมด้วย และให้แต่งตั้งบุคคลอื่นตามที่เห็นสมควรเป็นกรรมการและเลขานุการ แล้วแต่กรณี

การจัดสรรที่ดินที่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน ให้เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนที่ดินที่ไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอ

(๒) หน้าที่คณะกรรมการ ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ในการดำเนินงานทั่วไป และอาจได้รับมอบหมายให้จัดทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้การจัดสรรที่ดินดำเนินการสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายของรัฐบาล

(๓) การวางโครงการดำเนินการเฉพาะแห่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ประกาศให้เจ้าของที่ดินที่มีความประสงค์จะขายที่ดินของตนแสดงรายการละเอียดเกี่ยวกับที่ดินและราคาที่เสนอขาย แล้วเสนอคณะกรรมการพิจารณาว่าสภาพที่ดินเหมาะแก่การทำประโยชน์ในทางเกษตรกรรมประเภทใด มีรายได้ปีละเท่าใด ต้องปรับปรุงที่ดินอย่างใดหรือไม่ เมื่อปรับปรุงที่ดินแล้วจะมีรายได้ปีละเท่าใด ถ้าจัดให้เช่าซื้อผู้เช่าซื้อจะมีรายได้พอส่งค่าเช่าซื้อภายในกำหนดเวลา ๑๒ ปี ได้หรือไม่ จะมีผู้เช่าซื้อเพียงใด ราคาปานกลางของที่ดินประมาณเท่าใด ถ้าพิจารณาเห็นว่าจะดำเนินการตามโครงการนี้ได้ ก็ให้ทำความตกลงราคาที่ดินของเจ้าของที่ดินให้ได้ราคาที่เป็นธรรมแล้วจัดทำโครงการจัดสรรที่ดินประเภทนี้เพื่อดำเนินการเป็นแห่ง ๆ ให้แบ่งเป็นโครงการที่มีวงเงินงบประมาณทุนหมุนเวียนไม่เกินโครงการละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีระยะการจ่ายเงินไม่เกิน ๑๕ ปี เพื่อความสะดวกในการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน โดยแบ่งโครงการเป็นรายตำบล หรือรายหมู่บ้าน หรือรวมหลายตำบลหรือรวมหลายหมู่บ้านเป็นโครงการหนึ่ง

(๔) คุณสมบัติของผู้ได้รับการจัดสรร บุคคลที่จะได้รับการจัดสรรที่ดินประเภทนี้ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

ก. มีสัญชาติไทย

ข. เป็นผู้มีความประพฤติดี ขยันขันแข็ง

ค. มีรายได้ประจำซึ่งสามารถชำระราคาที่ดินตามที่จะได้กำหนดในโครงการเฉพาะแห่งได้

ง. เป็นผู้เช่าที่ดินนั้นอยู่แล้ว หรือเป็นผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีอยู่บ้าง แต่ไม่พอประกอบอาชีพ

(๕) วิธีการจัดสรร

ก. ผู้มีทุนชำระราคาที่ดินได้ครั้งเดียวหมด สำหรับบุคคลประเภทนี้ ไม่ต้องช่วยเหลือในเรื่องทุนประการใด ดังนั้น ทางราชการจะได้ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อให้ได้ซื้อที่ดินในราคาที่เป็นธรรม จัดการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้ และถ้าเป็นที่ดินที่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินก็จะได้ช่วยจัดการในเรื่องแบ่งแยกด้วย

ข. ผู้มีทุนชำระราคาที่ดินได้เป็นบางส่วน ในกรณีผู้มีทุนสำหรับชำระราคาที่ดินได้เป็นบางส่วน เกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของราคาที่ดินทั้งหมด และราคาที่ดินที่ยังขาดอยู่ มีจำนวนเงินไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ทางราชการอาจพิจารณาช่วยเหลือให้กู้ยืมเงินจำนวนที่ยังขาดอยู่ ชำระให้เจ้าของที่ดินให้เสร็จไปก็ได้ โดยให้เจ้าของที่ดินโอนสิทธิในที่ดินแปลงนั้นมาเป็นของผู้ซื้อ แล้วให้ผู้ซื้อจำนองที่ดินนั้นเป็นประกันไว้ต่อทางราชการ มีกำหนดไม่เกิน ๑๐ ปี ผ่อนส่งต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นรายปี คิดดอกเบี้ยร้อยละ ๔ ต่อปี

ในกรณีผู้มีทุนสำหรับชำระราคาที่ดินได้เป็นบางส่วน แต่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามความในวรรคต้น ให้ดำเนินการโดยอนุโลมเช่นเดียวกับผู้ไม่มีทุนสำหรับชำระราคาที่ดิน

ค. ผู้ไม่มีทุนชำระราคาที่ดิน ในกรณีผู้มีทุนสำหรับชำระราคาที่ดินเป็นบางส่วน แต่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตาม ๖ ข. และผู้ไม่มีทุนสำหรับชำระราคาที่ดิน ให้ทางราชการพิจารณาช่วยเหลือให้กู้ยืมเงินเพื่อชำระค่าเช่าซื้อครั้งแรก และทำสัญญาเช่าซื้อกับเจ้าของที่ดิน เป็นเงินไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของราคาที่ดินทั้งหมด แต่จะต้องเป็นเงินรายละไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท โดยให้ผู้เช่าซื้อทำสัญญากู้ยืมนำหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินที่เช่าซื้อเป็นประกันไว้ต่อทางราชการ กำหนดเวลาให้กู้ยืมภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑๕ ปี ดอกเบี้ยร้อยละ ๕ ต่อปี ของเงินที่ค้างชำระ ส่งใช้เงินที่กู้ยืม พร้อมทั้งดอกเบี้ยต่อทางราชการเมื่อได้ชำระค่าเช่าซื้อที่ดินกับเจ้าของที่ดินเสร็จแล้ว ส่วนสัญญาเช่าซื้อที่ดินกับเจ้าของที่ดิน ควรกำหนดเวลาเช่าซื้อไม่เกิน ๑๒ ปี ผ่อนชำระค่าเช่าซื้อเป็นรายปีตามที่จะได้ทำความตกลงกัน

ข้อ ๓. งบประมาณค่าใช้จ่าย

ประเภทที่ ๑ การจัดสรรที่ดินในรูปสหกรณ์ผู้เช่า และสหกรณ์เช่าซื้อที่ดิน

สมควรจัดงบประมาณสำหรับดำเนินการของกรมสหกรณ์ที่ดิน ดังนี้

(๑) ทุนจัดซื้อที่ดิน เป็นเงินทุนสำหรับดำเนินการจัดซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ผู้เช่า และสหกรณ์เช่าซื้อที่ดินตามโครงการเฉพาะแห่งเป็นรายปี ซึ่งอาจเป็นเงินที่ได้รับอนุมัติงบประมาณประจำปี หรือจะขอให้กระทรวงการคลังออกเป็นพันธบัตรเพื่อชำระราคาที่ดินให้เจ้าของที่ดินโดยคิดดอกเบี้ยให้ร้อยละ ๔ ต่อปี กำหนดให้ผู้ถือพันธบัตรไถ่ถอนเงินคืนได้โดยเฉลี่ยเป็นรายปี ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี ก็ได้

เงินทุนจัดซื้อที่ดินนี้ กรมสหกรณ์ที่ดินจะส่งเป็นงบประมาณรายได้คืนกระทรวงการคลังเป็นรายปี ตามจำนวนเงินที่สมาชิกได้ชำระราคาที่ดินตามที่กำหนดไว้ในโครงการเฉพาะแห่ง สมควรจัดงบประมาณหรือออกพันธบัตรสำหรับเป็นทุนจัดซื้อที่ดินอย่างต่ำปีละประมาณ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) ทุนส่งเสริมการสหกรณ์ เป็นทุนหมุนเวียนให้สหกรณ์กู้ยืมไปให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อลงทุนในการประกอบอาชีพในที่ดินที่จัดสหกรณ์ผู้เช่าหรือสหกรณ์เช่าซื้อที่ดิน ถัวเฉลี่ยครอบครัวละ ๓,๐๐๐ บาท ถึง ๕,๐๐๐ บาท และเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมในกรณีนำผลิตผลมาฝากสหกรณ์จำหน่ายเป็นเงินกู้ยืมร้อยละ ๕๐ ของราคาผลิตผลนั้น รวมทั้งในกรณีที่สหกรณ์ต้องกู้ยืมเพื่อสร้างโรงเก็บผลิตผลของสมาชิกด้วย ซึ่งจะได้ตั้งงบประมาณในโครงการเฉพาะแห่งและส่งคืนกระทรวงการคลังภายในกำหนดเวลา ๒๐ ปี

สมควรจัดงบประมาณสำหรับเป็นทุนส่งเสริมการสหกรณ์ปีละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) ทุนดำเนินการ เป็นทุนสำหรับดำเนินการปรับปรุงที่ดินเพื่อให้ที่ดินอำนวยผลตามหลักวิชาการ การช่วยเหลือสมาชิกในด้านกิจการสาธารณประโยชน์ กิจการอันเป็นสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เช่น การจัดทำคันนา คูนา ประตูระบายน้ำ ฝั่งท่อ ทำถนน สำรวจรังวัด จัดแบ่งที่ดิน สร้างโรงเก็บปุ๋ย โรงเก็บเครื่องจักรกล และอุปกรณ์ สร้างที่ทำการ บ้านพักเจ้าหน้าที่ ซ่อรถขุด เรือขุด แทรักเตอร์ เครื่องยนต์สูบน้ำ ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรกล ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ค่าแรงงานคนงาน ค่าปรับปรุงที่ดิน ซื้อปูนขาวแก้ดินเปรี้ยว ฯลฯ

ทุนดำเนินการนี้ ถ้าเป็นกิจการอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จำเป็นต้องจ่ายสูญ แต่ถ้าเป็นกิจการที่สมาชิกได้รับประโยชน์โดยตรง หรือกิจการอันเป็นสาธารณูปโภค ก็ให้เรียกเก็บเงินที่ลงทุนไปคืนทั้งหมด หรือเพียงบางส่วน หรือเรียกเก็บเป็นค่าบริการ ตามที่จะได้กำหนดไว้ในโครงการเฉพาะแห่งได้

สมควรจัดงบประมาณสำหรับเป็นทุนดำเนินการปีละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๔) *ระยะเวลาดำเนินการ* โครงการจัดสรรที่ดินประเภทนี้ มีกำหนดระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี ใช้งบประมาณปีละประมาณ ๑๒,๕๐๐,๐๐๐ บาทรวม ๕ ปี เป็นงบประมาณทั้งสิ้น ๖๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท

ประเภทที่ ๒ การจัดสรรที่ดินให้ผู้เช่า หรือผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ได้ซื้อหรือเช่าซื้อจากเจ้าของที่ดิน

สมควรจัดงบประมาณเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับดำเนินการทางกรมที่ดิน ปีละ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งจะได้ตั้งงบประมาณในโครงการเฉพาะแห่ง แล้วจะได้คืนทุนหมุนเวียนต่อกระทรวงการคลังภายในกำหนดเวลา ๒๐ ปี นับแต่ปีที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ

ข้อ ๔. ระยะเวลาดำเนินการ

กำหนดดำเนินการตามโครงการนี้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๕. ผลที่จะได้รับจากโครงการนี้

ทำให้ประชาชนคนไทยมีที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองตามนโยบายของรัฐบาล และเป็นการพัฒนาการทางเศรษฐกิจทางสังคมและทางปกครองของประเทศเป็นอันมาก.

ที่ ๖๖๑/๒๕๐๑ กรมที่ดิน

๒๐ สิงหาคม ๒๕๐๑

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๑๑๐๑๘/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๐๑

ตามที่ชี้แจงว่า ได้แต่งตั้งให้นายช่างแขวงการทาง และสหกรณ์ที่ดินเป็นกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัด ตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติส่วนที่ ๒ ข้อ ๒ แล้ว แต่นายช่างแขวงการทางขัดข้อง อ้างว่ากรมทางหลวงแผ่นดินไม่อนุมัติให้เป็นกรรมการจัดสรรที่ดิน และสหกรณ์ที่ดินชี้แจงว่าเป็นข้าราชการสังกัดส่วนกลาง ขอให้จังหวัดขออนุมัติไปยังกรมสหกรณ์ที่ดินเสียก่อน จังหวัดจึงหารือเพื่อขอทราบทางปฏิบัตินั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า โดยที่อธิบดีกรมทางหลวงแผ่นดิน และอธิบดีกรมสหกรณ์ที่ดินเป็นกรรมการในคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ซึ่งได้ร่วมกันพิจารณาร่างโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๔๙๘ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๙๘ และคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติโครงการดังกล่าวแล้ว ตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินของรัฐเพื่อจัดให้ประชาชน โดยมีนายช่างเขตหรือแขวงการทาง และสหกรณ์ที่ดินเป็นกรรมการร่วมด้วย การที่นายช่างแขวงการทางและสหกรณ์ที่ดินทางจังหวัดพัทลุงขัดข้องนั้นจึงน่าจะเป็นการเข้าใจผิด กรมที่ดินจึงได้ชี้แจงขอความร่วมมือไปยังกรมทางหลวงแผ่นดิน และกรมสหกรณ์ที่ดิน พิจารณาสั่งให้นายช่างแขวงการทางพัทลุง นายช่างแขวงการทางทุกแขวง สหกรณ์ที่ดินจังหวัดพัทลุง และจังหวัดอื่น ๆ ร่วมเป็นกรรมการคัดเลือกที่ดิน เพื่อให้การจัดที่ดินให้ประชาชนได้บรรลุผลสมความมุ่งหมายตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป บัดนี้ กรมทางหลวงแผ่นดินและกรมสหกรณ์ที่ดินได้มีหนังสือแจ้งไปยังกรมที่ดินว่า ไม่มีการ

ขัดข้องประการใด และได้สั่งนายช่างแขวงการทางพัทลุง นายช่างแขวงการทางทุกแขวง กับสหกรณ์ที่ดินบางแก้ว จังหวัดพัทลุง และจังหวัดอื่น ๆ ร่วมเป็นกรรมการคัดเลือกที่ดินแล้ว

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **เสริม ศาลิคุปต**

(นายเสริม ศาลิคุปต)

รองอธิบดี ลงชื่อแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดินที่ ๖๙๒๙/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๐๑

๕๐๐

ที่ ๘๕๓๖/๒๕๐๑ กรมที่ดิน

๘ ตุลาคม ๒๕๐๑

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนในที่เขาหรือควนเขา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๕๙๔๗/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๐๑

ตามที่ชี้แจงว่า จะดำเนินการจัดสรรที่ดินสองข้างทางหลวงแผ่นดิน สายยะลา—เบตง ระหว่าง กม. ๒๓ เดิม ถึง กม. ๔๐ เดิม ให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง แต่ที่ดินดังกล่าวเป็นที่เขาหรือควนเขา บางตอนสูงมาก บางตอนลาดไปตามเชิงเขา มิใช่เป็นที่ราบ สภาพเป็นเขาดิน ไม่ใช่ภูเขาหินเหมาะแก่การประกอบเกษตรกรรม แต่เนื่องจากระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้กำหนดลักษณะของที่ดินที่จะจัดให้ประชาชนว่าต้องมิใช่ที่เขาที่ภูเขาประการหนึ่งและอีกประการหนึ่ง เมื่อผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นแล้ว ก็ย่อมจะขอรับรองการทำประโยชน์หรือขอออกโฉนดที่ดิน แต่การขอรับรองการทำประโยชน์หรือขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ได้มีกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ และฉบับที่ ๕ ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ กำหนดห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินหรือรับรองการทำประโยชน์ที่เขาที่ภูเขาไว้ จึงหารือเพื่อขอทราบทางปฏิบัตินั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่กฎกระทรวงฉบับที่ ๒ และฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้กำหนดห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินหรือรับรองการทำประโยชน์ที่เขาที่ภูเขาไว้นั้น เป็นการวางหลักเกณฑ์ไว้กว้าง ๆ ซึ่งมีความมุ่งหมายถึงส่วนที่เป็นเขาหรือภูเขาหินที่มีความสำคัญอันควรสงวนไว้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งจะต้องพิจารณาโดยอาศัยสภาพและความจำเป็นแห่งท้องถิ่นแต่ละแห่ง ๆ ไป แต่มีกรณีเกี่ยวกับที่เขาหรือควนเขาตามหนังสือกระทรวงเกษตร ที่ ๒๐๗๔/๒๔๘๔ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๘๔ และที่ —/๒๔๘๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๔๘๔ วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้จับจองที่ดินไว้แล้ว เห็นควรพิจารณาดำเนินการ

ตามนัยหนังสือที่กล่าวโดยอนุโลมด้วย จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาว่าที่เขาหรือควนเขานั้นอยู่ในหลักเกณฑ์อันควรสงวนไว้หรือจะอนุญาตให้จับจองได้ตามควรแก่กรณีต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **เสริม ศาลิคุปต**

(นายเสริม ศาลิคุปต)

รองอธิบดี ลงชื่อแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๘๕๗๗/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๐๑

๕๐๒

ที่ ๙๗๔๔/๒๕๐๑ กรมที่ดิน

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๑

เรื่อง การจัดที่ดินให้ข้าราชการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๘๕๒๘/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๐๑

ตามที่หารือว่า จะควรปฏิบัติในกรณีข้าราชการขออนุญาตจับจองที่ดินอย่างไร หรือจะแนะนำให้ไปขอรับการจัดที่ดินในนิคมสร้างตนเองตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินในนิคมสร้างตนเองเพื่อสงเคราะห์ข้าราชการ นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้าราชการโดยทั่วไปส่วนมากในขณะนี้มีรายได้น้อย ไม่สามารถจะซื้อที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ข้าราชการมีฐานะความเป็นอยู่ตามควรแก่อัตภาพ ฉะนั้น จึงสมควรให้ข้าราชการได้รับการสงเคราะห์เข้าอยู่ในนิคมสร้างตนเอง ตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินในนิคมสร้างตนเองเพื่อสงเคราะห์ข้าราชการหรือจัดที่ดินของรัฐให้ข้าราชการขออนุญาตจับจองตามประมวลกฎหมายที่ดินเช่นเดียวกับราษฎรทั่วไปอีกทางหนึ่งด้วย ในกรณีจัดที่ดินให้ข้าราชการขออนุญาตจับจอง ขอให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายระเบียบแบบแผนเช่นเดียวกับราษฎรทั่วไป โดยอนุญาตให้จับจองที่ดินคละกันไปกับราษฎร เพื่อทำเกษตรกรรมเป็นตัวอย่างแก่ราษฎร หรือจะพิจารณาหาที่ดินจัดให้เฉพาะข้าราชการก็ได้ ทั้งนี้ ต้องมิให้เป็นการกีดกันแก่งแย่งราษฎร หรือใช้อำนาจตำแหน่งหน้าที่โดยไม่เป็นธรรม ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนเป็นอันขาด และขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้โปรดสอดส่องกวดขันการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบโดยเคร่งครัดก่อนที่เจ้าหน้าที่จะอนุญาตให้ข้าราชการผู้ใดจับจอง ขอให้เสนอเรื่องราวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นชอบเสียก่อนทุกรายด้วย

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

กองควบคุมและจัดที่ดิน. อธิบดีกรมที่ดิน

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๙๘๔๗/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๑

ที่ ๕๑๓๒/๒๕๐๒ กรมที่ดิน

๑๒ มิถุนายน ๒๕๐๒

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยกรมโลหกิจแจ้งว่า เพื่อให้การคัดเลือกที่ดินจัดให้ประชาชนเป็นไปด้วยความเหมาะสม ถ้าจังหวัดใดมีโลหกิจจังหวัดก็ขอให้แต่งตั้งโลหกิจจังหวัดนั้นเป็นคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินร่วมด้วย

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ส่วนที่ ๒ ข้อ ๒ ว่าด้วยการคัดเลือกที่ดินนั้น ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกที่ดิน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ มีหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ บางแผนก และนายอำเภอท้องที่เป็นกรรมการ นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายกระทรวงเกษตรและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการร่วมด้วย สำหรับโลหกิจจังหวัดก็เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับที่ดิน สมควรจะได้แต่งตั้งเป็นกรรมการคัดเลือกที่ดินด้วย ฉะนั้นถ้าจังหวัดใดมีโลหกิจจังหวัด ก็สมควรที่จังหวัดจะแต่งตั้งโลหกิจจังหวัดนั้นเป็นกรรมการคัดเลือกที่ดินร่วมด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ศ. ไทยวัฒน์

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

๕๐๔

ด่วนมาก

ที่ ๑๒๐๕๔/๒๕๐๒ กระทรวงมหาดไทย

๖ สิงหาคม ๒๕๐๒

เรื่อง โครงการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (๔๐ จังหวัดข้างท้ายนี้)

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่ตามประมวลกฎหมายที่ดินโดยจัดให้มีสาธารณูโภคและอื่น ๆ — ชุด

โดยที่ปรากฏว่า ในบางท้องที่ทางราชการจัดที่ดินให้ราษฎรแล้ว ราษฎรเข้าไปอยู่อาศัยประกอบอาชีพไม่ได้ เพราะเป็นที่กันดาร การคมนาคมลำบาก น้ำกินน้ำใช้ไม่มี เมื่อผลิตผลได้แล้วก็ไม่สามารถนำส่งออกไปสู่ตลาดได้เพราะห่างไกลทางคมนาคม บางแห่งอยู่ห่างไกลไม่สะดวกที่จะเข้าไปอยู่อาศัยประกอบอาชีพเป็นประจำ ทำให้ต้องทอดทิ้งที่ดินนั้นไป ซึ่งไม่บังเกิดผลดีแก่ราษฎรและเศรษฐกิจของชาติ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า นอกจากการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง ดังที่ได้รับอนุมัติงบประมาณแผ่นดินให้ดำเนินการอยู่ในขณะนี้แล้ว สมควรจะได้ดำเนินการจัดสรรที่ดินในท้องที่จังหวัดที่มีที่ดินผืนใหญ่เนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป รวม ๔๐ จังหวัด จัดให้ราษฎรเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามมาตรา ๒๐ (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดระยะเวลาดำเนินการจังหวัดละ ๑ โครงการ โครงการละประมาณ ๒ ปี กำหนดให้จังหวัดจัดที่ดินแห่งใดแห่งหนึ่งมีเนื้อที่ไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ ไร่ ใช้งบประมาณโครงการหนึ่งปีละประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินงบประมาณปีละ ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ถ้าได้เงินงบประมาณดังกล่าวนี้ก็พอจะจัดสรรที่ดิน และตั้งชุมนุมชนขึ้นประมาณ ๑๕๐ ครอบครัวต่อ

หนึ่งโครงการ ส่วนการสาธารณูปโภคและการส่งเสริมอื่น ๆ จะได้ให้จังหวัดจัดแผนการประสานกับหมู่บ้านที่เกิดขึ้นใหม่นี้ด้วย จึงได้เสนอโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

บัดนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๐๒ เห็นชอบด้วย และให้ดำเนินการต่อไปได้ ส่วนการเงินให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดหาให้ และเมื่อจะบุกเบิกที่ดินที่ใดก็ขอให้ติดต่อกับกระทรวงเกษตรเสียก่อน ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการนี้เป็นไปโดยเรียบร้อย ในชั้นนี้จึงส่งโครงการมาเพื่อทราบและขอให้จังหวัดเตรียมดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ตามบัญชีสำรวจที่ดินที่จังหวัดพิจารณาส่งไปแล้วนั้น ขอให้เตรียมการที่จะดำเนินการจัดที่ดินแปลงใดก่อน ด้วยเหตุผลอย่างไร ในการนี้ให้ติดต่อกับป่าไม้เขต ป่าไม้จังหวัดเพื่อเป็นการประสานงานด้วย

๒. พิจารณาสภาพลักษณะของพื้นที่ ภูมิประเทศ และท้องถิ่นว่าจะสมควรช่วยเหลือจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เช่น ถนนหนทาง การชลประทาน การจัดให้มีน้ำกินน้ำใช้ช่วยเหลืออย่างอื่นที่จำเป็นประการใดบ้าง จะดำเนินการโดยวิธีใด มีรายละเอียดอย่างใดต้องใช้งบประมาณเท่าใด แบ่งเป็นโครงการกี่ปี และถ้าสามารถจะดำเนินการให้ประสานกับโครงการพัฒนาการท้องถิ่นอย่างใด ก็ขอให้พิจารณาด้วย

๓. ราษฎรจะได้รับประโยชน์เพียงใด จะส่งเสริมให้ราษฎรปลูกพืชอย่างใดและขอให้ประเมินว่าจะมีผลิตผลเพิ่มขึ้นแต่ละชนิดเป็นจำนวนเท่าใด เป็นมูลค่าเท่าใด

๔. จัดทำโครงการตามนัยข้อ ๙ แห่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ โดยให้มีรายละเอียดตามข้อ ๒ และ ๓ ดังกล่าวแล้วข้างต้นด้วย

สำหรับแผนผังการจัดแบ่งที่ดินนั้น ควรพิจารณาไว้ก่อนว่าจะควรวางอย่างไร เมื่อได้รับงบประมาณแล้วจะดำเนินการได้ทันฤดูกาล

ทั้งนี้ ขอให้รีบพิจารณาดำเนินการโดยด่วน แล้วชี้แจงส่งโครงการกับแผนผังโดยสังเขปไปให้กรมที่ดินพิจารณาภายในเดือนกันยายน ๒๕๐๒.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พล.ต.อ. ชาติตระการโกศล**

(หลวงชาติตระการโกศล)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

---

๑. ลพบุรี	๒. ระยอง	๓. จันทบุรี	๔. ตราด
๕. ชลบุรี	๖. สุรินทร์	๗. ศรีสะเกษ	๘. อุบลราชธานี
๙. อุดรธานี	๑๐. สกลนคร	๑๑. นครพนม	๑๒. ขอนแก่น
๑๓. ร้อยเอ็ด	๑๔. กาฬสินธุ์	๑๕. ลำปาง	๑๖. เชียงราย
๑๗. แพร่	๑๘. พิษณุโลก	๑๙. สุโขทัย	๒๐. ตาก
๒๑. กำแพงเพชร	๒๒. เพชรบูรณ์	๒๓. นครสวรรค์	๒๔. อุทัยธานี
๒๕. ราชบุรี	๒๖. สุพรรณบุรี	๒๗. เพชรบุรี	๒๘. ประจวบคีรีขันธ์
๒๙. นครศรีธรรมราช	๓๐. ชุมพร	๓๑. สุราษฎร์ธานี	๓๒. กระบี่
๓๓. ระนอง	๓๔. สงขลา	๓๕. ตรัง	๓๖. พัทลุง
๓๗. สตูล	๓๘. ปัตตานี	๓๙. ยะลา	๔๐. นราธิวาส.

โครงการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ

ข้อ ๑. เหตุผลและความมุ่งหมาย

โดยที่ปรากฏตามสถิติการสำรวจจำนวนราษฎรซึ่งประกอบเกษตรกรรมที่ไม่มีที่ดินและมีไม่พอประกอบอาชีพเท่าที่ทราบผลแล้ว รวม ๖๓ จังหวัด มีราษฎรต้องการที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและประกอบอาชีพประมาณ ๑,๐๖๕,๐๐๐ ครอบครัว เนื้อที่ประมาณ ๒๓,๐๙๑,๐๐๐ ไร่ การที่เกษตรกรไม่มีที่ดิน และมีไม่พอประกอบอาชีพเช่นนี้ ทำให้ฐานะของเกษตรกรมีการครองชีพตกต่ำลงทุกที และเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม พลเมืองส่วนใหญ่ประมาณ ๘๐% มีอาชีพทางเกษตรกรรม เมื่อเกษตรกรจำนวนมากต้องตกอยู่ในฐานะตกต่ำดังกล่าว จึงเป็นผลกระทบกระเทือนในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติด้วย จำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาเรื่องนี้โดยรีบด่วน โดยการจัดสรรที่ดินให้เกษตรกรที่ยากจนได้มีที่ดินเป็นของตนเอง และให้ประกอบอาชีพพอเพียงเลี้ยงครอบครัว

ข้อ ๒. งบประมาณและผลงานที่ดำเนินการไปแล้ว

การจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินเท่าที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น ได้ดำเนินการจัดเฉพาะที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยหัวไร่ปลายนา ยังไม่ได้ดำเนินการจัดที่ดินผืนใหญ่โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามความในมาตรา ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแต่ประการใด เพราะไม่ได้รับงบประมาณในการนี้ คงได้แต่งบประมาณการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เฉพาะค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ คือ ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าจ้างคนงาน ค่าวัสดุในการวางแผนผังจัดแบ่งที่ดินเท่านั้น ปรากฏผลโดยสรุป ดังนี้

(๑) งบประมาณที่ได้รับมาดำเนินการ คือ

พ.ศ. ๒๔๙๘ ไม่ได้รับงบประมาณแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๔๙๙ ไม่ได้รับงบประมาณแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๕๐๐ ไม่ได้รับงบประมาณแผ่นดิน แต่ได้รับเงินช่วยเหลือราษฎรผู้ยากจนเข้าจับจองที่ดินจากคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๒๗๗,๑๕๐ บาท สำหรับดำเนินการในท้องที่รวม ๑๔ จังหวัด คือ นครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี นครพนม ร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ขอนแก่น อุดรธานี สกลนคร หนองคาย ชัยภูมิ เลย ส่วนมากของเงินจำนวนนี้ได้ใช้จ่ายไปในการช่วยเหลือจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เช่น ขุดบ่อน้ำ ทำทางน้ำ สร้างถนนหนทางในบริเวณที่ดินที่จัด นอกจากนั้น เป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงของเจ้าหน้าที่ และค่าจ้างคนงาน

พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้รับงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ในการวางแผนผังจัดแบ่งที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย ให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง เช่น ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าจ้างคนงาน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ซึ่งเกี่ยวกับการวางแผนผัง เป็นเงินงบประมาณ ๑,๗๗๐,๐๐๐ บาท ส่วนเงินงบประมาณในการช่วยเหลือจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ในที่ดินที่จัดไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้รับอนุมัติงบประมาณมาดำเนินการเช่นเดียวกับ พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) ได้จัดที่ดินให้ราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัยประกอบอาชีพและออกใบจองให้แล้ว คือ

พ.ศ. ๒๔๙๘ ปีนี้เริ่มดำเนินการ ยังไม่มีผล

พ.ศ. ๒๔๙๙ ออกใบจอง ๕๖๓ ราย เนื้อที่ ๘,๗๙๔ ไร่ ๑ งาน ๙๐ วา

พ.ศ. ๒๕๐๐ ออกใบจอง ๔,๒๐๕ ราย เนื้อที่ ๕๖,๔๐๒ ไร่ ๓ งาน ๗๓ วา

พ.ศ. ๒๕๐๑ ออกใบจอง ๒๕,๖๗๔ ราย เนื้อที่ ๓๘๙,๘๔๔ ไร่ – งาน ๖๗ วา

พ.ศ. ๒๕๐๒ ออกใบจอง ๕,๐๔๗ ราย เนื้อที่ ๖๖,๖๔๓ ไร่ ๓ งาน ๗๗ วา

(เฉพาะ พ.ศ. ๒๕๐๒ ผลงานถึงสิ้นเดือนมีนาคม)

การจัดที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองดังกล่าวแล้ว ยังมีอุปสรรคอยู่หลายประการ ในท้องที่บางแห่งเจ้าหน้าที่ได้จัดที่ดินให้แล้ว ราษฎรเข้าไปอยู่อาศัยประกอบอาชีพไม่ได้ เพราะเป็นที่กันดารไม่มีน้ำใช้ในการเพาะปลูก คงทำได้แต่เฉพาะในฤดูฝน พอถึงฤดูแล้งก็ต้องละทิ้งไป

เมื่อผลิตผลได้แล้วก็ไม่สามารถนำส่งออกไปสู่ตลาดได้ เพราะห่างไกลทางคมนาคม บางแห่งอยู่ห่างไกล ไม่สะดวกที่จะเข้าไปอยู่อาศัยประกอบอาชีพเป็นประจำ ทำให้ต้องทอดทิ้งที่ดินนั้นไปซึ่งไม่บังเกิดผลดีแก่ราษฎรและเศรษฐกิจของชาติประการใด ถ้าได้มีการช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ในที่ดินที่จัดสรรให้ราษฎรตามสมควรแก่ความจำเป็นแล้ว การที่จะส่งเสริมให้ราษฎรมีที่ทำกิน มีอาชีพเป็นหลักฐาน และเพิ่มพูนผลิตผลทางเกษตรกรรมให้มากขึ้นก็จะเป็นผลดีแก่การปกครองและเศรษฐกิจของชาติเป็นอย่างมาก

ข้อ ๓. การดำเนินการ

จะได้ดำเนินการจัดที่ดินผืนใหญ่ในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละหนึ่งแห่ง ปีหนึ่งจะดำเนินการจัดให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยและประกอบอาชีพไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ ไร่ โดยจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ดังนี้

(๑) เนื่องจากทางจังหวัดและอำเภอยังไม่มีเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินโดยเฉพาะ จำเป็นจะต้องแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ โดยรวมกำลังเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการ ฉะนั้น ในกรณีที่จังหวัดหรืออำเภอเป็นผู้จัดก็ตาม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด หรือพนักงานที่ดินอำเภอหรือบุคคลที่เห็นสมควรเป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณีในการดำเนินงานทั่วไป และอาจได้รับมอบหมายให้จัดทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้การจัดสรรที่ดินดำเนินการสัมฤทธิผล

(๓) ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ดำเนินการดังนี้ด้วย คือ

ก. จัดทำโครงการและแผนผังการจัดที่ดินผืนใหญ่โดยดำเนินการในท้องที่ที่เนื้อที่ไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ ไร่ ถ้าพื้นที่จัดสรรแปลงหนึ่ง ๆ มีจำนวนไม่ถึง ๓,๐๐๐ ไร่ ก็ให้วางโครงการรวมหลายแห่งเป็นโครงการหนึ่ง แล้วพิจารณาแบ่งปันค่าใช้จ่ายสงเคราะห์ไปโดยควรแก่กรณี ซึ่งจะสามารถจัดให้ราษฎรเข้าอยู่ทำกินได้ประมาณ ๑๕๐ ครอบครัว กำหนดโครงการจัดเป็นระยะสั้นหรือยาวก็สุดแต่สมควรแล้วส่งสำเนาเสนอกรมที่ดินทราบ

ข. จัดหาหรือยืมเครื่องทุ่นแรงใช้ในการบุกเบิกก่อสร้างทำถนนหนทาง ทำทางน้ำโดยพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

ค. จัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่สภาพที่ดินและท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นก่อน เช่น การชลประทาน ทางเข้าไปยังที่ดินที่จัดสรรและภายในบริเวณที่ดินที่จัดสรร ทั้งนี้ ควรให้ประสานกับโครงการพัฒนาการท้องถิ่นด้วย

ข้อ ๔. ค่าใช้จ่าย

ทุนสำหรับเริ่มดำเนินการตามโครงการนี้ให้ใช้จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน ตามที่จะได้รับอนุมัติงบประมาณหรือเงินพิเศษอย่างอื่น จังหวัดละประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยใช้จ่ายในการจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ร้อยละ ๘๐ กับเป็นค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน เช่น ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าจ้างคนงาน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดร้อยละ ๒๐

เงินสำหรับให้ราษฎรที่ได้รับการจัดสรรยืมลงทุน ควรจะมีอีกส่วนหนึ่งต่างหากจากที่กล่าวข้างต้น และสมควรที่จะขอให้ใช้เงินทุนประชาเศรษฐกิจสงเคราะห์ (ท.ป.ศ. ๒) ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๐๗/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐ ด้วย

ข้อ ๕. ระยะเวลาดำเนินการ

กำหนดดำเนินการตามโครงการนี้ ควรจัดเสร็จไม่เกินโครงการละ ๒ ปี

ข้อ ๖. ผลที่จะได้รับตามโครงการนี้

๑. ทำให้ที่ดินรกร้างว่างเปล่าเป็นที่ทำประโยชน์เกิดผลิตผล

๒. ช่วยให้ราษฎรที่ยากจนได้มีที่ดินอยู่อาศัยประกอบอาชีพเป็นของตนเองเป็นหลักฐาน

๓. เป็นการพัฒนาการท้องถิ่นให้เจริญยิ่งขึ้น

๔. ทำให้เกิดผลดีในทางเศรษฐกิจ ปกครอง และสังคม

๕. ป้องกันการแทรกซึมบ่อนทำลายของลัทธิคอมมิวนิสต์.

ด่วนมาก
ที่ ๖๘๘๔/๒๕๐๒ กรมที่ดิน

๑๐ สิงหาคม ๒๕๐๒

เรื่อง การจัดสรรที่ดินผืนใหญ่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (๔๐ จังหวัดข้างท้ายนี้)

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชี—แผ่น

โดยที่กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายที่จะดำเนินการจัดที่ดินให้ราษฎรไทยที่ยากจนไม่มีที่ดิน และมีไม่พอประกอบอาชีพได้มีที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและประกอบอาชีพเป็นของตนเอง โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามสมควรแก่ความจำเป็น จึงเห็นเป็นการสมควรจะได้จัดทำโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ เนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป ในท้องที่ ๔๐ จังหวัด จังหวัดหนึ่งไม่น้อยกว่าปีละ ๓,๐๐๐ ไร่ จัดแบ่งที่ดินให้ราษฎรได้ประมาณ ๑๕๐ ครอบครัว ใช้งบประมาณปีละประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเจ้าหน้าที่ประมาณร้อยละ ๒๐ เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ร้อยละ ๘๐ กำหนดโครงการระยะเวลา ๑๐ ปี จะต้องสำรวจที่ดินผืนใหญ่ไว้เพื่อจัดสรรเป็นเนื้อที่ประมาณอย่างน้อยจังหวัดละ ๓๐,๐๐๐ ไร่

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า บัญชีสำรวจที่ดินของรัฐเพื่อให้ประชาชนซึ่งจังหวัดต่าง ๆ ส่งไปยังกรมที่ดินนั้น บางแปลงอยู่ห่างไกลทางคมนาคมมาก สภาพที่ดินกันดารแห้งแล้ง ไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงบำรุงที่ดินภายในวงเงินงบประมาณได้ เมื่อจัดแล้วประชาชนไม่ต้องการ และบางแปลงเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ หรืออยู่ในบริเวณป่าสงวนคุ้มครอง ซึ่งไม่อาจจัดให้ประชาชนเข้าอยู่อาศัยและประกอบการหาเลี้ยงชีพได้ ฉะนั้น เพื่อความแน่นอนในการวางโครงการดังกล่าว และเพื่อให้การจัดที่ดินแต่ละแปลงได้เป็นไปโดยความเหมาะสมบรรลุผลตามความมุ่งหมายของทางราชการ ขอให้จังหวัดทำการสำรวจตรวจสอบที่ดินผืนใหญ่ตามที่ได้ส่งบัญชีสำรวจไปยังกรมที่ดินให้เป็นการแน่นอนอีกครั้งหนึ่งว่าที่ดินนั้นมีสภาพอย่างใด จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ อย่างใด จะดำเนินการให้

สำเร็จตามโครงการได้หรือไม่ ถ้าเห็นว่ายังไม่สามารถจัดที่ดินแปลงใดได้ ก็จะต้องพิจารณาที่ดินแปลงอื่นและสำรวจเพิ่มเติมให้เพียงพอที่จะดำเนินการตามโครงการ ๑๐ ปี แล้วจัดทำบัญชีตามแบบตัวอย่างซึ่งได้ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ และจัดทำโครงการย่อส่งไปยังกรมที่ดินภายในเดือนกันยายน ๒๕๐๒ เพื่อรวบรวมดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน.

การควบคุมและจัดที่ดิน.

---

๑. ลพบุรี	๒. ระยอง	๓. จันทบุรี	๔. ตราด
๕. ชลบุรี	๖. สุรินทร์	๗. ศรีสะเกษ	๘. อุบลราชธานี
๙. อุดรธานี	๑๐. สกลนคร	๑๑. นครพนม	๑๒. ขอนแก่น
๑๓. ร้อยเอ็ด	๑๔. กาฬสินธุ์	๑๕. ลำปาง	๑๖. เชียงราย
๑๗. แพร่	๑๘. พิษณุโลก	๑๙. สุโขทัย	๒๐. ตาก
๒๑. กำแพงเพชร	๒๒. เพชรบูรณ์	๒๓. นครสวรรค์	๒๔. อุทัยธานี
๒๕. ราชบุรี	๒๖. สุพรรณบุรี	๒๗. เพชรบุรี	๒๘. ประจวบคีรีขันธ์
๒๙. นครศรีธรรมราช	๓๐. ชุมพร	๓๑. สุราษฎร์ธานี	๓๒. กระบี่
๓๓. ระนอง	๓๔. สงขลา	๓๕. ตรัง	๓๖. พัทลุง
๓๗. สตูล	๓๘. ปัตตานี	๓๙. ยะลา	๔๐. นราธิวาส

บัญชี สำรวจที่ดินผืนใหญ่ เพื่อจัดให้ประชาชนตามโครงการระยะยาว ๑๐ ปี

จังหวัด.....

แปลงที่	ที่ดินอยู่ที่			เนื้อที่ประมาณเป็นไร่	มีสภาพอย่างใด	เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชชนิดใด	จะควรจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ หรือควรปรับปรุงบำรุงอย่างใดบ้าง.	จะดำเนินการใน				หมายเหตุ
	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ					พ.ศ.	เนื้อที่	สาธารณูปโภคและอื่น ๆ ที่จะจัด		
										ทำสิ่งใด	งบประมาณ	

๕๑๔

ที่ ๑๓๘๗๐/๒๕๐๒ กระทรวงมหาดไทย

๕ กันยายน ๒๕๐๒

เรื่อง โครงการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (๔๐ จังหวัดข้างท้ายนี้)

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๒๐๙๔/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๐๒

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งมาว่า ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๐๒ ได้พิจารณาโครงการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่ตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งกระทรวงมหาดไทยเสนอแล้ว ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ดำเนินการต่อไปได้ เมื่อจะบุกเบิกที่ดินที่ใดก็ขอให้ติดต่อกับกระทรวงเกษตรเสียก่อน จึงส่งโครงการดังกล่าวมาเพื่อขอให้จังหวัดเตรียมการไว้ นั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยได้ประชุมปรึกษากับผู้แทนกระทรวงเกษตรพิจารณาตกลงหลักการเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติให้เป็นการสะดวกรวดเร็วดังนี้

๑. ผู้แทนกระทรวงเกษตรรับไปพิจารณาว่าที่ดินตามบัญชีต่อท้ายโครงการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่ตามประมวลกฎหมายที่ดินมีแปลงใดขัดข้องหรือไม่ ซึ่งกรมป่าไม้จะสอบถามมายังจังหวัด หากสงสัยในที่ดินแปลงใดก็จะได้ให้ป่าไม้จังหวัดติดต่อกับเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเสียก่อน และผู้แทนกระทรวงเกษตรรับรองว่าจะแจ้งผลการพิจารณาให้กรมที่ดินทราบภายใน ๑ เดือน

๒. หากต่อไปจะมีการจัดที่ดินผืนใหญ่แปลงใดเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่ในบัญชีดังกล่าวแล้ว ก็ให้กระทรวงมหาดไทยเสนอไปยังกระทรวงเกษตรพิจารณาดำเนินการตามนัยข้อ ๑ เช่นเดียวกัน

ดังนั้น ในกรณีการจัดที่ดินผืนใหญ่นอกจากที่ปรากฏในบัญชีต่อท้ายโครงการดังกล่าวแล้วขอให้ถือปฏิบัติดังนี้ การสำรวจที่ดิน ให้นายอำเภอพิจารณาร่วมกับที่ดินอำเภอและป่าไม้อำเภอเสียก่อน แล้วจึงเสนอบัญชีสำรวจไปยังจังหวัดและในการพิจารณาชั้นจังหวัดก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกับป่าไม้จังหวัดร่วมกันตรวจสอบพิจารณาเสียก่อน แล้วจึงเสนอคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัด หากมีอุปสรรคขัดข้องประการใด ให้รีบแจง

ไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณา และเมื่อคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดพิจารณาเสร็จแล้ว ขอให้ส่งบัญชีสำรวจที่ดินและแผนที่สังเขปไปยังกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรเพื่อทำความตกลงกันต่อไป

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อสั่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนัยข้อตกลงดังกล่าวต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พล.ต.อ. ชาติตระการโกศล**

(หลวงชาติตระการโกศล)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

---

๑. ลพบุรี	๒. ระยอง	๓. จันทบุรี	๔. ตราด
๕. ชลบุรี	๖. สุรินทร์	๗. ศรีสะเกษ	๘. อุบลราชธานี
๙. อุดรธานี	๑๐. สกลนคร	๑๑. นครพนม	๑๒. ขอนแก่น
๑๓. ร้อยเอ็ด	๑๔. กาฬสินธุ์	๑๕. ลำปาง	๑๖. เชียงราย
๑๗. แพร่	๑๘. พิษณุโลก	๑๙. สุโขทัย	๒๐. ตาก
๒๑. กำแพงเพชร	๒๒. เพชรบูรณ์	๒๓. นครสวรรค์	๒๔. อุทัยธานี
๒๕. ราชบุรี	๒๖. สุพรรณบุรี	๒๗. เพชรบุรี	๒๘. ประจวบคีรีขันธ์
๒๙. นครศรีธรรมราช	๓๐. ชุมพร	๓๑. สุราษฎร์ธานี	๓๒. กระบี่
๓๓. ระนอง	๓๔. สงขลา	๓๕. ตรัง	๓๖. พัทลุง
๓๗. สตูล	๓๘. ปัตตานี	๓๙. ยะลา	๔๐. นราธิวาส.

๕๑๖

ด่วนมาก

ที่ ๑๐๘๕๘/๒๕๐๒ กรมที่ดิน

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๒

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนคร ธนบุรี นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบบัญชี ๑ แผ่น

ด้วยในปีงบประมาณประจำ พ.ศ. ๒๕๐๓ กรมที่ดินได้รับงบประมาณจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา ให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง เป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งจะได้จัดแบ่งโอนมาให้จังหวัดดำเนินการจัดที่ดินดังที่ได้เคยปฏิบัติมาในปีที่แล้ว ฉะนั้น ขอให้จังหวัดพิจารณา ดังนี้

๑. ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ จะจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย ในท้องที่อำเภอใดบ้าง กี่แปลง รวมเนื้อที่เท่าใด และขอให้พิจารณาเท่าที่คาดว่าจะทำได้เสร็จทันภายในปีงบประมาณ โดยคำนึงถึงกำลังเจ้าหน้าที่ การคมนาคม และอุปสรรคต่าง ๆ ประกอบด้วย

๒. ขอให้ประมาณค่าใช้จ่าย เป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าจ้างคนงาน ค่าวัสดุ แต่ละประเภทจะต้องใช้จ่ายเป็นเงินเท่าใด โดยพิจารณาให้เป็นการประหยัดและเท่าที่คาดว่าจะใช้จ่ายได้ทันภายในปีงบประมาณ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเสร็จแล้ว ขอให้กรอกรายการตามแบบบัญชี ซึ่งได้ส่งมาเป็นตัวอย่างพร้อมหนังสือนี้ส่งไปยังกรมที่ดินให้ทันภายในเดือนธันวาคม ๒๕๐๒ เพื่อจะได้พิจารณาโอนงบประมาณมาให้ดำเนินการได้ทันในต้นปี พ.ศ. ๒๕๐๓

อนึ่ง สำหรับงบประมาณจัดที่ดินผืนใหญ่ ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ ไม่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ กรมที่ดินจะได้ขอตั้งงบประมาณ ใน พ.ศ. ๒๕๐๔ ต่อไป ในชั้นนี้ถ้าจังหวัดหรือ

อำเภอประสงค์จะจัดให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยและประกอบอาชีพโดยไม่ต้องใช้งบประมาณช่วยเหลือในการจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ แล้ว **ก็ขอให้ดำเนินการจัดตามวิธีการจัดที่ดินผืนใหญ่** แล้วส่งโครงการและแผนผังการจัดแบ่งที่ดินไปเพื่อเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตามระเบียบ และ **ไม่ควรแบ่งเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย** ถ้าได้รับงบประมาณในปีต่อไป จะได้จัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามโครงการที่กำหนดไว้ ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

บัญชี แสดงรายการเกี่ยวกับการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๓

จังหวัด.....

ลำดับ	อำเภอ	ที่ดินที่จะจัด		ค่าใช้จ่าย					หมายเหตุ
		แปลง	เนื้อที่เป็นไร่	ค่าพาหนะ	ค่าเบี้ยเลี้ยง	ค่าจ้างคนงาน	ค่าวัสดุ	รวม	

ที่ ๒๕๑/๒๕๐๓ กระทรวงมหาดไทย

๘ มกราคม ๒๕๐๓

เรื่อง การทำไม้ในที่ดินจัดสรร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนครและธนบุรี)

เนื่องจากกระทรวงเกษตรได้กำหนดนโยบายการทำไม้นอกเขตป่าโครงการประเภทต่าง ๆ ให้เป็นการสอดคล้องกับมติของคณะกรรมการป้องกันการลักลอบตัดฟันไม้และการบำรุงรักษาป่า โดยให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เป็นผู้ทำไม้นอกเขตป่าโครงการประเภทต่าง ๆ ทั้งไม้สักและไม้กระยาเลยเสียก่อน ทั้งนี้ รวมถึงไม้ในที่ดินที่จัดให้ราษฎรด้วยกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า นโยบายที่กระทรวงเกษตรกำหนดขึ้นใหม่นี้แตกต่างไปจากที่กรมป่าไม้และกรมที่ดินได้ตกลงกันไว้เดิม ดังได้แจ้งให้จังหวัดถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๔๐/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๔๙๕ และเป็นอุปสรรคในการจัดสรรที่ดินให้ราษฎร กระทรวงมหาดไทยจึงขอแจงยืนยันหลักการไปยังกระทรวงเกษตรว่า ในกรณีที่กระทรวงเกษตรพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดที่ดินแปลงใดแล้วก็ดี หรือในกรณีที่ได้รับแจ้งจากจังหวัดท้องที่ก็ดี ถ้าที่ดินแปลงใดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ทำไม้ออกไม่ได้ทันที ก็ควรให้อำเภอทำบันทึกจำนวนไม้หวงห้ามไว้ และให้ผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินรับรองว่าจะไม่ตัดฟันไม้หวงห้ามในที่ดินนั้นเป็นอันขาดแล้วให้นายอำเภอออกใบจองให้ไปได้

บัดนี้ กระทรวงเกษตรแจ้งมาว่า ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรผ่อนผันให้ปฏิบัติตามหลักการที่กระทรวงมหาดไทยเสนอได้ แต่ต้องให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้สำรวจจำนวนไม้หวงห้ามที่ขึ้นอยู่ในที่ดินจัดสรร และตีตราประจำต้นเสียก่อนแล้วให้อำเภอบันทึกผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้คำรับรองว่าจะไม่ตัดฟันไม้หวงห้ามที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้สำรวจตีตราประจำต้นไว้แล้วเป็นอันขาด ถ้าหากผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินจำเป็นจะต้องตัดฟันไม้ลง ก็ให้รักษาไม้นั้นไว้ด้วย โดยให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ไปตีตราประจำท่อนก่อนชักลาก เมื่อตีตราแล้วจึงชักลากไปไว้ริมที่ดินนั้นต่อไป แต่ในการสำรวจตีตราไม้หวงห้ามนี้เจ้าหน้าที่ป่าไม้มีไม่พอหรือขาดแคลนงบประมาณ บางครั้งอาจไม่สามารถสำรวจไม้ได้ตลอดทั้งแปลง เช่น ที่ดินที่มีเนื้อที่มากเป็นพัน ๆ ไร่ เป็นต้น กระทรวง

เกษตรจึงขอให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินแจ้งให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้สำรวจตีตราไม้เฉพาะบริเวณที่จำเป็นต้องบุกเบิกทำประโยชน์ก่อนเท่านั้น

กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรดำเนินการตามที่กระทรวงเกษตรแจ้งมาได้ ฉะนั้น ขอให้สั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติในการจัดที่ดินที่มีไม้หวงห้ามขึ้นอยู่ต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พล.ต.อ. ชาติตระการโกศล**

(หลวงชาติตระการโกศล)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ ๒๘๒๓/๒๕๐๓ กรมที่ดิน

๑๐ มีนาคม ๒๕๐๓

เรื่อง การจัดที่ดินผืนใหญ่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นพระนครและธนบุรี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ — ชุด

ในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๐๓ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่า การจัดทำโครงการตามนัยข้อ ๙ แห่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ฯ ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาตินั้น สมควรจะได้จัดทำเป็นแบบเดียวกัน และได้มอบให้กรมที่ดินวางแบบโครงการขึ้นเพื่อให้จังหวัดต่าง ๆ ถือปฏิบัติ

บัดนี้ กรมที่ดินได้วางแบบโครงการจัดที่ดินดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงขอส่งมาพร้อมบันทึกนี้เพื่อถือเป็นตัวอย่างในการจัดทำโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

(ตัวอย่าง)

โครงการจัดที่ดินผืนใหญ่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เหตุผลและความมุ่งหมาย

การจัดที่ดินของรัฐตามโครงการนี้ เป็นการจัดตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือราษฎรในท้องที่อำเภอ.....จังหวัด..... ที่ยากจนไม่มีที่ดินอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง จึงวางโครงการไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. โครงการนี้ให้ชื่อว่า "โครงการจัดที่ดินผืนใหญ่....."

ข้อ ๒. ที่ดินที่จะจัดคือที่ดินรกร้างว่างเปล่า ในท้องที่..... เนื้อที่ประมาณ..... ไร่

ลักษณะของที่ดิน.....

สภาพที่ดิน.....

ภูมิประเทศ.....

การคมนาคมและทางน้ำ.....

ภัยธรรมชาติ.....

ข้อ ๓. อาณาเขต มีดังนี้

ทิศเหนือ ยาว.....จด.....

ทิศตะวันออก ยาว.....จด.....

ทิศใต้ ยาว.....จด.....

ทิศตะวันตก ยาว.....จด.....

ข้อ ๔. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด.....เป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินตามโครงการนี้

วิธีดำเนินการ

การจัดแบ่งที่ดิน

ข้อ ๕. จะได้ดำเนินการจัดแบ่งที่ดินตามแผนผังท้ายโครงการนี้ คือ

หมายเลข (๑) จัดเป็นที่อยู่อาศัยครอบครัวละประมาณ.....ไร่

หมายเลข (๒) จัดเป็นที่ประกอบเกษตรกรรมครอบครัวละประมาณ.....ไร่

หมายเลข (๓) จัดเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ

หมายเลข (๔) จัดเป็นที่สมบัติส่วนกลาง

หมายเลข (๕) จัดเป็นที่ป่าไม้ ร้อยละ ๒๐ ของเนื้อที่ทั้งหมด

หมายเลข (๖) จัดเป็นที่.....

หมายเลข (๗) จัดเป็นที่.....

ข้อ ๖. เมื่อได้จัดให้บุคคลใดครอบครองในที่ดินแปลงใดแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ออกใบจองให้ผู้นั้นโดยรีบด่วน

ข้อ ๗. เมื่อผู้ได้รับการจัดแบ่งที่ดินได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ดำเนินการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ผู้นั้นตามระเบียบ ถ้าไม่ทำประโยชน์ให้แล้วเสร็จ ๓ ใน ๔ ส่วนของที่ดินที่ได้รับการจัดแบ่งภายในกำหนดอายุใบจอง ผู้นั้นย่อมเป็นอันสิ้นสิทธิในที่ดินเฉพาะส่วนที่ยังไม่ได้ทำประโยชน์ เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินมีอำนาจที่จะจัดที่ดินนั้นให้บุคคลอื่นต่อไปตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

หลักเกณฑ์สอบสวนคัดเลือกผู้เข้าครอบครองที่ดิน

ข้อ ๘. ผู้ที่จะได้รับการจัดแบ่งที่ดิน จะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามนัยข้อ ๔ แห่งระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๙๘ และคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลได้พิจารณาเห็นสมควรให้ได้รับการจัดสรรที่ดินแล้ว

วิธีที่ผู้เข้าครอบครองพึงปฏิบัติ

ข้อ ๙. ผู้ได้รับการจัดแบ่งที่ดินให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพจะต้องสละแรงงานหรือช่วยเหลือโดยประการอื่นเพื่อจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมตามความจำเป็น

การช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ

ข้อ ๑๐. จะได้จัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆตามความจำเป็นและความเหมาะสมดังนี้

ก. สร้างถนน ตามแผนผังท้ายโครงการนี้

(๑) จาก.....ถึง.....ขนาดกว้าง.....เมตร ยาว ประมาณ.....เมตร ค่าก่อสร้างเป็นเงินประมาณ.....บาท จะสร้างใน พ.ศ.....

(๒) จาก.....ถึง.....ขนาดกว้าง.....เมตร ยาว ประมาณ.....เมตร ค่าก่อสร้างเป็นเงินประมาณ.....บาท จะสร้างใน พ.ศ.....

ข. ทำทางน้ำ ตามแผนผังท้ายโครงการนี้

(๑) จาก.....ถึง.....ขนาดกว้าง.....เมตร ยาว ประมาณ.....เมตร ค่าก่อสร้างเป็นเงินประมาณ.....บาท จะสร้างใน พ.ศ.....

(๒) จาก.....ถึง.....ขนาดกว้าง.....เมตร ยาว ประมาณ.....เมตร ค่าก่อสร้างเป็นเงินประมาณ.....บาท จะสร้างใน พ.ศ.....

ค. สร้าง.....(บอกขนาดความกว้างยาวด้วย)

(การช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ นี้ จะจัดให้มีประการใดบ้าง ขอให้พิจารณาตามส่วนที่ ๖ ว่าด้วยการช่วยเหลือตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติประกอบด้วย แล้วกรอกรายการกำหนดขึ้นตามที่เห็นสมควร)

การจัดให้มีสาธารณูปโภคอื่น ๆ ดังกล่าวแล้วนี้ ในกรณีที่ยังไม่มีงบประมาณแผ่นดินก็อาจใช้งบประมาณอื่นดำเนินการ หรือขอความช่วยเหลือจากผู้ได้รับการจัดแบ่งที่ดินช่วยเหลือกันจัดทำขึ้นตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๑. เมื่อได้จัดให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินที่จัดแบ่งแล้ว จะได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควบคุมดูแลแนะนำชี้แจง และช่วยเหลือเกี่ยวกับการการประกอบอาชีพ และดูแลรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บไข้ นอกจากนี้แล้ว จะได้จัดให้มีการรักษาความปลอดภัย โดยดำเนินการตามนัยข้อ ๑๖ ญ. (๑) (๒) แห่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

ระยะเวลาดำเนินการ

ข้อ ๑๒. การจัดที่ดินตามโครงการนี้ จะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน.....ปี นับตั้งแต่ พ.ศ.....เป็นต้นไป

พ.ศ.....จัดให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ.....ครอบครัว
เนื้อที่ประมาณ.....ไร่

พ.ศ.....จัดให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ.....ครอบครัว
เนื้อที่ประมาณ.....ไร่

พ.ศ.....จัดให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ.....ครอบครัว
เนื้อที่ประมาณ.....ไร่

ผลที่จะได้ตามโครงการนี้

ข้อ ๑๓. ถ้าได้ดำเนินการตามโครงการนี้แล้ว จะบังเกิดผลตามนโยบายของรัฐบาลในประการต่าง ๆ ที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. *ในทางเศรษฐกิจ* จะเป็นการเพิ่มพูนผลิตผลให้เพียงพอบริโภคในประเทศและสามารถส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ทำให้ดุลย์การค้าระหว่างประเทศดีขึ้น และเป็นการส่งเสริมให้ราษฎรมีรายได้พอเพียงเลี้ยงครอบครัว

๒. *ในทางสังคม* ทำให้ราษฎรมีอาชีพเป็นหลักฐาน มีความสุขสมบูรณ์ เป็นการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของราษฎร ป้องกันการแทรกซึมและบ่อนทำลายของลัทธิคอมมิวนิสต์

๓. *ในทางพัฒนาท้องถิ่น* ทำให้ที่ดินรกร้างว่างเปล่าเป็นที่ทำประโยชน์ และทำให้ท้องถิ่นเจริญขึ้น มีทางคมนาคม การชลประทาน มีน้ำบริโภคและน้ำใช้ในการประกอบเกษตรกรรม ตลอดจนสาธารณูปการและอื่น ๆ ซึ่งจะอำนวยความผาสุกให้แก่ราษฎรในท้องถิ่นตามสมควร.

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....

ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

ด่วนมาก

ที่ ๔๗๓๗/๒๕๐๓ กรมที่ดิน

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๐๓

เรื่อง การป้องกันการทำลายป่าไม้

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่า ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๐๓ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้เสนอว่า ในการไปตรวจราชการจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือคราวที่แล้วนี้ ได้พบว่ามีการทำลายป่าไม้เป็นจำนวนมหาศาลเป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากเป็นการทำลายทรัพยากรของชาติให้สูญเสียไปโดยมิได้รับประโยชน์ตอบแทนแล้ว ยังเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำที่จะช่วยให้พืชผลเจริญงอกงาม เป็นการทำลายเศรษฐกิจของชาติอย่างร้ายแรง จึงสมควรที่จะป้องกันและระงับปราบปรามการทำลายป่าไม้โดยเด็ดขาด และเป็นการด่วน ขณะนี้คณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติป่าไม้ ซึ่งกระทรวงเกษตรเสนอ โดยขอแก้บทกำหนดโทษผู้ทำลายป่าไม้ให้สูงขึ้น ซึ่งยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงขอให้รีบพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกลางเดือนพฤษภาคม ศกนี้ด้วย อย่างไรก็ดี ในการที่จะป้องกันและระงับปราบปรามการทำลายป่าไม้นี้ จะต้องตรวจพิจารณาแก้ไขบทกฎหมายให้รอบคอบให้ได้ผลจริงจัง และดำเนินการอย่างอื่นอีกหลายทาง สำหรับการจัดสรรที่ดินนั้น ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเห็นว่า ที่ป่าแห่งใดถูกทำลายโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อย่าได้อนุญาตให้มีการจับจองเป็นอันขาด คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาแล้ว ลงมติเห็นชอบด้วยตามที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเสนอ และให้กระทรวงทบวงกรมและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการเป็นการด่วน

ฉะนั้น ขอให้จังหวัดสั่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามนัยมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวต่อไป

และเพื่อให้การป้องกันการบุกรุกทำลายป่าเป็นผลดียิ่งขึ้น ขอให้จังหวัดสั่งเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแลและกวดขันอย่าให้มีการบุกรุกทำลายป่าโดยเคร่งครัด ถ้ามีการบุกรุกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ให้ดำเนินคดีกับผู้ผ่าฝืนทุกราย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน.

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

ที่ ๑๐๙๖/๒๕๐๔ กรมที่ดิน

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔

เรื่อง การจัดที่ดินผืนใหญ่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นพระนครและธนบุรี)

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ ๒๘๒๓/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๐๓

ตามที่กรมที่ดินได้วางแบบโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ และส่งตัวอย่างมาให้ถือเป็นทางปฏิบัติแล้ว นั้น

ในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ได้พิจารณาเห็นว่า โครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ที่บางจังหวัดทำส่งไปเสนอขออนุมัติ มีรายการบางประการยังไม่เหมาะสม ที่ประชุมได้พิจารณาตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำโครงการและแผนผังการจัดที่ดินผืนใหญ่ ดังนี้

๑. เนื้อที่ดินตามโครงการและแผนผัง ซึ่งแยกออกเป็นที่จัดสรร สมบัติส่วนกลาง ถนน ทางน้ำ และที่ป่าไม้แล้ว ควรจะได้ตรวจสอบให้มีเนื้อที่รวมเท่ากับ หรือใกล้เคียงกับเนื้อที่ดินผืนใหญ่แปลงนั้น ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงเกษตร

๒. รายการจัดสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ควรให้เป็นไปตามหลักวิชา เช่น การกำหนดความกว้างของถนน ควรกำหนดตามแบบมาตรฐานของทางราชการ ไม่ควรกำหนดความกว้างน้อยกว่า ๖.๐๐ เมตร และราคาค่าจัดสร้างก็ขอให้คำนวณให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง

๓. ที่ป่าไม้ประมาณร้อยละ ๒๐ ของเนื้อที่ดินทั้งแปลง ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๗๑๖/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๔๙๙ ไม่ควรรวมกับที่เขา และควรกำหนดไว้ให้กระจายออกเป็นตอน ๆ ไม่ควรจัดไว้แห่งเดียวกัน

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อโปรดสั่งให้เจ้าหน้าที่ถือเป็นหลักปฏิบัติในการจัดทำโครงการและวางแผนผังจัดแบ่งที่ดินผืนใหญ่ต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

ที่ ๑๗๕๕/๒๕๐๔ กรมที่ดิน

๖ มีนาคม ๒๕๐๔

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นพระนครและธนบุรี)

ในการประชุมสัมนาป่าไม้จังหวัด ณ กรมป่าไม้ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ กรมป่าไม้ได้เชิญอธิบดีกรมที่ดินไปร่วมการประชุมสัมนาด้วย อธิบดีกรมที่ดินได้ตอบชี้แจงปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ดังนี้

คำถาม การทำแผนที่สังเขปแสดงรูปที่ดินที่ได้ทำการสำรวจคัดเลือกเพื่อจัดให้ประชาชน เจ้าหน้าที่ที่ดินมักจะทำแผนที่สังเขปแสดงรูปที่ดินเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าไม่ตรงกับเขตที่ดินจัดสรร เจ้าหน้าที่ป่าไม้จึงตรวจสอบที่ดินตามแผนที่ไม่ได้ทำให้ล่าช้าและไม่สะดวกทั้งสองฝ่าย จึงเสนอขอให้กรมที่ดินสั่งเจ้าหน้าที่จัดทำแผนที่สังเขปตามสภาพภูมิประเทศ

คำตอบ ปรากฏว่า บางจังหวัดได้จัดทำแผนที่ตามสภาพภูมิประเทศแต่บางจังหวัดทำแผนที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าดังกล่าวนั้น ซึ่งเป็นการไม่ถูกและไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น จะได้ชี้ชอบความเข้าใจไปให้จังหวัดทำแผนที่สังเขปให้ใกล้เคียงกับสภาพแท้จริงที่สุด

คำถาม การจัดสรรที่ดินที่เป็นที่ผืนใหญ่เนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป อำเภอมักจะแบ่งเป็นแปลงเล็กแปลงน้อยเพื่อจัดให้ราษฎรจับจอง โดยที่ที่ดินผืนใหญ่ทั่วไปส่วนมากมีสภาพเป็นป่า เมื่อแบ่งเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมาแล้วจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองเช่นนี้ จึงเป็นการเสียหายแก่ป่าไม้อันเป็นทรัพยากรของชาติสมควรจะได้สั่งระงับโดยเด็ดขาด

คำตอบ กรมที่ดินได้มีหนังสือสั่งการไปยังจังหวัดต่าง ๆ ที่มีที่ดินจัดสรรแล้วโดยหนังสือที่ ๑๐๘๕๘/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ ไม่ให้แบ่งที่ดินผืนใหญ่เป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย ถ้าที่ดินที่จัดสรรเป็นที่ดินผืนใหญ่มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป

ก็ควรดำเนินการตามวิธีการจัดที่ดินผืนใหญ่ แต่ยังมีบางจังหวัดดำเนินการเช่นที่กล่าวนั้นอยู่ จึงขอรับไปพิจารณาสั่งการให้เป็นที่เรียบร้อยต่อไป

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อโปรดสั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติตามนัยดังกล่าวข้างต้นต่อไป สำหรับการจัดที่ดินผืนใหญ่เนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไปห้ามแบ่งจัดเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยโดยเด็ดขาด.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

ที่ ๒๕๘๒/๒๕๐๔ กรมที่ดิน

๒๑ เมษายน ๒๕๐๔

เรื่อง การจัดที่ดินผืนใหญ่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นพระนครและธนบุรี)

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ ๑๐๙๖/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔

ตามที่กรมที่ดินได้ชี้แจงข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำโครงการและแผนผังการจัดที่ดินผืนใหญ่ ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ มาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติ แล้วนั้น

ในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๐๔ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๐๔ ที่ประชุมได้พิจารณาตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำโครงการและแผนผังการจัดที่ดินผืนใหญ่เพิ่มเติม ดังนี้

๑. ขนาดกว้างของถนน ซึ่งเดิมกำหนดความกว้างไม่น้อยกว่า ๖.๐๐ เมตรนั้น ให้เปลี่ยนเป็นกำหนดความกว้างไม่น้อยกว่า ๘.๐๐ เมตร

๒. การสงวนที่ป่าไม้ไว้ร้อยละ ๒๐ ของเนื้อที่ทั้งหมด ซึ่งเห็นควรกำหนดให้กระจายเป็นตอน ๆ นั้น ให้กำหนดไว้ในบริเวณที่ดินที่จัดเป็นที่เกษตรกรรม และถ้าในที่ดินนั้นมีลำห้วย ลำคลอง ก็ให้สงวนป่าไม้ไว้สองฝั่งลำห้วย ลำคลอง ประมาณข้างละ ๔๐ เมตร เพื่อสะดวกในการใช้สอยไม้ของประชาชน

๓. การทำแผนผังซึ่งส่วนมากขีดเป็นเส้นตรง น่าจะไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ขอให้จัดทำแผนผังให้เป็นไปตามสภาพของที่ดินที่เป็นจริง โดยมีมาตราส่วนแสดงรายละเอียดให้ครบถ้วนเช่น ภูเขา ทางน้ำ ที่ป่าไม้ ถนน ที่เกษตรกรรม ที่พักผ่อนหย่อนใจ ที่สาธารณสมบัติส่วนกลาง ฯ ล ฯ เป็นต้น

ทั้งนี้ จึงเรียนมาเพื่อโปรดสั่งให้เจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป และขอให้พิจารณาโครงการและแผนผังการจัดที่ดินผืนใหญ่ที่ส่งไปแล้ว ถ้ายังไม่เป็นไปตามที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตั้งข้อสังเกตไว้ ก็ขอได้โปรดให้เจ้าหน้าที่แก้ไขส่งไปยังกรมที่ดินเสียใหม่ด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ศ. ไทยวัฒน์

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน.

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

ที่ ๒๙๗๐/๒๕๐๔ กรมที่ดิน

๑ พฤษภาคม ๒๕๐๔

เรื่อง การแผ้วถางป่าและการทำไม้ในที่ดินจัดสรร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๓๖๗๐/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๐๔

ตามที่ชี้แจงว่า ที่ดินที่คณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดได้อนุมัติให้จัดสรรและออกใบจองแล้ว ป่าไม้จังหวัดมีความเห็นว่าจะต้องขออนุญาตแผ้วถางป่าเสียก่อนจึงจะเข้าบุกเบิกก่อสร้างทำประโยชน์ได้ และการทำไม้ในที่ดินจัดสรร นอกจากจะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตรตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๕๑/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๐๓ แล้ว ไม้เล็ก ๆ ซึ่งมีลักษณะคดงอ ไม่เหมาะที่จะทำประโยชน์อย่างอื่นนอกจากใช้ทำฟืน ต้องให้การรถไฟแห่งประเทศไทยหรือบุคคลอื่นทำฟืนออก และต้องได้รับอนุญาตเสียก่อนเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมีความเห็นว่า ที่ดินที่ทางราชการอนุญาตให้จับจองนั้น ผู้ได้รับใบจองย่อมมีสิทธิที่จะเข้าบุกเบิกก่อสร้างทำประโยชน์ได้โดยมิต้องขออนุญาตแผ้วถางป่า ส่วนการทำไม้ในที่ดินจัดสรรจะดำเนินการตามข้อตกลงก็เฉพาะไม้ที่ได้ขนาดตามกำหนดเท่านั้น ไม้เล็ก ๆ ซึ่งเป็นเพียงพุ่มเพียงแขนงที่ขึ้นอยู่ทั่วไปไม่น่าจะต้องขออนุญาตหรือให้การรถไฟฯ หรือบุคคลอื่นทำฟืนออกประการใด โดยที่เจ้าหน้าที่มีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย และอาจเกิดการเสียหายขึ้นจึงขอให้กรมที่ดินพิจารณาหรือทำความตกลงกับกรมป่าไม้เพื่อถือเป็นทางปฏิบัตินั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่มีปัญหาขึ้นนั้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายเข้าใจหลักการไปคนละทาง จึงขอชี้แจงว่า การอนุญาตให้ราษฎรจับจองที่ดินนั้น เบื้องแรกคณะกรรมการจัดที่ดินส่วนอำเภอและจังหวัดซึ่งย่อมประกอบด้วยป่าไม้อำเภอ ป่าไม้จังหวัดได้ร่วมกันพิจารณาแล้ว เห็นควรให้ราษฎรจับจองทำมาหากินได้ ไม่มีไม้หวงห้ามมากอันควรแก่การสงวนหวงห้ามต่อไป เมื่อไม่มีเรื่องจะหวงกันป่าไม้อีกแล้ว การออกใบจองจึงตามมาภายหลัง ตาม

หลักกฎหมายที่ดินและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ใดได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินได้แล้ว ผู้นั้นย่อมมีสิทธิครอบครองที่จะทำอะไร ๆ ได้ตามนัยกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่จะมีไม้หวงห้ามหรือมีแร่ธาตุตามกฎหมายพิเศษอีกต่างหาก โดยหลักกฎหมายทั่วไปมีดังนี้ ก็ยังมีข้อขัดข้องเสียหายแก่การป่าไม้อยู่บ้าง ถ้าที่ตรงนั้นมีไม้หวงห้าม ในกรณีดังกล่าวนี้จึงได้มีข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตรว่า เมื่ออนุญาตให้ราษฎรจับจองที่ดินไปแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจดูว่ามีไม้หวงห้ามอยู่บ้างหรือไม่ ให้ผู้จับจองบันทึกรับทราบไว้ว่าจะรักษาไม้หวงห้ามไว้ทุกต้น และกระทรวงเกษตรได้ตกลงให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ทำไม้ออกต่อไป (ข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตร ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๕๑/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๐๓) เมื่อราษฎรรับทราบแล้ว ก็ย่อมจะทำการถางและเผาป่าเพื่อทำมาหากินต่อไปได้ ทั้งนี้ ก็เป็นประเพณีปฏิบัติและข้อตกลงกันมาแล้ว โดยเห็นแก่ความจำเป็นของราษฎรที่เมื่อจับจองได้แล้วก็ควรจะได้ทำประโยชน์ทำมาหากินไปตามอัตภาพต่อไป ความยากจนค่นแค้นของราษฎรนั้นจะให้รอมิได้ นอกจากนั้น ในการประชุมเรื่องการจัดนิคมสร้างตนเองในจังหวัดภาคใต้ที่กรมประชาสงเคราะห์ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๐๔ ผู้แทนอธิบดีกรมป่าไม้ก็ได้ยอมรับรองว่า ในกรณีที่ดินในนิคมสร้างตนเองและที่ดินในที่จับจองย่อมจะให้ทำการถากถางได้และรับว่าจะรีบดำเนินการทำประกาศยกเว้นตามความในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ ด้วย กรมที่ดินเข้าใจว่า ผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินอยู่แล้วไม่ต้องขออนุญาตถางป่าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อย่างใด เช่นเดียวกับการถางป่าในเขตนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งรองอธิบดีกรมป่าไม้ได้ชี้แจงในที่ประชุมดังกล่าวข้างต้น ส่วนการทำไม้กระยาเลยขนาดเล็กซึ่งมีลักษณะคดงอไม่เหมาะที่จะทำประโยชน์อย่างอื่น นอกจากการใช้ทำพื้นที่เหลืออยู่ในที่ดินจัดสรร กรมที่ดินได้พิจารณาหนังสือกรมป่าไม้ ที่ ๗๑๕๒/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๐๓ แล้วเห็นว่า น่าจะเป็นการปฏิบัติสำหรับกรณีที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ทำไม้นอกเขตป่าโครงการใน

ที่ดินที่จะเปิดเป็นนิคม หรือที่ดินจัดสรรจับจองโดยทางการพิจารณากำหนดขึ้นผ่านไปแล้ว และมีไม้ดังกล่าวอยู่มากพอที่จะให้การรถไฟแห่งประเทศไทยหรือบุคคลอื่นทำฟืนออกเสียก่อน คงไม่หมายถึงที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย หรือที่ดินจัดสรรที่ไม่มีไม้ให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ทำด้วย กรมที่ดินได้พิจารณาข้อกฎหมายข้อตกลงต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว เห็นว่า ผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองและได้มีการตรวจสอบรับรองไม้หวงห้ามแล้วย่อมจะทำการถางป่าเพาะปลูกต่อไปได้โดยชอบ

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบทางปฏิบัติ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดินที่ ๓๐๒๐/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๐๔

คำสั่งที่ ๘/๒๕๐๔
เรื่อง การทำป้ายแสดงเขตที่ดินจัดสรร

ในการจัดสรรที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน บางแห่งเจ้าหน้าที่จังหวัดหรืออำเภอได้ทำป้ายแสดงไว้ว่าเป็นที่จัดสรร แต่บางแห่งก็มิได้ทำไว้ เพื่อให้เป็นแบบอย่างเดียวกัน และเป็นที่ทราบว่าที่ดินแห่งใดเป็นที่จัดสรรตามประมวลกฎหมายที่ดิน สมควรจะได้จัดทำป้ายไว้ทุกแห่ง เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน กรมที่ดินจึงวางระเบียบไว้ดังนี้

๑. ลักษณะและขนาดของป้าย — ใช้ไม้หรือโลหะ ขนาดยาว ๑.๕๐ ม. กว้าง ๐.๘๐ ม.

๒. เสา — เหล็กหรือกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๕ นิ้ว สูง ๒ เมตร จากพื้นดินปักลงไปในดิน ๑ เมตร รวมเป็นความยาวของเสา ๓ เมตร

๓. ข้อความ
- บรรทัดแรก — การจัดสรรที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน
- บรรทัดที่สอง — ชื่อที่ดิน ตำบล อำเภอ จังหวัด
- บรรทัดที่สาม — เนื้อที่ (ของที่ดินแปลงนั้น) เป็นไร่
- บรรทัดที่สี่ — อาณาเขต
- บรรทัดต่อไป
- อีก ๔ บรรทัด — แสดงอาณาเขตติดต่อทั้ง ๔ ทิศ ทิศละบรรทัด เป็นหนังสือตัวเล็กกว่า ๔ บรรทัดที่กล่าวครั้งหนึ่ง

๔. สี — พื้นสีเขียว ตัวหนังสือสีขาว

๕. การปัก — ให้ปักไว้ในที่ดินแปลงนั้นเฉพาะด้านที่ติดกับทางคมนาคม หรือด้านที่มีประชาชนผ่านไปมา และเป็นที่ๆ เห็นได้ชัดเจน โดยปักไว้ระหว่างกลาง ๒ มุมของด้านที่ติดถนนนั้น ถ้าด้านที่ติดถนนมีระยะยาวกว่า ๑ ก.ม. ก็ให้ปักเพิ่มอีก ๑ ป้าย ทุกระยะ ๑ ก.ม.

๖. งบประมาณ ให้ใช้ค่าวัสดุจากงบโครงการจัดสรรที่ดินซึ่งกรมที่ดินโอนมาให้ ถ้าไม่มีหรือไม่พอ ก็ให้ใช้งบประมาณอื่นที่อาจจะจัดทำได้ หรือใช้วัสดุที่มีในท้องที่นั้นจัดทำขึ้น

ทั้งนี้ ให้จัดทำทั้งที่ดินที่จัดสรรเสร็จแล้ว และที่กำลังจัดสรร หรือที่จัดสรรต่อไปด้วย.

กรมที่ดิน

สั่งมา ณ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๐๔

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ที่ มท. ๑๘๕๘๒/๒๕๐๔ กระทรวงมหาดไทย

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๔

เรื่อง การสำรวจผลการจัดที่ดินให้ราษฎรจับจอง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนคร ธนบุรี นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างแบบพิมพ์ จ.ด. ๓ และ จ.ด. ๔

ตามกฎหมายที่ดินและระเบียบการเรื่องจัดให้ราษฎรได้จับจองที่ดินเพื่อประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ และนับแต่ได้ใช้กฎหมายที่ดินมา ๖ ปีแล้ว ยังไม่ทราบผลการที่ราษฎรได้ที่ดินไปแล้วทำผลประโยชน์เพียงไร เรื่องนี้องค์การระหว่างประเทศสอบถามมาเสมอ ๆ ก็ไม่มีตัวเลขแสดงผลของงานได้ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นสมควรทำการสำรวจผลการจัดที่ดินให้ราษฎรจับจองในทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นทางประกอบการพิจารณาวางโครงการต่อไป และเพื่อให้ได้สถิติผลการดำเนินงานของแต่ละท้องที่ด้วย ฉะนั้น จึงให้ดำเนินการดังนี้

๑. ให้อำเภอต่าง ๆ สำรวจผลการจัดที่ดินทุกรายที่ได้อนุญาตให้ราษฎรจับจองไปแล้วตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติเริ่มตั้งแต่ประมวลกฎหมายที่ดินประกาศใช้บังคับเป็นต้นมา รายหนึ่งให้รายงานผลการตรวจสอบสามครั้ง ครั้งแรกให้รายงานเมื่อครบ ๖ เดือนนับตั้งแต่ออกใบจองไปแล้ว ครั้งที่สองให้รายงานเมื่อครบหนึ่งปีนับตั้งแต่วันตรวจสอบครั้งแรก และครั้งที่สามให้รายงานเมื่อครบอายุใบจอง คือครบ ๓ ปีนับตั้งแต่วันออกใบจอง

๒. ให้ใช้แบบพิมพ์ จ.ด. ๓ เป็นแบบรายงานสำหรับการจัดที่ดินผืนใหญ่ โดยรวบรวมผลของแต่ละรายที่จัดสรรที่ดินให้ลงในบัญชีเดียวกันของที่ดินผืนใหญ่นั้น ส่วนแบบพิมพ์ จ.ด. ๔ เป็นแบบรายงานสำหรับการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย แบบนี้ให้กรอกแผ่นหนึ่งต่อหนึ่งราย ทั้งนี้ ให้ทำรายงานแปลงละ ๒ ชุด เก็บไว้เป็นหลักฐานทางจังหวัด ๑ ชุด และส่งไปยังกรมที่ดิน ๑ ชุด

๓. การรายงานผลการจัดที่ดินซึ่งได้ดำเนินการไปก่อนหนังสือฉบับนี้ และได้ออกใบจองไปครบ ๓ ปีแล้ว ให้รายงานเพียงครั้งเดียว ถ้าออกใบจองไปยังไม่ครบ ๓ ปีให้สำรวจรายงาน ๓ หรือ ๒ หรือ ๑ ครั้ง ก็สุดแต่ว่าการนั้นควรรายงานในระยะไหน ๆ เช่น เมื่ออยู่ในระยะที่ต้องรายงานครั้งที่ ๒ ก็ให้รายงานครั้งที่ ๒ และที่ ๓ เมื่ออยู่ในระยะต้องรายงานครั้งที่ ๓ ก็รายงานครั้งที่ ๓ หนเดียว

ทั้งนี้ ขอให้ปฏิบัติโดยเคร่งครัดด้วย เพื่อประโยชน์ในทางสถิติและเศรษฐกิจของชาติ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พลเอก ป. จารุเสถียร**

(ประภาส จารุเสถียร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ตารางสำรวจผลการเพาะปลูกในที่ดินจัดสรร (ที่ดินผืนใหญ่)

ระหว่าง...../...../.....ถึง...../...../.....

สำรวจเมื่อ...../...../.....

ที่ดิน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๑ ลำดับ	๒ ชื่อผู้จับจอง	๓ ใบจอง			๔ ออกใบจองเมื่อใด	๕ เนื้อที่ที่อนุญาต			๖ ทำประโยชน์แล้ว				๗ ผลิตผลระหว่างคาบการสำรวจ										๘ หมายเหตุ
		เลขที่	เล่ม	หน้า		ไร่	งาน	วา	เป็นที่	เนื้อที่			ข้าว		ข้าวโพด		ถั่ว		ละหุ่ง		มันสำปะหลัง		
										ไร่	งาน	วา	ไร่	ก.ก.	ไร่	ก.ก.	ไร่	ก.ก.	ไร่	ก.ก.	ไร่	ก.ก.	

หมายเหตุ :— ดูคำอธิบายการกรอกแบบพิมพ์ด้านหลัง

จ.ด. ๔

การสำรวจผลการทำประโยชน์ในที่ดินจับจอง (ที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย)

ครั้งที่.....

สำรวจเมื่อ...../...../.....

ใบจองเลขที่.....ได้รับอนุญาต วันที่...../...../.....

ชื่อผู้จับจอง.....เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....วา.....

ที่ดินตั้งอยู่ หมู่บ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

๑. ทำประโยชน์แล้ว ระยะที่ ๑, ๒, ๓ (สำรวจระยะใดให้กาเครื่องหมายเหนือเลขของระยะนั้น)

๒. พืชผล

ข้าว.....ไร่ ได้ผลประมาณ.....ก.ก.

ข้าวโพด.....ไร่ ได้ผลประมาณ.....ก.ก.

ถั่ว.....ไร่ ได้ผลประมาณ.....ก.ก.

อื่น ๆ.....ไร่ ได้ผลประมาณ.....ก.ก.

(ลงชื่อ).....เจ้าของที่ดิน

(ลงชื่อ).....ผู้สำรวจ

(ลงชื่อ).....กำนันผู้ใหญ่บ้าน

คำอธิบาย
การกรอกแบบพิมพ์ จ.ด. ๓

บรรทัดที่ ๑ ไม่มีการกรอกรายการ

บรรทัดที่ ๒ กรอกวันเดือนปีระหว่างคาบที่ต้องทำการสำรวจ คือระหว่าง ๖ เดือนครั้งหนึ่ง และเมื่อครบ ๓ ปีนับแต่วันออกพ้นหนึ่งปีนับแต่วันตรวจสอบครั้งแรกอีกครั้งหนึ่ง ใบจองแล้วอีกครั้งหนึ่ง

บรรทัดที่ ๓ กรอกวันที่ทำการสำรวจ

บรรทัดที่ ๔ กรอกชื่อที่ดินที่สำรวจ ตลอดจนที่ตั้งของที่ดินนั้น

บรรทัดที่ ๕ ให้กรอกตามช่องบัญชี ดังนี้

ช่องที่ ๑ ถึง ๕ ให้กรอกตามรายการ

ช่องที่ ๖ ให้กรอกว่าเป็นที่อย่างไร เช่น ที่นา ที่ไร่ ที่สวน ตามลักษณะการทำประโยชน์ และตามจำนวนเนื้อที่ที่ทำประโยชน์แล้วในแปลงนั้น ๆ โดยไม่ต้องหักเนื้อที่ที่รายงานไปในคราวก่อน ๆ เช่น ตรวจสอบในคราวแรกเมื่อครบ ๖ เดือน ทำประโยชน์แล้ว ๓ ไร่ ต่อมาเมื่อครบหนึ่งปีทำประโยชน์เพิ่มรวมเป็น ๑๐ ไร่ ก็ให้กรอกเป็น ๑๐ ไร่ ไม่ต้องเอา ๓ ไร่เดิมไปหักออกจาก ๑๐ ไร่

ช่องที่ ๗ ให้กรอกโดยคำนวณว่าเป็นที่ปลูกพืชชนิดใด กี่ไร่ ได้ผลเป็นน้ำหนักเท่าใด ส่วนประเภทของพืชให้เติมตามประเภทที่สำรวจ เช่น เงาะ ยางพารา เป็นต้น ตามรายการที่มีอยู่นั้น ช่องใดไม่ได้ปลูกให้ขีดเสีย

ช่องที่ ๘ การหมายเหตุให้กรอกข้อความซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งดังต่อไปนี้

๑) ได้จัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ อย่างใดบ้าง เช่น ถนนและคูน้ำ ขนาดกว้างยาวเท่าใด ใช้งบประมาณแผ่นดินเท่าใด หรือราษฎรร่วมมือกันจัดทำขึ้นคิดเป็นมูลค่าประมาณเท่าใด

๒) ได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือโฉนดที่ดินเมื่อใด

๓) อื่น ๆ ตามที่สมควรจะชี้แจงให้ทราบ

ที่ ๕๕๑/๒๕๐๕ กระทรวงมหาดไทย

๕ มกราคม ๒๕๐๕

เรื่อง การสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๗๙๐๑/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ และสำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ มท. ๑๓๘๒๗/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ กับแผนที่ แผ่น

ตามที่คณะอนุกรรมการสำรวจจำแนกประเภทที่ดินประจำจังหวัด ซึ่งมีที่ป่าไม้อยู่ในท้องที่รวม ๖๐ จังหวัด ได้พิจารณากำหนดเขตพื้นที่ป่าสงวน ป่าคุ้มครอง ป่าระหว่างดำเนินการสงวนคุ้มครองและป่าที่จะสงวนคุ้มครองต่อไป กับพื้นที่ที่สมควรจัดสรรเพื่อเกษตรกรรมและเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นลงในแผนที่ประเภทที่ดิน และได้ส่งไปให้คณะกรรมการสำรวจจำแนกประเภทที่ดินตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติพิจารณาแล้วนั้น

คณะกรรมการสำรวจจำแนกประเภทที่ดินได้พิจารณาเสนอความเห็นให้กระทรวงมหาดไทยรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาพิจารณาเรื่องนี้เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ลงมติเห็นชอบด้วย ให้ดำเนินการได้ดังปรากฏตามสำเนาซึ่งได้แนบมาพร้อมหนังสือนี้ ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป และขอชี้แจงดังนี้

๑. ขอให้จังหวัดประกาศเขตพื้นที่ป่าสงวน ป่าคุ้มครอง ป่าระหว่างดำเนินการสงวนคุ้มครอง และป่าที่จะสงวนคุ้มครองต่อไป ตามอาณาเขตในแผนที่ซึ่งส่งมาพร้อมหนังสือนี้ ให้ประชาชนทราบอาณาเขตและที่ตั้ง ตลอดจนเนื้อที่โดยประมาณ ส่วนพื้นที่จัดสรรกับที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น ให้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการในเรื่องนั้น ๆ เสียก่อนแล้วจึงประกาศให้ประชาชนทราบ กับให้จังหวัดและอำเภอท้องที่ร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่ดังกล่าวไว้อย่าให้มีการบุกรุกเป็นอันขาด

๒. ที่ดินผืนใหญ่ซึ่งจังหวัดได้ทำการสำรวจคัดเลือกไว้แล้วก็ดี หรือได้เสนอไปขอความเห็นชอบแล้วก็ดี หรือที่กำลังสำรวจคัดเลือกเพื่อจัดให้ประชาชนก็ดี หรือจะดำเนินการสำรวจคัดเลือกเพื่อจัดสรรให้ประชาชนก็ดี ซึ่งอยู่นอกเขตพื้นที่ป่าไม้ดังกล่าวใน ๑ เป็นอันไม่ต้อง

ขอความเห็นชอบจากกระทรวงเกษตร แต่โดยที่แผนที่ประเภทที่ดินดังกล่าวแล้วมีมาตราส่วนเล็ก การพิจารณาตามวงเขตที่คณะอนุกรรมการสำรวจจำแนกประเภทที่ดินประจำจังหวัดกำหนดไว้แล้วนั้นอาจผิดพลาดได้ง่าย ดังนั้นถ้าจังหวัดจะดำเนินการจัดที่ดินแห่งใด ขอให้ประสานงานกับป่าไม้เขตหรือป่าไม้จังหวัดท้องที่เพื่อตรวจสอบเสียก่อนว่าที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าสงวน ป่าคุ้มครอง ป่าระหว่างดำเนินการสงวนคุ้มครอง หรือป่าที่จะดำเนินการสงวนคุ้มครองต่อไป ตามแนวเขตในแผนที่เสียก่อน และให้ป่าไม้เขตหรือป่าไม้จังหวัดรับรองว่าที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าดังกล่าว เมื่อไม่มีการขัดข้องทางฝ่ายป่าไม้ประการใดแล้ว ก็ขอให้เสนอคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินประจำจังหวัดพิจารณาและดำเนินการตามระเบียบต่อไป

ทั้งนี้ ขอให้ถือเป็นทางปฏิบัติโดยเคร่งครัดด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พล.ต.อ. ชาติตระการโกศล**

(หลวงชาติตระการโกศล)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ ๗๘๕/๒๕๐๕ กระทรวงมหาดไทย

๑๒ มกราคม ๒๕๐๕

เรื่อง การทำสวนยางบนควนเขา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (๑๔ จังหวัดภาคใต้)

ในโอกาสที่ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมาตรวจราชการภาคใต้ ระหว่างวันที่ ๒๕ สิงหาคม ถึง ๕ กันยายน ๒๕๐๔ ได้พิจารณาเห็นว่า ป่าและเขาภาคใต้ ซึ่งอยู่นอกเขตป่าสงวน ปล่อยทิ้งรกร้างไว้โดยไม่ได้ทำประโยชน์ และไม่ยอมให้ประชาชนขึ้นไปตัดฟันต้นไม้ ทำการกสิกรรมบนเขา แต่การปลูกสวนยางทางภาคใต้ได้จัดทำบนควนหรือเขาอยู่แล้วเป็นส่วนมาก เช่นเดียวกับทางสหพันธรัฐมลายู จึงควรพิจารณาวางหลักการในเรื่องการทำสวนยางบนควนเขา ถ้าได้ทำให้ถูกต้องตามหลักวิชา ก็อาจเก็บความชุ่มชื้นของภูมิประเทศไว้ได้ดีกว่าที่จะปล่อยทิ้งไว้ตามสภาพเดิม

เรื่องนี้ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า การทำสวนยางบนควนเขาโดยให้เก็บความชุ่มชื้นของพื้นภูมิประเทศไว้ได้นั้น เกี่ยวกับเทคนิคการปลูกยาง จึงได้ขอทราบทางปฏิบัติไปยังกรมกสิกรรมว่าจะควรวางหลักการปฏิบัติประการใดบ้าง บัดนี้ กรมกสิกรรมชี้แจงว่า การทำสวนยางบนควนเขานั้น ถ้าเป็นที่ลาดชันมากกว่า ๓๐ องศา ควรปลูกแบบขั้นบันได (Tarracing) แต่เพียงวิธีเดียว ถ้าลาดชันน้อยกว่า ๓๐ องศา ก็เพียงแต่ขุดดินยกเป็นคันขวางควนไว้ก็พอ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการชะล้างดิน ส่วนวิธีทำขั้นบันได (Tarracing) นั้น จะต้องทำเส้นระดับเนินดิน (Contour lining) เสียก่อน เส้นระดับเนินดินเหล่านี้จะตัดสันเนินเขาในระดับเดียวกันหมดทุกเส้น ระยะทางระหว่างเส้นระดับนี้อาจเป็นไปตามความประสงค์ของผู้ปลูกยาง และความเหมาะสมของพื้นที่ เส้นระดับเนินดินวางได้โดยปักหลักเป็นระยะ ๆ ไปให้เห็นได้ชัด การเล็งเส้นระดับจะใช้ Road tracer หรือ Plump bob ก็ได้ สวนเล็กที่มีสภาพสวนยางเป็นที่เนิน ควนหรือเขา ควรใช้ Plump bob หาเส้นระดับ เมื่อวางเส้นระดับแล้วจึงทำขั้นบันได โดยตัดเนินดินตามเส้นระดับให้กว้างประมาณ ๑.๕๐—๒.๐๐ เมตร และทำให้ลาดเทเข้ามาข้างใน เพื่อจะได้เก็บน้ำไว้ได้ และป้องกันการชะล้างดิน เมื่อทำขั้นบันไดแล้วจึงวางระยะหลุมปลูก ตามขั้นบันไดควรถมดินเป็นคันขวางไว้ทุก ๆ ระยะสองช่วงต้นยาง เพื่อไม่ให้น้ำไหลไปมาได้

ระหว่างขั้นบันไดควรปลูกพืชคลุม (Cover crop) ไว้ให้เต็มพื้นที่ เพื่อป้องกันการพังทลายของดิน สำหรับระยะปลูกยางควรจะปลูกแบบ Avenue planting ซึ่งมีลักษณะคล้ายปลูกต้นไม้ตามริมถนน คือร่นระยะต้นยางให้แคบเข้ามาหากันเล็กน้อย และระยะระหว่างแถวขยายห่างออกไปเล็กน้อยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการทำขั้นบันไดลงได้บ้าง ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินบริเวณควนเขาปฏิบัติและขอให้แนะนำผู้ทำสวนยางปฏิบัติตามนัยดังกล่าวด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **อรรถวิภาคไพศาลย์**

(หลวงอรรถวิภาคไพศาล)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ มท. ๖๘๔๔/๒๕๐๕ กระทรวงมหาดไทย

๑๘ เมษายน ๒๕๐๕

เรื่อง การป้องกันการทำลายป่าไม้

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือที่ ๔๗๓๗/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๐๓

ตามที่แจ้งมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๐๓ ว่าที่ป่าแห่งใดถูกทำลายโดยมิชอบด้วยกฎหมายอย่าได้อนุญาตให้มีการจับจองเป็นอันขาด มาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัตินั้น

บัดนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีชี้แจงว่า กระทรวงเกษตรได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามความเห็นของกรมป่าไม้ในเรื่องนี้ว่า ถ้าที่ป่านั้นไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ควรสงวนไว้เป็นป่า ก็ควรให้จังหวัดดำเนินการจัดสรรให้ราษฎรอยู่อาศัยและประกอบอาชีพตามระเบียบได้และว่าคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๐๔ แล้วลงมติว่าความเห็นของกรมป่าไม้นั้นถูกต้องแล้ว ให้ดำเนินการตามหลักการนั้นได้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ และถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป

อนึ่ง กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า การจัดที่ดินซึ่งมีผู้บุกรุกอยู่แล้วมีปัญหาในทางปฏิบัติว่า จะควรขับไล่ผู้บุกรุกให้ออกไปจากที่ดินเสียก่อนแล้วจึงจัดให้ราษฎรตามระเบียบหรือควรจัดให้แก่ผู้บุกรุกที่ดินดังกล่าว ถ้าดำเนินการขับไล่เสียก่อนก็จะเป็นเรื่องยุ่งยากเสียเวลาในการจัดที่ดิน แต่ถ้าหากจะจัดให้กับผู้บุกรุก ราษฎรจะถือโอกาสบุกรุกป่าที่จะจัดสรรทุกแห่ง และทางราชการจะต้องจัดสรรที่ดินนั้นให้จับจองทุกแห่ง ซึ่งเป็นทางที่จะก่อให้เกิดมีการบุกรุกป่าตลอดไป หรือถ้าทางราชการจะจัดสรรที่ดินแห่งใดก็จะมีผู้เข้าบุกรุกเสียก่อน เพื่อป้องกันมิให้มีการบุกรุกที่ป่าโดยพลการเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ จึงวางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรที่ดินในกรณีที่มีราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินที่จะจัดสรรนั้นอยู่ก่อนแล้ว ดังนี้

๑. ในการที่มีผู้บุกรุกยึดครองที่ดินหรือถางป่าโดยผิดกฎหมาย ก็ให้ดำเนินคดีทุกราย และในการดำเนินคดีนั้นจะมีการเปรียบเทียบชั้นอำเภอก็ดี ต้องดำเนินชั้นศาลก็ดี

ขอให้พนักงานสอบสวนหรือศาลให้สั่งผู้ต้องหายอมสละสิทธิเพื่อให้เจ้าหน้าที่จัดสรรใหม่ตามความเหมาะสมต่อไป

๒. เมื่อการดำเนินคดีเสร็จ และมีการยอมความดังกล่าวในข้อ ๑ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่เข้าจัดให้จับจองกันต่อไป และให้พยายามอนุโลมให้แต่ละคนได้ที่ตรงที่เขาทำประโยชน์อยู่ก่อนตามควร เว้นแต่ตอนใดจะเป็นการเกะกะกีดขวาง จึงตัดทอนหรือเพิ่มให้ตามเหมาะสม และพยายามทำหลักฐานทางพื้นที่ให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันการวิวาทระหว่างผู้ครอบครองเก่าและใหม่ หากผู้ครอบครองเก่าประพฤติเกะกะไม่เป็นไปตามข้อตกลง ก็ให้ถอนใบจองและสั่งให้ออกไปจากที่นั้นเสีย

ฉะนั้น ขอให้เจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พล.ต.อ. ชาติตระการโกศล**

(หลวงชาติตระการโกศล)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ ๑๑๕๕๔/๒๕๐๕ กระทรวงมหาดไทย

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๐๕

เรื่อง การจัดสรรที่ดินผืนใหญ่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นพระนคร ธนบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม)

โดยที่ในการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๐๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๕ ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่า การพิจารณาคัดเลือกที่ดินผืนใหญ่ควรแจ้งให้ฝ่ายทหารส่วนภูมิภาค คือจังหวัดทหารบก ส่งผู้แทนร่วมพิจารณาด้วย โดยให้คณะกรรมการคัดเลือกที่ดินประจำจังหวัดแจ้งให้ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกทราบกำหนดวัน เวลา ที่คณะกรรมการคัดเลือกที่ดินประจำจังหวัดจะประชุม พร้อมกับส่งแผนที่แสดงเขตจัดสรรไป เพื่อขอให้ส่งผู้แทนมาพิจารณาร่วมด้วย หากไม่มีผู้แทนมา หรือไม่แจ้งขัดข้องประการใด คณะกรรมการคัดเลือกที่ดินก็ดำเนินการต่อไปได้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอให้สั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๑๓๓๑/๒๕๐๗
เรื่อง การยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามความในมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

โดยเห็นเป็นการสมควรวางระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามความในมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้การพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว จึงวางระเบียบไว้ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ให้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยยื่นต่อนายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่แล้วแต่กรณี และเมื่อได้รับอุทธรณ์แล้วให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอนั้นรีบทำการสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อหาข้อเท็จจริงตามคำร้องโดยด่วน แล้วบันทึกความเห็นเสนอเรื่องทั้งหมดให้ถึงจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับอุทธรณ์

๒. ในการรับอุทธรณ์ดังกล่าวในข้อ ๑. ให้เจ้าหน้าที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณีลงบัญชีรับหนังสือตามระเบียบงานสารบรรณ เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้รับอุทธรณ์วันใด

๓. เมื่อจังหวัดได้รับอุทธรณ์และเรื่องราวทั้งหมดจากอำเภอหรือกิ่งอำเภอดังกล่าวในข้อ ๑. แล้ว ให้รีบพิจารณาเป็นเรื่องด่วนมาก และจัดส่งอุทธรณ์พร้อมด้วยความเห็นและเรื่องทั้งหมดไปกรมที่ดินภายในสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากอำเภอหรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี

๔. การจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับเรื่องนี้ ให้จัดส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนทั้งนี้ ให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๗

(ลงชื่อ) **ท. แรงขำ**

(นายทวี แรงขำ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ทำการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย.

คำสั่งกรมที่ดิน
ที่ ๖/๒๕๐๗
เรื่อง ระเบียบการปฏิบัติงานของหน่วยโครงการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่

โดยที่การปฏิบัติงานตามโครงการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่ ได้ขยายหน่วยงานขึ้นหลายแห่ง ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในแนวเดียวกันโดยรัดกุม เป็นการสะดวกแก่การควบคุมและปฏิบัติงานได้รวดเร็ว จึงวางระเบียบปฏิบัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบการปฏิบัติงานของหน่วยโครงการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่"

เจ้าหน้าที่

ข้อ ๒. ในที่ดินจัดสรรผืนใหญ่แต่ละหน่วย ให้มีเจ้าหน้าที่ดังนี้

(๑) *หัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดิน* มีอำนาจหน้าที่

ก. ปฏิบัติงานตามโครงการและแผนงานซึ่งผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ข. รับผิดชอบวัสดุ ครุภัณฑ์ และทรัพย์สินอื่น ๆ

ค. ประสานกับหน่วยราชการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรที่ดิน

ง. มีอำนาจหน้าที่ปกครอง บังคับบัญชาดูแลความทุกข์สุขข้าราชการพนักงานของกรมที่ดิน และคนงานซึ่งปฏิบัติงานประจำในที่ดินจัดสรร

จ. ยืมเงินทดรองราชการไปจ่ายแก่ข้าราชการและลูกจ้างในหน่วยของตน เช่น ค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยง ค่าจ้างชั่วคราว ค่าวัสดุ ฯลฯ และรวบรวมใบสำคัญเบิกหักผลักใช้เงินยืม

ฉ. ควบคุมการรังวัดจัดแบ่งดิน และการก่อสร้างสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามแผนงาน

ช. รายงานผลงาน อุปสรรค เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขและปรับปรุงให้งานจัดสรรที่ดินดำเนินไปด้วยดี

(๒) *ผู้ช่วยฝ่ายธุรการ* มีหน้าที่

ก. ปฏิบัติงานธุรการ งานสารบรรณตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ข. จัดทำบัญชีการเงิน และวัสดุครุภัณฑ์

ค. ควบคุมดูแลรักษาวัสดุครุภัณฑ์และทรัพย์สินอื่น ๆ โดยรับผิดชอบรองลงมาจากหัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดิน เว้นแต่ครุภัณฑ์และวัสดุซึ่งอยู่ในความดูแลรักษาของผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้าง

ง. ปฏิบัติงานอื่นตามที่หัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดินมอบหมาย

(๓) *ผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้าง* มีหน้าที่

ก. รับผิดชอบ ควบคุม และหรือดำเนินการก่อสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในที่ดินจัดสรร เช่น ที่ทำการ สะพาน ถนน คู ระบายน้ำ ฯลฯ ตามโครงการและแผนผังจัดแบ่งที่ดิน

ข. ดูแลรักษาซ่อมแซม สาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่ได้จัดทำขึ้นแล้วให้คงอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตามปกติ

ค. จัดการดูแล ตกแต่ง และจัดบริเวณต่าง ๆ ให้สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย และรักษาความสะอาดสถานที่ สมบัติส่วนกลางต่าง ๆ

ง. ควบคุมดูแลรักษายานพาหนะ เครื่องทุ่นแรง รวมทั้งเครื่องยนต์ต่าง ๆ (เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า) และเครื่องมือของใช้ในการก่อสร้าง ให้อยู่ในสภาพที่จะปฏิบัติงานได้ทันที

จ. ควบคุมดูแล ปกครองบังคับบัญชาคนขับรถและคนงานโยธา

ฉ. ปฏิบัติงานอื่นตามที่หัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดินมอบหมาย

(๔) *ผู้ช่วยฝ่ายรังวัด* มีหน้าที่

ก. ควบคุมช่างแผนที่ทำการรังวัดจัดแบ่งที่ดินตามแผนผังที่วางไว้

ข. ควบคุมดูแลรักษา เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการรังวัดให้อยู่ในสภาพที่จะปฏิบัติงานได้

ค. ควบคุมดูแลปกครองช่างแผนที่และคนงานรังวัด

(๕) *เจ้าหน้าที่อื่น ๆ* เช่น ช่างแผนที่ เสมียน คนขับรถแทรคเตอร์ คนขับรถยนต์ และคนงาน มีหน้าที่ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

การเตรียมงาน

ข้อ ๓. เมื่อกรมที่ดินมีคำสั่งแต่งตั้งหัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดินแล้ว ให้หัวหน้าหน่วยเตรียมการดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจพิจารณาและศึกษาแผนที่ รูปถ่ายทางอากาศ (ถ้ามี) โครงการและแผนผังของที่ดินจัดสรรเพื่อทราบเป้าหมายในการดำเนินงาน

(๒) รับมอบแผนงานจากส่วนจัดและควบคุมที่ดินไปดำเนินการ

(๓) เบิกสิ่งของ เครื่องใช้ วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่จะต้องนำไปใช้ในที่จัดสรร

(๔) กำหนดวันเดินทางและนัดหมายเจ้าหน้าที่ซึ่งกรมที่ดินสั่งให้ออกไปดำเนินงาน

(๕) ยืมเงินทดรองราชการ

(๖) ติดต่อและจัดหาที่พักชั่วคราวที่สะดวกที่สุดในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า

การเริ่มงาน

ข้อ ๔. เมื่อเดินทางไปถึงท้องที่และพักอยู่แห่งใดแล้ว ให้รายงานสถานที่พักและที่ตั้งที่ทำการชั่วคราวไปยังกรมที่ดิน โดยมีรายละเอียดที่จะติดต่อทางไปรษณีย์ได้สะดวก

ข้อ ๕. ให้หัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดิน ไปรายงานตัวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน ๗ วัน นับแต่วันไปถึงท้องที่จังหวัดนั้น

ข้อ ๖. ให้หัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดินมอบหมายงานแก่เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ตามหน้าที่ให้เสร็จภายใน ๓ วัน นับแต่วันเข้าพักในที่พักชั่วคราว ในการมอบหมายงานนั้นให้ชี้แจงแผนงาน หน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคนให้เข้าใจ เพื่อทุกคนจะได้ปฏิบัติงานต่อไปโดยเรียบร้อย

การเบิกสิ่งของ

ข้อ ๗. การเบิกสิ่งของแยกเป็น ๒ ประเภท คือ

ก. วัสดุ ใช้ใบเบิกแบบ ค.ท.ด. ๓๑

ข. ครุภัณฑ์ ใช้บันทึกข้อความเป็นรายงานขอเบิก

ทั้งนี้ ให้ทำ ๓ ชุด เก็บไว้ ณ ที่ทำการจัดสรรที่ดิน ๑ ชุด ส่งไปยังส่วนจัดและควบคุมที่ดิน ๒ ชุด

การเงิน

ข้อ ๘. การรับจ่ายเงินให้มีบัญชีเงินสด (แบบ ง.ท.ด. ๑) ไว้เป็นหลักฐาน ๑ เล่ม และต้องลงบัญชีทุกครั้งที่มีการรับหรือจ่ายเงิน เมื่อถึงวันสิ้นเดือนของเดือนหนึ่ง ๆ ให้งบยอดรวมรับรวมจ่ายและยอดเงินคงเหลือ (ถ้ามี) ทุกเดือน

การควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์

ข้อ ๙. ให้ทำบัญชีควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์ไว้ อย่างละ ๑ เล่ม ดังนี้

(๑) บัญชีวัสดุ

(๒) บัญชีครุภัณฑ์

เมื่อมีการรับวัสดุครุภัณฑ์ใหม่ก็ดีหรือได้รับเพิ่มเติมก็ดี ให้ลงบัญชีวัสดุหรือครุภัณฑ์ทุกครั้ง ถ้ามีการสูญหายหรือใช้หมดไปให้หมายเหตุไว้ในบัญชีนั้น ในกรณีสูญหายให้สอบสวนติดตาม และรายงานให้กรมที่ดินทราบด้วย

การเก็บรักษาวัสดุและครุภัณฑ์

ข้อ ๑๐. วัสดุหรือสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ชนิดเดียวกันให้เก็บรวมไว้ในที่แห่งเดียวกัน และจัดให้เรียบร้อยสะดวกแก่การใช้สอย

ข้อ ๑๑. ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ส่วนมากเป็นของมีค่า ให้จัดทำที่เก็บรักษาไว้โดยปลอดภัยและเก็บไว้เป็นพวก ๆ เช่นเดียวกัน

งานรังวัดและจัดแบ่งที่ดิน

ข้อ ๑๒. ให้หัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดิน ผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้าง และผู้ช่วยฝ่ายรังวัดร่วมกันพิจารณากำหนดแผนงานการรังวัดจัดแบ่งที่ดินเพื่อให้การดำเนินงานประสานกันทุกฝ่ายแล้วจึงดำเนินการรังวัดจัดแบ่งที่ดิน และรายงานให้กรมที่ดินทราบ

งานก่อสร้าง

ข้อ ๑๓. ให้ผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้าง แบ่งหมู่คนงานให้มีจำนวนคนงานและหมู่ตามสมควรแก่งาน และให้คัดเลือกบุคคลซึ่งเห็นสมควรเป็นหัวหน้าหมู่คนงาน หมู่ละ ๑ คน หัวหน้าหมู่คนงานมีหน้าที่รับแผนงานแต่ละวันจากผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้างไปปฏิบัติ กับควบคุมคนให้ทำงานให้สำเร็จตามแผนงานแต่ละวันที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๔. ทุกวันทำงานให้หัวหน้าคนงานแต่ละหมู่ ตรวจสอบรายชื่อและจำนวนคนงานถ้าผู้ใดไม่มาทำงาน ให้หัวหน้าคนงานจดชื่อและวันที่ไม่มา แล้วส่งให้ผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้างในวันนั้น เมื่อผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้างทราบแล้ว ให้ส่งต่อไปยังผู้ช่วยฝ่ายธุรการในวันนั้น เพื่อรวบรวมไว้เป็นหลักฐานในการเบิกจ่ายค่าจ้างคนงานต่อไป

ข้อ ๑๕. ให้ผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้างกะแผนงานล่วงหน้าว่าจะให้คนงานหมู่ใด ทำงานอย่างใดที่ใด เป็นเวลากี่วัน โดยคำนึงถึงการประหยัดแรงงานและเวลา รวมทั้งความเรียบร้อยของงานด้วย

ข้อ ๑๖. ให้ผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้างชี้แจงแผนงานที่กะไว้ให้หัวหน้าคนงานแต่ละหมู่ทราบเพื่อรับไปปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนงาน

ข้อ ๑๗. ให้ผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้างออกตรวจตราการทำงานของคนงานทุกหมู่ทุกวันทำงาน ถ้าพบเห็นสิ่งใดควรแนะนำหรือแก้ไข ให้แนะนำและแก้ไขให้เป็นไปตามแผนงานทันที

ข้อ ๑๘. ให้หัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดิน หมั่นออกตรวจตราการทำงานของเจ้าหน้าที่และคนงานในการก่อสร้าง ว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้เพียงใด ตลอดจนความเรียบร้อยและผลของงาน แล้วบันทึกผลการตรวจและอุปสรรค ตลอดจนการแก้ไขลงในสมุดตรวจราชการ ทั้งนี้ หัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดิน จะต้องรับผิดชอบผลของงานโดยตรง ส่วนผู้ช่วยฝ่ายก่อสร้างจะต้องรับผิดชอบรองลงมา

การเร่งรัดทำประโยชน์ที่ดินจัดสรร

ข้อ ๑๙. ให้หัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดินร่วมมือกับจังหวัดตรวจสอบเร่งรัดให้ราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินนั้น เข้าทำประโยชน์โดยเร็วและภายในเวลาที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติวางระเบียบไว้ หากมีอุปสรรคอย่างใดให้ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดท้องที่แล้วใช้ดุลพินิจพิจารณาแก้ไขไปตามควรแก่กรณี

การซื้อสิ่งของและซ่อมแซมครุภัณฑ์

ข้อ ๒๐. วัสดุและสิ่งของที่มีจ่ายตามปกติทางกรมที่ดินห้ามซื้อโดยเด็ดขาด

ข้อ ๒๑. น้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นให้ซื้อได้ระหว่างเดินทาง

ข้อ ๒๒. วัสดุหรือสิ่งของอื่น ๆ ซึ่งไม่มีจ่ายทางกรมที่ดินนั้น ถ้ามีความจำเป็นให้ซื้อได้แต่ต้องไม่เกินวงเงิน ๓๐๐ บาท ถ้าเกินกว่าวงเงินดังกล่าวให้ขอเบิกหรือขออนุมัติกรมที่ดินเสียก่อน

ข้อ ๒๓. การซ่อมครุภัณฑ์ ต้องได้รับอนุมัติจากกรมที่ดินก่อนทุกครั้ง เว้นแต่การเสียหายเล็กน้อย เช่น รถยนต์เสียระหว่างเดินทาง

ข้อ ๒๔. การรายงานขอซ่อม ถ้าเสียหายจนไม่อาจนำไปซ่อมทางส่วนกลางได้ ให้จัดเจ้าหน้าที่ไม่น้อยกว่า ๒ คน ทำการสืบราคา ไม่น้อยกว่า ๓ แห่ง แล้วทำหลักฐานการสืบราคาชี้แจงเหตุที่เสีย รายการที่ต้องซ่อม และราคาพร้อมทั้งเสนอความเห็นไปยังส่วนจัดและควบคุมที่ดินเพื่อพิจารณาเสนอขออนุมัติกรมที่ดินตามระเบียบเสียก่อน ถ้าเสียหายพอส่งไปซ่อมทางส่วนกลางได้ ให้ส่งไปซ่อมทางส่วนกลางและทำรายงานขออนุมัติซ่อม ๒ ชุด

งบเดือนการเงิน

ข้อ ๒๕. งบเดือนการเงินให้ส่งไปยังส่วนจัดและควบคุมที่ดิน ภายในวันที่ ๑๐ ของทุกเดือน และให้เรียงตามลำดับ ดังนี้

(๑) ให้ทำงบยอดเงินยืมและรายจ่าย กับเงินสดคงเหลือในเดือนนั้น

(๒) งบหน้าแยกประเภทค่าใช้สอย (ค.ท.ด. ๑๑) และใบสำคัญจ่ายเงินค่าใช้สอย

(๓) งบหน้าค่าจ้างคนงาน (ค.ท.ด. ๒๘) และใบสำคัญจ่ายเงินค่าจ้างคนงาน (รว. ๔๖)

(๔) งบหน้าค่าวัสดุ (ค.ท.ด. ๒๘) และใบสำคัญจ่ายเงินค่าวัสดุ

ทั้งนี้ให้ทำอย่างละ ๑ ชุด และหมายเหตุในงบหน้าแต่ละประเภทว่ามีใบสำคัญเท่าใดด้วย

งบเดือนผลงาน

ข้อ ๒๖. ให้ส่งงบเดือนผลงานพร้อมกับงบเดือนการเงิน ดังนี้

(๑) บัญชีผลงาน (ตามแบบที่ส่วนจัดและควบคุมที่ดินกำหนด)

(๒) สำเนาบันทึกการตรวจงานของหัวหน้าหน่วยโครงการจัดสรรที่ดินตาม ข้อ ๑๘ แห่งคำสั่งนี้

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๒๗. ถ้ามีเหตุอย่างใดซึ่งสมควรรายงานให้กรมที่ดินทราบ ก็ให้รายงานและชี้แจงเสนอความเห็นพร้อมด้วยเหตุผลไปด้วย

ข้อ ๒๘. การทำรายงานประจำในที่ดินจัดสรร ให้เริ่มตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. เลิกเวลา ๑๗.๐๐ น.

ทั้งนี้ ให้ถือระเบียบปฏิบัติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๗

(ลงชื่อ) ศ. ไทยวัฒน์

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๓/๓๙๑๔ กรมที่ดิน

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๙

เรื่อง ความต้องการไม้หมอนรองรางและไม้พื้นเพื่อใช้ในกิจการของการรถไฟ ฯ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ ยธ. ๖๔๗/มฟ./๒๕๐๙ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๐๙

ด้วยการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ติดต่อขอความร่วมมือไปยังกรมที่ดินให้ช่วยจัดหาผู้รับทำไม้หมอนรองรางหรือไม้พื้นจากป่าบริเวณที่จัดสรรส่งการรถไฟ ฯ เพื่อช่วยให้การรถไฟ ฯ ได้ไม้หมอนรองรางและไม้พื้นเพิ่มขึ้น ดังปรากฏรายละเอียดตามสำเนาหนังสือของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ได้ส่งมาพร้อมหนังสือนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอให้จังหวัดได้โปรดให้ความร่วมมือช่วยจัดหาผู้รับทำไม้หมอน รองรางหรือไม้พื้นเสนอขายแก่การรถไฟ ฯ โดยให้บุคคลผู้รับทำติดต่อขอทราบรายละเอียดต่าง ๆ จากฝ่ายการช่างโยธาการรถไฟ ฯ ด้วยตนเองต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ส. เปี่ยมศรี**

(นายแสวง เปี่ยมศรี)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน.

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ ยธ. ๖๔๗/มฟ./๒๕๐๙ การรถไฟแห่งประเทศไทย

๒๘ เมษายน ๒๕๐๙

เรื่อง ความต้องการไม้หมอนรองรางและไม้พื้นเพื่อใช้ในกิจการของการรถไฟ ฯ

เรียน อธิบดีกรมที่ดิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) บัญชีรายชื่อไม้เนื้อแข็งที่การรถไฟ ฯ ต้องการทำไม้หมอนรองรางรถไฟ (แบบ รม. ๗)

๒) รายการละเอียดสำหรับไม้หมอนธรรมดา (แบบ รม. ๑)

เนื่องจากปัจจุบันการรถไฟ ฯ จัดหาไม้หมอนรองรางและไม้พื้นจากป่าที่กรมป่าไม้มอบให้เป็นป่าโครงการของการรถไฟ ฯ และป่านอกโครงการอื่น ๆ ได้ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ประกอบกับได้รับคำแนะนำจากอธิบดีกรมป่าไม้ว่า การรถไฟฯ ควรจะติดต่อกับกรมที่ดินเพื่อช่วยเหลือจัดหาผู้รับทำไม้หมอนรองรางหรือไม้พื้น ให้ทำไม้จากป่าบริเวณที่ดินจัดสรรเพื่อทำไม้หมอนและพื้นส่งการรถไฟ ฯ ก็จะเป็นการช่วยให้การรถไฟ ฯ ได้ไม้หมอนรองรางและไม้พื้นเพิ่มขึ้นตามสมควร

การรถไฟ ฯ จึงเรียนขอความร่วมมือมาเพื่อโปรดพิจารณา หากปรากฏว่าไม้ในแปลงป่าที่ได้รับมอบจากกรมป่าไม้มีปริมาณไม้เนื้อแข็งชนิดต่าง ๆ ดังรายชื่อที่การรถไฟ ฯ แนบมาท้ายหนังสือนี้ และมีเศษไม้ที่จะใช้ทำเป็นพื้นสำหรับใช้กับรถจักรได้แล้ว และไม้นั้น ๆ กรมที่ดินไม่พึงประสงค์จะใช้ทำประโยชน์อื่นใดแล้ว ก็ขอได้โปรดช่วยจัดหาผู้รับทำไม้หมอนรองรางหรือไม้พื้นมาเสนอขายแก่การรถไฟฯ ต่อไปด้วย โดยให้บุคคลผู้รับทำมาติดต่อขอทราบรายละเอียดต่างๆ จากฝ่ายการช่างโยธาการรถไฟ ฯ ด้วยตนเองต่อไป

หวังว่าคงได้รับความร่วมมือดังที่เรียนมานี้ด้วยดี และถ้าจะกรุณาแจ้งผลการพิจารณาให้การรถไฟ ฯ ทราบด้วยแล้ว จักขอบคุณยิ่ง.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **จ. มหาวัจน์**

(นายเจริญ มหาวัจน์)

วิศวกรใหญ่ฝ่ายการช่างโยธา

ลงนามแทนผู้ว่าการ ฯ

"ฝ่ายการช่างโยธา"

บัญชีรายชื่อไม้เนื้อแข็งเหมาะสมสำหรับทำไม้หมอนและไม้เหลี่ยมรองทางรถไฟ

ลำดับที่	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อทางพฤกษศาสตร์	ความแข็งด้านแนวขวาง (Tangential Surface) เป็น ก.ก.	ลักษณะเนื้อไม้	น้ำหนักเป็นปอนด์ต่อ ๑ ฟุต^{๓}
๑.	มะค่าแต้หรือมะค่าลิง (เฉพาะที่ขึ้นในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคอีสาน)	Sindola Siamensis, Kurz.	๑๔๓๘	แข็ง	๖๔
๒.	บุนนาค หรือ นาคบุตร	Mesua ferrea, Linn.	๑๔๒๕	แข็ง	๔๖
๓.	ตีนนก หรือสวอง หรือนนท หรือสมอหิน	Vitex Pubescens, Vahl.	๑๒๑๖	แข็ง	๕๒—๕๙
๔.	แดง (เฉพาะที่ขึ้นในภาคกลาง ภาคเหนือและภาคอีสาน)	Xylia kerrii, Craib & Hutch.	๑๒๑๐	แข็ง	๕๗—๖๔
๕.	ประดู่	Pterocarpus macrocarpus, Kurz.	๑๑๙๒	แข็ง	๕๐—๕๔
๖.	เต็ง หรือแงะ หรือจิก	Shorea obtusa, Wall.	๑๐๙๕	แข็ง	๖๐—๖๗
๗.	รัง หรือเปา หรือฮัง	Pentacme siamensis, Kurz.	๑๐๕๘	แข็ง	๕๓—๕๘
๘.	มะค่าโมง หรือมะค่าใหญ่ (เฉพาะที่ขึ้นในภาคกลาง ภาคเหนือและภาคอีสาน)	Afzelia xylecarpa, Craib.	๗๙๕	แข็ง	๖๑
๙.	หลุมพอ หรือกะลุมพอ หรือสลุมพอ	Afzelia bakeri, Prain	๗๗๓	แข็ง	๕๒
๑๐.	กันเกรา หรือตำเสา หรือมันปลา	Fagraea fragrans, Roxb.	๗๓๐	แข็ง	๕๑—๕๓
๑๑.	แอ็ก หรือกูเบ	Shorea glauca. King.	๗๐๔	แข็ง	๕๖

ลำดับที่	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อทางพฤกษศาสตร์	ความแข็งด้านแนวขวาง (Tangential Surface) เป็น กก.	ลักษณะเนื้อไม้	น้ำหนักเป็นปอนด์ต่อ ๑ ฟุต ^{๓}
๑๒.	ตะเคียน หรือตะเคียนใหญ่ หรือตะเคียนทอง	Hope odorata, Roxb,	๖๘๑	แข็ง	๔๗
๑๓.	อินทะนิล	Lagerstroemia flos-reginae, Retz.	๔๗๓	แข็ง	๔๐
๑๔.	ตะเคียนชัน	Balanocarpus Heimii, King.	—	แข็ง	๖๒
๑๕.	เคี่ยม	Cotylelobium lanceolatum, Craib.	—	แข็ง	๕๕—๖๒
๑๖.	เหลาเตา หรือตะเคียนหิน	Hopea ferrea, Pierre.	—	แข็ง	๔๐—๔๕
๑๗.	มะหาด หรือตาแป	Artocarpus lakoocha, Roxb.	—	แข็ง	๓๒—๓๓
๑๘.	ซาก หรือสาตร หรือพันชาต	Erythrophloeum succirubrum, Gagnep.	—	แข็ง	—
๑๙.	หลุมพอทะเล	Intsis retusa, O Ktze.	—	แข็ง	—

หมายเหตุ :— ๑. ชื่อไม้ลำดับที่ ๑—๑๓ แสดงความแข็งในช่องที่ ๔ จากแข็งมากที่สุดลงมา ส่วนชื่อไม้แต่ลำดับที่ ๑๔—๑๙ ไม่มีสถิติที่กรมป่าไม้ทำไว้จึงไม่มีตัวเลขแสดง สำหรับน้ำหนักต่อฟุตลูกบาศก์ลงไว้ในช่องสุดท้าย เพื่อเป็นการเปรียบเทียบว่าไม้ชนิดใดหนักเบากว่ากันอย่างไร ลักษณะเนื้อไม้และสถิติอย่างอื่นทั้งหมดในบัญชีตรวจสอบมาจากหนังสือชื่อ "ไม้และของป่าบางชนิดในประเทศไทย" ของกรมป่าไม้

๒. ไม้ตามลำดับที่ ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๑๘ และ ๑๙ ไม่รับซื้อเป็นไม้เหลี่ยมสะพาน.

ที่ มท. ๐๖๐๓/๖๕๒๑—๖๕๒๔ กรมที่ดิน

๓๑ สิงหาคม ๒๕๐๕

เรื่อง การจัดที่ดินผืนใหญ่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย สกลนคร ชัยภูมิ และลำพูน

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท. ๐๖๐๓/๗๙๔๑ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๗, ที่ มท. ๐๖๐๓/๗๙๔๒ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๗, ที่ มท ๐๖๐๓/๕๗๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๐๙ และที่ มท. ๐๖๐๓/๔๓๗ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๐๙

ตามที่ได้ชี้แจงและส่งโครงการแผนผังจัดแบ่งที่ดินผืนใหญ่ พร้อมด้วยคำเนาคำสั่งกรมที่ดินที่ ๖/๒๕๐๗ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๗ มาเพื่อทราบ และดำเนินการแล้ว นั้น

กรมที่ดินขอชี้แจงว่า การจัดที่ดินตามโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ดังกล่าวมีหลักการให้กรมที่ดินกับจังหวัดร่วมกันเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นกรณีการจัดที่ดินให้ราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์ก็ดี หรือการช่วยเหลือจัดให้มีสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในที่ดินจัดสรรก็ดี เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทางจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ทางส่วนกลาง ซึ่งกรมที่ดินได้จัดส่งมาปฏิบัติงานอยู่ที่หน่วยโครงการจัดที่ดิน จะต้องร่วมมือประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ไม่ต้องคำนึงว่างานใดจะอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายใดโดยเฉพาะ แม้งานนั้นจะไม่ใช่หน้าที่โดยตรงก็อาจเป็นที่ปรึกษาหรือแนะนำให้ความคิดเห็นในทางที่จะเป็นประโยชน์และสนับสนุนให้งานนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยเท่าที่แล้ว ๆ มาเป็นที่น่าสังเกตว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายขาดการร่วมมือประสานงานกันตามนัยดังกล่าว ทำให้งานบางอย่างมิได้ดำเนินไปด้วยดีเท่าที่ควร เช่นกรณีการรังวัดจัดแบ่งที่ดินเป็นแปลงย่อย ปกติเป็นหน้าที่โดยตรงของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรังวัดในหน่วยโครงการ ฯ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วย ฯ เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ก็เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทางจังหวัดจะรับช่วงดำเนินการจัดที่ดินให้ราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์ตามระเบียบต่อไป กรณีเช่นนี้ทั้งสองฝ่ายควรจะประสานงานและร่วมมือกันปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อยจนถึงที่สุด หากทั้งสองฝ่ายมิได้ประสานงานกัน งานก็จะไม่บรรลุผลตามแผนงานที่กำหนด สำหรับการช่วยเหลือจัดให้มีสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะในที่ดินจัดสรรก็เช่นเดียวกัน งานใดที่กรมที่ดินมอบหมาย

โดยโอนงบประมาณมาให้จังหวัดจัดทำโดยตรง เช่นการก่อสร้างที่ทำการ บ้านพัก สะพาน ท่อระบายน้ำ ฯลฯ เจ้าหน้าที่จากส่วนกลางที่หน่วย ฯ ก็จะต้องเอาใจใส่ให้ความร่วมมือเพื่อดำเนินการให้เรียบร้อยด้วย มิใช่จะปล่อยให้เจ้าหน้าที่ทางจังหวัดดำเนินการรับภาระไปแต่ฝ่ายเดียว ในทางกลับกัน งานใดซึ่งเจ้าหน้าที่ของหน่วย ฯ จัดทำ เช่นการสร้างถนนหนทาง ทำทางระบายน้ำ การปรับปรุงตกแต่งบริเวณสถานที่ ฯลฯ เจ้าหน้าที่ทางจังหวัดก็จะต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลืออย่างเต็มที่ มีอุปสรรคขัดข้องประการใด ก็ควรปรึกษากันเพื่อหาทางแก้ไขให้งานสำเร็จลุล่วงไปทั้งนี้ โดยมุ่งผลงานตามนโยบายของทางราชการร่วมกันเป็นประการสำคัญ

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดชี้แจงทำความเข้าใจทางปฏิบัติในเรื่องนี้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทางจังหวัดนั้นได้ทราบ ตามนัยดังกล่าวต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๓๐๒๙ กรมที่ดิน

๒๔ เมษายน ๒๕๐๑

เรื่อง ปัญหาด้านป่าไม้เกี่ยวกับการจับจองที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดพระนคร—ธนบุรี—สมุทรสงคราม—อยุธยา—ปทุมธานี—นนทบุรี—สมุทรปราการ—นครนายก—นครปฐม)

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดินที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๒๓๐๒ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๑๐

ตามที่ขอให้สั่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริง พร้อมกับเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองว่า ในท้องที่ใด มีปัญหาด้านป่าไม้เป็นอุปสรรคขัดข้องอย่างใด ไปยังกรมที่ดินเพื่อประกอบการพิจารณาหาทางแก้ไขต่อไป นั้น

โดยที่เรื่องนี้ กรมที่ดินได้ส่งผู้แทนไปร่วมประชุมกับกรมป่าไม้ เพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขให้เกิดผลดีแก่ทุกฝ่ายแล้ว เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๑๐ ที่ประชุมได้ตกลงทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. เมื่อกรมที่ดินกำหนดโครงการจะจัดสรรที่ดินแปลงใหญ่ เนื้อที่ตั้งแต่๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป ณ ที่ใด เมื่อใด จะแจ้งให้กรมป่าไม้ทราบโดยด่วนที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ สำหรับการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ลงมานั้น กรมที่ดินจะได้สั่งการไว้เป็นระเบียบต่อไปว่า เมื่อจังหวัดรายงานต่อกรมที่ดินว่าจะดำเนินการจัดสรรที่ใด เมื่อใด อย่างใดก็ให้สำเนาแจ้งให้กรมป่าไม้ทราบ เป็นการประสานงานด้วย

๒. เมื่อกรมป่าไม้ได้รับแจ้งโครงการจัดสรรที่ดินดังกล่าวในข้อ ๑. จากกรมที่ดินแล้ว จะรีบพิจารณาดำเนินการตามระเบียบหลักเกณฑ์ต่อไป

๓. กรมป่าไม้จะได้จัดส่งระเบียบการหรือหนังสือเวียนต่างๆ เกี่ยวกับการทำไม้ในที่ดินจัดสรรที่มีอยู่แล้ว และที่จะกำหนดในกาลข้างหน้า ไปให้กรมที่ดินทราบต่อไป และกรมที่ดินก็จะส่งระเบียบการหรือทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินทั้งแปลงเล็กแปลงใหญ่เท่าที่มีอยู่แล้ว และที่จะกำหนดในกาลข้างหน้าให้กรมป่าไม้ทราบ

๔. ให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้และเจ้าหน้าที่ที่ดินติดต่อประสานงานกันโดยใกล้ชิด มีอุปสรรคขัดข้องอย่างไร ก็ให้ปรึกษาหารือกัน เพื่อให้เกิดผลดีแก่ราชการทั้งสองฝ่าย

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดแจ้งเจ้าหน้าที่ที่ดินทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป สำหรับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาข้อขัดข้องด้านป่าไม้ในการจับจองที่ดินตามหนังสือกรมที่ดินที่อ้างถึงข้างต้นนั้น ถ้าหากยังมิได้รวบรวมรายงานชี้แจงไปก็ขอได้โปรดสั่งเจ้าหน้าที่รีบดำเนินการโดยด่วนด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๔๗๗๓ กรมที่ดิน

๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๐

เรื่อง การทำไม้ในเขตนิคมสร้างตนเอง เพื่อช่วยเหลือราษฎรอพยพตามโครงการเขื่อนน้ำพอง จังหวัดอุดรธานี

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมป่าไม้ที่ กษ ๐๗๐๔/๕๓๕๔ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

ด้วยกรมป่าไม้ได้ประสานงานขอความร่วมมือไปยังกรมที่ดินว่า ได้วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินการสงวนป่าในเขตนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสงเคราะห์ไว้เป็นสมบัติส่วนกลางของนิคมประมาณ ๒๐% ของเนื้อที่ป่า เช่นเดียวกับการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่ซึ่งได้สงวนป่า ๒๐% ไว้เป็นสมบัติส่วนกลางอยู่แล้ว ดังปรากฏรายละเอียดตามสำเนาหนังสือกรมป่าไม้ที่ได้ส่งมาพร้อมหนังสือนี้

ฉะนั้น จึงขอเรียนมาเพื่อขอได้โปรดแจ้งเจ้าหน้าที่ที่ดินทราบ และถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ส. เปี่ยมศรี

(นายแสวง เปี่ยมศรี)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ กษ. ๐๗๐๔/๕๓๕๔ กรมป่าไม้

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

เรื่อง การทำไม้ในเขตนิคมสร้างตนเองเพื่อช่วยเหลือราษฎรอพยพตามโครงการเขื่อนน้ำพอง จังหวัดอุดรธานี

เรียน ป่าไม้เขตอุดรธานี

อ้างถึง หนังสือเขตที่ กษ. ๐๗๐๙ (อด) /๑๐๕๖ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๐๙

ตามหนังสือเขตที่อ้างถึงรายงานว่า เขตได้ทำการสำรวจไม้เพื่อทำออกในป่าที่จะจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง ในท้องที่อำเภอโนนสัง จังหวัดอุดรธานี ส่งบัญชีไม้ให้จังหวัดดำเนินการอนุญาตให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ทำออกแล้ว แต่สำหรับไม้เล็กขนาดโตต่ำกว่า ๑๐๐ ซม. และไม้ทำพื้นเขตได้ทำการสำรวจโดยวิธีคำนวณและหาปริมาตรไม้จากแปลงตัวอย่าง (Sampling) ไปให้กรมป่าไม้ทราบ นั้น

กรมป่าไม้ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามที่เขตรายงานไปนั้นยังมิได้แจ้งรายละเอียดว่าในการสำรวจไม้ให้ทำออกดังกล่าวเขตได้ทำการสำรวจในบริเวณป่าที่จะเปิดที่ดินจัดสรรก่อนหลังตามลำดับ และบริเวณป่าส่วนใดที่จะต้องสงวนไว้เป็นสมบัติส่วนกลางของนิคมประมาณ ๒๐ % ของเนื้อที่ป่าหรือป่าบริเวณใดส่วนใดควรสงวนไว้ ตลอดถึงการสงวนต้นไม้ภายในเขตนิคม ฯ ตามนัยหลักเกณฑ์การทำไม้ในเขตนิคม ฯ ตามบันทึกรายงานการประชุมเรื่องการทำไม้ในเขตนิคมสร้างตนเองขุนทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเรื่องอื่น ๆ ณ ห้องประชุมกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ ซึ่งกรมป่าไม้ได้แจ้งมาให้เขตทราบและปฏิบัติตามหนังสือบันทึกกรมป่าไม้ที่ ๗๑๘๒/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๐๓ และในการสำรวจนับไม้ขนาดเล็กต่ำกว่า ๑๐๐ ซม. ก็มิได้ส่งรายงานการสำรวจนับไม้และคำนวณหาปริมาตรจากแปลงตัวอย่าง (Sampling) ไปให้กรมป่าไม้ทราบแต่ประการใด กรมป่าไม้จึงไม่อาจที่จะตรวจสอบผลการสำรวจนับไม้และการคำนวณปริมาตรไม้ทำพื้นตามที่เขตรายงานไปได้ และโดยที่กรมป่าไม้ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการเกี่ยวกับการทำไม้ในเขตนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสงเคราะห์ สำหรับไม้เล็กขนาดวัดรอบต่ำกว่า ๑๐๐ ซม. โดยวิธีประมูลหาผู้รับอนุญาต ซึ่งได้แจ้งให้จังหวัดทราบเป็นทางปฏิบัติแล้วนั้น

ฉะนั้น กรมป่าไม้จึงเรียนมาเพื่อเป็นการซ้อมความเข้าใจทางปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจไม้เพื่อทำออกจากเขตป่านิคมสร้างตนเองของกรมประชาสงเคราะห์เป็นการเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ก่อนที่จะทำการสำรวจตีตราไม้เพื่ออนุญาตให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ทำไม้ออกหรือสำรวจนับไม้ คำนวณหาจำนวนไม้ที่ไม่ต้องสำรวจตีตรา และคำนวณปริมาตรไม้ทำพื้นจะต้องติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนิคมเพื่อทราบพื้นที่ป่าที่จะสงวนไว้เป็นสมบัติส่วนกลางประมาณ ๒๐% ตามนัยเดียวกับเรื่องการทำไม้ในเขตนิคมสร้างตนเองขุนทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเรื่องอื่น ๆ ณ ห้องประชุมกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ ตามนัยหนังสือบันทึกกรมป่าไม้ที่ ๗๑๘๒/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๐๓ เพื่อทราบถึงพื้นที่ป่าที่จะจัดสรรที่ดิน และพื้นที่ป่าที่จะสงวนไว้เป็นสมบัติส่วนกลาง และการที่จะให้สงวนต้นไม้ภายในเขตนิคม ฯ แล้วจึงให้ทำการสำรวจตีตราไม้ในบริเวณพื้นที่ที่จะจัดสรรที่ดินก่อนหลังตามลำดับ ตามนัยหลักเกณฑ์หนังสือกรมป่าไม้ที่ ๒๔๔๑/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๐๔ แล้ว จึงส่งบัญชีไม้ไปให้จังหวัดดำเนินการอนุญาตให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ทำออกตามระเบียบและหลักเกณฑ์ต่อไป

๒. สำหรับไม้เล็กขนาดโตวัดรอบต่ำกว่า ๑๐๐ ซม. ซึ่งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ไม่รับทำ และกรมป่าไม้กำหนดให้จังหวัดอนุญาตให้ทำออกโดยวิธีประมูล โดยดำเนินการตามนัยหนังสือกรมป่าไม้ที่ กษ. ๐๗๐๔/๒๔๓, ๒๕๒ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๑๐ ที่ กษ. ๐๗๐๔/๒๑๒๗ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ และที่ กษ. ๐๗๐๔/๔๐๙๒ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๑๐ และไม้ที่มีลักษณะคุณภาพไม่เหมาะสมที่จะใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกจากการทำไม้พื้นก็ให้ทำการสำรวจและหากำลังผลิตตามนัยหลักเกณฑ์ตามหนังสือแนวทางการสำรวจและหากำลังผลิตป่าพื้น ซึ่งเรียบเรียงโดย ดร. ชำนิ บุญโยภาส ตามที่กรมป่าไม้แจ้งให้เขตทราบและปฏิบัติแล้วตามนัยหนังสือกรมป่าไม้ที่ กษ. ๐๗๐๓/๖๓๓ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๑๐ เมื่อดำเนินการแล้วให้ส่งรายละเอียดในการสำรวจนับไม้และหากำลังผลิตของป่าพื้นของเจ้าหน้าที่ผู้ไปดำเนินการไปให้กรมป่าไม้ทราบโดยด่วน เพื่อตรวจสอบเสียก่อนด้วย

ทั้งนี้ การปฏิบัติตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ดังกล่าว ให้ใช้ปฏิบัติสำหรับการสำรวจตีตราไม้การสำรวจนับไม้และการสำรวจกำลังผลิตป่าพื้นที่จะทำออกจากที่ดินจัดสรรซึ่งทางราชการ

ได้ดำเนินการจัดสรรที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดินทำนองเดียวกันด้วย ซึ่งปรากฏว่าสำหรับการจัดสรรที่ดินผืนใหญ่กระทรวงมหาดไทยก็ได้แจ้งให้ผู้ว่าราชการภาคทุกภาคและผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดทราบและถือปฏิบัติแล้ว ตามหนังสือที่ ๙๗๑๖/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๔๙๙ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การให้สงวนป่าไม้ไว้เป็นสมบัติส่วนกลางประมาณร้อยละ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ของเนื้อที่ และให้สงวนต้นไม้ภายในเขตที่ดินที่ได้รับจัดสรรเพื่อความชุ่มชื้นของพื้นดินเพื่อบังลมและเพื่อมีไว้ใช้สอยภายในครอบครัวเป็นแนวหรือเป็นหย่อม ๆ ตามความเหมาะสม และให้สงวนไม้ใหญ่ไว้ตามแนวถนนสายใหญ่ในบริเวณที่ดินผืนใหญ่ที่จัดสรรทั้งสองข้างตามสมควร ซึ่งเรื่องนี้กรมป่าไม้ก็ได้แจ้งมาให้เขตและจังหวัดทราบเป็นทางปฏิบัติโดยเคร่งครัดแล้ว ตามหนังสือที่ ๖๙๘๘/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๙๙

จึงเรียนมาเพื่อทราบและปฏิบัติแล้วรายงานผลให้กรมป่าไม้ทราบ เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **ดุสิต พานิชพัฒน์**

(นายดุสิต พานิชพัฒน์)

อธิบดีกรมป่าไม้

ที่ มท. ๐๖๐๓/๕๔๒๑ **กรมที่ดิน**

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๑๐

เรื่อง หลักเขตที่ดินจัดสรร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้น ๑๐ จังหวัดข้างท้ายนี้)

ด้วยในคราวประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานจัดที่ดินตามโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ ครั้งที่ ๑/๒๕๑๐ ระหว่างวันที่ ๕—๙ มิถุนายน ๒๕๑๐ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชัยภูมิเสนอขอให้ที่ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับหลักเขตที่ดินจัดสรรว่า "การปักหลักเขตวงรอบแปลงที่ดินแบ่งเป็นแปลงย่อย ควรจะได้วางระเบียบไว้ให้แน่นอนว่า ให้ใช้ไม้แก่นเป็นหลักเขตหนาประมาณ ๖—๗ นิ้ว" ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติมอบให้ส่วนจัดและควบคุมที่ดินรับไปพิจารณา นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาเห็นว่า หลักเขตที่ดินจัดสรรตามข้อเสนอดังกล่าว ควรใช้หลักไม้แก่นหรือไม้ในท้องที่ซึ่งพอจะหาได้ เส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๑๐ ซ.ม. ยาว ๑.๕๐ ม. โดยใช้ปักลงดิน ๕๐ ซ.ม. เหลือพ้นดิน ๑.๐๐ ม. พร้อมกับให้หมายเลขประจำหลักโดยลำดับกำกับไว้ด้วยหลักเขตที่ดินดังกล่าวให้อนุโลมใช้สำหรับที่ดินจัดสรรแปลงเล็กแปลงน้อยเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา หรือที่หัวไร่ปลายนาซึ่งอนุญาตให้ราษฎรจับจองด้วย ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อโปรดสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ส. เปี่ยมศรี**

(นายแสวง เปี่ยมศรี)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

หมายเหตุ

เว้น — จังหวัดพระนคร — ธนบุรี — พระนครศรีอยุธยา — ปทุมธานี — นนทบุรี — สมุทรปราการ — สมุทรสงคราม — นครนายก — นครปฐม — อ่างทอง.

ที่ มท. ๐๖๐๓/๕๕๒๒ กรมที่ดิน

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๑๐

เรื่อง ทะเบียนที่ดินจัดสรรที่ได้จัดให้เข้าครอบครองแล้ว

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้น ๑๐ จังหวัดข้างท้ายนี้)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทะเบียน (ตัวอย่าง) ที่ดินจัดสรร ฯ ๒ ชุด

ด้วยในคราวประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานจัดที่ดินตามโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ ครั้งที่ ๑/๒๕๑๐ ระหว่างวันที่ ๕—๙ มิถุนายน ๒๕๑๐ มีผู้เสนอขอให้ที่ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับทะเบียนที่ดินจัดสรร ซึ่งได้จัดให้เข้าครอบครองแล้ว ผลการพิจารณาที่ประชุมมีมติมอบให้ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน รับไปพิจารณาวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำทะเบียนที่ดินดังกล่าวต่อไป

บัดนี้ กรมที่ดินได้พิจารณากำหนดและวางแบบทะเบียนที่ดินจัดสรรขึ้นตามแบบทะเบียน ฯ (ตัวอย่าง) ซึ่งได้ส่งเรียนมาพร้อมกับหนังสือนี้ เพื่อโปรดสั่งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป อนึ่ง ในระยะเริ่มแรกที่กรมที่ดินยังมิได้จัดพิมพ์เล่มทะเบียนขึ้นใช้ โดยเฉพาะนี้ขอให้เจ้าหน้าที่ใช้สมุดเบอร์ ๒ ตีตารางตามแบบ (ตัวอย่าง) ใช้แทนไปพลางก่อน ฉะนั้นจึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ส. เปี่ยมศรี**

(นายแสวง เปี่ยมศรี)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

หมายเหตุ

เว้น — จังหวัดพระนคร — ธนบุรี — ปทุมธานี — พระนครศรีอยุธยา — นนทบุรี — สมุทรปราการ — สมุทรสงคราม — นครนายก — นครปฐม — อ่างทอง.

ทะเบียนที่ดินจัดสรรที่ได้จัดให้เข้าครอบครองแล้ว

(ตัวอย่าง)

ตามโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ลำดับที่	ชื่อผู้ได้รับการจัดสรร	รายการที่ได้รับแบ่งตามแผนผัง											รายการทำประโยชน์				หมายเหตุ
		ผังหมายอักษร	แปลงหมายเลขที่	ประเภทที่ดิน	จำนวนเนื้อที่			จัดให้เข้าครอบครอง วัน เดือน ปี	ออกใบจองให้รับไป				ในระยะ ๖ เดือนแรก นับแต่วันได้รับใบจอง	ในระยะ ๓ ปีนับแต่วันได้รับใบจอง			
					ไร่	งาน	วา		เล่ม	หน้า	ตำบล	วัน เดือน ปี		ไร่	งาน	วา	
๑.	นาย ก.	ข.	๐๑	ที่อยู่อาศัย	๒	—	—	๑ ม.ค. ๑๐	๑	๑	ค.	๑ มี.ค. ๑๐	เข้าทำประโยชน์ เมื่อวันที่...เดือน..... พ.ศ.....	๒	—	—	

คำสั่งกรมที่ดิน
ที่ ๒/๒๕๑๐
เรื่อง ระเบียบการปฏิบัติงานของหน่วยโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่

อนุสนธิคำสั่งกรมที่ดินที่ ๖/๒๕๐๗ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๗ วางระเบียบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หน่วยโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ไว้แล้ว นั้น

บัดนี้ กรมที่ดินได้พิจารณาเห็นว่าวงเงิน ๓๐๐ บาท ที่กำหนดให้อำนาจหัวหน้าหน่วยฯ จัดซื้อวัสดุสิ่งของตามนัยข้อ ๒๒ แห่งคำสั่งกรมที่ดินดังกล่าวนั้นเป็นเงินจำนวนน้อย สมควรขยายวงเงินให้หัวหน้าหน่วยฯ มีอำนาจจัดซื้อวัสดุสิ่งของได้เพิ่มมากขึ้น ฉะนั้น จึงให้ยกเลิกข้อ ๒๒ ว่าด้วยการจัดซื้อวัสดุและสิ่งของแห่งคำสั่งกรมที่ดินดังกล่าว และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๒๒ วัสดุหรือสิ่งของอื่น ๆ ซึ่งไม่มีจ่ายทางกรมที่ดินนั้น ถ้ามีความจำเป็นให้ซื้อได้แต่ต้องไม่เกินวงเงิน ๑,๐๐๐ บาท ถ้าเกินวงเงินดังกล่าวให้ขอเบิกหรือขออนุมัติกรมที่ดินเสียก่อน"

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๑๐

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ มท. ๐๖๐๓/๑๙๒๕–๑๙๓๐ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๑๐

ที่ มท. ๐๖๐๓/๑๐๕๑–๑๐๕๖ กรมที่ดิน

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๑๐

เรื่อง การสำรวจสอบสวนพิสูจน์สิทธิครอบครองในเขตที่ดินจัดสรร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด รวม ๖ จังหวัด (ข้างท้ายนี้)

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท. ๐๖๐๓/๗๙๔๑–๗๙๔๒ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๗, ที่ มท. ๐๖๐๓/๔๓๗ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๐๙, ที่ มท. ๐๖๐๓/๕๗๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๐๙, ที่ มท. ๐๖๐๓/๗๑๘๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๐๙ และ ที่ มท. ๐๖๐๓/๙๕ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๑๐

ตามที่กรมที่ดินได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจสอบสวนพิสูจน์สิทธิครอบครองในเขตที่ดินจัดสรร โดยขอจังหวัดทำการสำรวจเพื่อทราบรายละเอียดว่า รายใดครอบครองมาแต่เมื่อใด มีหลักฐานอย่างใด ทำประโยชน์อะไร มีเนื้อที่และอาณาเขตเพียงใดนั้น เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาจัดบุคคลให้เข้าอยู่ในเขตที่ดินจัดสรรต่อไป นั้น

ในการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานจัดที่ดินผืนใหญ่ ครั้งที่ ๑/๒๕๑๐ ระหว่างวันที่ ๕–๙ มิถุนายน ๒๕๑๐ มีผู้เสนอขอให้ที่ประชุมพิจารณากำหนดและวางแบบสอบสวนสิทธิการครอบครองดังกล่าว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน ซึ่งที่ประชุมมีมติมอบให้ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน รับไปพิจารณากำหนดและวางแบบสำรวจฯ ขึ้น เพื่อใช้ราชการต่อไป

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้วขอเรียนว่า ความประสงค์ของกรมที่ดินที่ให้มีการสำรวจสอบสวนสิทธิการครอบครองดังกล่าว ก็เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับสิทธิของผู้ที่ครอบครองทำประโยชน์อยู่ก่อน เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาจัดบุคคลให้เข้าอยู่ในที่ดินจัดสรร การสำรวจดังกล่าวกรมที่ดินมีความมุ่งหมายให้กระทำเป็นการภายใน โดยให้อยู่ในดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในอันที่จะดำเนินการสำรวจฯ โดยมิให้ผู้ครอบครองเกิดความรู้สึกและเข้าใจเป็นอย่างอื่น สำหรับแบบสำรวจฯ ซึ่งที่ประชุมมีมติขอให้พิจารณากำหนดและวางแบบขึ้นใช้นั้น

ในชั้นนี้เห็นว่ายังไม่จำเป็น ขอให้ปฏิบัติตามนัยหนังสือกรมที่ดินที่อ้างถึงข้างต้นต่อไปก่อน จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ส. เปี่ยมศรี

(นายแสวง เปี่ยมศรี)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมสิทธิในที่ดิน.

หมายเหตุ

จังหวัดเลย — สกลนคร — ชัยภูมิ — ลำพูน — นครพนม — อุดรธานี.

คำสั่งกรมที่ดิน

ที่ ๗๐/๒๕๑๑

เรื่อง การใช้รถยนต์และเครื่องจักรกลทุ่นแรงของหน่วยโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่

โดยที่เห็นสมควรวางระเบียบเกี่ยวกับการใช้รถยนต์ และเครื่องจักรกลทุ่นแรงของหน่วยโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ ไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือเป็นแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบว่าด้วยการใช้รถยนต์และเครื่องจักรกลทุ่นแรงของหน่วยโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่"

ข้อ ๒. การควบคุมการใช้รถยนต์ เครื่องทุ่นแรง และเครื่องจักรกลต่าง ๆ แต่ละคันซึ่งใช้ปฏิบัติงานประจำภายในหน่วยตามปกติ ให้หัวหน้าหน่วย ฯ ทำคำสั่งมอบหมายให้คนขับแต่ละคนเป็นผู้ดูแลรักษาตามความเหมาะสม โดยอยู่ในความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วย ฯ และให้ปฏิบัติดังนี้ด้วย คือ

๒.๑ ให้จัดทำบัญชีแสดงการทำงานไว้ว่า วันไหนใช้รถยนต์หรือเครื่องทุ่นแรงอะไร ได้ผลงานเท่าใด ใครเป็นคนขับ โดยกรอกรายละเอียดตามบัญชีการใช้เครื่องทุ่นแรงรถยนต์และรถบรรทุกต่าง ๆ แนบท้ายคำสั่งนี้

๒.๒ ให้มีสถิติผลงานที่ปฏิบัติงานประจำวัน ไว้เป็นหลักฐาน โดยให้หัวหน้าหน่วย ฯ จัดทำสถิติงานดังกล่าวให้ปรากฏว่า แต่ละวันทำถนนได้ประมาณเท่าไร เช่น บุกเบิกกรุยแนวถนนถมดินลงลูกรัง ตบแต่งทำผิวจราจร ได้กี่สาย ความยาวเท่าใด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการเสนอผลงานประจำเดือนต่อกรมที่ดิน

๒.๓ ให้มีสถิติตัวเลขเกี่ยวกับน้ำมันที่ใช้กับเครื่องทุ่นแรงหรือรถยนต์นั้น ๆ ด้วยว่า คันไหนใช้น้ำมันไปเท่าใด เช่น น้ำมันเครื่อง น้ำมันหล่อลื่นและอื่น ๆ

ข้อ ๓. ในกรณีที่จะต้องใช้รถยนต์ไปปฏิบัติงานนอกเหนือจากการปฏิบัติงานประจำวัน เช่น ไปติดต่อราชการที่อำเภอ จังหวัด ซื้อเสบียงอาหาร ไปติดต่อซื้ออะไหล่

นำรถไปซ่อม หรือไปราชการอื่น ให้หัวหน้าหน่วย ฯ หรือผู้รักษาราชการแทนที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้อนุญาต โดยใช้ใบสั่งตามแบบท้ายคำสั่งนี้

ให้มีบัญชีควบคุมรถยนต์แต่ละคันไว้ด้วยว่า ใครเป็นผู้ขอไปราชการที่ไหน ใครขับ และให้ลงเวลาไปและกลับไว้ด้วย เมื่อกลับมาแล้ว ให้นำใบสั่งมอบให้หัวหน้าหน่วย ฯ เก็บไว้เป็นหลักฐาน เพื่อรวบรวมสถิติการใช้รถยนต์ดังกล่าวส่งกรมที่ดินเป็นประจำเดือน

ข้อ ๔. เมื่อสิ้นเดือนหนึ่ง ๆ ให้หัวหน้าหน่วย ฯ รวบรวมสถิติผลการปฏิบัติงานตามข้อ ๒ และ ๓ รวมส่งพร้อมกับบัญชีผลงานตามข้อ ๒๖ แห่งคำสั่งกรมที่ดินที่ ๖/๒๕๐๗ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๗

ข้อ ๕. ห้ามมิให้คนรถนำรถหรือเครื่องจักรกลออกไปปฏิบัติงานโดยไม่ได้รับอนุญาต และห้ามมิให้บุคคลอื่นซึ่งไม่มีหน้าที่เป็นผู้ขับขี่รถยนต์หรือใช้เครื่องจักรกลทุ่นแรงเป็นอันขาดเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากหัวหน้าหน่วย ฯ โดยเฉพาะ

ข้อ ๖. ให้คนขับรถยนต์หรือเครื่องจักรกลทุ่นแรงที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วย ฯ ตามข้อ ๒ ปฏิบัติในการดูแลรักษารถยนต์หรือเครื่องจักรกลทุ่นแรง ดังนี้

๖.๑ การอัดฉีดจาระบีรถแทรคเตอร์

ให้อัดฉีดจาระบีตามหัวอัดทุกแห่งเป็นประจำทุกวัน หลังจากที่ได้ปฏิบัติงานเสร็จแล้วในวันหนึ่ง ๆ ส่วนการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง ไส้กรอง และน้ำมันอื่น ๆ ให้ปฏิบัติตามหนังสือคู่มือการบำรุงรักษาของบริษัทผู้แทนจำหน่ายโดยเคร่งครัด

๖.๒ การดูแลรักษาความสะอาดรถแทรคเตอร์

ให้หมั่นทำความสะอาดรถแทรคเตอร์ หลังจากที่ได้ปฏิบัติงานเสร็จแล้วในวันหนึ่ง ๆ เช่น แซะดินที่ติดตามรอลเลอร์ ปัดเศษดินหรือใบไม้ที่ติดตะแกรงหน้าหม้อน้ำ และส่วนอื่น ๆ ออก ให้อยู่ในสภาพที่สะอาดเรียบร้อย

๖.๓ การรักษาและการใช้รถแทรคเตอร์

๖.๓.๑ ให้หมั่นตรวจดูน้ำ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันเครื่อง แบตเตอรี่ หากมิได้ใช้รถปฏิบัติงานหลาย ๆ วัน ควรจะได้ติดเครื่องยนต์เพื่อเป็นการชาร์ทไฟเข้าแบตเตอรี่เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม หรือถ้าไม่ใช้เป็นเวลานาน ๆ ควรปลดแบตเตอรี่ออกนำไปชาร์ทไฟให้เต็มหม้อแล้วเทน้ำออกให้แห้ง แล้วเก็บไว้

๖.๓.๒ ให้ระมัดระวังการใช้รถแทรคเตอร์ในขณะที่ปฏิบัติงานให้มาก เพราะอาจเกิดอันตรายได้ง่าย เช่น ในการบุกเบิกป่า โค่นต้นไม้ ทั้งนี้ ให้ใช้ดุลพินิจตามความเหมาะสมว่าจะควรปฏิบัติอย่างไร

๖.๓.๓ ให้หมั่นตรวจสอบสภาพรถซึ่งตนรับผิดชอบให้อยู่ในสภาพที่ดีและพร้อมที่จะปฏิบัติงานทันทีโดยสม่ำเสมอ เมื่อเสร็จงานแล้ว ให้นำรถเข้าเก็บรักษาไว้ยังที่เก็บรถในที่ปลอดภัย ในกรณีที่จำเป็นไม่อาจนำรถเข้าเก็บ ณ ที่เก็บรถได้ ให้หัวหน้าหน่วยฯ จัดเวรยามสำหรับเฝ้าดูแลรักษาตลอดเวลาที่เก็บรถไว้นอกสถานที่ตั้งของหน่วยฯ หากปรากฏความชำรุดบกพร่องหรือเสียหายด้วยประการใดๆ เกิดขึ้น ให้เวรยามหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรายงานให้หัวหน้าหน่วยฯ หรือผู้รักษาราชการแทนที่ได้รับมอบหมายทราบทันที

สำหรับรถยนต์ทุกประเภทให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับรถแทรคเตอร์ โดยอนุโลม ทั้งนี้ หากเวรยามหรือคนขับรถคนใด ไม่ระมัดระวัง และปฏิบัติการให้เป็นไปตามนัยที่กล่าวข้างต้น และได้รับรายงานจากหัวหน้าหน่วยฯ แล้ว จะถูกพิจารณาโทษตามควรแก่กรณี

ข้อ ๗. ให้ช่างยนต์ประจำหน่วยฯ หรือหัวหน้าหน่วยฯ (ในกรณีที่ไม่มีช่างยนต์ประจำหน่วยฯ) มีหน้าที่ตรวจตราควบคุมการใช้รถให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการดูแลรักษาและการใช้รถของทางราชการ และตามข้อ ๖ โดยเคร่งครัด และให้หัวหน้าหน่วยฯ รายงานผลการปฏิบัติของช่างยนต์เป็นรายเดือนตามแบบรายงานผลการปฏิบัติงานของช่างยนต์แนบท้ายคำสั่งนี้

ข้อ ๘. การขับขี่รถยนต์ให้ถือปฏิบัติตามนัยคำสั่งกรมที่ดินที่ ๕๔/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๐๕ เรื่องการดูแลรักษาและการขับขี่รถยนต์โดยเคร่งครัด

ทั้งนี้ ให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๑

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

บัญชีการใช้เครื่องทุ่นแรงรถยนต์และรถบรรทุกต่าง ๆ
ของหน่วยโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่.....จังหวัด.....

วัน เดือน ปี	รายการรถ		รายการปฏิบัติงาน					รายการอนุญาต			
	ประเภทรถ	หมายเลขทะเบียน ก.ท.พ.	ทำงานอะไร	ใช้เวลาเท่าใด (ชั่วโมง) - วัน	ได้ผลประการใด	ระยะทางไปกลับ (ก.ม.)	ใช้น้ำมันเชื้อเพลิง (ลิตร)	ผู้สั่งอนุญาต	ผู้ใช้รถ	ผู้ขับขี่	หมายเหตุ
๑—๑๐ ม.ค. ๒๕๑๑	แลนด์โรเวอร์	๑๓๐๑๐	ใช้ราชการกรมที่ดิน	๑๐ วัน	ติดต่อราชการกรมที่ดินเสร็จแล้วเดินทางกลับหน่วย ฯ	๒๕๐ ก.ม.	๘๐ ลิตร	นาย ก. (ลงชื่อ)...	นาย ข. (ลงชื่อ)	นาย ค. (ลงชื่อ)	ระยะทางไปกลับ ลงเฉพาะรถยนต์ทุกชนิดเว้นรถแทรคเตอร์
๑—๑๕ ก.พ. ๒๕๑๑	แทรคเตอร์	๒๐๑๘	ถางป่า	๑๐๐ ชม.	ได้ความยาวประมาณ ๑๐ กม.	—	๘๐๐ ลิตร	นาย ก. (ลงชื่อ)...	นาย ข. (ลงชื่อ)	นาย ค. (ลงชื่อ)	

แบบรายงานผลการปฏิบัติงานของช่างยนต์

หน่วยโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่.....จังหวัด.....

ประจำเดือน.....พ.ศ.....

๑ วัน เดือน ปี	๒ หมายเลขทะเบียนรถหรือเครื่องจักร เครื่องยนต์ที่ทำการตรวจซ่อม ฯลฯ	๓ ผลงานที่ได้ปฏิบัติ	๔ หมายเหตุ
๑ ม.ค. ๒๕๑๑	ก.ท.พ. ๑๕๑๐๕	มีน้ำปนอยู่ในน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้เครื่องยนต์ติด ๆ ดับ ๆ ได้ถอดถ้วยกรองออกล้างทำความสะอาดและเปลี่ยนน้ำมันเชื้อเพลิงใหม่แล้ว รถยนต์ใช้การได้เป็นปกติ	
๒ มี.ค. ๒๕๑๑	เครื่องกำเนิดไฟฟ้า "ลิสเตอร์" ขนาด ๓ กิโลวัตต์	๑. ปะเก็นและสปริงคันลูกสูบหัก ได้จัดการเปลี่ยนแล้ว เครื่องใช้การได้เป็นปกติ ๒. ได้เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง ถอดหม้อกรองออกล้างทำความสะอาด ล้างไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิง เปลี่ยนถ่ายน้ำซึ่งใช้ระบายความร้อนใหม่ เพราะสกปรกและมีตะกอนขุ่นข้น	
๓ มี.ค. ๒๕๑๑	ก.ท.พ.	ตรวจและแนะนำการใช้ และการรักษาความสะอาดรถกับคนขับรถ	

คำชี้แจงประกอบแบบรายงานผลการปฏิบัติงานของช่างยนต์

ช่อง ๑. หมายถึง วัน, เดือน, ปี ที่ได้ทำการซ่อมหรือแก้ไข เครื่องจักร เครื่องยนต์

ช่อง ๒. หมายถึง เลขทะเบียนของรถที่ได้ทำการซ่อมหรือแก้ไข หรือเครื่องจักรเครื่องยนต์ชิ้นใดที่ใช้ปฏิบัติงานประจำหน่วย ฯ

ช่อง ๓. ในช่องนี้ให้กรอกรายละเอียดของงานที่ได้ปฏิบัติ รวมทั้งข้อขัดข้องที่เป็นสาเหตุทำให้เครื่องจักรเครื่องยนต์ชำรุด ทั้งนี้ ขอให้กรอกให้ได้ใจความละเอียดมากที่สุด

ช่อง ๔. หมายถึง ในกรณีที่มีเหตุการณ์นอกเหนือไปจากตัวอย่างที่ได้ให้ไว้ เช่น ยังทำการซ่อมไม่ได้ เพราะต้องรออะไหล่ ฯลฯ

ทั้งนี้ หากเดือนใดไม่มีการซ่อม ก็ไม่ต้องส่งแบบรายงานผลการปฏิบัติงานไป คงส่งเฉพาะในเดือนที่มีการซ่อมหรือแก้ไขเท่านั้น อนึ่ง แบบรายงานผลการปฏิบัติงานของช่างยนต์นี้จะใช้กระดาษสำเนาขีดตารางและกรอกข้อความตามแบบที่ได้ให้ไว้ก็ได้ ส่วนตัวอย่างรายงานที่ได้ให้ไว้อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามข้อเท็จจริงได้.

วันที่.....

เรียน หัวหน้าหน่วย ฯ .....

ข้าพเจ้า.....

ขออนุญาตนำรถ.....หมายเลขทะเบียน

ก.ท.พ.....ไปปฏิบัติราชการ คือ.....

.....

ตั้งแต่วันที่.....เวลา.....น.

ถึงวันที่.....เวลา.....น.

ขอได้โปรดอนุญาตด้วย.

(ลงชื่อ).....ผู้ขออนุญาต

คำสั่ง

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้อนุญาต

ตำแหน่ง.....

ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๔๕๒๐ กรมที่ดิน

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๑๑

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ ๑๐๘๕๘/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๒, ที่ ๑๗๕๕/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๐๔ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท. ๐๖๐๓/๑๘๔๔ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘

ตามที่กรมที่ดินได้วางระเบียบปฏิบัติสั่งการไปยังจังหวัดต่าง ๆ ที่มีที่ดินจัดสรรผืนใหญ่เนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป ห้ามแบ่งจัดเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยโดยเด็ดขาด และขอให้จังหวัดกำชับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรที่มาขอจับจองและสอดส่องตรวจพิจารณ์ป้องกันมิให้ที่ดินตกไปเป็นของนายทุน หรือผู้มีอิทธิพลโดยมิชอบแล้วนั้น

โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า บางจังหวัดยังจัดแบ่งที่ดินผืนใหญ่เป็นแปลงเล็กแปลงน้อยซึ่งเป็นการผ่าผืนระเบียบ และบางแห่งมีเหตุผลส่อไปในทางจัดเพื่อประโยชน์แก่นายทุนอยู่อีก กรมที่ดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นวิธีการที่ไม่ชอบด้วยนโยบายและระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ และยังเป็นการผ่าผืนคำสั่งดังกล่าวด้วย ประกอบด้วยการจัดที่ดินให้ประชาชนเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลที่จะช่วยเหลือคนไทยผู้ยากจนและไม่มีที่ดินได้มีที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและประกอบอาชีพเป็นของตนเอง แต่มีพฤติการณ์หลายอย่างที่นายทุนหลีกเลี่ยงดำเนินการให้ได้มาซึ่งที่ดินโดยมิชอบ เช่น ให้ผู้รับใบจองทำหนังสือสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินที่ได้รับใบจองและมอบให้นายทุนเข้าทำประโยชน์ หรือทำหนังสือมอบอำนาจให้นายทุนขอรับรองการทำประโยชน์และขายที่ดินตามใบจอง เป็นต้น ฉะนั้น จึงขอให้จังหวัดกำชับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องติดตามผลการจัดที่ดินทุกระยะอย่างใกล้ชิด และสอดส่องสดับตรับฟังพฤติการณ์

ดังกล่าว เพื่อป้องกันมิให้ที่ดินตกเป็นของนายทุนโดยมิชอบ ถ้าหากปรากฏว่าผู้ใดมีพฤติการณ์ส่อไปในทางผิดปกติระเบียบ ก็ขอให้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเคร่งครัด

ฉะนั้น จึงเรียนชักชวนความเข้าใจมาเพื่อได้โปรดสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามนัยที่ได้ชี้แจงมาแล้วข้างต้นโดยเคร่งครัดต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๕/๑๘๘๕ กรมที่ดิน

๒๗ มกราคม ๒๕๑๓

เรื่อง การจัดสรรที่ดินโคกคำบอน โคกหนองไม้ตาย อำเภอโพนทอง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ รอ. ๑๕/๑๖๒๑๗ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๒

ตามที่ชี้แจงว่า ได้ตรวจเรื่องการจัดที่ดินโคกคำบอน และโคกหนองไม้ตาย ในท้องที่ตำบลสว่าง อำเภอโพนทองแล้วได้ความว่า ที่ดิน ๒ แปลงตามสภาพเป็นที่ดินต่อเนื่องเป็นผืนเดียวกันมีเนื้อที่ประมาณ ๑,๖๐๐ ไร่ มีผู้ถือครองอยู่แล้ว ๓๐๐ ไร่ จะเหลือประมาณ ๑,๓๐๐ ไร่ อำเภอเสนอแผนงานมาจังหวัดในปี ๒๕๑๐ โดยกำหนดเป็น ๒ แปลง ได้ทำการรังวัดวางผังแบ่งเป็นแปลงย่อยไว้ ๑๒๘ แปลง ๆ ละ ๑๒ ไร่ ประกาศและรับคำขอของราษฎรไว้แล้วประมาณ ๕๐๐ คน ยังมิได้จัดให้แต่อย่างใด นอกจากที่ดินดังกล่าวแล้วยังมีที่ดินทางทิศตะวันออกของที่ดินโคกคำบอนเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ มีผู้ถือครองอยู่แล้วประมาณ ๒๐๐ ไร่ และมีราษฎรต้องการที่ดินสำหรับทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นจำนวนมาก จังหวัดเห็นว่าอำเภอดำเนินการในรูปที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยยังไม่ถูกต้องตามระเบียบ ควรจะได้ดำเนินการจัดในรูปที่ดินผืนใหญ่ จึงขอให้พิจารณา นั้น

โดยที่บางจังหวัดได้ส่งเรื่องการขอจัดที่ดินผืนใหญ่ไปยังกรมที่ดิน แต่จังหวัดยังมิได้พิจารณาดำเนินการตามระเบียบในเบื้องต้นบางประการเสียก่อน ทำให้ต้องสอบถามไปยังจังหวัดอีก เป็นการล่าช้าเสียเวลาโดยไม่จำเป็น กรมที่ดินพิจารณาเรื่องนี้แล้วเห็นว่า ถ้าจังหวัดจะดำเนินการจัดที่ดินผืนใหญ่ดังกล่าวแล้ว ขอได้โปรดสั่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

๑. ขอให้ประสานงานกับฝ่ายป่าไม้ เพื่อตรวจสอบและรับรองเสียก่อนว่าที่ดินดังกล่าวนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๙๑/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๐๕ เรื่องการสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน

๒. ขอให้ประสานงานกับหน่วยทหารส่วนภูมิภาคด้วยว่า เมื่อทางราชการจะดำเนินการจัดที่ดินแห่งนี้ จะขัดข้องในทางยุทธศาสตร์ประการใดหรือไม่

๓. แจ้งวัตถุประสงค์ในการจัดที่ดินผืนใหญ่ พร้อมทั้งแผนที่ภูมิประเทศแสดงเขตที่ดินจัดสรรตามแผนที่รูปถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ เพื่อติดต่อขอให้กรมพัฒนาที่ดินจัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปสำรวจวิเคราะห์ดินเสียก่อนว่า ดินนั้นจะเหมาะแก่การทำประโยชน์อย่างไร ได้เพียงใดหรือไม่ และขอทราบผลภายในระยะเวลาที่จังหวัดกำหนด

๔. ขอให้สำรวจจำนวนผู้ถือครองในที่ดินจัดสรรเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยว่ามีจำนวนมากน้อยเท่าใด คิดเป็นร้อยละของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมด และขอให้จังหวัดเตรียมการและเสนอหลักการที่จะสอบสวนสิทธิของบุคคล ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินด้วย

๕. ถ้าหากจังหวัดยังมิได้เคยรายงานหรือส่งบัญชีสำรวจที่ดิน และชี้แจงให้ทราบว่าที่ดินแปลงที่จะจัดคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดได้พิจารณาปรากฏผลประการใดแล้วส่งบัญชีสำรวจแผนที่สังเขป และสำเนารายงานการประชุมของคณะกรรมการ ฯ ไปยังกรมที่ดินตามระเบียบ

๖. เมื่อไม่มีการขัดข้อง และเป็นที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์แล้ว ขอให้จัดทำโครงการและแผนผังการจัดแบ่งที่ดินตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ฯ ข้อ ๔ ข. ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติไปเพื่อพิจารณาด้วย

ฉะนั้น จึงขอเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาสั่งเจ้าหน้าที่พิจารณาดำเนินการตามนัยดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ถือเป็นหลักปฏิบัติในการจัดที่ดินผืนใหญ่ต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **อ. วิสูตรโยธาภิบาล**

(นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองสำมะโนที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ มท. ๐๖๐๕/ว. ๑๙๖๑ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๑๓

คำสั่งกรมที่ดิน

ที่ ๔/๒๕๑๓

เรื่อง การออกใบรับในกรณีมีผู้ยื่นเรื่องราวขอจับจองที่ดินหรือขอเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ

โดยที่ได้พิจารณาเห็นว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องที่มีผู้ยื่นเรื่องราวขอจับจองที่ดินหรือขอเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับเรื่องราวจากผู้ขอแล้ว ก็นำลงบัญชีรับเรื่องราวต่าง ๆ ตามแบบ บ.ท.ด. ๒๗ ไว้ แต่มิได้ออกใบรับให้ฝ่ายผู้ขอยึดถือไว้เป็นหลักฐาน จึงก่อให้เกิดความยุ่งยากและไม่สะดวกแก่ผู้ขอ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการตรวจสอบ โดยเฉพาะถ้ามีกรณีโต้แย้งเกี่ยวกับปัญหาเรื่องการยื่นเรื่องราวก่อนและหลังเกิดขึ้นด้วยแล้ว ก็จะพิสูจน์ได้ยากเพราะหลักฐานมีอยู่เฉพาะทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายเดียว ฉะนั้น เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานและเพื่อขจัดปัญหาข้อยุ่งยากดังกล่าว จึงให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้ :—

ข้อ ๑. เมื่อมีผู้มายื่นเรื่องราวขอจับจองที่ดิน หรือขอเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ทำการสอบสวนไม่มีเรื่องขัดข้องเห็นสมควรรับเรื่องราวของผู้ขอไว้ดำเนินการต่อไปได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับเรื่องราวให้แก่ผู้ขอยึดถือไว้เป็นหลักฐาน เมื่อผู้ขอจะมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ให้นำใบรับนั้นมาแสดงด้วยทุกครั้ง

ข้อ ๒. ใบรับเรื่องราวตามข้อ ๑. ให้ใช้แบบ จ.ด. ๕ ตามตัวอย่างท้ายคำสั่งนี้ ใบรับให้ทำเป็นคู่ฉบับ โดยมอบให้ผู้ขอยึดถือไว้ ๑ ฉบับ พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บไว้ ๑ ฉบับ

ข้อ ๓. เมื่อดำเนินการเสร็จ ก่อนแจกใบจองให้แก่ผู้ขอรับไป ให้เรียกใบรับเก็บรวมเรื่องไว้ด้วย หากใบรับหายและไม่สามารถจะนำมาแสดงได้ ก็ให้เจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำผู้ขอ แล้วเก็บรวมเรื่องไว้เช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๑๓

(ลงชื่อ) **อ. วิสูตรโยธาภิบาล**

(นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล)

อธิบดีกรมที่ดิน

ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๑๗๓๔๕ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๓

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

กรมที่ดินขอส่งสำเนาคำสั่งกรมที่ดินข้างบนนี้ มาเพื่อโปรดทราบ และสั่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

(ลงชื่อ) **ประชุม กาญจนะจิตรา**

(นายประชุม กาญจนะจิตรา)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน.

(จ.ด. ๕)

ที่ดินที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....

จังหวัด.....

ใบรับฉบับนี้เพื่อแสดงว่า.....

ได้มายื่นเรื่องราวขอ .....

เกี่ยวกับที่ดินแปลงดังกล่าวข้างต้นต่อเจ้าหน้าที่

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เวลา.....น.

ที่ว่าการ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....เจ้าพนักงานผู้รับ

คำเตือน เวลาไปติดต่อให้นำใบรับนี้ไปแสดงด้วยทุกครั้ง.

ที่ มท. ๐๖๐๓/๒๕๐๕๒ กรมที่ดิน

๑๐ กันยายน ๒๕๑๓

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ พง. ๑๕/๑๐๔๗๑ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๑๓

ตามที่แจ้งไปว่ากิ่งอำเภอคุระบุรีได้หารือเรื่องการรังวัดจัดแบ่งที่ดิน จัดสรรหมู่ที่ ๔ ตำบลคุระ กิ่งอำเภอคุระบุรี ซึ่งก่อนดำเนินการจัดสรรที่ดินเป็นที่รกร้างว่างเปล่า แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ออกไปทำการรังวัดปรากฏว่ามีผู้คัดค้าน และปรากฏว่าผู้คัดค้านได้เข้าครอบครองโดยพลการ จะควรดำเนินการกับผู้บุกรุกอย่างไร และจะจัดการให้ออกโดยวิธีใด จังหวัดเห็นว่าถ้าจะดำเนินคดีกับผู้บุกรุกทุกรายไปตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๖๘๙๔/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๐๕ เป็นการหักโหมไปอาจเป็นเหตุให้มีการร้องเรียนขึ้นได้ อันจะทำให้การเร่งรัดจัดที่ดินต้องยุ่งยากล่าช้าไม่ทันความต้องการของประชาชน จึงส่งเรื่องราวทั้งหมดไปให้กรมที่ดินพิจารณาสั่งการ นั้น

กรมที่ดินขอเรียนว่า ตามที่มีระเบียบให้ดำเนินคดีกับผู้บุกรุกครอบครองที่ดินโดยฝ่าฝืนกฎหมาย และให้ผู้บุกรุกยอมสละสิทธิในที่ดินเสียก่อน แล้วจึงพิจารณาดำเนินการจัดที่ดินให้ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๖๘๙๔/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๐๕ นั้น ก็เพื่อป้องกันมิให้มีการบุกรุกทำลายป่าหรือบุกรุกที่ดินของรัฐโดยพลการ และเพื่อความเป็นธรรมแก่ราษฎรอื่นซึ่งไม่ได้เป็นผู้ฝ่าฝืน ซึ่งก็เป็นหลักการว่าเมื่อมีการฝ่าฝืนก็จำเป็นจะต้องดำเนินคดีไปตามกฎหมาย แต่เนื่องจากในสภาวการณ์ปัจจุบัน การที่จะนำมาตรการดังกล่าวไปดำเนินการกับผู้บุกรุกเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาโดยรอบคอบและมีเหตุผลพิเศษ จึงควรได้พิจารณาหลักการเสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในอันที่จะเร่งรัดจัดที่ดินให้ราษฎรได้มีที่อยู่ที่ทำกินเป็นของตนเอง ถ้าหากว่าที่ดินซึ่งราษฎรผู้บุกรุกได้ครอบครองทำประโยชน์อยู่เป็นที่ดินของรัฐและอยู่ในลักษณะที่จะพึงอนุญาตให้จับจองได้ และทางราชการมีความประสงค์จะจัดให้ราษฎรผู้บุกรุกอยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องดำเนินคดีกับผู้บุกรุกก่อน การดำเนินคดีกับผู้บุกรุกควรใช้ในกรณีที่ทางการรักษาป่าไม้ไว้ หรือที่ดินที่ทางราชการมีความประสงค์จะสงวนหวงห้ามไว้เพื่อ

ประโยชน์ของทางราชการโดยเฉพาะ หรือที่สงวนหวงห้ามไว้เพื่อประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือในกรณีที่มีผู้ผ่าฝืนโดยไม่ยอมปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับหรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีผู้ใดผ่าฝืนเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว และกรมที่ดินได้ทำความเห็นเสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย ฉะนั้น กรณีที่จังหวัดหรือไปจึงควรพิจารณาตามหลักการที่กล่าวข้างต้น หากปรากฏว่าราษฎรได้เข้าครอบครองและทำที่ดินให้เกิดผลประโยชน์โดยไม่มีลักษณะเป็นการผ่าฝืน และจังหวัดก็มีความประสงค์ที่จะนำที่ดินไปจัดให้แก่ราษฎรอยู่แล้ว ก็ควรรอการดำเนินคดีกับผู้บุกรุกไว้ก่อน เสร็จแล้วสั่งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสรรไปตามระเบียบและวิธีการต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **อ. วิสูตรโยธาภิบาล**

(นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองจัดที่ดิน

ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๔๑๗ กระทรวงมหาดไทย

๑๘ กันยายน ๒๕๑๓

เรื่อง การดำเนินงานตามโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ตามที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติให้กรมที่ดินร่วมกับจังหวัดท้องที่ดำเนินการจัดที่ดินผืนใหญ่ เพื่อให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ โดยทางรัฐให้การช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ซึ่งเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินตามโครงการได้ดำเนินการมาแล้ว และกำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องยังมีความเข้าใจในการดำเนินงานตามโครงการแตกต่างกันอยู่ กล่าวคือ จังหวัดท้องที่มักจะเข้าใจว่างานโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่เป็นงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของกรมที่ดิน โดยมีหัวหน้าหน่วยโครงการ ฯ เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานอยู่แล้วโดยเอกเทศ สำหรับจังหวัดคงมีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะเรื่องที่กรมที่ดินหรือหัวหน้าหน่วยจะได้ประสานงานกับจังหวัด จึงปรากฏว่าการดำเนินงานจัดที่ดินผืนใหญ่ไม่เป็นผลคืบหน้าและบรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้อย่างจริงจังเท่าที่ควร เพื่อให้การดำเนินงานจัดที่ดินผืนใหญ่ของกรมที่ดินได้ดำเนินไปตามเจตนาและความประสงค์ของทางราชการ ฉะนั้น จึงขอเรียนซ้อมความเข้าใจดังต่อไปนี้

๑. เมื่อได้รับอนุมัติให้ดำเนินการจัดที่ดินผืนใหญ่ในที่แห่งใดแล้ว กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายและความประสงค์ที่จะให้จังหวัดรับเอางานนี้มาควบคุมดำเนินการโดยตรง ขอให้จังหวัดได้ควบคุมดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการที่วางไว้โดยใกล้ชิด สำหรับเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง กรมที่ดินจะให้ออกมาปฏิบัติงานตามเดิม แต่อยู่ในลักษณะมาช่วยดำเนินงาน และให้อยู่ในความควบคุมดูแลของจังหวัด

๒. ในการดำเนินการจัดที่ดินผืนใหญ่จำเป็นจะต้องขอความร่วมมือกับส่วนราชการต่าง ๆ อาทิ เช่น การส่งเสริมการเกษตร การชลประทาน เข้าร่วมเพื่อช่วยเหลือราษฎรด้วย ขอให้จังหวัดพิจารณาสั่งเจ้าหน้าที่ของจังหวัดได้เข้าช่วยเหลือตามสมควร หากมีอุปสรรคขัดข้องประการใด ควรแจ้งให้กรมที่ดินทราบ เพื่อพิจารณาติดต่อหาทางช่วยเหลือต่อไป

๓. การรายงานผลงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ทุกประเภท รวมทั้งการติดต่อประสานงานด้านอื่น ๆ ต่อไปให้หัวหน้าหน่วยซึ่งกรมที่ดินจัดส่งมาประจำที่หน่วยจัดที่ดินรายงานตรงต่อจังหวัด และให้จังหวัดรายงานชี้แจงไปยังกรมที่ดินตามลำดับการบังคับบัญชา ทั้งนี้ เพื่อที่จะให้จังหวัดได้มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการของหน่วย ฯ โดยใกล้ชิด สำหรับเรื่องที่หัวหน้าหน่วยจะรายงานตรงต่อกรมที่ดิน ควรจะกระทำเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวกับการหารือระเบียบปฏิบัติหรือสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น

๔. การจัดทำป้ายชื่อหน่วยโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ที่ได้ระบุว่าเป็นหน่วยโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ของกรมที่ดินนั้น ต่อไปให้แก้เป็น "หน่วยโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ ..... (ระบุชื่อจังหวัด)" ทั้งนี้ เพื่อจะให้สอดคล้องกับความประสงค์และนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ดังกล่าวข้างต้น

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบและสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ทำการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๓/๖๕๖๑ กรมที่ดิน

๑๗ มีนาคม ๒๕๑๔

เรื่อง หารือการทำแผนที่สังเขปประกอบการสำรวจคัดเลือกที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ สร ๑๕/๓๓๐๙๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกการประชุมในเรื่องนี้ รวม ๒ ชุด

ตามที่หารือว่าการทำแผนที่สังเขปประกอบการสำรวจที่ดินเพื่อส่งคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัด ตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ จะควรปฏิบัติอย่างไร เพราะเจ้าหน้าที่มีความเข้าใจและปฏิบัติไม่เหมือนกัน ฝ่ายหนึ่งเข้าใจว่าแผนที่ชนิดนี้เป็นแผนที่สังเขป ควรมีมาตราส่วนตามความเหมาะสม วัดระยะจากหลักมุมเขตถึงหลักมุมเขตของที่ดินโดยรอบแปลง กับให้มีจุดสมมติอันเป็นถาวรวัตถุเท่าที่จะเลือกหาได้ในที่ใกล้เคียงโยงยึดในมุมเขตของที่ดินอย่างน้อย ๒ มุม แต่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าจะทำรูปแผนที่รูปลอยเฉพาะแปลงไม่ได้ จะต้องเอาแผนที่สำรวจจำแนกประเภทที่ดินแสดงเขตตำบลหรืออำเภอครอบปูลงเป็นบริเวณกว้าง และลงที่หมายของที่ดินจัดสรรและที่หมายสำคัญอื่น ๆ ของตำบลหรืออำเภอนั้นทั้งหมด กับต้องใช้มาตราส่วนเท่ากันกับแผนที่สำรวจจำแนกประเภทที่ดิน ความแจ้งแล้ว นั้น

กรมที่ดินพิจารณาแล้วขอเรียนว่า การทำแผนที่สังเขปประกอบบัญชีสำรวจที่ดินเพื่อส่งคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดพิจารณาว่าจะควรให้ดำเนินการจัดสรรที่ดินที่อำเภอสำรวจมานั้นหรือไม่ ความมุ่งหมายต้องการให้ทำเป็นแผนที่สังเขป ใช้วิธีการรังวัดอย่างที่เจ้าหน้าที่อำเภอควรจะทำได้ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดเท่านั้น มิได้มุ่งหมายจะให้ทำแผนที่ละเอียดหรือถูกต้องตามหลักวิชาทุกอย่าง เพราะถ้าคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดอนุมัติให้จัดที่ดินได้แล้ว ถ้าเป็นที่ดินหัวไร่ปลายนาเป็นหย่อม ๆไม่ต่อเนื่องกัน อำเภอก็อาจประกาศเขตเป็นตำบลหรืออำเภอแล้วดำเนินการต่อไปได้ แต่ถ้าเป็นที่ดินติดต่อเป็นผืนเดียวกัน เนื้อที่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ หรือเนื้อที่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ ก่อนการดำเนินการจัดที่ดินก็จะต้องจัดทำแผนที่โดยละเอียดก่อนเสนอโครงการอยู่แล้ว ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้กรมที่ดินเคยสั่งการไปยังจังหวัดหนองคาย ตามหนังสือที่ มท. ๐๖๐๕/๖๑๐๙ ลงวันที่ ๙

กันยายน ๒๕๐๗ เรื่องการสำรวจคัดเลือกที่ดิน ว่าการทำแผนที่สังเขปนั้นควรแสดงรูปที่ดินตามอาณาเขตที่แท้จริง และมีรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศ เช่น ถนน ทางน้ำ ภูเขา ในบริเวณใกล้เคียงประกอบด้วยตามสมควร กับต้องแสดงจุดสมมติซึ่งเป็นถาวรวัตถุ เช่น ต้นไม้ใหญ่ หลักกิโลเมตร เจดีย์ หรือสิ่งอื่นที่เห็นได้ชัดในภูมิประเทศนั้น ๆ แล้วแสดงระยะจากจุดสมมติดังกล่าวไปยังมุมเขตที่ดินจัดสรรอย่างน้อย ๒ มุม ในแผนที่ไว้ด้วยเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบที่ตั้งของที่ดินจัดสรรแต่ละแห่ง เมื่อมีกรณีที่จะต้องตรวจสอบ ส่วนที่ดินหัวไร่ปลายนาเคยสั่งไปยังจังหวัดสมุทรสงคราม ตามหนังสือที่ ๙๗๖๗/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๔๙๙ เรื่องการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน ว่าด้วยการสำรวจที่ดินของรัฐเพื่อจัดให้ประชาชนนั้น โดยปกติจะต้องกรอกรายการในบัญชีสำรวจที่ดิน ฯ เป็นรายแปลง เพื่อจะได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่ตั้ง ลักษณะ และสภาพของที่ดิน แต่ถ้าที่ดินอยู่ในท้องที่ตำบลเดียวกัน และเป็นที่หัวไร่ปลายนาแปลงเล็กแปลงน้อยเป็นหย่อม ๆ จำนวนมาก ทั้งลักษณะและสภาพของที่ดินเป็นอย่างเดียวกัน ไม่สะดวกในการกรอกเป็นรายแปลง ก็อาจกรอกรวมในรายการเดียวกันได้ แล้วระบุจำนวนแปลงในช่องหมายเหตุไว้ให้ทราบว่ามีกี่แปลง ในกรณีเช่นนี้คงไม่อาจกรอกระยะกว้างยาวได้ จึงไม่ต้องกรอกระยะกว้างยาวในบัญชีสำรวจที่ดิน ฯ แต่อย่างใด โดยเฉพาะเรื่องการทำแผนที่การจัดที่ดินดังกล่าว จะต้องเกี่ยวโยงกับการทำแผนที่ระวางในอนาคต จำต้องมีการวางมาตรการให้สอดคล้องกัน จึงได้เชิญผู้อำนวยการกอง กองจัดที่ดิน หัวหน้ากองทำแผนที่ กองสำมะโนที่ดิน กองควบคุมที่ดินสาธารณสมบัติ ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๑๔ ผลการพิจารณาที่ประชุมตกลงในหลักการ รวม ๗ ประการ รายละเอียดปรากฏตามบันทึกการประชุมที่ส่งเรียนมาพร้อมหนังสือนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ประชุม กาญจนะจิตรา**

(นายประชุม กาญจนะจิตรา)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ มท. ๐๖๐๕/ว. ๘๐๓๓ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๑๔

บันทึกการประชุม

เรื่อง การทำแผนที่สังเขปประกอบการสำรวจที่ดิน

เมื่อวันศุกร์ ที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๔

ณ ห้องอธิบดีกรมที่ดิน

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล	อธิบดีกรมที่ดิน
๒.	นายสนิท วิเศษโกสิน	ผู้อำนวยการกอง กองจัดที่ดิน
๓.	นายประสิทธิ์ ศิริจิตร	หัวหน้ากองควบคุมที่ดินสาธารณสมบัติ
๔.	นายจรัส ผลากรกุล	หัวหน้ากองทำแผนที่
๕.	นายวัฒนะ โนนคู่เขตโขง	หัวหน้าแผนกจัดที่ดินตามโครงการ
๖.	นายวิสูจน์ จันทร์จิระ	หัวหน้าแผนกสำรวจและตรวจสอบ

เริ่มประชุม เวลา ๐๙.๐๐ น.

ท่านอธิบดีกล่าวเปิดประชุม และแจ้งต่อที่ประชุมว่า การรังวัดทำแผนที่เกี่ยวกับที่ดินจัดสรรและที่ดินสาธารณสมบัติยังไม่มีการตกลงกันให้แน่นอน และไม่ประสานงานกัน กับการทำแผนที่ออกโฉนดที่ควรจะทำให้ต่อเนื่องกันไป เพื่อเตรียมการออกโฉนดที่ดินในภายหน้าจะได้ไม่ต้องทำซ้ำ ๆ กันหลายครั้งหลายคราว ขอให้ช่วยกันพิจารณาวางหลักเกณฑ์เพื่อสะดวกในการปฏิบัติต่อไป

หัวหน้ากองทำแผนที่ — ขณะนี้โครงการวางหมุดหลักฐานแผนที่ยังทำไปไม่ทั่วถึง โดยมากที่ดินจัดสรรหรือที่ดินสาธารณสมบัติอยู่นอกโครงการ ซึ่งไม่มีอะไรเป็นหมุดหลักฐานยึดโยง มักใช้ถาวรวัตถุหรือต้นไม้ใหญ่ที่มีอยู่ในพื้นที่แถบนั้นเป็นจุดยึดโยง หากเป็นถาวรวัตถุก็ใช้เป็นจุดยึดโยงตรวจสอบได้แน่นอน ถ้าเป็นต้นไม้ใหญ่นานปีไปก็อาจถูกทำลายสูญหายได้ ซึ่งยากต่อการตรวจสอบภายหลัง พื้นที่แปลงใดไม่มีถาวรวัตถุควรจะสร้างหมุดหลักฐานถาวรขึ้นตรงที่ใดที่หนึ่งที่เห็นว่าเหมาะสม ใช้ตามแบบของ

ส่วนรังวัดสำหรับใช้เป็นจุดยึดโยงตรวจสอบรอบเขตที่ดินได้ ส่วนแผนที่ที่ใช้อยู่ขณะนี้ใช้แผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ซึ่งสามารถขยายได้ถึง มาตราส่วน ๑ : ๒๕,๐๐๐

อธิบดี — การใช้แผนที่ควรใช้ให้เหมือน ๆ กัน เพื่อสะดวกในการทำระวางออกโฉนดในภายหน้าทั้งในที่ดินจัดสรรและที่ดินสาธารณะ พื้นที่ใดไม่มีหมุดหลักฐานแผนที่ก็จำเป็นต้องสร้างหมุดหลักฐานถาวรเสียด้วยทำนองเดียวกับการสร้างหมุดโครงการหลักฐานแผนที่ของส่วนรังวัดและขอทราบว่า การสำรวจทำแผนที่ในที่ดินจัดสรรที่ทำอยู่ขณะนี้ทำกันอย่างไร

ผู้อำนวยการกอง กองจัดที่ดิน — การสำรวจคัดเลือกที่ดิน อำเภอเป็นผู้สำรวจและทำแผนที่สังเขปส่งให้คณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดพิจารณาอนุมัติ เมื่อคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดพิจารณาอนุมัติแล้ว ถ้าเป็นที่ดินผืนใหญ่ เนื้อที่มาก ๆ ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไปจังหวัดจะจัดทำโครงการเสนอมายังกรมที่ดิน กรมที่ดินจะส่งเจ้าหน้าที่ส่วนกลางออกไปสำรวจข้อมูลในเบื้องต้น เสร็จแล้วเสนอข้อมูลพร้อมแผนที่ต่อกรมที่ดินเพื่อขอให้ประสานงานกับกรมพัฒนาที่ดินสำรวจวิเคราะห์ดินให้ แผนที่ที่ทำขึ้นจำลองออกมาจากแผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ มีขอบเขตตามที่ได้ไปสำรวจมา เพื่อไม่ขัดข้องอย่างใด จะได้จัดทำโครงการและวางแผนผังจัดแบ่งที่ดิน เพื่อเสนอขออนุมัติคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว จึงขอตั้งงบประมาณดำเนินการต่อไป เท่าที่จัดอยู่ขณะนี้มิได้มีการรังวัดทำวงรอบกันเลย เพียงแต่จัดแบ่งภายในแปลง ขอบเขตของที่ดินรู้ได้แต่ในแผนที่ส่วนในพื้นที่ดินไม่ทราบขอบเขตวงรอบอยู่ตรงไหน ขณะนี้กำลังจะส่งช่างของกองสำมะโนที่ดินออกไปรังวัดวงรอบหลายหน่วยตามแผนที่ที่ได้รับอนุมัติ และต่อไปเห็นว่าเมื่อจะมีการจัดสรรในจังหวัดใดจะต้องไปรังวัดปักหลักเขตวงรอบก่อน

อธิบดี — การไปรังวัดวงรอบจะเกิดผลอะไรขึ้น ถ้าเกิดผลดีเป็นประโยชน์ต่อการออกโฉนดในภายหน้าก็ควรทำ

หัวหน้ากองทำแผนที่ — การรังวัดวงรอบมีประโยชน์อยู่เหมือนกัน แต่ต้องมีหมุดหลักฐานถาวรยึดโยงไปยังจุดสำคัญ ซึ่งอาจใช้หลักไม้ปักไว้ก่อนตามวงรอบได้ ในชั้นทำระวางแผนที่ก็สะดวกขึ้น เพราะใช้มาตราส่วนเดียวกัน การรังวัดวงรอบหากจะใช้ช่างแผนที่ของกรมออกไปทำ เกรงว่าจะเสียเวลาและเสียงบประมาณมาก เดี๋ยวนี้มีบริษัทที่รับจ้างรังวัดอยู่ก็มี ซึ่งขณะนี้กองทำแผนที่กำลังดำเนินการจ้างอยู่ กำลังรอดูผลงาน

อธิบดี — การรังวัดวงรอบจะไปทำเมื่อไร หรือจะไปทำพร้อมกับการสำรวจข้อมูล

ผู้อำนวยการกอง กองจัดที่ดิน — เห็นว่าในขั้นทำการสำรวจคัดเลือกที่ดิน ยังไม่ควรทำให้ละเอียดเพราะบางแปลงก็อาจไม่ได้จัด บางแปลงก็เป็นที่แปลงเล็กแปลงน้อยหรือหัวไร่ปลายนา ฉะนั้น ควรไปทำครั้งที่ ๒ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากได้รับอนุมัติโครงการจากคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติแล้ว และอาจประกาศสำรวจสิทธิตาม ม. ๒๕ แห่ง ป.ม. ที่ดินพร้อมกัน

เมื่อที่ประชุมได้พิจารณาและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันพอสมควรแล้ว จึงกำหนดเป็นหลักการ ดังนี้

๑. การทำแผนที่ในการสำรวจคัดเลือกที่ดิน ให้ใช้แผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ จำลองออกมาแต่ละพื้นที่ โดยมีขอบเขตและแสดงข้างเคียงตามภูมิประเทศ

๒. พื้นที่จะจำลองออกมาให้ถือเนื้อที่ตั้งแต่ ๕๐๐ ไร่ขึ้นไป ถ้าเนื้อที่ไม่เกิน ๕๐๐ ไร่ ให้ถือปฏิบัติไปตามระเบียบเดิม

๓. ที่ดินหัวไร่ปลายนา ให้แสดงตำแหน่งแปลงเป็นจุดดังที่สั่งการไปยังจังหวัดสมุทรสงคราม

๔. การรังวัดทำวงรอบที่ดินจัดสรรผืนใหญ่ ให้จัดสร้างหมุดหลักฐานถาวรขึ้นเช่นเดียวกับที่ส่วนรังวัดได้ทำอยู่

๕. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนผังเมื่อจังหวัดรายงานขอให้ดำเนินการจัดสรรที่ดิน กรมที่ดินจะส่งเจ้าหน้าที่ส่วนกลางออกไปสำรวจข้อมูลในเบื้องต้น พร้อมเจ้าหน้าที่

กรมพัฒนาที่ดินเพื่อสำรวจวิเคราะห์ดิน และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด เมื่อไม่ขัดข้อง จะได้เสนอโครงการขออนุมัติคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติไปชั้นหนึ่งก่อน

๖. เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว จะได้ขอตั้งงบประมาณสำหรับดำเนินการ และพิจารณาส่งช่างหรือจ้างบริษัทเอกชนไปทำการรังวัดทำวงรอบ ในการนี้ให้สร้างหมุดหลักฐานถาวรด้วย และอาจพิจารณาขอให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติประกาศสำรวจสิทธิตาม ม. ๒๕ แห่ง ป.ม. ที่ดินไปพร้อมกัน เสร็จแล้ววางแผนผังโดยแน่นอน และนำเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติขออนุมัติอีกครั้งหนึ่ง

๗. เมื่อวางแผนผังจัดแบ่งแปลงย่อยแล้ว ให้จัดคนเข้าอยู่ทันทีเพื่อป้องกันการบุกรุก แล้วจึงเริ่มทำถนน แต่ไม่ต้องทำจนเต็มขนาดเพียงแต่ทำถนนเล็ก ๆ พอรถหลีกกันได้ก็พอ

เลิกประชุม เวลา ๑๐.๓๐ น.

(ลงชื่อ) **วัฒนะ โนนคู่เขตโขง** ผู้จดบันทึกการประชุม

(นายวัฒนะ โนนคู่เขตโขง)

ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๑๕๕๒๑ กรมที่ดิน

๕ กันยายน ๒๕๑๖

เรื่อง การดำเนินงานตามโครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๔๑๗ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๑๓

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ชี้ชวนความเข้าใจมาว่า ในการจัดที่ดินผืนใหญ่เมื่อได้รับอนุมัติให้ดำเนินการจัดที่ดินผืนใหญ่แห่งใดแล้ว กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายและมีความประสงค์ที่จะให้จังหวัดรับเอางานนี้มาควบคุมดำเนินการโดยตรง สำหรับเจ้าหน้าที่ส่วนกลางซึ่งกรมที่ดินให้ออกมาปฏิบัติงานนั้นอยู่ในลักษณะมาช่วยดำเนินงานและให้อยู่ในความควบคุมดูแลของจังหวัด นั้น

บัดนี้ ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่จัดที่ดินหลายแห่งหาได้ปฏิบัติไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยได้วางไว้ไม่ เช่น การรายงานผลงานในการดำเนินงาน ตลอดจนการใช้จ่ายเงินในการดำเนินงาน บางหน่วยก็เสนอไปยังกองจัดที่ดิน บางหน่วยก็เสนอไปยังกรมที่ดิน โดยผ่านจังหวัดบ้าง ไม่ได้ผ่านจังหวัดบ้าง ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้เป็นการลักลั่นไม่เป็นระเบียบเดียวกัน กรมที่ดินจึงขอชี้ชวนความเข้าใจมาอีกครั้งหนึ่ง ดังนี้

๑. การรายงานก็ดี การส่งใบสำคัญค่าใช้จ่ายเงินไปขอเบิกก็ดี ให้หน่วยจัดสรรที่ดินทุกแห่งเสนอผ่านเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด และขอให้จังหวัดตรวจรับรอง แล้วมีหนังสือราชการนำส่งไปยังกรมที่ดินโดยตรง

๒. การจัดจ้างคนงานให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกรมที่ดินฉบับลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๑๔ ว่าด้วยการจ้างลูกจ้างชั่วคราวทำหน้าที่คนงานต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๑๔

๓. การซื้อวัสดุให้หัวหน้าหน่วยจัดซื้อได้ไม่เกินวงเงินครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ตามนัยคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๒/๒๕๑๐ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๑๐ และจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามความนัยข้อ ๖ และข้อ ๒๔ แห่งระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๔๙๘ ด้วย

๔. การซ่อมครุภัณฑ์เครื่องมือเครื่องจักรกลต่าง ๆ ให้ชี้แจงเหตุผลให้ชัดเจน และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๖/๒๕๐๗ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๗ ข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ ด้วย

๕. การจัดซื้อน้ำมันให้หัวหน้าหน่วยเป็นผู้มีอำนาจสั่งซื้อจากตัวแทนค้าต่างขององค์การเชื้อเพลิง และให้แจ้งไปให้กรมที่ดินทราบว่า จะจัดซื้อจากร้านใดภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับงบประมาณประจำปี เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้มีโอกาสตรวจสอบข้อเท็จจริงในการใช้จ่ายเงินโดยใกล้ชิด

ทั้งนี้ ขอได้โปรดสั่งกำชับเจ้าหน้าที่ให้ถือปฏิบัติตามที่ชี้แจงมาโดยเคร่งครัดต่อไป หากสงสัยหรือขัดข้องประการใดก็ให้สอบถามไปยังกรมที่ดิน และขอเรียนว่า ถ้าเจ้าหน้าที่หน่วยจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตามที่ชี้แจงมานี้ กรมที่ดินอาจขัดข้องในการจ่ายเงินและจะถือว่าเป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่หน่วยนั้น ๆ ที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **วงษ์ ช่อวิเชียร**

(นายวงษ์ ช่อวิเชียร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองจัดที่ดิน.

การจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย

ที่ ๕๓๑๑/๒๔๙๗ กระทรวงมหาดไทย

๑๐ มีนาคม ๒๔๙๗

เรื่อง ข้าราชการจับจองที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ๕

อ้างถึง หนังสือที่ ๒๘๐๒/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๙๖

ตามที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงราย หารือเรื่องเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองทำการจับจองที่ดินเสียเองตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วน ที่ ๕๗๘/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๙๕ ว่า คำว่า "เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง" จะหมายถึงข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย หรือหมายถึงข้าราชการทั่ว ๆ ไป จังหวัดเห็นเห็นว่าน่าจะหมายถึงข้าราชการทั่วไป ไม่เฉพาะแต่ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย จึงส่งเรื่องให้ภาคพิจารณา ภาคพิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องนี้ รัฐบาลมีความประสงค์ที่จะป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เช่น เจ้าหน้าที่อำเภอ จังหวัด ทำการจับจองที่ดินหรือยักย้ายเพทุบายให้ญาติหรือผู้อาศัยในครอบครัว หรือช่วยเหลือบุคคลอื่นให้จับจองที่ดินมาก ๆ อันเป็นการขัดขวางนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะคำว่า "เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง" นี้ ภาคเห็นว่าตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญาหมายถึงเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งมิได้มีความหมายแต่เฉพาะข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย ข้าราชการไม่ว่าจะสังกัดกระทรวงทบวงกรมใด จึงย่อมอยู่ในความหมายของคำว่า "เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง" ทั้งหมด แต่เพื่อเป็นหลักที่ภาคจะสั่งการทุกจังหวัดให้ถือปฏิบัติ จึงรายงานหารือเข้าไปให้กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาอีกชั้นหนึ่ง นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นว่า คำว่า "เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง" ตามเจตนารมณ์ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ด่วน ที่ ๕๗๘/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๙๕

นั้น คงมุ่งถึงข้าราชการต่าง ๆ อันเป็นส่วนราชการของคณะกรมการจังหวัดและคณะกรมการอำเภอ (เดิม) เพราะคำว่าข้าราชการปกครองย่อมหมายถึงผู้มีหน้าที่ปราบปรามและทะนุบำรุงด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ท. แรงขำ**

(นายทวี แรงขำ)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๑๔๐๔/๒๔๙๗ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๔๙๗

ที่ ๗๕๐๕/๒๔๙๗ กระทรวงมหาดไทย

๓๑ มีนาคม ๒๔๙๗

เรื่อง ให้ระงับการขอจับจองที่ดินโดยพลการ

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค

แจ้งความมายัง ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๗๖/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๙๖

ตามที่ได้วางระเบียบในเรื่องการขอจับจองที่ดิน ก่อนที่จะได้กำหนดเขตอนุญาตให้จับจองตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๙๘/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๙๖ ทั่วถึงทุกจังหวัดมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ในการรับคำขอจับจองที่ดินปฏิบัติไปพลางก่อนแล้ว นั้น

บัดนี้ สำนักคณะรัฐมนตรีแจ้งมาว่า เนื่องจากปรากฏว่า ขณะนี้ได้มีผู้ไปทำการจับจองที่ดินไว้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวกันเป็นจำนวนมาก และมิได้ใช้ประกอบกิจการอันใดที่จะเป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ นอกจากทำการถากถางบ้างเล็กน้อยเพื่อแสดงว่าตนได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินเหล่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าเป็นการจับจองที่ดินเพื่อกีดกันผู้อื่นและเอาไว้จำหน่ายเมื่อได้ราคาดีเท่านั้น การกระทำเช่นนี้เป็นการไม่ชอบด้วยนโยบายรัฐบาล ฉะนั้น เพื่อที่จะสงวนที่ดินไว้สำหรับช่วยเหลือประชาชนผู้ยากจนซึ่งไม่มีกำลังเงินและกำลังแรงพอที่จะดำเนินการจับจองได้ ให้ได้มีที่ดินเพื่อการครองชีพตามควรแก่อัตภาพ และเพื่อประโยชน์ในราชการอย่างอื่น สมควรให้ทุกอำเภอทั่วราชอาณาจักรจัดการสงวนที่ดินไว้เพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป

กระทรวงมหาดไทยจึงขอซ้อมความเข้าใจมาว่า ถ้าจังหวัดใดยังไม่ได้กำหนดเขตที่ดินไว้ให้ราษฎรจับจองและสงวนไว้ใช้ราชการ ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๙๘/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๙๖ ก็ขอให้รีบกำหนดให้เสร็จไปโดยด่วนและการปฏิบัติในเรื่องการขอจับจองที่ดิน ก็ให้ระงับการอนุญาตให้จับจองที่ดินนอกเขตที่กำหนดไว้โดยเด็ดขาด ส่วนการขอจับจองที่ดินภายในเขตที่กำหนดไว้ให้จับจอง ถ้ามีผู้ยื่นเรื่องราวขอ ก็ให้พิจารณาสอบสวน

แล้วส่งเรื่องไปเพื่อกรมที่ดินพิจารณาก่อนจงทุกราย และระมัดระวังการที่จะมีผู้เข้าครอบครองที่ดินรกร้างว่างเปล่าโดยไม่ได้รับอนุญาตให้เคร่งครัดอีกด้วย

ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติโดยเคร่งครัดตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ขอแสดงความนับถือ (อย่างสูง)

(ลงชื่อ) **พล ต.ท. พิชิตธุระการ**

(หลวงพิชิตธุระการ)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๑๙๗๖/๒๔๙๗ กระทรวงมหาดไทย

๓ กันยายน ๒๔๙๗

เรื่อง การจับจองและการออกหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่หลวงหวงห้าม และที่สาธารณประโยชน์

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยปรากฏว่า ได้มีการอนุญาตให้จับจองและออกหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งมีโฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง และตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" ไปในที่ดินที่ไม่อยู่ในลักษณะที่ควรจะอนุญาตให้จับจอง หรือออกหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ เช่น ที่สาธารณประโยชน์ ที่ดินที่ทางราชการหวงห้าม เป็นต้น การกระทำดังกล่าวนั้นย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการและสาธารณชน และเป็นการขัดต่อกฎหมายและระเบียบแบบแผนในราชการ ส่วนผู้ที่มาขอจับจองหรือขอรับหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ก็ไม่ได้สิทธิไปประการใด จึงขอชี้แจงความเข้าใจให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. การจับจองที่ดิน ที่ดินที่ควรอนุญาตให้จับจอง ต้องเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามความในมาตรา ๑๓๐๔ (๑) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้แก่ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืน หรือทอดทิ้งหรือตกกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

๒. การออกหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน ที่ดินที่ควรออกหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ ต้องเป็นที่ดินที่ตกเป็นของบุคคลโดยชอบด้วยกฎหมาย และเจ้าของที่ดินได้ใช้หรือทำประโยชน์แล้วโดยสุจริต เช่น ทำเป็นที่นา ที่สวน ที่ปลูกบ้าน หรือที่ดินในบริเวณหมู่บ้านหรือในเมือง อันมีประโยชน์อยู่แล้วโดยสภาพและที่ตั้งของที่ดิน

ส่วนที่ดินอันไม่อยู่ในลักษณะที่จะพึงอนุญาตให้จับจอง หรือออกหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ได้นั้น ได้แก่ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน อันอยู่ในลักษณะประเภทที่หวงห้ามเพื่อการสาธารณประโยชน์ หรือประโยชน์ร่วมกัน เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง บาง แม่น้ำ ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ หรือที่ดินที่ใช้เพื่อประโยชน์แก่ราชการแผ่นดินโดยเฉพาะ เช่น ที่ป้อมและโรงทหาร ที่ตั้งสำนักราชการบ้านเมือง เป็นต้น หรือแม้

สภาพที่ดินจะไม่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งว่าเป็นที่ประเภทหวงห้ามดังกล่าวก็ดี หากมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าจะเป็นที่ประเภทหวงห้าม ก็ต้องปฏิบัติตามความในพระราชบัญญัติการออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๓ (ข) โดยสอบถามผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ที่เห็นว่าควรเป็นผู้ดูแลอารักขาที่ดินนั้นให้ได้ความแน่ชัดเสียก่อน เมื่อได้สอบสวนเป็นอันหมดปัญหาแล้ว จึงพิจารณาดำเนินการต่อไปตามนัยที่กล่าวข้างต้น

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดสั่งกำชับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการนี้ให้พิจารณาปฏิบัติตามบทกฎหมาย คำสั่ง และระเบียบวิธีการดังกล่าวโดยเคร่งครัด หากปรากฏมีการกระทำเช่นนี้เกิดขึ้น ขอให้พิจารณาโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่นั้น ๆ แล้วแต่กรณีในสถานหนักต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **รามราชภักดี**

(พระยารามราชภักดี)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ ๒๑๗๕๘/๒๔๕๗ กระทรวงมหาดไทย

๒๗ กันยายน ๒๔๕๗

เรื่อง ข้าราชการขอจับจองที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค และผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๒๔/๒๔๙๒ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๔๙๒

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้วางระเบียบเพิ่มเติมเรื่องข้าราชการขอจับจองที่ดิน ลงในข้อกำหนดของหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๓๓๓/๒๔๘๕ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๔๘๕ ว่า "๗. ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทยด้วย" นั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่า ข้าราชการขอจับจองที่ดินนอกจากต้องพิจารณาตามระเบียบเรื่องข้าราชการขอจับจองที่ดินแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีที่สั่งมาโดยหนังสือด่วน ที่ ๕๗๘/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๙๕ และที่ ๖๐๑/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๔๙๕ โดยเคร่งครัดอีกด้วย จึงเห็นควรให้ระงับการที่ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทยเสียได้ และมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตตามนัยคำสั่งระเบียบการนั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ท. แรงขำ**

(นายทวี แรงขำ)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ ๒๘๔๔๔/๒๔๙๗ กระทรวงมหาดไทย

๒๔ ธันวาคม ๒๔๙๗

เรื่อง การร่วมมือดำเนินการตามโครงการลงทุนของกระทรวงสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๑๖๕๕/๒๔๙๗ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๔๙๗

ตามที่ได้เรียนเพื่อทราบมติสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ ประชุมพิจารณาโครงการลงทุนระยะยาว ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๖—๒๕๐๐ ของกระทรวงสหกรณ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติเห็นชอบด้วยแล้ว มาเพื่อร่วมมือกับกระทรวงสหกรณ์ดำเนินการตามโครงการที่กระทรวงสหกรณ์ได้กำหนดไว้ ขอให้ภาคและจังหวัดถือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ได้รับมอบหมายด้วย นั้น

บัดนี้ กระทรวงเกษตรได้มีหนังสือมาว่า ได้สั่งกรมชลประทานให้ดำเนินการตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรี สำหรับงานที่กระทรวงเกษตรมีหน้าที่เกี่ยวข้องต่อไปแล้ว ส่วนการขอความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทยพิจารณาหาทางมิให้มีการกว้านซื้อที่ดินสองข้างคลองชลประทานเพื่อหากำไร กรมชลประทานได้เสนอความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในอันที่จะดำเนินการให้ได้ผลสมความมุ่งหมายของรัฐบาลว่า กรมชลประทานสังเกตว่า ที่ดินที่อยู่สองฟากคลองชลประทานที่ทำการขุดขึ้นใหม่ มักจะตกไปอยู่ในมือพวกนายทุนเสียเป็นส่วนมาก เพราะในระหว่างประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่านั้นเอง พวกนายทุนก็ส่งคนเข้าไปทำการก่อสร้างพอเป็นพิธี เมื่อกรมชลประทานก่อสร้างชลประทานและขุดคลองเสร็จก็ปรากฏว่ามีผู้ครอบครองเสียหมดแล้ว ซึ่งส่วนมากเป็นพวกนายทุนนั่นเอง จึงขอให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณา ขอให้อำเภอเจ้าของท้องที่ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเข้าไปทำการก่อสร้างหักร้างถางพงและจับจองที่ดินที่ได้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาหวงห้าม จนกว่าทางราชการจะได้เปิดให้จับจองที่ดินได้

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า อำนาจการดูแลรักษาที่ดิน คณะรัฐมนตรีได้พิจารณามีมติมอบให้ผู้ว่าราชการภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงที่จะไม่ให้มีผู้บุกรุกเข้าครอบครอง ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๘๑๘๖/๒๔๙๗

ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๔๙๗ แล้ว ส่วนการขอจับจองที่ดินก็ได้กำหนดเขตไว้เป็นที่อนุญาตให้จับจอง และให้ระงับการอนุญาตให้จับจองที่ดินนอกเขตที่กำหนดไว้ โดยเด็ดขาดตามหนังสือที่ ๗๕๐๕/๒๔๙๗ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๔๙๗ แล้ว แต่เพื่อให้การดำเนินไปตามที่กระทรวงเกษตรขอความร่วมมือมา ถ้าทางการชลประทานได้กำหนดเขตเพื่อก่อสร้างการชลประทานขึ้น ณ บริเวณใด ก็ขอให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการประกาศให้ราษฎรทราบห้ามมิให้จับจองหรือเข้าครอบครองที่ดินภายในเขตนั้น และสั่งอำเภอมิให้จัดให้ราษฎรจับจองเป็นอันขาด นอกจากนั้นแล้วก็ขอให้ประกาศให้ทราบไว้ด้วยว่า ตามประมวลกฎหมายที่ดิน คณะกรรมการมีอำนาจที่จะดำเนินการสำรวจที่ดิน ถ้าปรากฏว่าผู้ใดผ่าฝืนเข้าครอบครองโดยพลการในระหว่างเวลาใช้พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ ถึงวันใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน อาจถูกสั่งให้ออกไปเสียจากที่ดิน ตามนัยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก็ได้ จึงขอชี้แจงความเข้าใจเพื่อระวังอย่าให้มีการเข้าครอบครอง หรือขอจับจองที่ดินในเขตที่ได้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินเพื่อการชลประทาน ตามที่กระทรวงเกษตรขอความร่วมมือด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **รามราชภักดี**

(พระยารามราชภักดี)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย.

กรมที่ดิน.

คำสั่ง ที่ ๔๗๗/๒๔๙๘

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

ตามความในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่งตั้งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบจองตามความในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

กระทรวงมหาดไทย

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๔๙๘

(ลงชื่อ) **พลเรือโท สุนาวินวิวัฒ**

(หลวงสุนาวินวิวัฒ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๔๒๒๕/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๔๙๘

ที่ ๘๘๐๖/๒๔๙๘ กรมที่ดิน

๒๒ ตุลาคม ๒๔๙๘

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ๑๑๒๘๘/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๔๙๘

ตามที่ได้หารือระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ เฉพาะที่ดินประเภทข้อ ๔ (ก) ไปว่า

๑. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ราษฎรจับจองที่ดินตามความในมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นอำนาจของนายอำเภอท้องที่ดังระบุไว้ในโครงการของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติข้อ ๘ คงไม่หมายถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอประจำท้องที่ด้วย แต่ในชั้นออกใบจองหากที่ดินอยู่ในท้องที่กิ่งอำเภอใด ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอนั้น ก็ออกใบจองให้ได้ ดังที่ระบุไว้ในระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ข้อ ๑๔ ถูกหรือไม่

๒. การรังวัดชั้นสูตรสอบสวน การประกาศโฆษณาเรื่องมีผู้ขอจับจอง เฉพาะแปลงการบัญชี แบบพิมพ์ และการทำทะเบียน ฯลฯ จะอนุโลมให้ถือปฏิบัติตามระเบียบในเรื่องการขอจับจองที่ดินตาม พ.ร.บ. ออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) หรืออย่างไร

๓. อัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเบี้ยเลี้ยงของเจ้าพนักงานผู้ออกไปทำการเรื่องจับจองที่ดิน มิได้มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๑๐) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ จะถือปฏิบัติอย่างไร

๔. การปฏิบัติในเรื่องการบัญชี การทะเบียนและการเก็บรักษา จะถือปฏิบัติต่อเนื่องกันไปกับเรื่องการจับจองที่ดินตาม พ.ร.บ. ออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) หรือควรแยกไว้อีกส่วนหนึ่ง นั้น

กรมที่ดินพิจารณาแล้ว ขอเรียนชี้แจงทางปฏิบัติให้ทราบดังต่อไปนี้

๑. ตามโครงการที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ข้อ ๘. ซึ่งกำหนดให้นายอำเภอท้องที่เป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินประเภท ข้อ ๔ (ก) นั้น หมายความถึงว่า นายอำเภอเป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เช่นที่หัวไร่ปลายนา มีเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา ให้ประชาชนจับจองว่าจะจัดแบ่งกันอย่างใด จะให้ประชาชนจับจองกี่ไร่ ไม่ได้หมายความถึงว่า นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ราษฎรจับจองที่ดินตามที่จังหวัดเข้าใจ ส่วนระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนข้อ ๑๔ นั้น กำหนดให้นายอำเภอท้องที่ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกใบจองตามวิธีการที่นายอำเภอจัด

๒. ระเบียบและวิธีปฏิบัติในเรื่องการจับจองที่ดินนั้น คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้วางโครงการและระเบียบไปโดยครบถ้วนแล้ว กล่าวคือ เนื่องจากตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนได้กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินขึ้น เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินจะต้องสำรวจและจัดแบ่งที่ดินที่จะให้ประชาชนจับจองดังปรากฏในโครงการข้อ ๑๒ แล้ว จึงไม่ต้องทำการรังวัดชั้นสูตรสอบสวนเกี่ยวกับที่ดินที่มีผู้ยื่นเรื่องราวขอจับจองอีก การประกาศโฆษณาเรื่องมีผู้ขอจับจองที่ดินเฉพาะแปลงตามระเบียบวิธีการเดิมนั้นได้ยกเลิกไปแล้ว การที่จะอนุญาตให้ประชาชนจับจองที่ดินแปลงใด จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ สำหรับที่ดินเฉพาะแปลงซึ่งเคยอนุญาตให้จับจองอาจมีอยู่โดยทั่วไปทั้งตำบลหรืออำเภอ ก็อาจประกาศเป็นรายตำบลหรือรายอำเภอได้แล้วแต่จะเห็นสมควร ส่วนบัญชีและแบบพิมพ์อย่างอื่นนอกจาก แบบ จ.ด. ๑ และ จ.ด. ๒ การทำทะเบียน การเก็บรักษา ฯลฯ นั้น ขณะนี้กรมที่ดินกำลังพิจารณาวางระเบียบเกี่ยวกับการออกใบจอง และการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เพื่อเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติอยู่แล้ว

๓. เงินค่าธรรมเนียมในการจับจองที่ดิน ไม่มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวง จึงไม่ต้องเรียก

๔. การทำทะเบียน การเก็บรักษาเกี่ยวกับเรื่องการจับจองที่ดินและการจัดที่ดินเพื่อประชาชนนั้น ได้ตอบในข้อ ๒. แล้ว

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดสั่งให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับที่ดินในจังหวัดนี้ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน.

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๙๒๒๒/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๘

ที่ ๕๓๗๘/๒๔๕๘ กรมที่ดิน

๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๕๘

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ ๙๒๒๒/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๙ พ.ย. ๙๘

ตามที่ได้ส่งสำเนาหนังสือกรมที่ดิน ที่ ๘๘๐๖/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๔๙๘ ตอบข้อหารือระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนอยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพของจังหวัดลำปางมาเพื่อเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัตินั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ ๑๑๕๐/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๔๙๘ วางระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการออกใบจองและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งกรมที่ดินได้ส่งมาเพื่อถือปฏิบัติโดยหนังสือที่ ๘๙๕๐/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๔๙๘ แล้ว จึงให้ระงับการปฏิบัติตามคำตอบข้อหารือเฉพาะที่ขัดแย้งกับคำสั่งกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวนั้นเสีย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

ทด. ๓

ที่ ๒๗๔๙๗/๒๔๙๘ กระทรวงมหาดไทย

๒๒ ธันวาคม ๒๔๙๘

เรื่อง การจัดที่ดินของรัฐให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๐๑๔/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๙๘, ที่ ๑๗๖๔๖/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๙๘, ที่ ๒๐๕๙๑/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๔๙๘ และที่ ๒๒๘๗๘/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๘

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ส่งโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติ กับได้ซ้อมความเข้าใจและเร่งรัดให้ดำเนินการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยตามโครงการข้อ ๔ ก. ให้ราษฎรขออนุญาตจับจองโดยรีบด่วนเป็นกรณีพิเศษ แล้วรายงานผลให้กระทรวงมหาดไทยทราบ นั้น

บัดนี้ ปรากฏว่า ได้มีราษฎรเป็นส่วนมากเข้าใจผิดว่าขณะนี้ยังขออนุญาตจับจองที่ดินของรัฐไม่ได้ แม้แต่จะเป็นที่แปลงเล็กแปลงน้อยหัวไร่ปลายนาก็ตาม และได้มีผู้แทนราษฎรนายหนึ่งได้อภิปรายในที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๙ ณ สภาผู้แทนราษฎรว่า ในท้องที่บางจังหวัดยังไม่ได้จัดที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองแต่ประการใด ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนมาก ขอให้ทางราชการได้พิจารณาหาทางแก้ไขความเดือดร้อนในเรื่องนี้ ฉะนั้น กระทรวงมหาดไทยจึงขอซ้อมความเข้าใจว่า ตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาตินั้น เป็นหน้าที่ของนายอำเภอจะต้องจัดการสำรวจที่ดินของรัฐในเขตท้องที่ที่จะจัดให้ประชาชนเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับบัญชีสำรวจและแผนที่สังเขปจากนายอำเภอแล้ว ให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาคัดเลือกที่ดินเพื่อให้ราษฎรจับจองหรือจัดให้อยู่อาศัย และประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ถ้าเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยไม่ต่อเนื่องกัน เช่นที่หัวไร่ปลายนา หรือที่ดินซึ่งมีเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา ผู้ว่าราชการจังหวัดก็จะได้สั่งให้นายอำเภอจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองต่อไป จึงขอให้จังหวัดและอำเภอรีบดำเนินการใน

เรื่องนี้เป็นการด่วน อำเภอใดได้ประกาศให้ราษฎรทราบถึงเขตและที่ตั้งของที่ดินที่จะจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองตามแบบ จ.ค. ๑ แล้ว ขอให้แจ้งให้กำนันผู้ใหญ่บ้านประกาศให้ราษฎรทราบด้วย แล้วรายงานผลของการดำเนินการไปให้กระทรวงมหาดไทยทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **รามราชภักดี**

(พระยารามราชภักดี)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ ๔๐๐๐/๒๔๕๕ กรมที่ดิน

๒๘ พฤษภาคม ๒๔๕๕

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค และผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยนายเสวตร เบี้ยมพงศ์สานต์ ส.ส. จังหวัดระยองได้มีหนังสือชี้แจงว่า ราษฎรในท้องที่จังหวัดระยองและจังหวัดอื่น ๆ เป็นจำนวนมากได้จับจองที่ดินไว้แต่ไม่ได้ทำประโยชน์ในที่ดินเต็มตามเนื้อที่ หรือบางคนจับจองทิ้งไว้เฉย ๆ จนล่วงเลยกำหนดอายุใบเหยียบย่ำ แล้วจึงเข้าก่อสร้างถางป่าในที่จับจองด้วยความเข้าใจผิด ถูกพนักงานป่าไม้จับกุมหาว่าถางป่าโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องถูกปรับเรื่อยมา จึงขอให้กรมที่ดินพิจารณาช่วยเหลือโดยให้ผู้ที่จับจองที่ดินอยู่เดิมได้จับจองที่ดินที่ยังไม่ได้ทำประโยชน์ต่อไป

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว เห็นเป็นการสมควรที่จะได้สนับสนุนบุคคลที่ได้จับจองที่ดินไว้เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพโดยดำเนินการด้วยตนเองไม่ใช่จับจองไว้เพื่อการค้ากำไร ถ้าใบเหยียบย่ำหรือตราจองหมดอายุเป็นเหตุให้หมดสิทธิแห่งการจับจอง ก็สมควรพิจารณาอนุญาตให้จับจองในที่เดิม ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์แห่งโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

ที่ ๔๓๖๕/๒๔๕๕ กรมที่ดิน

๘ มิถุนายน ๒๔๕๕

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๔๗๐๒/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๔๙๙

ตามที่ชี้แจงไปยังกระทรวงมหาดไทยว่า ในท้องที่จังหวัดยะลามีแต่ที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยตามโครงการประเภทข้อ ๔ ก. เท่านั้น ส่วนที่ดินผืนใหญ่ตามโครงการประเภทข้อ ๔ ข. ไม่มี และว่าได้ตั้งกรรมการคัดเลือกที่ดินเสร็จแล้ว ๒ อำเภอ คืออำเภอรามัน และอำเภอยะหา ส่วนอำเภอเบตงและอำเภอบันนังสตายังคัดเลือกไม่เสร็จ เฉพาะอำเภอเมืองยะลา ไม่มีที่ดิน เพราะเป็นป่าหวงห้ามหมด นั้น

กรมที่ดินได้รับทราบแล้ว ขอให้จังหวัดเร่งรัดการจัดที่ดินในท้องที่อำเภอเบตงและอำเภอบันนังสตาให้เสร็จไปโดยด่วน ส่วนอำเภอเมืองยะลาขอให้สอบสวนพิจารณาว่า มีราษฎรที่ไม่มีที่ดินอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นจำนวนเท่าใด สมควรจะช่วยเหลือจัดให้มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองได้อย่างไร เพียงใด หรือไม่ หากมีทางที่จะช่วยเหลือได้ก็ขอให้ดำเนินการช่วยเหลือต่อไป เมื่อได้พิจารณาดำเนินการไปแล้วหรือมีข้อขัดข้องประการใด ขอได้โปรดชี้แจงไปให้ทราบด้วย

อนึ่ง ที่ดินของรัฐที่จะจัดให้ประชาชนในท้องที่อำเภอยะหา แปลงที่ ๑, ๓, ๖, ๑๐ และ ๑๒ ซึ่งเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยตามโครงการข้อ ๔ ก. เป็นที่ดินที่มีเนื้อที่เป็นจำนวนมาก ประมาณ ๗๐๐—๘๐๐ ไร่ขึ้นไป ขอให้พิจารณาจัดทำแผนผังการจัดที่ดินตามนัยข้อ ๑๒ แห่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติเสียก่อนการอนุญาตให้ราษฎรจับจอง แล้วส่งแผนผังไปให้ทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ๔๕๐๖/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๔๙๙

ที่ ๗๐๑๓/๒๔๙๙ กรมที่ดิน

๘ กันยายน ๒๔๙๙

เรื่อง หารือการรังวัดชันสูตรสอบสวนที่ดินที่ราษฎรขออนุญาตจับจอง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ๑๖๓๖๔/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๔๙๙

ตามที่หารือไปว่า หนังสือกรมที่ดินที่ ๘๘๐๖/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๒ตุลาคม ๒๔๙๘ ได้ตอบข้อหารือของจังหวัดลำปางเกี่ยวกับการรังวัดชันสูตรสอบสวนที่ดินที่ขออนุญาตจับจองว่าไม่ต้องทำการรังวัดชันสูตรสอบสวน แต่คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๑๕๐/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๔๙๘ เรื่องการออกใบจองและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ให้ดำเนินการรังวัดชันสูตรสอบสวนที่ดินที่ราษฎรขออนุญาตจับจอง จะให้ปฏิบัติอย่างใด และถ้าต้องทำการรังวัดชันสูตรสอบสวน จะใช้แบบใด เพราะบันทึกรายงานการรังวัดชันสูตรสอบสวน แบบหมายเลข ๒๑ ได้ยกเลิกไปแล้วโดยคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๑/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๙ นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว ขอชี้แจงว่าเนื่องจากกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ ๑๑๕๐/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๔๙๘ วางระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการออกใบจองและหนังสือรับรองการทำประโยชน์แล้ว จึงให้ระงับการปฏิบัติตามคำตอบข้อหารือของจังหวัดลำปางดังกล่าวเฉพาะที่ขัดแย้งกับคำสั่งกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้เสีย ดังที่กรมที่ดินได้แจ้งทางปฏิบัติมาให้ทราบแล้วโดยหนังสือที่ ๙๓๗๘/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๘ ส่วนวิธีปฏิบัติในการรังวัดชันสูตรสอบสวนก็คงให้ดำเนินการโดยอนุโลมเช่นเดียวกับการรังวัดชันสูตรสอบสวนที่ดินที่ขอจับจองตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ กล่าวคือ

(ก) **การรังวัด** ให้รังวัดให้ทราบว่าที่ดินที่ขอจับจองกว้างยาวเท่าใด มีเนื้อที่ประมาณเท่าใด

(ข) **การชันสูตร** ให้ตรวจที่ดินว่าเป็นที่อะไร เช่น เป็นที่ป่ารกร้างหรือไร่ซากเป็นต้น นอกจากนี้ให้ตรวจดูด้วยว่า ที่ดินนั้นจะเหมาะแก่การทำประโยชน์ตามที่ขอจับจองไว้หรือไม่

(ค) **การสอบสวน** ให้สอบสวนว่า มีเรื่องเกี่ยวข้องอย่างไรมาแล้วหรือไม่ เช่นที่นั้นเป็นที่ว่างยังไม่เคยมีใครจับจองทำประโยชน์ หรือมีใครทำแล้วทิ้งให้ขาดจองไป หรือมีผู้ถือสิทธิครอบครองทำประโยชน์อยู่ หรือเป็นที่หลวงหวงห้ามหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือเป็นที่วัดร้าง หรือที่ดินในแถบนั้นมีน้อยควรสงวนไว้ให้บุคคลในท้องที่หรือปรากฏว่ามีพันธุ์ไม้แร่โลหธาตุ โบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือสังหาริมทรัพย์อันมีค่าอย่างอื่นอันควรแก่การที่จะสงวนที่ดินนั้นไว้ เหล่านี้เป็นต้น

แบบพิมพ์ที่จะใช้ในการรังวัดชันสูตรสอบสวนให้บันทึกลงในแบบกระดาษบันทึก (ท.ด. ๑๖) โดยมีบุคคลในท้องที่รู้จักที่ดินขออนุญาตจับจองอย่างน้อย ๒ คนไปร่วมเป็นพยานด้วย

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอให้สั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๗๑๓๒/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๔๙๙

ที่ ๙๗๖๗/๒๔๙๙ กรมที่ดิน

๒๗ ธันวาคม ๒๔๙๙

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๑๑๑๑๘/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๔๙๙

ตามที่ชี้แจงว่า ที่ดินตามบัญชีสำรวจที่ดิน ฯ ซึ่งจังหวัดส่งไป เป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยหลายแปลงมีเนื้อที่รวมกัน ไม่ใช่ที่ดินผืนใหญ่ และหรือว่าที่ดินดังกล่าวบางแปลงมีผู้เข้าครอบครองก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ และได้แจ้งการครอบครองไว้แล้วก็มี บางรายได้รับอนุญาตให้จับจองเมื่อครบกำหนดอายุใบอนุญาตแล้วยังไม่ได้ทำประโยชน์เลยก็มี จังหวัดมีความเห็นว่า ควรให้บุคคลที่ครอบครองที่ดินดังกล่าวขออนุญาตจับจองตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติต่อไป นั้น

กรมที่ดินได้รับทราบแล้ว ขอเรียนว่า การสำรวจที่ดินของรัฐเพื่อจัดให้ประชาชนนั้นโดยปกติจะต้องกรอกรายการในบัญชีสำรวจที่ดิน ฯ เป็นรายแปลง เพื่อจะได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่ตั้ง ลักษณะ และสภาพของที่ดิน แต่ถ้าที่ดินอยู่ในท้องที่ตำบลเดียวกัน และเป็นที่หัวไร่ปลายนาแปลงเล็กแปลงน้อยเป็นหย่อม ๆ จำนวนมาก ทั้งลักษณะและสภาพของที่ดินเป็นอย่างเดียวกัน ไม่สะดวกในการกรอกเป็นรายแปลง ก็อาจกรอกรวมในรายการเดียวกันได้ แล้วระบุจำนวนแปลงในช่องหมายเหตุไว้ให้ทราบว่ามีกี่แปลง ในกรณีเช่นนี้คงไม่อาจกรอกระยะกว้างยาวได้ จึงไม่ต้องกรอกระยะกว้างยาวในบัญชีสำรวจที่ดิน ฯ แต่อย่างใด

ส่วนกรณีที่หารือไปนั้น ในทางปฏิบัติถ้าผู้ครอบครองยังไม่มีสิทธิในที่ดินที่ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ก็ควรจัดให้ผู้ที่ครอบครองอยู่เดิมแล้วขออนุญาตจับจองตามระเบียบวิธีการที่จัดให้เฉพาะบุคคลที่ได้ครอบครองที่ดินไว้โดยสุจริตและภายใต้กำหนดสิทธิการมีที่ดินของบุคคลตามประมวลกฎหมายที่ดินเท่านั้น สำหรับบุคคลที่ครอบครองที่ดินไว้โดย

ไม่สุจริต เช่นกีดกันที่ดินไว้โดยไม่ทำประโยชน์อย่างใด หรือเพื่อค้าหากำไรเป็นต้น ก็ไม่ควรจัดให้ขออนุญาตจับจอง และจัดให้บุคคลอื่นขออนุญาตจับจองต่อไป

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอให้สั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๙๘๐๑/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๔๙๙

ด่วนมาก
ที่ ๙๔๐๘/๒๕๐๐ **กระทรวงมหาดไทย**

๑๑ มิถุนายน ๒๕๐๐

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

เนื่องจากรัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๐ ว่าจะเร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้ประชาชนคนไทยได้มีที่ดินเป็นของตนเองเป็นหลักฐานตามควรแก่อัตภาพ

ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวสัมฤทธิ์ผลโดยเร็ว ขอให้จังหวัดเร่งรัดเจ้าหน้าที่ให้รีบดำเนินการจัดที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองหรือจัดให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ แล้วแต่กรณีโดยด่วน และโดยเฉพาะการจัดที่ดินหัวไร่ปลายนาหรือที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยซึ่งมีเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมาอยู่ในอำนาจหน้าที่ของจังหวัดและอำเภอที่จะดำเนินการได้อยู่แล้ว ขอให้เร่งดำเนินการโดยด่วน หากจังหวัดใดมีที่ดินผืนใหญ่แต่ยังไม่มีเงินที่จะดำเนินการตามโครงการได้ ก็ให้พิจารณาจัดแบ่งที่ดินลงเป็นแปลงเล็ก ๆ ภายในอำนาจหน้าที่ แล้วรีบดำเนินการไปก่อนหากมีการขัดข้องประการใด ซึ่งไม่อาจดำเนินการให้ลุล่วงไปได้ ก็ขอให้ชี้แจงไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาแก้ไขต่อไป และเมื่อได้ดำเนินการปรากฏผลประการใดแล้ว ขอให้รายงานผลไปให้ทราบทุกระยะ

อนึ่ง เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยได้รับทราบมาว่า เจ้าหน้าที่บางแห่งได้กำหนดระเบียบวิธีการให้ราษฎรขออนุญาตจับจองที่ดินปลีกย่อยไปจากที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้กำหนดไว้ เป็นการหยุมหยิม ทำให้ราษฎรไม่ได้รับความสะดวก เป็นต้นว่ากำหนดให้ราษฎรที่มีความประสงค์จะขออนุญาตจับจองที่ดินยื่นคำขอเทียบเสียมะโนครัว โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติหรือทางราชการกระทรวงมหาดไทยมิได้เคยวางระเบียบไว้แต่ประการใด ดังนี้ แต่ข้อเท็จจริงจะเป็นประการใดก็ตาม กระทรวงมหาดไทยขอให้ถือเป็นทาง

ปฏิบัติว่า ถ้ามีกรณีใดที่จะผ่อนผันช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรที่ขออนุญาตจับจองเข้าอยู่อาศัยทำมาหาเลี้ยงชีพ โดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการแล้ว ก็ขอให้ดำเนินการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **อรรถวิภาคไพศาลย์**

(หลวงอรรถวิภาคไพศาลย์)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย.

กรมที่ดิน.

ที่ ๔๕๗๓/๒๕๐๐ **กรมที่ดิน**

๓ กรกฎาคม ๒๕๐๐

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ๑๘๑๔๑/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

ตามที่หารือว่าจะควรเรียกเงินมัดจำจากผู้ขออนุญาตจับจองที่ดิน ไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง และค่าปิดประกาศหรือไม่ นั้น

กรมที่ดินได้นำเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๐๐ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๐๐ แล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่าการจัดสรรที่ดินให้ประชาชน เป็นนโยบายของรัฐบาลที่จะสนับสนุนให้ประชาชนคนไทยมีที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง และประมวลกฎหมายที่ดินก็มิได้บัญญัติให้มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ขอ จึงได้ลงมติไม่ให้เรียกเงินมัดจำจากผู้ขอ และขอให้จังหวัดพิจารณาขอตั้งงบประมาณสำหรับดำเนินการในการนี้ตามระเบียบวิธีการงบประมาณแต่ละจังหวัดต่อไป

ฉะนั้น จึงขอเรียนมาเพื่อดำเนินการตามมติคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติดังกล่าวต่อไป เมื่อจังหวัดได้พิจารณาขอตั้งงบประมาณปีใด เป็นค่าใช้จ่ายประเภทใด เป็นเงินเท่าใด ได้รับอนุมัติเท่าใด ขอได้โปรดชี้แจงไปยังกรมที่ดินเพื่อทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๕๒๕๖/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๐๐

ที่ ๘๙๑๒/๒๕๐๐ กรมที่ดิน

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๐

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๒๖๔/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๙๘ และที่ ๑๗๒๑๕/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๙๘

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ส่งโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ซึ่งได้วางวิธีการให้นายอำเภอท้องที่ทำการสำรวจที่ดินของรัฐภายในเขตท้องที่ แล้วเสนอจังหวัดเพื่อคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งพิจารณาคัดเลือกจัดให้ประชาชน มาเพื่อขอให้สั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติแล้วนั้น

บัดนี้ ปรากฏมีผู้ร้องเรียนว่าการอนุญาตให้ราษฎรจับจองที่ดินของรัฐ อำเภอได้อนุญาตให้จับจองเฉพาะที่ดินที่อำเภอสำรวจเสนอคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินแล้วเท่านั้น ส่วนที่ดินของรัฐที่ราษฎรมีความประสงค์จะขออนุญาตจับจอง ซึ่งอำเภอยังไม่ได้สำรวจ เมื่อมีผู้ขออนุญาตจับจองเจ้าหน้าที่อำเภอก็ไม่จัดการให้ อ้างว่าไม่ใช่ที่ดินที่จัดให้ขออนุญาตจับจอง เป็นเหตุให้มีผู้ข้องใจว่า การอนุญาตให้ราษฎรจับจองที่ดินของรัฐตามประมวลกฎหมายที่ดินราษฎรไม่ได้รับความสะดวก ดังเช่น การขออนุญาตจับจองที่ดินตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ ซึ่งราษฎรอาจขออนุญาตจับจองที่ดินได้ทั่วไปไม่จำกัดเขต ดังนี้ กรมที่ดินได้พิจารณาเห็นว่า พฤติการณ์ดังกล่าวแล้วอาจจะเนื่องมาจากความสำคัญผิดของเจ้าหน้าที่อำเภอที่ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ จึงขอชี้แจงความเข้าใจว่าในกรณีที่ราษฎรได้ร้องเรียนขอให้อำเภอจัดที่ดินของรัฐซึ่งยังไม่ได้ทำการสำรวจคัดเลือกนั้น ขอให้อำเภอรับเรื่องราวหรือรับทราบความประสงค์ของราษฎรไว้ แล้วดำเนินการสำรวจเสนอจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไปตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน หากผลการสำรวจปรากฏว่าที่ดินนั้นไม่อยู่ใน

ลักษณะที่จะจัดให้ประชาชนได้ เช่นเป็นที่ดินซึ่งบุคคลมีสิทธิครอบครองแล้ว หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินอันราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ก็ให้ชี้แจงเหตุผลให้ผู้ร้องทราบ และแนะนำให้ขออนุญาตจับจอง หรือขอเข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินแห่งอื่นหรือในท้องที่อื่นต่อไป

อนึ่ง ในกรณีที่มีผู้ข้องใจว่า การขออนุญาตจับจองที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่ได้รับความสะดวก เช่นการขออนุญาตจับจองที่ดินตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ เพราะขออนุญาตจับจองที่ดินไม่ได้ตามความประสงค์ จะขออนุญาตจับจองได้เฉพาะที่ดินซึ่งทางราชการจัดไว้ให้ขออนุญาตจับจองเท่านั้น กรมที่ดินจึงขอชี้แจงว่า เนื่องจากการจับจองที่ดินตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ มิได้มีการสำรวจคัดเลือกที่ดินเพื่อจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองประการใด ราษฎรจึงต่างเลือกจับจองที่ดินได้ตามความพอใจ บางรายก็เข้าก่อสร้างบุกเบิกที่ป่าไม้ทำความเสียหายแก่ป่าไม้ของชาติ และบางรายก็ไปจับจองที่ซึ่งไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก เมื่อเข้าไปบุกเบิกก่อสร้างทำประโยชน์ไม่ได้ผลแล้วก็ต้องละทิ้งที่เดิมไปหาที่ใหม่ ราษฎรต่างอยู่กระจัดกระจายกันไม่สะดวกในการปกครอง การให้ความปลอดภัยและการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และยังปรากฏว่าบางรายได้ขออนุญาตจับจองหรือเข้าครอบครองในที่ดินซึ่งอนุญาตให้จับจองและออกโฉนดที่ดินไม่ได้เป็นเหตุให้เสียเวลาและทุนที่ลงไป พฤติการณ์ซึ่งได้ปรากฏมาแล้วเหล่านี้ในอดีต ย่อมแสดงให้เห็นว่าเป็นการเสียหายทั้งทางรัฐและราษฎร ดังนั้นในระหว่างที่ยังใช้พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ ทางราชการจึงได้วางระเบียบให้มีการสำรวจกำหนดเขตให้จับจองเป็นแห่ง ๆ เมื่อพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ประกาศใช้บังคับ คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติจึงได้พิจารณาถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ปรากฏมาแล้ว และนำเอาแบบอย่างการจัดที่ดินที่บางประเทศได้ดำเนินการเป็นผลดีแล้ว มารวมประกอบการพิจารณาแก้ไขปรับปรุง ให้บังเกิดผลในทางพัฒนาการเศรษฐกิจและเพื่อประโยชน์สุขของราษฎร โดยวางโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดินขึ้น ให้มีการสำรวจคัดเลือกที่ดินที่เหมาะสมมาจัดให้ราษฎร โดยให้อำเภอท้องที่ทำการสำรวจที่ดิน และให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกที่ดิน โดยมีเจ้าหน้าที่ส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เป็นกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อให้การทำประโยชน์ในที่ดินของราษฎรเป็นผลดี ไม่ทอดทิ้งเพราะทำประโยชน์ไม่ได้ผล หากจำเป็นจะต้องปรับปรุงบำรุงที่ดินอย่างใด เจ้าหน้าที่ในการนั้นก็จะได้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือต่อไป นอกจากนี้ยังได้ให้ความช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ตามสมควร ให้มีการวางแผนผังในการที่จะจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการท้องถิ่นต่อไปในอนาคตด้วย ทั้งนี้ เป็นการยืนยันว่า ระเบียบและวิธีการจัดที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองที่ดินได้แก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทางก้าวหน้าตามความวิวัฒนาการของโลก จะถือตามความสะดวกในการที่จะขออนุญาตจับจองที่ดินได้ทั่วไปอย่างเดียวไม่ได้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอให้จังหวัดสั่งเจ้าหน้าที่จังหวัดและอำเภอถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป และขอให้เจ้าหน้าที่หาโอกาสชี้แจงทำความเข้าใจกับราษฎรในท้องที่ให้ทราบต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

ด่วนมาก

ที่ ๕๑๔๕/๒๕๐๑ กระทรวงมหาดไทย

๒๗ มีนาคม ๒๕๐๑

เรื่อง การจัดที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๓๐๑๒/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๐๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาโครงการ รวม ชุด และ
สำเนาบันทึกการตรวจราชการ รวม ชุด

ตามที่ได้ขอให้จังหวัดพิจารณาจัดทำโครงการจัดที่ดินให้ประชาชนเพื่อดำเนินการใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ภายในวงเงินงบประมาณไม่เกินจังหวัดละ ๑๒๐,๐๐๐ บาท ส่งไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาในที่ประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดประจำ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งที่ประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดประจำ พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้พิจารณาเสร็จไปแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยได้ขอตั้งงบประมาณตามโครงการดังกล่าวเสนอไปยังกระทรวงการคลัง และในการประชุมคณะกรรมการพิจารณางบประมาณประจำ พ.ศ. ๒๕๐๑ ของรัฐบาลได้ตกลงที่จะอนุมัติงบประมาณการจรให้กรมที่ดินจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง เป็นเงิน ๑,๗๗๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าจ้างคนงาน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการออกไปทำการรังวัดวางแผนผังและรังวัดชันสูตรสอบสวนที่ดิน ส่วนการจัดที่ดินประเภทอื่น ซึ่งบางจังหวัดได้เสนอโครงการไปแล้ว จึงเป็นอันต้องรอไว้ก่อน ในการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยซึ่งจะได้รับอนุมัติงบประมาณมาดำเนินการนั้น กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า โดยที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรว่าจะเร่งรัดดำเนินการจัดที่ดินให้ประชาชนมีที่ดินทำกินให้เป็นการเหมาะสมแก่ท้องที่และเศรษฐกิจของชาติ และเนื่องจากตามสถิติการสำรวจจำนวนราษฎรที่ไม่มีที่ดินและมีไม่พอประกอบอาชีพของจังหวัดต่าง ๆ

ปรากฏว่ามีราษฎรต้องการที่ดินอยู่อาศัยและประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก ทั้งในขณะนี้เป็นฤดูแล้ง ถ้าหากจะรอจนกว่าจะได้รับอนุมัติงบประมาณแล้วอาจล่าช้าไม่ทันความต้องการของราษฎร เพื่อความรวดเร็ว กรมที่ดินได้ชี้แจงทางปฏิบัติและตกลงให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดซึ่งไปประชุมอบรม ณ กรมที่ดินเมื่อวันที่ ๑๗—๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ นำมาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการเร่งรัดให้อำเภอที่มีที่ดินของรัฐแปลงเล็กแปลงน้อยจัดแบ่งที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองโดยด่วน ดังนี้

๑. ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชี้แจงนโยบายและทางปฏิบัติที่รับทราบไปจากที่ประชุมเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด และหัวหน้าช่างแผนที่ พ.ศ. ๒๕๐๑ ณ กรมที่ดิน เสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดทราบ

๒. ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ชี้แจงนโยบายและทางปฏิบัติให้นายอำเภอ พนักงานที่ดินอำเภอทุกอำเภอทราบ และออกไปตรวจสภาพท้องที่และเร่งรัดให้อำเภอในท้องที่รีบจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยของรัฐซึ่งอยู่ในลักษณะอันเหมาะสมสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยที่ประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ และอยู่ในความต้องการของราษฎร ให้ราษฎรขออนุญาตจับจองและออกใบจองโดยรีบด่วน

๓. การจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง ขอให้ดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ในโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑

๔. การดำเนินการในชั้นแรกที่ยังมิได้รับอนุมัติงบประมาณนี้ ขอให้จังหวัดพิจารณาเบิกจ่ายเงินค่าใช้สอยของแผนกที่ดินเป็นค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง เป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง และค่าจ้างคนงานเท่าที่จำเป็นจริง ๆไปก่อน เมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณแล้ว จึงเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่อไป ส่วนจังหวัดใดที่มีเงินค่าใช้สอยไม่พอก็ให้ขออนุมัติใช้เงินมัดจำของสำนักงานที่ดินเพื่อยืมทดรองไปใช้ก่อน โดยไม่ให้เป็นการขัดข้องในการไปดำเนินการรังวัดตามคำขอของเจ้าของที่ดิน สำหรับจังหวัดที่ได้รับอนุมัติเงินช่วยเหลือราษฎรผู้ยากจนเข้าจับจองที่ดินจากคณะกรรมการบริหาร

ราชการแผ่นดินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็ให้พิจารณาจ่ายเงินที่กล่าวนี้เป็นเงินยืมทดรองให้เจ้าหน้าที่ไปดำเนินการก่อน

๕. ขอให้จังหวัดชี้แจงว่า จะดำเนินการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจองใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ในท้องที่ใด เพียงใด จะดำเนินการอย่างใด เป็นเนื้อที่เท่าใด จะใช้จ่ายเงินเป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าจ้างคนงาน ค่าถ่ายภาพสำหรับโฆษณาผลงาน ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการออกไปทำการรังวัดวางแผนผังและรังวัดชันสูตรสอบสวนที่ดิน ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เช่น ค่าซื้อไม้ทำหลักเขตจัดแบ่งที่ดิน ค่าสีทาหลักเขต ค่าแถบเหล็กสำหรับรังวัด เป็นต้น ประเภทใด เท่าใด แล้วขอให้รวบรวมชี้แจงรายละเอียดไปยังกรมที่ดินภายในเดือนเมษายน

ทั้งนี้ กรมที่ดินได้ร่างโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑ เสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๐๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๑ แล้ว ที่ประชุมลงมติอนุมัติให้ดำเนินการได้ ดังได้ส่งโครงการมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติพร้อมหนังสือนี้

ฉะนั้น ขอให้จังหวัดสั่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามนัยที่กล่าวต่อไป เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วเพียงใด ใช้จ่ายเงินประเภทใดเป็นเงินเท่าใด ขอให้รายงานผลการปฏิบัติไปให้ทราบทุกระยะด้วย

อนึ่ง ได้ส่งสำเนาบันทึกรายงานตรวจราชการเรื่องการจัดที่ดินให้ประชาชนในจังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรีมาเพื่อเป็นทางปฏิบัติ โดยอนุโลมพร้อมหนังสือนี้ด้วยแล้ว สำหรับผู้มีฐานะดีเป็นนายทุนได้ถากถางที่ป่าเพื่อทำการเพาะปลูกพืชผลป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งต้องการที่ดินเป็นจำนวนเนื้อที่มากแต่ไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะไม่เข้าใจว่าจะขออนุญาตจากทางราชการได้ หรือเกรงว่าจะได้ยากลำบากนั้น คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้ประชุมพิจารณาแล้วลงมติให้เจ้าหน้าที่ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้นั้นยื่นขอสัมปทานตามกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๑๒ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๐๐ โดยให้แสดงความประสงค์ว่า

จะทำกิจการอย่างไร มีเงินทุนและเครื่องจักรที่จะดำเนินการได้อย่างไร ภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใด เมื่อสิ้นอายุสัมปทานแล้ว จะขอกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นหรือให้จัดแบ่งไปอย่างไร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะได้พิจารณาและกำหนดลงไว้เป็นเงื่อนไขในสัมปทาน การที่จะกำหนดเงื่อนไขอย่างไรต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐ ผลประโยชน์ของผู้รับสัมปทานและคนงานซึ่งได้ลงทุนลงแรงจัดทำในที่ดินนั้น ตลอดจนการเศรษฐกิจและการอุตสาหกรรมซึ่งจะบังเกิดผลต่อไปในอนาคตด้วย จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พล. ต.อ. ชาติตระการโกศล**

(หลวงชาติตระการโกศล)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

โครงการ
การจัดสรรที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน
ในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑

ข้อ ๑. เหตุผลและความมุ่งหมาย

โดยที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรว่าจะเร่งรัดดำเนินการเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินให้เป็นการเหมาะสมแก่ท้องที่และเศรษฐกิจของชาติ และปรากฏตามสถิติการสำรวจจำนวนราษฎรที่ไม่มีที่ดิน และมีไม่พอประกอบอาชีพ เท่าที่ทราบผลแล้วรวม ๔๘ จังหวัด มีราษฎรต้องการที่ดิน ๗๖๖,๑๑๐ ครอบครัว เป็นจำนวนเนื้อที่ ๑๗,๖๐๖,๑๗๔ ไร่ เป็นการสมควรที่จะได้ดำเนินการจัดสรรที่ดินให้ประชาชนคนไทยได้มีที่ดินเป็นของตนเองเป็นหลักฐานตามควรแก่อัตภาพ ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวสัมฤทธิ์ผลโดยรวดเร็ว จะได้รีบจัดที่ดินซึ่งจังหวัดและอำเภอท้องที่ได้ทำการสำรวจคัดเลือกแล้ว โดยดำเนินการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยหรือที่หัวไร่ปลายนา ซึ่งเป็นที่ดินที่มีเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมาและแบ่งที่ดินผืนใหญ่ให้เป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยเนื้อที่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ ให้ราษฎรขออนุญาตจับจองโดยด่วน

ข้อ ๒. วิธีดำเนินการ

การจัดที่ดินตามโครงการนี้ จะดำเนินการ ดังนี้

๑. *ที่ดิน* จะได้จัดที่ดินหัวไร่ปลายนาหรือที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยซึ่งมีเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา และที่ดินผืนใหญ่ เนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป จะได้แบ่งลงเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ แล้วดำเนินการจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองตามระเบียบในท้องที่ ๖๒ จังหวัด คือ จังหวัดกระบี่, กาญจนบุรี, กาฬสินธุ์, กำแพงเพชร, ขอนแก่น, จันทบุรี, ฉะเชิงเทรา, ชัยภูมิ, ชัยนาท, ชุมพร, เชียงราย, เชียงใหม่, ตาก, ตราด, ตรัง, นครนายก, นครราชสีมา, นครสวรรค์, นครปฐม, นครพนม, นครศรีธรรมราช, น่าน, หนองคาย, นราธิวาส, บุรีรัมย์, ประจวบคีรีขันธ์, ปราจีนบุรี, ปัตตานี เพชรบุรี, พัทลุง, แพร่, พิจิตร, พังงา, พิษณุโลก,

เพชรบูรณ์, ภูเก็ต, มหาสารคาม, แม่ฮ่องสอน, ยะลา, ระนอง, ราชบุรี, ร้อยเอ็ด, เลย, ลพบุรี, ลำพูน, ลำปาง, ศรีสะเกษ, สุโขทัย, สงขลา, สตูล, สมุทรสงคราม, สิงห์บุรี, สุรินทร์, สุพรรณบุรี, สระบุรี, สกลนคร, สุราษฎร์ธานี, อุบลราชธานี, อุตรดิตถ์, อุดรธานี, อุทัยธานี, อ่างทอง, โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

ก. ที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย ซึ่งเป็นที่หัวไร่ปลายนาหรือไม่ติดต่อกันนั้น เมื่ออำเภอได้สำรวจเสนอคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้นายอำเภอท้องที่ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินรีบดำเนินการจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองโดยไม่ต้องให้การช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ

ข. ที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย ซึ่งมีเนื้อที่ติดต่อกัน แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ และที่ดินผืนใหญ่ซึ่งให้จัดแบ่งออกเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เนื้อที่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่แล้วให้วางแผนผังจัดแบ่งที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองเป็นแปลง ๆ และกำหนดบริเวณที่จะจัดให้มีสมบัติส่วนกลาง ถนนหนทาง ฯลฯ เท่าที่จำเป็น เว้นแต่ที่ดินแปลงใดมีสมบัติส่วนกลางอยู่ในบริเวณใกล้เคียงซึ่งประชาชนอาจใช้สอยได้สะดวก จะไม่จัดให้มีสมบัติส่วนกลางก็ได้ การจัดให้มีสมบัติส่วนกลางยังไม่ต้องดำเนินการอย่างใด เพียงแต่เว้นแนวหรือกันบริเวณที่จะจัดออกไว้ตามผังแล้วจัดแบ่งให้ราษฎรขออนุญาตจับจองได้ต่อไป เมื่อจังหวัดมีงบประมาณพิเศษ เช่นเงินบำรุงท้องที่ เงินช่วยเหลือราษฎรผู้ยากจนให้จับจองที่ดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือขอร้องให้ราษฎรช่วยกันสละแรงงานและทรัพย์จัดทำได้จึงให้ดำเนินการในภายหลัง

ค. เพื่อให้การพิจารณาคัดเลือกที่ดินของคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งดำเนินการไปโดยรวดเร็ว ขอให้คณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดพิจารณากำหนดหลักการไว้ว่า ที่ดินของรัฐซึ่งอยู่นอกเขตป่าสงวน ป่าคุ้มครอง และป่าสัมปทานของกรมป่าไม้ เป็นที่ดินซึ่งคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดอนุมัติให้นายอำเภอท้องที่จัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองได้ และให้ป่าไม้จังหวัดหรือป่าไม้เขตส่งแผนที่เขตป่าไม้ดังกล่าวไปให้นายอำเภอท้องที่ตรวจสอบด้วย ถ้าป่าแห่งใดซึ่งไม่อยู่ในเขตป่าสงวน ป่าคุ้มครอง ป่าสัมปทาน แต่เป็นป่าโครงการซึ่งเจ้าหน้าที่ป่าไม้พิจารณาเห็นว่ามีไม้มีค่าหนาแน่น ยังไม่สมควรจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองในขณะนี้ จะขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไปสำรวจพิจารณาเป็นเฉพาะแห่งก็ได้

ง. การจัดแบ่งที่ดินผืนใหญ่ออกเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย ให้ราษฎรขออนุญาตจับจองนั้น ให้นายอำเภอท้องที่วางแผนผังที่ดินผืนใหญ่ทั้งแปลงเสียก่อน แล้วจัดแบ่งเฉพาะส่วนออกเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยเนื้อที่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ เพื่อให้การจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยเป็นไปตามแผนผังของที่ดินผืนใหญ่นั้น

จ. ทำการสอบสวนพิสูจน์สิทธิในที่ดินซึ่งบุคคลได้แจ้งการครอบครองที่ดินคลุมเอาที่ป่าไว้โดยไม่ได้ทำประโยชน์และไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าที่ป่าที่แจ้งคลุมไว้มีเนื้อที่ไม่เกินสิทธิที่ผู้แจ้งจะมีได้ก็ควรจัดให้ผู้แจ้งได้รับการจับจอง ส่วนที่เกินสิทธิจึงจัดให้ราษฎรอื่นขออนุญาตจับจองต่อไป

๒. *บุคคล* เกี่ยวกับตัวบุคคลที่จะจัดที่ดินให้ ให้ดำเนินการดังนี้

ก. ผู้มีทุนรอนพอดำเนินการบุกเบิกถางป่าทำการเพาะปลูกได้โดยลำพังตนเอง ให้รีบดำเนินการจัดที่ดินให้ขออนุญาตจับจองโดยด่วน ไม่ต้องช่วยเหลือจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ

ข. ผู้ที่ยากจนไม่มีทุนรอนพอที่จะบุกเบิกถางป่าทำให้เป็นไร่เป็นสวนได้โดยลำพังตนเอง ถ้าจังหวัดใดมีเงินทุนประชาเศรษฐกิจสงเคราะห์ (ทปศ. ๒) ให้พิจารณาให้กู้ยืมเงินทุนประชาเศรษฐกิจสงเคราะห์ไปดำเนินการแผ้วถางก่อสร้างในที่ดินที่อนุญาตให้จับจอง หรือช่วยเหลือให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบอาชีพในนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสงเคราะห์ หรือจัดให้เข้าอยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินผืนใหญ่ซึ่งทางราชการมีงบประมาณพิเศษสำหรับจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ

ทั้งนี้ ให้จัดให้ราษฎรที่อยู่ข้างเคียงกับที่ดินแปลงนั้น หรือราษฎรในตำบล อำเภอ จังหวัดนั้น ได้มีโอกาสขออนุญาตจับจองก่อน ถ้ามีที่ดินเหลือจึงจัดให้ราษฎรนอกท้องที่ หรือต่างจังหวัด

ค. สำหรับผู้ที่มีฐานะดีเป็นนายทุน ได้ถากถางที่ป่าเพื่อทำการเพาะปลูกพืชป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ต้องการที่ดินเป็นจำนวนมากแต่ไม่ได้ทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยไม่เข้าใจว่าจะขออนุญาตจากทางราชการได้ หรือเกรงว่าจะได้ยากลำบาก ถ้าปล่อยไว้จะเป็นการเสียหายทั้งในด้านประชาชนและรัฐ จะได้แก้ไขทำความเข้าใจให้บุคคลที่กล่าวนี้ยื่นขอ

สัมปทานตามความในมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และกำหนดเงื่อนไขให้พอที่จะดำเนินการไปได้ โดยไม่ให้นายทุนได้ที่ดินไว้ทั้งหมด จะตกลงแบ่งปันส่วนกันอย่างไร ให้คนงานหรือผู้ที่ไปช่วยถากถางได้มีที่ดินหรือมีหุ้นส่วนในกิจการนั้นบ้าง อาจเป็นทางแก้ไขให้กิจการดำเนินไปด้วยดีได้

๓. *เจ้าหน้าที่*

ก. เนื่องจากทางจังหวัดและอำเภอยังไม่มีเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินโดยเฉพาะ จำเป็นจะต้องแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้โดยรวมกำลังเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการ สำหรับการจัดที่ดินหัวไร่ปลายนาหรือที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยเนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา ซึ่งนายอำเภอท้องที่เป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยนายอำเภอท้องที่เป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ นอกจากนั้นจะแต่งตั้งบุคคลอื่นตามที่เห็นสมควรเป็นกรรมการร่วมด้วยก็ได้ และให้พนักงานที่ดินอำเภอ หรือบุคคลที่เห็นสมควรเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข. ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการดำเนินงานทั่วไป และอาจได้รับมอบหมายให้จัดทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้การจัดสรรที่ดินดำเนินการสัมฤทธิ์ผล

ค. ให้กรรมการตำบลและสมาชิกสภาตำบลช่วยเหลือนายอำเภอและพนักงานที่ดินอำเภอในการจัดที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองที่ดิน เช่น

(๑) ช่วยสำรวจหาที่ดินรกร้างว่างเปล่าในท้องที่

(๒) ช่วยตรวจสอบราษฎรที่ไม่มีที่ดินหรือมีแต่ไม่พอประกอบอาชีพ

(๓) ช่วยตรวจสอบการแจ้ง ส.ค. ๑ ที่แจ้งคลุมที่ป่าไว้ได้ทำเตียนหรือไม่เพียงใด ควรให้จับจองเพิ่มต่อไปหรือไม่

(๔) ถ้าที่ดินในท้องที่ไม่พอ ควรไปจัดหาที่ใด จำนวนเท่าใด และชักชวนกันไปทำให้เกิดผลสมความมุ่งหมาย

(๕) กิจการอย่างอื่นเกี่ยวกับที่ดินที่จะให้ช่วยได้

ข้อ ๓. ค่าใช้จ่าย

(๑) ทุนสำหรับเริ่มดำเนินการตามโครงการนี้ประมาณว่าจะได้งบประมาณแผ่นดินเป็นเงิน ๑,๗๗๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าใช้จ่ายคือค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าพาหนะของเจ้าหน้าที่ ค่าจ้างคนงานและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการออกไปทำการรังวัดวางแผนผังและรังวัดชันสูตรสอบสวนที่ดิน

(๒) เงินสำหรับให้ราษฎรที่ได้รับการจัดแบ่งที่ดินซึ่งเป็นผู้ยากจนยืมลงทุน ให้ใช้เงินทุนประชาเศรษฐกิจสงเคราะห์ (ทปศ. ๒) ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๓๐๗/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐

ข้อ ๔. ระยะเวลาดำเนินการ

การดำเนินการตามโครงการนี้ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ จะจัดให้ราษฎรในจังหวัดต่าง ๆ รวม ๖๒ จังหวัดดังกล่าวได้รับใบจองที่ดินตามจำนวนที่ดินที่ว่างเปล่าอันจะพึงอนุญาตให้จับจองได้ทุกจังหวัด จังหวัดใดที่มีที่ดินว่างเปล่ามาก การจับจองจะให้มีปริมาณไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ ไร่

ข้อ ๕. ผลที่ได้รับ

ทำให้ประชาชนคนไทยมีที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองตามนโยบายของรัฐบาล และเป็นการพัฒนาการทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางปกครองของประเทศเป็นอันมาก.

ที่ ๓๓๑๕/๒๕๐๑ กรมที่ดิน

๒๘ เมษายน ๒๕๐๑

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๕๕๕๒/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๑

ตามที่ชี้แจงว่า ได้ให้อำเภอและกิ่งอำเภอต่าง ๆ รีบดำเนินการจัดที่ดินให้ประชาชนและได้ส่งบัญชีที่ดินซึ่งจังหวัดจะจัดใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ไปเพื่อทราบ และว่าจังหวัดได้ประมาณเงินค่าใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และค่าช่วยเหลือในการจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท จึงขอให้โอนเงินไปตั้งจ่ายทางจังหวัดต่อไปนั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว ขอชี้แจงทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. การจัดที่ดินหัวไร่ปลายนา และที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยนั้น ตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ข้อ ๘ ได้กำหนดให้นายอำเภอท้องที่เป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน ส่วนปลัดกิ่งอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่ง ไม่ได้กำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินประการใด แต่การที่จะให้นายอำเภอไปดำเนินการจัดที่ดินทางกิ่งอำเภอด้วยนั้นอาจไม่สะดวกในการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การจัดที่ดินล่าช้าได้ จึงเป็นการสมควรมอบหมายให้ปลัดกิ่งอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งดำเนินการจัดที่ดินในเขตท้องที่กิ่งอำเภอนั้นแทนนายอำเภอด้วยการมอบหมายงานจะควรมอบเพียงไร นายอำเภอจะควบคุมตรวจตราเพียงไร ให้เป็นไปตามระเบียบการมอบหมายงานให้กิ่งอำเภอและตามที่จังหวัดเห็นสมควร

๒. ที่ดินของรัฐที่อำเภอได้ทำการสำรวจและคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดได้พิจารณาอนุมัติให้จัดให้ประชาชนได้แล้วนั้น ขอให้จังหวัดส่งสำเนาบัญชีสำรวจที่ดิน ฯ และแผนที่สังเขปไปให้ทราบตามระเบียบด้วย

๓. ที่ดินตามบัญชีการจัดที่ดินของอำเภอสระบุรี ในท้องที่ตำบลมะมุ—ปากจั่น และตำบลลำเลียง ปรากฏว่า เป็นที่ดินผืนใหญ่มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป ถ้าจังหวัดและ

อำเภอยังไม่มีงบประมาณที่จะดำเนินการในขณะนี้ได้ ก็ขอให้แบ่งเป็นที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เนื้อที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ลงมา แล้วดำเนินการจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองตามระเบียบต่อไป

๔. งบประมาณซึ่งจะได้รับอนุมัติมาดำเนินการจัดที่ดินใน พ.ศ. ๒๕๐๑ นั้น มีหลักการจ่ายเป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าจ้างคนงาน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรังวัดวางแผนผังจัดแบ่งที่ดิน เช่น ค่าหลักเขต ค่าสีทาหลักเขตเท่านั้น จึงขอให้จังหวัดพิจารณาประมาณค่าใช้จ่ายว่าจะต้องใช้ประเภทใด เป็นเงินเท่าใด แล้วชี้แจงรายละเอียดไปยังกรมที่ดิน เพื่อพิจารณาส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับการช่วยเหลือจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ในปีนี้ไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณ ในขณะนี้ถ้าจังหวัดมีความจำเป็นจะต้องมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าจ้างคนงาน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรังวัดวางแผนผังจัดแบ่งที่ดินในการดำเนินการแล้ว ก็ขอให้พิจารณาตามนัยข้อ ๔ แห่งหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๕๑๔๙/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๑

ฉะนั้น ขอให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการตามนัยดังกล่าวต่อไป เมื่อได้พิจารณาดำเนินการประการใดแล้ว ขอให้ชี้แจงไปยังกรมที่ดินเพื่อทราบ และขอให้ชี้แจงผลการจัดที่ดินว่า ได้ออกใบจองให้ราษฎรไปแล้วกี่ราย เป็นจำนวนเนื้อที่เท่าใด ขณะนี้กำลังดำเนินการจัดแบ่งที่ดินแห่งใดบ้าง กี่แปลง เนื้อที่เท่าใด ไปยังกรมที่ดิน ภายในวันที่ ๒๕ ของทุกเดือน เพื่อรวมโฆษณาผลงานต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๓๔๑๔/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๑

ด่วนมาก
ที่ ๑๒๑๔๓/๒๕๐๑ กระทรวงมหาดไทย

๗ สิงหาคม ๒๕๐๑

เรื่อง การจัดที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด
อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๑๔๑๙/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๑
สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างบัญชี ๒ แผ่น

ตามที่ได้ส่งโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑ มาเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติในการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองใน พ.ศ. ๒๕๐๑ และขอให้จังหวัดพิจารณาว่าจะดำเนินการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง ใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ในท้องที่ใด เป็นจำนวนเนื้อที่เท่าใด จะใช้จ่ายเงินเป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าจ้างคนงาน ค่าถ่ายภาพโฆษณาผลงาน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการจัดสรรที่ดิน เช่น ค่าสีทาหลักเขต เป็นต้น ประเภทใด เป็นเงินเท่าใด แล้วรวบรวมชี้แจงไปยังกรมที่ดินเพื่อพิจารณาต่อไป นั้น

บัดนี้ พระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน ประจำ พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้ประกาศใช้บังคับแล้ว สำหรับจังหวัดที่ได้ชี้แจงจำนวนที่ดินที่จะจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการไปแล้วนั้น กระทรวงมหาดไทยได้ให้กรมที่ดินพิจารณาเฉลี่ยเงินงบประมาณแผ่นดินโดยติดต่อกับกระทรวงการคลังโอนเงินมาตั้งจ่ายทางคลังจังหวัดให้ดำเนินการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองเป็นค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่สำหรับจังหวัดนี้ คือ ค่าพาหนะ.....บาท ค่าเบี้ยเลี้ยง.....บาท ค่าจ้างคนงาน.....บาท ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด.....บาท รวมเป็นเงินงบประมาณทั้งสิ้น.....บาท

ฉะนั้น ขอให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการดังนี้

๑. ขอให้กำชับเจ้าหน้าที่รับดำเนินการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองตามที่ได้ชี้แจงไปให้เสร็จภายในปีงบประมาณ ๒๕๐๑ และออกใบจองให้ผู้รับการจัดสรรที่ดินโดยด่วน

๒. งบประมาณการจัดสรรที่ดินประจำ พ.ศ. ๒๕๐๑ นั้น ได้รับอนุมัติให้ใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าจ้างคนงาน ค่าถ่ายภาพโฆษณาผลงานและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการจัดสรรที่ดิน เช่น ค่าสีทาหลักเขต ค่าซื้อไม้ทำหลักเขตที่ดินที่กันไว้เป็นสมบัติส่วนกลาง เป็นต้น ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ ขอให้ใช้จ่ายเฉพาะประเภทดังกล่าวแล้วเท่านั้น จะนำไปใช้จ่ายในกรณีอื่น เช่น การจัดให้มีสาธารณูปโภคและอื่น ๆ ไม่ได้

๓. เมื่อจังหวัดและอำเภอดำเนินการจัดสรรที่ดินไปแล้ว หากมีความจำเป็นจะต้องขอเปลี่ยนแปลงยอดเงินงบประมาณแผ่นดินประเภทหนึ่งไปเพิ่มในยอดของอีกประเภทหนึ่ง หรือจะขอเพิ่มงบประมาณแผ่นดินประเภทใด ขอให้ชี้แจงเหตุผลและรายละเอียดไปยังกรมที่ดิน ภายในเดือนตุลาคม ๒๕๐๑ เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงดำเนินการเปลี่ยนแปลงยอดเงินได้

๔. ในกรณีที่กรมที่ดินได้ส่งเงินทดรองราชการมาให้ดำเนินการให้จัดสรรที่ดินไปก่อนแล้ว ขอให้รีบนำใบสำคัญค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เบิกเงินงบประมาณแผ่นดินที่โอนมาให้จังหวัดนั้น แล้วนำส่งเงินทดรองราชการไปใช้คืนกรมที่ดินให้ครบถ้วนภายใน ๗ วัน พร้อมกับแจ้งให้ทราบด้วยว่า กรมที่ดินได้ส่งเงินมาให้โดยหนังสือที่เท่าใด ลงวันเดือนปีใด รวมเป็นเงินทั้งสิ้นเท่าใด สำหรับบางจังหวัดที่ได้ส่งใบสำคัญค่าใช้จ่ายในการจัดสรรที่ดินไปกรมที่ดินเพื่อเบิกจ่ายหักใช้เงินทดรองที่กรมที่ดินส่งมาให้นั้น เพื่อความสะดวกต่อการควบคุมงบประมาณแผ่นดิน กรมที่ดินจะได้จัดส่งใบสำคัญคืนมาให้เบิกจ่ายทางจังหวัด แล้วขอให้จังหวัดส่งเงินทดรองราชการไปใช้คืนกรมที่ดินต่อไป ส่วนในกรณีที่จังหวัดให้ยืมเงินมัดจำรังวัดเพื่อทดรองจ่ายในการจัดสรรที่ดินก่อนแล้ว ก็ให้เบิกหักผลักใช้คืนเงินมัดจำให้ครบถ้วนภายใน ๗ วัน เช่นเดียวกัน แล้วแจ้งให้กรมที่ดินทราบโดยด่วน

๕. ขอให้จังหวัดรวบรวมการใช้จ่ายเงินงบประมาณดังกล่าว และผลการดำเนินการกรอกลงตามแบบบัญชีที่ส่งมาเป็นตัวอย่างพร้อมหนังสือนี้ส่งไปยังกรมที่ดินเป็นรายเดือน และขอให้ส่งไปก่อนวันที่ ๕ ของเดือน เป็นประจำทุกเดือน

ทั้งนี้ ขอให้สั่งเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ถ. สุนทรศารทูล**

(นายถวิล สุนทรศารทูล)

รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน

กรมที่ดิน. ปลัดกระทรวงมหาดไทย

(ตัวอย่าง)

บัญชี การใช้จ่ายเงินงบประมาณจัดสรรที่ดิน และผลการดำเนินการ

ประจำเดือน.....

จังหวัด.....

ลำดับ	อำเภอ	เงินที่จ่ายแล้วในเดือนนี้						ผลการจัดที่ดินในเดือนนี้								หมายเหตุ
		ค่าพาหนะ	ค่าเบี้ยเลี้ยง	ค่าจ้างคนงาน	ค่าถ่ายภาพโฆษณา	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	รวม	วางแผนผังแบ่งเป็นแปลงย่อยได้กี่แปลง	รับคำขอกี่ราย	คัดเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติได้กี่ราย	ชันสูตรสอบสวนที่ดินแล้วกี่ราย	จัดให้เข้าครอบครองแล้วกี่ราย	ออกใบจอง			
													ราย	ไร่	งาน	วา	

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จ่ายเป็นค่าอะไร เท่าใด ให้หมายเหตุให้ทราบไว้ด้วย.

ที่ ๖๔๑๖/๒๕๐๑ กรมที่ดิน

๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๑

เรื่อง ประกาศเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๔๑๓๙/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๐๑

ตามที่ได้ชี้แจงไปว่า การจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน มีระเบียบการปฏิบัติตามโครงการ ระเบียบ คำสั่ง และกฎกระทรวง ฯ ไว้ให้ต้องมีประกาศถึง ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑. ประกาศเพื่อกำหนดเขตและที่ตั้งของที่ดิน เมื่อคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติอนุมัติแล้ว ตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ใช้แบบประกาศ จ.ด. ๑

ครั้งที่ ๒. ประกาศเพื่อกำหนดเขต และที่ตั้งที่ดินของผู้จับจอง กับบอกผู้ปรารถนา จะคัดค้านก่อนออกใบจองตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๑๕๐/๒๔๙๘ ที่จะจัดให้ประชาชนอยู่อาศัย ตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ใช้แบบประกาศหมายเลข ๘

ครั้งที่ ๓. ประกาศเพื่อกำหนดเขตและที่ตั้งที่ดินของผู้ขอรับรองการทำประโยชน์ กับบอกผู้ปรารถนาจะคัดค้านก่อนการรับรองการทำประโยชน์ ตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน และกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ กับฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ใช้แบบประกาศหมายเลข ๘

จังหวัดพิจารณาเห็นว่า การประกาศดังกล่าวมีระเบียบวิธีการปฏิบัติสลับซับซ้อน ควรแก้ไขตัดทอนเสียบ้าง เพราะเหตุว่า การจัดที่ดินเพื่อประชาชนก็ได้ดำเนินการตามโครงการเป็นขั้น ๆ มาแล้วว่า ที่ดินที่จะจัดนั้นต้องทำการสำรวจตามระเบียบและโครงการจัดที่ดินของกรรมการจัดที่ดินแล้ว ที่ดินที่จัดย่อมเป็นที่ดินของรัฐโดยปราศจากเงื่อนไขใด ๆ การประกาศครั้งที่ ๑ เป็นประกาศเพื่อให้ราษฎรทราบถึงตำแหน่งแห่งที่ดินที่จะจัดให้จับจอง จึงเห็นเป็นการสมควรแล้ว ส่วนการประกาศครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ไม่ควรประกาศ เพราะเป็นการประกาศซ้ำกับกรณีเกี่ยวกับวิธีดำเนินการตามระเบียบและโครงการ จึงขอให้กรมที่ดินพิจารณา นั้น

เรื่องนี้ กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า การประกาศตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ข้อ ๗ เป็นการประกาศกำหนดเขตและที่ตั้งของที่ดินที่ให้ประชาชนอยู่อาศัยหรือประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ ตลอดจนวิธีการรับบุคคลเข้าอยู่อาศัย ให้ประชาชนทราบตามแบบ จ.ด. ๑ ซึ่งจังหวัดมีความเห็นพ้องด้วยว่าเป็นการสมควรที่จะต้องประกาศแล้วจึงเป็นอันไม่มีปัญหา ส่วนการประกาศตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๑๕๐/๒๔๙๘ ข้อ ๒ ในวรรค ๒ ก็มีข้อความกล่าวไว้ชัดในวรรค ๑ แล้วว่า วิธีดำเนินการเพื่อออกใบจองตามมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อได้มีประกาศให้ประชาชนทราบถึงเขตและที่ตั้งของที่ดินที่จะจัดให้ประชาชนจับจองแล้ว ให้ผู้ประสงค์จะจับจองยื่นคำขอ ฯลฯ ซึ่งเป็นการประกาศตามความในระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ข้อ ๒๒ และเพราะเหตุว่าที่ดินที่จะให้จับจองตามมาตรา ๓๓ นี้ เป็นที่ดินที่ยังไม่มีการสำรวจพิสูจน์สิทธิในที่ดินประการใด เมื่อทางการไม่มีความประสงค์ที่จะเข้าจัดที่ดินและออกใบจองให้ประชาชนตามความในมาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และประชาชนขอจับจองที่ดินเช่นนี้ กระทรวงมหาดไทยจึงวางระเบียบให้ได้มีการประกาศในกรณีที่มีผู้ขอจับจองที่ดินเป็นรายแปลงเพื่อเป็นการพิสูจน์สิทธิในที่ดิน ซึ่งเป็นวิธีดำเนินการโดยนัยเช่นเดียวกับกรณีขอจับจองที่ดินตามความในพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ นอกจากนี้จังหวัดเห็นว่ายังมีการประกาศเมื่อผู้ขอจับจองขอรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวไว้ในประกาศครั้งที่ ๓ อีกนั้น จังหวัดคงมีความหมายถึงการประกาศในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินโดยรับใบจองมาขอรับรองการทำประโยชน์ จึงขอเรียนว่าตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ข้อ ๑ ไม่ได้กล่าวถึงผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินโดยรับใบจองมาขอรับรองการทำประโยชน์ไว้ด้วย จึงไม่ควรพิจารณาปฏิบัติให้ต้องมีการประกาศตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ อย่างใด และตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ข้อ ๒๑ ก็ได้วางระเบียบไว้ในกรณีเช่นนี้ว่า ให้ยื่นคำขอหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ ซึ่งวิธีการปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับนี้กล่าวไว้ในข้อ ๕ แต่เพียงว่า เมื่อได้มีการพิสูจน์การทำประโยชน์แล้ว ก็ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้เท่านั้น ไม่ได้กล่าวถึงการที่จะต้องให้มีประกาศไว้ประการใด ฉะนั้น การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในกรณีนี้

ก็ไม่ควรต้องประกาศดังเช่นวิธีการตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ แต่อย่างใดด้วย กรมที่ดินเห็นเป็นการสมควรพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการประกาศดังกล่าวแล้ว ให้เป็นไปตามระเบียบและวิธีการที่ได้วางไว้แล้วนั้นต่อไป จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **เสริม ศาลิคุปต**

(นายเสริม ศาลิคุปต)

รองอธิบดี ลงชื่อแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๖๙๙๖/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๐๑

ที่ ๖๙๙๓/๒๕๐๑ กรมที่ดิน

๒๙ สิงหาคม ๒๕๐๑

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ที่ ๕๕๑๒/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๐๑

ตามที่ขอแจงผลการจัดที่ดิน ของอำเภอเมืองตราด แหลมงอบ เขาสมิง กิ่งอำเภอคลองใหญ่ และขอทราบว่า การรายงานผลการจัดที่ดินภายในวันที่ ๒๕ ของทุกเดือนจะต้องรายงานอีกหรือไม่ เพราะกระทรวงมหาดไทยได้สั่งให้รายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณและผลการจัดที่ดินไปให้ทราบก่อนวันที่ ๕ ของทุกเดือน ตามหนังสือที่ ๑๒๑๔๓/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๐๑ แล้ว นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว ขอชี้แจงว่า การรายงานผลการจัดที่ดินไปให้ทราบภายในวันที่ ๒๕ ของทุกเดือนนั้นเป็นอันงดได้ และคงให้รายงานผลการจัดที่ดินไปให้ทราบก่อนวันที่ ๕ ของเดือนเป็นประจำทุกเดือน ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๒๑๔๓/๒๕๐๑ ๗ สิงหาคม ๒๕๐๑ ฉะนั้นจึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **เสริม ศาลิคุปต**

(นายเสริม ศาลิคุปต)

รองอธิบดี ลงชื่อแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

ที่ ๑๑๔๐๕/๒๕๐๑ กรมที่ดิน

๒๕ ธันวาคม ๒๕๐๑

เรื่อง การเบิกจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยงค่าพาหนะของเจ้าหน้าที่ที่ไปช่วยงานจัดสรรที่ดินต่างจังหวัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

เนื่องจากการจัดสรรที่ดินที่ดำเนินการอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ บางจังหวัดขาดเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงาน หรือมีแต่ไม่พอ ซึ่งกรมที่ดินได้สั่งให้เจ้าหน้าที่จังหวัดใกล้เคียงหรือส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางมาช่วยงานเป็นการชั่วคราว และเจ้าหน้าที่ผู้มาช่วยงานชั่วคราวนี้ กรมที่ดินได้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง ให้เบิกจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะจากงบประมาณเงินการจรค่าใช้จ่ายในการจัดสรรที่ดินของกรมที่ดินที่โอนมาตั้งจ่ายให้ในจังหวัดที่มาช่วยงานได้ โดยมิต้องไปเบิกจ่ายจากส่วนราชการเดิมที่ผู้นั้นมีอัตราเงินเดือนเบิกจ่ายประจำอยู่

ฉะนั้น ถ้าจังหวัดนั้นได้ส่งข้าราชการผู้ใดไปช่วยงานจัดสรรที่ดินในจังหวัดใด ก็ขอให้จังหวัดแสดงตำแหน่งและเงินเดือนรับจริงของผู้ที่ไปช่วยงานดังกล่าวในหนังสือส่งมอบตัวต่อจังหวัดนั้น ๆ ให้ทราบด้วย เพื่อความสะดวกและเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาการเบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ของผู้ที่ไปช่วยงานจัดสรรที่ดินดังกล่าวของคลังจังหวัดต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **เสริม ศาลิคุปต**

(นายเสริม ศาลิคุปต)

รองอธิบดี ลงชื่อแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักงานเลขานุการกรม.

ที่ ๑๔๕๓/๒๕๐๒ กรมที่ดิน

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒

เรื่อง หารือการจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ๘๓๓/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๐๒

ตามที่หารือว่าจะอนุญาตให้ราษฎรจับจองที่ดินได้คนละกี่ไร่ เพราะการกำหนดสิทธิในที่ดินของบุคคลตามมาตรา ๓๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้ถูกยกเลิกแล้ว จังหวัดเห็นว่าควรพิจารณาอนุญาตให้มากน้อยตามความสามารถในการทำประโยชน์โดยไม่ต้องคำนึงว่า จะมีที่ดินอยู่ก่อนมากน้อยเพียงใด และว่าที่ดินที่บุคคลได้แจ้ง ส.ค. ๑ ไว้แล้วย้ายไปอยู่ที่อื่นไม่ทราบที่อยู่ มีผู้มาขออนุญาตจับจอง เจ้าหน้าที่ออกไปรังวัดชันสูตรสอบสวนปรากฏว่าบางแปลงเป็นที่รกร้างว่างเปล่า ยังไม่ได้ทำประโยชน์ บางแปลงทำประโยชน์บางส่วนไม่เต็มเนื้อที่ ประกาศครบกำหนดแล้วไม่มีผู้ใดคัดค้าน จงหวัดเห็นควรอนุญาตให้จับจองได้ จะควรปฏิบัติต่อผู้แจ้ง ส.ค. ๑ และเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนครอบครองอย่างไร นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้วขอชี้แจงดังนี้

๑. แม้ว่าการกำหนดสิทธิในที่ดินตามมาตรา ๓๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้ถูกยกเลิกไปแล้วก็ตาม แต่การอนุญาตให้ราษฎรจับจองที่ดินจำเป็นต้องคำนึงถึงจำนวนเนื้อที่ดินที่ได้สำรวจคัดเลือกเพื่อจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองในท้องที่ว่ามีอยู่เพียงใด จำนวนบุคคลผู้ที่ไม่มีที่ดินและมีที่ดินไม่พอประกอบอาชีพ ซึ่งจำเป็นจะต้องช่วยเหลือจัดที่ดินให้ก่อนมีเพียงใด แล้วจึงพิจารณาจัดสรรให้เป็นการทั่วถึงกัน เพราะที่ดินของรัฐนั้นคนไทยทุกคนย่อมมีส่วนเป็นเจ้าของโดยเสมอภาคกัน การจัดสรรให้ตามความสามารถของผู้ขอจะทำให้ที่ดินตกไปอยู่กับผู้มีเงินหรือนายทุนจำนวนมาก ไม่เป็นธรรมแก่สังคม ดังนั้น จำนวนเนื้อที่จะพึงอนุญาตให้จับจองโดยปกติจึงไม่ควรอนุญาตเกินกว่ารายละ ๕๐ ไร่

๒. ที่ดินที่ผู้แจ้งการครอบครองตามแบบ ส.ค. ๑ ไว้แล้วย้ายไปอยู่ที่อื่นนั้น เมื่อการชันสูตรสอบสวนปรากฏว่าเป็นที่ป่ารกร้างว่างเปล่ายังไม่ได้ทำประโยชน์ดังนี้ เป็นการแจ้งคลุมที่ป่าไว้ย่อมไม่ก่อให้เกิดสิทธิในที่ดินแก่ผู้แจ้งประการใด ในกรณีเช่นนี้ย่อมถือว่ายังคงเป็น

ที่ดินของรัฐอยู่ ชอบที่จะดำเนินการจัดสรรให้ราษฎรขออนุญาตจับจองได้ตามระเบียบ สำหรับกรณีที่ได้มีการทำประโยชน์แต่บางส่วนเพียงเล็กน้อยนั้น ถ้าเป็นการเข้าทำประโยชน์ภายหลังวันประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยพลการย่อมถือว่าเป็นการเข้าครอบครองทำประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ดินนั้นยังคงเป็นที่ดินของรัฐอยู่ เมื่อมีการทอดทิ้งไปก็ชอบที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการจัดให้ราษฎรอื่นขออนุญาตจับจองได้ตามระเบียบ แต่ถ้าเป็นกรณีที่ได้ครอบครองทำประโยชน์บางส่วนมาก่อนวันใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน การหมดสิทธิในที่ดินของเจ้าของที่ดินนั้นจะต้องเป็นไปตามนัยมาตรา ๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งจะต้องทำการสอบสวนเอาคืนมาให้ที่ดินตกเป็นของรัฐเสียก่อน แล้วจึงดำเนินการจัดให้ราษฎรขออนุญาตจับจองได้ ส่วนทะเบียนการแจ้งการครอบครองที่ดิน เมื่อปรากฏว่าเป็นการแจ้งคลุมที่ป่าไว้ก็ดี หรือเจ้าของทอดทิ้งไปก็ดีก็ให้จำหน่ายทะเบียนการครอบครองที่ดินแปลงนั้นเสีย

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๑๕๕๓/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒

ที่ ๑๗๗๑/๒๕๐๒ กรมที่ดิน

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ๒๔๑๓/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒

ตามที่ได้ส่งบัญชีประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดที่ดิน สำหรับงวดที่ ๒, ๓, ๔ พ.ศ. ๒๕๐๒ และหารือว่า เงินแต่ละประเภทของงวดหนึ่ง ๆ จะใช้จ่ายต่างงวดได้หรือไม่ จังหวัดเห็นว่า ในปีงบประมาณเดียวกัน เงินประเภทเดียวกัน แม้ต่างงวดย่อมจ่ายได้ นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว ขอชี้แจงว่า เงินงบประมาณในงวดหนึ่ง ๆ กำหนดไว้เพื่อไม่ให้เบิกจ่ายเกินวงเงินที่กำหนดเท่านั้น แต่ถ้าในงวดก่อน ๆ ในปีงบประมาณเดียวกันมีเงินเหลืออยู่ จะนำเงินงบประมาณที่เหลือไปสมทบเบิกจ่ายในงวดอื่นในปีงบประมาณเดียวกันก็ย่อมกระทำได้ ทั้งนี้ จะต้องเบิกจ่ายให้ทันภายในปีงบประมาณนั้น ๆ

อนึ่ง งบประมาณจัดที่ดินเป็นงบประมาณรายจ่ายหมวดโครงการ ตามระเบียบการเบิกจ่ายจากคลัง พ.ศ. ๒๕๐๒ ข้อ ๒๓. การเบิกจ่ายงบประมาณดังกล่าวนี้อาจเปลี่ยนประเภทเงินถัวจ่ายกันได้ เว้นแต่ค่าครุภัณฑ์และค่าทรัพย์สิน ซึ่งจะต้องได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลังเสียก่อน

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **เสริม ศาลิคุปต**

(นายเสริม ศาลิคุปต)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๒๐๕๒/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๐๒

ที่ ๑๐๕๖๓/๒๕๐๔ กระทรวงมหาดไทย

๓ กรกฎาคม ๒๕๐๔

เรื่อง ขอให้นายอำเภอและปลัดอำเภอช่วยเร่งรัดและปฏิบัติงานจัดสรรที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (๖๓ จังหวัด)

โดยที่ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ที่ดินอำเภอในขณะนี้มีงานเกี่ยวกับที่ดินที่จะต้องปฏิบัติอยู่เป็นอันมาก ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะดำเนินการจัดสรรที่ดินให้ลุล่วงไปโดยรวดเร็วได้ บางรายขอจับจองเป็นเวลานานก็ยังไม่ได้รับอนุญาตให้จับจอง เป็นเหตุให้ราษฎรที่ไม่มีที่ดินอยู่อาศัยและประกอบอาชีพได้รับความเดือดร้อน แม้กรมที่ดินจะได้พยายามขออัตราเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น แต่ก็ได้มาเพียงเล็กน้อย ไม่เพียงพอที่จะเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้ทั่วถึงพร้อมกันได้ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า งานจัดสรรที่ดินจะลุล่วงได้ผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอท้องที่ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอร่วมมือกันก็ลุล่วงไปโดยเรียบร้อย

ฉะนั้น ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเร่งรัดงานจัดสรรที่ดินให้ดำเนินการไปโดยรวดเร็ว และสั่งนายอำเภอและปลัดอำเภอให้ช่วยเหลือร่วมมือเร่งรัดและปฏิบัติงานจัดสรรที่ดิน เช่น การสำรวจที่ดินเพื่อจัดให้ประชาชน การรับเรื่องราวขออนุญาตจับจอง การชันสูตรสอบสวนที่ดิน การวางแผนผังจัดแบ่งที่ดิน การออกใบจองและอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน ทั้งนี้ เพื่อให้งานนี้ลุล่วงไปโดยรวดเร็ว และขจัดความเดือดร้อนของราษฎรที่ไม่มีที่ดินอยู่อาศัยและประกอบอาชีพด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พลเอก ป. จารุเสถียร**

(ประภาส จารุเสถียร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ ๕๓๔๑/๒๕๐๔ กรมที่ดิน

๔ สิงหาคม ๒๕๐๔

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน ในปีงบประมาณ ๒๕๐๕

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนคร ธนบุรี นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม)

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีประมาณการใช้จ่ายงบประมาณจัดสรรที่ดิน

โดยที่ในปีงบประมาณ ๒๕๐๕ กรมที่ดินได้รับงบประมาณมาดำเนินการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ประชาชนขออนุญาตจับจอง เป็นเงิน ๑,๑๖๐,๐๐๐ บาท ฉะนั้น ขอให้จังหวัดพิจารณาว่าในปีงบประมาณ ๒๕๐๕ (คือตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๐๔ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๐๕) จะจัดสรรที่ดินในท้องที่อำเภอใดบ้าง กี่แปลง เนื้อที่เท่าใด จะต้องใช้จ่ายงบประมาณอำเภอละเท่าใด ทั้งนี้ ขอให้พิจารณาดังนี้

๑. พิจารณาว่า จะทำการสำรวจที่ดินเพิ่มเติมเพื่อจัดให้ประชาชนในปีต่อไปกี่แปลง ในท้องที่ใดบ้าง และเพื่อประหยัดงบประมาณ ควรสำรวจเฉพาะที่ดินที่เห็นสมควรจัดสรรให้ราษฎร ไม่ควรสำรวจที่ดินที่ไม่สามารถดำเนินการในขณะนี้ได้ เช่น ที่ดินที่ห่างไกลหรือเป็นที่แห้งแล้งกันดาร เพราะสำรวจไว้แล้วก็คงไม่มีราษฎรประสงค์จะขออนุญาตจับจอง

๒. จะวางแผนผังจัดแบ่งที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองกี่แปลง ในท้องที่ใดรวมเนื้อที่เท่าใด การวางแผนผังจัดแบ่งที่ดินควรพิจารณาเลือกวางแผนผังเฉพาะแปลงที่ราษฎรต้องการหรือเป็นที่เหมาะสมควรจัดให้ก่อน

๓. คำนวณค่าใช้จ่ายในการสำรวจวางแผนผัง และการรังวัดชันสูตรสอบสวนเพื่อออกใบจองว่าจะต้องใช้จ่ายเป็นค่าจ้างคนงาน ค่าพาหนะเบี้ยเลี้ยง ค่าวัสดุ ประเภทใดเท่าใด รวมเป็นเงินเท่าใด โดยพิจารณาให้ใกล้เคียงกับที่จะต้องใช้จ่ายจริง และประหยัดที่สุด

ทั้งนี้ ขอให้พิจารณาประมาณเท่าที่สามารถจะดำเนินการได้จริง ๆ ในปีงบประมาณ ๒๕๐๕ โดยคำนึงถึงภูมิประเทศ กำลัง และความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่จะไปดำเนินการตลอดจนความเดือดร้อนของราษฎรที่ต้องการที่ดินประกอบด้วย เมื่อได้พิจารณาตามนัย

ดังกล่าวแล้ว ขอให้กรอกลงในบัญชีซึ่งแนบมาพร้อมหนังสือนี้แล้วส่งไปยังกรมที่ดินภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๐๔ เพื่อพิจารณาโอนงบประมาณมาให้ดำเนินการต่อไป

อนึ่ง งบประมาณจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่กรมที่ดินโอนมาให้แล้วนั้นปรากฏว่าบางจังหวัดมิได้ใช้จ่ายดำเนินการจัดสรรที่ดินให้ปรากฏผลงานตามที่รับรองไปด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ที่ดินบางแปลงยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการที่เสนอไปด้วย และเจ้าหน้าที่มิได้เอาใจใส่ปฏิบัติงาน ให้ลุล่วงไปตามสมควร การรายงานผลงานได้รายงานไปบ้างไม่รายงานไปบ้าง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมิได้สอดส่องการปฏิบัติงานจัดสรรที่ดินและความเดือดร้อนต้องการที่ดินของราษฎร เมื่อมีอุปสรรคหรือปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น ก็มิได้พยายามหาทางแก้ไข เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บางจังหวัดเสนอของบประมาณไป และกรมที่ดินโอนมาให้แล้วก็มิได้ดำเนินการประการใด การกระทำเช่นนี้ ไม่เพียงแต่จะเป็นการเสียหายเฉพาะจังหวัดนั้น ๆแล้ว ยังเป็นการเสียหายแก่ส่วนรวมด้วย โดยราษฎรได้รับความเดือดร้อนและร้องทุกข์อยู่เนือง ๆ ว่าเจ้าหน้าที่ไม่จัดสรรที่ดินให้ และพนักงานที่ดินบางอำเภอได้ปฏิเสธเสียเลยว่าทางราชการงดการจัดสรรที่ดินให้จับจอง ทำให้เกิดการเข้าใจผิดกันทั่วไป นอกจากนี้ยังกระทบกระเทือนงบประมาณที่จะได้รับมาดำเนินการในปีต่อ ๆ ไปด้วย ฉะนั้น ถ้าหากเจ้าหน้าที่ที่ดินผู้ใดยังคงละเลย และปฏิบัติการเช่นที่กล่าวนั้นอีก ก็ขอให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี แล้วชี้แจงไปยังกรมที่ดินเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมและจัดที่ดิน

บัญชี ประมาณจำนวนที่ดิน และค่าใช้จ่ายในการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๕

อำเภอ.....จังหวัด.....

ลำดับที่	ที่ดินที่จะสำรวจ		ที่ดินที่จะวางแผนผังจัดแบ่ง			งบประมาณ				หมายเหตุ
	ตำบล	จำนวนแปลง	ตำบล	จำนวนแปลง	เนื้อที่เป็นไร่	ค่าจ้างคนงาน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	รวมเงิน	
รวมทั้งสิ้น										

ที่ มท. ๐๖๐๕/๘๕๘๔ กรมที่ดิน

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๗

เรื่อง การสำรวจผลการทำประโยชน์ในที่ดินจับจอง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ อท. ๑๕/๑๐๓๘๖ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๗

ตามที่ขอให้จัดสรรเงินค่าใช้จ่ายในการสำรวจผลการทำประโยชน์ในที่ดินจับจองมาให้จังหวัด นั้น

กรมที่ดินขอชี้แจงว่า ไม่ได้ตั้งงบประมาณในการนี้ไว้ และพิจารณาเห็นว่ายังไม่ควรของบประมาณ เพราะอาจมอบหมายให้กำนันผู้ใหญ่บ้านทำการสำรวจได้ โดยให้อำเภอต่าง ๆ ตรวจพิจารณาว่า ได้ออกใบจองไปในท้องที่ตำบลใดบ้าง เมื่อใด ถ้าครบกำหนดระยะเวลาที่ต้องสำรวจแล้ว ก็นำมารวบรวมกรอกลงบัญชี แล้วมอบบัญชีและแบบพิมพ์ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านไปทำการสำรวจเป็นคราว ๆ ซึ่งจะเป็นการประหยัดงบประมาณแผ่นดินและกำลังเจ้าหน้าที่ ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ส. เปี่ยมศรี

(นายแสวง เปี่ยมศรี)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๓/๑๘๔๔ กระทรวงมหาดไทย

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘

เรื่อง การอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในการจัดสรรที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยสำนักบริหารของนายกรัฐมนตรีแจ้งว่า มีผู้เสนอข้อคิดเห็นต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีว่า เจ้าหน้าที่จัดที่ดินซึ่งประกอบด้วยนายอำเภอ ที่ดินอำเภอ และป่าไม้อำเภอ ปฏิบัติงานยังไม่อำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรเท่าที่ควร มักชอบทำให้แก่ผู้มีเงิน และผู้มีอำนาจ ที่ดินจึงตกเป็นของผู้มีอำนาจและคนต่างด้าวซึ่งมีนามเป็นคนไทย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นว่าการจัดสรรที่ดินให้ประชาชนเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลที่จะช่วยเหลือราษฎรยากจนให้ได้มีที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและประกอบอาชีพเป็นของตนเอง จึงขอให้จังหวัดกำชับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรที่มาขอจับจอง และใคร่ขอให้จังหวัดสอดส่องสดับตรับฟังพฤติการณ์ กับป้องกันมิให้ที่ดินตกเป็นของคนต่างด้าวและผู้มีอิทธิพลโดยมิชอบ หากเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่ราษฎรหรือมีพฤติการณ์เป็นการช่วยเหลือคนต่างด้าว หรือผู้มีอิทธิพลให้ได้มาซึ่งที่ดินโดยมิชอบแล้ว ขอให้พิจารณาโทษทางวินัยโดยเด็ดขาดทุกราย

ฉะนั้น จึงขอให้พิจารณาดำเนินการตามนัยดังกล่าวต่อไปโดยเคร่งครัด.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พ่วง สุวรรณรัฐ**

(นายพ่วง สุวรรณรัฐ)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๓/๗๘๔๕ กรมที่ดิน

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๙

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ

อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ชย ๑๕/๑๐๐๙๔ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๐๘

ตามที่ชี้แจงว่า การสำรวจที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยและที่หัวไร่ปลายนา อำเภอต่าง ๆ ได้ให้ป่าไม้อำเภอตรวจสอบและรับรองในบัญชีสำรวจทุกราย ทำให้เกิดการล่าช้า จังหวัดเห็นว่าในท้องที่ซึ่งได้มีการสำรวจจำแนกประเภทที่ดินแล้วและคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ กับให้จัดสรรที่ดินนอกเขตป่าไม้ได้ทั่วไป ในทางปฏิบัติ เพียงพนักงานที่ดินอำเภอและนายอำเภอเห็นชอบตามสายงานก็พอเป็นหลักประกอบการพิจารณาได้ แต่กรมที่ดินยังไม่มีคำสั่งให้ปฏิบัติ จึงขอหารือ นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การสำรวจคัดเลือกที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยไม่มีระเบียบให้ป่าไม้อำเภอต้องออกไปตรวจสอบและรับรองในบัญชีสำรวจ เพราะเมื่ออำเภอสำรวจคัดเลือกที่ดินแห่งใดแล้ว จะต้องเสนอให้คณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัด ซึ่งมีป่าไม้จังหวัดเป็นกรรมการร่วมอยู่ด้วย ได้พิจารณาทุกครั้ง เมื่อไม่ขัดข้องประการใดแล้วจึงจะดำเนินการจัดสรรที่ดินต่อไปได้ อย่างไรก็ดี เพื่อความรอบคอบในเรื่องนี้ นายอำเภอจะสั่งให้ป่าไม้อำเภอออกไปตรวจสอบคัดเลือกที่ดินร่วมกับปลัดอำเภอ พนักงานที่ดินอำเภอและกำนันผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ด้วยก็ย่อมทำได้ ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดสั่งเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ส. เปี่ยมศรี**

(นายแสวง เปี่ยมศรี)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

๖๕๘

ด่วนมาก
ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๓๔๐๔ กรมที่ดิน

๒ พฤษภาคม ๒๕๐๙

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนคร — ธนบุรี — สมุทรสงคราม — อยุธยา — ปทุมธานี — นนทบุรี — สมุทรปราการ — นครนายก — นครปฐม)

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท. ๐๖๐๓/๖๑๗๘ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๐๘

ตามที่กรมที่ดินได้โอนเงินงบประมาณจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยประจำปีงบประมาณ ๒๕๐๙ มาให้จังหวัดดำเนินการ พร้อมกับชี้แจง ขอให้จังหวัดสั่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเอาใจใส่ติดตามเร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง โดยถือเป็นงานนโยบายสำคัญของรัฐบาลซึ่งต้องดำเนินการให้ได้ผลงานตามจุดหมายที่กำหนด แล้วรายงานการใช้จ่ายและผลงานจัดสรรที่ดินไปยังกรมที่ดินเป็นประจำทุกเดือน นั้น

บัดนี้ สำนักนายกรัฐมนตรีได้ชี้แจงไปยังกระทรวงมหาดไทยว่า ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้ไปตรวจราชการที่จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ รายงานว่าขณะนี้คอมมิวนิสต์ได้เข้าคุกคามแทรกซึมและบ่อนทำลายดินแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างหนัก ราษฎรเสียขวัญและเกิดความหวั่นพรั่นกลัว อันเป็นภัยต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรง จำเป็นต้องรีบแก้ไขด่วน กับได้เสนอข้อคิดเห็นในทางเสริมสร้างความอบอุ่นและความมั่นคงปลอดภัยให้แก่ราษฎรหลายประการ โดยเฉพาะในด้านจัดหาอาชีพที่เหมาะสมแก่ท้องถิ่นให้ราษฎร ได้เสนอขอให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรได้กรรมสิทธิ์ถือครองทำการเพาะปลูกโดยเร็ว ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วโปรดมีบัญชาเห็นชอบด้วย จึงขอให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามบัญชาของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีต่อไป

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ ขอให้จังหวัดสั่งกำชับและเร่งรัดเจ้าหน้าที่ให้รีบดำเนินการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจองให้เสร็จสิ้นไปตามแผนงาน

ที่กำหนดโดยด่วน แล้วรายงานผลดำเนินการให้กรมที่ดินทราบตามระเบียบ หากจังหวัดเห็นสมควรจะขยายงานจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย หรือที่หัวไร่ปลายนาแห่งใดเพิ่มขึ้น ก็ขอให้ชี้แจงและส่งบัญชีประมาณการจัดที่ดินไปยังกรมที่ดิน เพื่อพิจารณาโอนเงินงบประมาณเพิ่มเติมมาให้จังหวัดดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ส. เปี่ยมศรี**

(นายแสวง เปี่ยมศรี)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

๖๖๐

ที่ มท. ๐๖๐๓/๕๒๓๘ **กรมที่ดิน**

๖ **กรกฎาคม ๒๕๐๙**

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดพระนคร ธนบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม อยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม นครนายก)

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดินที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๓๔๐๔ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๙

ตามที่ขอให้จังหวัดสั่งกำชับและเร่งรัดเจ้าหน้าที่ให้รีบดำเนินการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจองให้เสร็จสิ้นไปตามแผนงานที่กำหนดโดยด่วน แล้วรายงานผลดำเนินการให้กรมที่ดินทราบตามระเบียบ หากจังหวัดเห็นสมควรจะขยายงานจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย หรือที่หัวไร่ปลายนาแห่งใดเพิ่มขึ้น ก็ให้ชี้แจงและส่งบัญชีประมาณการจัดที่ดินไปยังกรมที่ดิน เพื่อโอนเงินงบประมาณเพิ่มเติมให้ นั้น

โดยที่ปรากฏว่า มีจังหวัดต่าง ๆ อีกหลายจังหวัดยังไม่ได้ขยายงานจัดสรรที่ดินและรายงานชี้แจงของบประมาณเพิ่มเติมไป จึงขอชี้ชวนความเข้าใจอีกครั้งว่า งานจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจองเป็นนโยบายสำคัญยิ่งของรัฐบาลในอันที่จะให้ประชาชนได้มีที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพเป็นหลักฐานของตนเองโดยทั่วถึง ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้รีบดำเนินการโดยด่วน ฉะนั้น ขอได้โปรดสั่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดให้เอาใจใส่ออกตรวจสอบเร่งรัดและพิจารณาหาทางแก้ไขอุปสรรคต่างๆโดยร่วมกับนายอำเภอท้องที่เพื่อให้งานจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยดำเนินไปโดยรวดเร็วและได้ผลงานเพิ่มมากขึ้น แล้วรายงานผลการดำเนินงานไปยังกรมที่ดินเพื่อทราบเป็นระยะ ๆ ด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ส. เปี่ยมศรี**

(นายแสวง เปี่ยมศรี)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๓/๗๔๐๒ กรมที่ดิน

๑๕ กันยายน ๒๕๐๕

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดพระนคร ธนบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม อยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม นครนายก)

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท. ๐๖๐๓/๕๒๓๘ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๐๙

ตามที่กรมที่ดินได้ชี้แจงข้อความเข้าใจว่า การจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ราษฎรขออนุญาตจับจองเป็นนโยบายสำคัญยิ่งของรัฐบาล ในอันที่จะให้ประชาชนได้มีที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพเป็นหลักฐานของตนเองโดยทั่วถึง ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้รีบดำเนินการโดยด่วน จึงขอให้จังหวัดสั่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดให้เอาใจใส่ออกตรวจสอบเร่งรัดและพิจารณาหาทางแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ โดยร่วมกับนายอำเภอท้องที่ เพื่อให้งานจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยดำเนินไปโดยรวดเร็วและได้ผลงานเพิ่มมากขึ้น แล้วรายงานผลดำเนินการให้กรมที่ดินทราบเป็นระยะ ๆ นั้น

โดยที่ปรากฏว่า มีบางจังหวัดได้รายงานผลการดำเนินการจัดที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองไปน้อยกว่าแผนงานที่จังหวัดกำหนดไว้เดิมเป็นจำนวนมาก โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมบ้าง ต้องตรวจสอบที่ดินเพื่อรับรองการทำประโยชน์บ้าง ไม่มีราษฎรขออนุญาตจับจองบ้างครั้นจวนสิ้นปีงบประมาณก็ขอโอนเงินเหลือจ่ายกลับคืนส่วนกลาง กรมที่ดินเห็นว่า อุปสรรคเกี่ยวกับกำลังเจ้าหน้าที่นั้น กรมที่ดินได้ตระหนักอยู่เสมอ และก็ได้พิจารณาเฉลี่ยอัตราใหม่ที่ได้รับมาแต่ละปีโอนไปให้อำเภอที่มีเจ้าหน้าที่ที่ดินอำเภอคนเดียว หรือมีปริมาณงานจัดที่ดินสูงทุกปี ส่วนงบประมาณค่าใช้จ่ายก็ได้โอนไปให้อย่างเพียงพอ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็น่าจะได้ผลงานตามที่ได้ประมาณการไว้ สำหรับอุปสรรคในกรณีไม่มีราษฎรขอจับจองนั้นเห็นว่า ในชั้นสำรวจที่ดินเพื่อกำหนดแผนงาน ถ้าเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาถึงลักษณะและความเหมาะสมของที่ดินที่จะนำมาจัดให้ราษฎรตามโครงการและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติแล้ว อุปสรรคเรื่องไม่มีราษฎรขอจับจองที่ดิน

ก็น่าจะไม่เกิดขึ้น ตามที่บางจังหวัดดำเนินการจัดสรรที่ดินได้ผลงานต่ำกว่าจุดหมายที่กำหนดไว้มากเช่นนี้ ย่อมเป็นเหตุให้แผนงานของส่วนรวมผิดพลาด ทั้งยังเป็นการกระทบกระเทือนต่อแผนงานและการขอตั้งงบประมาณจัดสรรที่ดินของกรมที่ดินในปีต่อไปอีกด้วย

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อโปรดสั่งกำชับเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดให้เอาใจใส่กวดขันเร่งรัดและติดตามผลงานจัดสรรที่ดินในปีงบประมาณต่อไปให้บรรลุจุดหมายตามแผนงานที่กำหนดและให้ได้ผลงานสมกับวงเงินงบประมาณซึ่งกรมที่ดินได้โอนมาตั้งจ่ายให้ต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๒๓๐๒ กรมที่ดิน

๒๘ มีนาคม ๒๕๑๐

เรื่อง ปัญหาด้านป่าไม้เกี่ยวกับการจับจองที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดพระนคร—ธนบุรี—สมุทรสงคราม—อยุธยา—ปทุมธานี—นนทบุรี—สมุทรปราการ—นครนายก—นครปฐม)

โดยที่ปรากฏว่า การจัดสรรที่ดินเพื่อให้ราษฎรขออนุญาตจับจอง มักจะประสบอุปสรรคขัดข้องเกี่ยวกับปัญหาด้านป่าไม้อยู่เนือง ๆ อาทิเช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้ตรวจสอบเขตป่าและดำเนินเรื่องการทำไม้ออกล่าช้า ค้างระหว่างพิจารณาเป็นแรมปีจำนวนมาก ทำให้ราษฎรเดือดร้อน เพราะทางราชการจัดหาที่ทำกินให้ไม่ทัน เป็นเหตุให้ราษฎรต้องไปจับจองที่ดินเอาเอง ก่อให้เกิดการบุกรุกทำลายป่า เสียหายทั้งรัฐและประชาชน แม้จะได้มีข้อตกลงระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตร เกี่ยวกับการทำไม้ออกจากเขตที่ดินจัดสรรเป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติอยู่แล้ว แต่ก็ยังไม่บังเกิดผลเท่าที่ควร กรมที่ดินจึงได้ประสานงานกับกรมป่าไม้พิจารณาทบทวนปัญหาข้อขัดข้องในเรื่องนี้ ที่สุดได้ตกลงเห็นพ้องต้องกันว่า ควรพิจารณาหาทางเร่งรัดแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องให้สิ้นไปโดยเร็ว เพื่อให้บังเกิดผลดีทั้งในด้านนโยบายการจัดที่ดินเพื่อประชาชนและนโยบายการสงวนป่าต่อไป

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดสั่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองในท้องที่จังหวัดนี้ว่า ในท้องที่ตำบล อำเภอใด มีปัญหาด้านป่าไม้ ซึ่งเป็นอุปสรรคขัดข้องในการจัดสรรที่ดินอย่างใดบ้าง ตั้งแต่เมื่อใด เพราะเหตุใด เสร็จแล้วขอให้รวบรวมข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นไปยังกรมที่ดินเพื่อประกอบการพิจารณาโดยด่วน.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

๖๖๔

ที่ สร. ๐๒๐๖/๑๓๑๖๑ **สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี**

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๐

เรื่อง การขอมีกรรมสิทธิ์ที่ดิน

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ด้วยกองตำรวจสันติบาลได้เสนอประมวลข่าวสดับตรับฟังเสียงวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนในระยะนี้เกี่ยวกับเรื่องประชาชนที่พากันไปบุกเบิกที่ดินที่ห่างไกลความเจริญเพื่อประกอบอาชีพทางกสิกรรม ซึ่งถูกกดดันด้านค่าครองชีพในถิ่นฐานเดิม เมื่อไปบุกเบิกและทำไร่ทำนาจนเป็นหลักแหล่งแล้ว ส่วนมากมักจะไม่ได้กรรมสิทธิ์ที่ดินตามกฎหมาย เพราะถูกฉ้อโกงบ้าง รู้เท่าไม่ถึงการณ์บ้าง ส่วนที่ได้กรรมสิทธิ์ไปก็เป็นเวลาช้านานและยากลำบากมากกว่าจะได้ เจ้าพนักงานที่ดินก็มีไม่พอที่จะให้ความสะดวกได้โดยทั่วถึง

โดยที่ขณะนี้ทางการกำลังเร่งรัดพัฒนาบ้านเมืองและเสริมสร้างความอยู่ดีกินดีให้กับประชาชน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรจะได้พิจารณาหาทางช่วยเหลือประชาชนให้มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองเพื่อประกอบการทำมาหากิน และไม่ให้ถูกฉ้อโกงด้วยประการต่าง ๆ ถ้าปฏิบัติได้ดังนี้ จะเป็นการป้องกันการแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ได้ประการหนึ่ง และจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศด้วย

สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีได้นำเสนอ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีทราบแล้ว มีบัญชาให้กระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการตามบัญชาต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **พลโท ส. เสนาณรงค์**

(แสวง เสนาณรงค์)

เลขาธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรี

กองนโยบายภายในประเทศ.

ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๕๑๓๕ กรมที่ดิน

๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๑

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๑๔๙/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๑, ที่ ๑๒๑๔๓/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๐๑ และหนังสือกรมที่ดิน ที่ ๕๓๙๑/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๐๔

ตามที่ได้ส่งโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑ มาให้ถือปฏิบัติและให้จังหวัดที่มีที่ดินจัดสรรแปลงเล็กแปลงน้อยกำหนดแผนงานประจำปีเสนอของบประมาณดำเนินการ กับให้ส่งบัญชีผลงาน และค่าใช้จ่ายไปยังกรมที่ดินเป็นประจำทุกเดือนด้วยนั้น

บัดนี้ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ยังมีบางจังหวัดเข้าใจคลาดเคลื่อนในนโยบายและระเบียบคำสั่งเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย จึงเห็นสมควรชักซ้อมความเข้าใจเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวเดียวกัน และให้ได้ผลงานสมความมุ่งหมายของทางราชการดังต่อไปนี้

๑. ตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๑ ที่ให้คณะกรรมการคัดเลือกที่ดินประจำจังหวัดกำหนดหลักการถือว่าที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยและที่หัวไร่ปลายนาอกเขตที่ป่าไม้ เป็นที่ที่ได้รับอนุมัติให้จัดสรรได้โดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินประจำจังหวัดนั้น ขอชี้แจงว่าหลักการดังกล่าวเป็นเพียงวางทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดสรรที่ดินล่าช้าเฉพาะปี ๒๕๐๑ เท่านั้น ต่อมาเห็นว่าการแก้ไขเรื่องนี้อาจกระทบกระเทือนแก่ป่าไม้และแร่ ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติ จึงให้ถือปฏิบัติตามโครงการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ซึ่งคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติวางไว้แล้วต่อไปตามเดิม โดยให้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินประจำจังหวัดเสียก่อนทุกครั้ง

๒. การกำหนดแผนงานและของบประมาณจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยแต่ละปีนั้น ขอให้จังหวัดพิจารณาเสนอเฉพาะแผนงานที่พร้อมจะดำเนินการได้ทันทีที่ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณจากกรมที่ดิน โดยคำนึงถึงอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และที่ดินที่จะนำมาจัดสรร ซึ่งควรจะต้องผ่านการตรวจสอบจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องแล้ว หรือคาดว่าจะประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการได้ทันในปีงบประมาณนั้น ๆ

๓. โดยที่โครงการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยเป็นโครงการตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติได้กำหนดเป้าหมายไว้ว่า ในปีหนึ่ง ๆ จะจัดที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองได้ไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ ครอบครัว เนื้อที่ประมาณ ๓๕๐,๐๐๐ ไร่ และกรมที่ดินได้รับเงินงบประมาณดำเนินการทุกปี จึงขอความร่วมมือจากจังหวัดขอให้สั่งเจ้าหน้าที่ใช้จ่ายเงินในทางประหยัด และภายในวงเงินที่กรมที่ดินจัดสรรให้ โดยเฉพาะเงินหมวดค่าจ้างชั่วคราวที่กรมที่ดินโอนไปให้นั้น ประสงค์จะให้ใช้สำหรับเป็นค่าจ้างคนงานทำการรังวัดวางแผนผังจัดแบ่งที่ดินเป็นแปลงย่อยเท่านั้น แต่ปรากฏว่า ยังมีบางจังหวัดนำไปจัดจ้างทำการชันสูตรสอบสวนที่ดินอยู่อีก ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนระเบียบกรมที่ดินที่ได้สั่งการไปยังจังหวัดต่าง ๆ แล้ว

๔. การรายงานผลงานและค่าใช้จ่ายประจำเดือน กรมที่ดินได้ชี้แจงทางปฏิบัติไว้แล้วว่า ให้จังหวัดรวบรวมรายงานไปให้ทราบเป็นรายเดือน และขอให้ส่งไปก่อนวันที่ ๕ ของเดือนใหม่เป็นประจำเดือน เดือนใดอำเภอหรือกิ่งอำเภอใดไม่มีผลงานก็ให้ชี้แจงไปให้ทราบด้วย จึงขอให้จังหวัดปฏิบัติตามนัยระเบียบดังกล่าวโดยเคร่งครัด เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้รวบรวมสถิติผลงานการจัดที่ดินได้ถูกต้อง และตรงต่อความเป็นจริง

๕. โดยที่มีบางจังหวัดได้เสนอแผนงานการจัดที่ดินและได้รับเงินงบประมาณมาดำเนินการแล้ว แต่ปรากฏว่าไม่มีผลงานการจัดสรรที่ดินและไม่ชี้แจงอุปสรรคข้อขัดข้องไปให้ทราบ ซึ่งเป็นเหตุให้แผนงานของส่วนรวมผิดพลาด และอาจจะกระทบกระเทือนถึงงบประมาณของกรมที่ดินที่จะได้รับในปีต่อไป เพื่อให้งานจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยได้ดำเนินไปตาม

เป้าหมาย จึงขอได้โปรดสั่งเจ้าหน้าที่ได้เอาใจใส่เร่งรัดและหาทางแก้ไขอุปสรรคเพื่อให้ได้ผลงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ด้วย

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดสั่งเจ้าหน้าที่ให้ถือปฏิบัติตามนัยดังกล่าวโดยเคร่งครัดต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๖๑๑๕ กรมที่ดิน

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๑๑

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน ในปีงบประมาณ ๒๕๑๒

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดพระนคร — ธนบุรี — สมุทรปราการ — สมุทรสงคราม — อยุธยา — ปทุมธานี — นนทบุรี — นครปฐม — นครนายก — อ่างทอง)

โดยที่ในปีงบประมาณ ๒๕๑๒ กรมที่ดินจะได้รับงบประมาณสำหรับดำเนินการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ประชาชนขออนุญาตจับจอง เป็นจำนวนเงิน ๔,๓๘๑,๐๐๐.๐๐ บาท ฉะนั้น ขอให้จังหวัดพิจารณากำหนดแผนงานและประมาณค่าใช้จ่ายตามนัยที่ได้ชี้แจงทางปฏิบัติมาโดยหนังสือกรมที่ดิน ที่ ๕๓๙๑/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม และที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๕๑๓๙ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๑ แล้วชี้แจงและส่งบัญชีประมาณการไปยังกรมที่ดินภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๑

อนึ่ง ขอเรียนว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๑๒ กรมที่ดินได้กำหนดจุดหมายที่จะดำเนินการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยให้ประชาชนขออนุญาตจับจองไม่น้อยกว่า ๓๕๐,๐๐๐ ไร่ ฉะนั้น ขอให้จังหวัดประมาณแผนงานจัดสรรที่ดินสำหรับปีงบประมาณ ๒๕๑๒ ให้มีปริมาณสูงขึ้นตามสมควร โดยคำนึงถึงกำลังเจ้าหน้าที่และความสามารถที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง สำหรับผลการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรจับจองในปีงบประมาณ ๒๕๑๑ นั้น ปรากฏว่าบางจังหวัดจัดสรรที่ดินได้น้อยกว่าแผนงานที่กำหนดไว้มาก ทั้งนี้ เพราะเจ้าหน้าที่ประมาณการไว้สูงเกินไป ไม่ได้เตรียมงานไว้ก่อน ซึ่งกรณีเช่นนี้จะเป็นเหตุให้แผนงานของส่วนรวมผิดพลาดและกระทบกระเทือนถึงงบประมาณที่จะได้รับในปีต่อไป ฉะนั้น เพื่อให้งานจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยในปีงบประมาณ ๒๕๑๒ ได้ดำเนินไปบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จึงขอได้โปรดสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่ดินทุกคนได้เอาใจใส่เร่งรัดและหาทางแก้ไขอุปสรรค

เกี่ยวกับงานจัดสรรที่ดินให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งเพื่อสวัสดิภาพของสังคม ถ้าท้องที่ใดทำการจัดสรรที่ดินได้ผลดีเป็นพิเศษ กรมที่ดินจะถือเป็นความชอบส่วนหนึ่งในการพิจารณาบำเหน็จประจำปีต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ส. เปี่ยมศรี

(นายแสวง เปี่ยมศรี)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

๖๗๐

ที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๕๒๓๐ กรมที่ดิน

๒๕ ตุลาคม ๒๕๑๑

เรื่อง ปัญหาด้านป่าไม้เกี่ยวกับการจับจองที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมป่าไม้ที่ กษ. ๐๗๐๓/๑๒๔๕๖ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๑ พร้อมเอกสาร ๖ แผ่น

ตามที่จังหวัดได้รวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาด้านป่าไม้อันเป็นอุปสรรคต่อการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรขออนุญาตจับจองในท้องที่จังหวัดนั้นไปให้กรมที่ดินเพื่อรวบรวมเสนอไปยังกรมป่าไม้พิจารณาหาทางแก้ไข ตามนัยหนังสือกรมที่ดินที่ มท. ๐๖๐๓/ว. ๓๐๒๙ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๑๐ นั้น

กรมที่ดินได้รวบรวมสรุปปัญหาด้านป่าไม้อันเป็นอุปสรรคต่อการจัดสรรที่ดินของจังหวัดต่าง ๆ เสนอกรมป่าไม้เพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขแล้ว บัดนี้ กรมป่าไม้ได้แจ้งมาว่า ได้สั่งให้จังหวัดทุกจังหวัดทราบเพื่อเร่งรัดเจ้าหน้าที่ป่าไม้ให้ความร่วมมือต่อไปแล้ว ดังรายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือกรมป่าไม้ที่ได้ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอได้โปรดสั่งเจ้าหน้าที่ที่ดินติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้เพื่อปรึกษาหารือแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว แล้วรายงานผลให้กรมที่ดินทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศักดิ์ ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ กษ. ๐๗๐๓/๑๒๔๕๖ กรมป่าไม้

๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๑

เรื่อง ปัญหาด้านป่าไม้เกี่ยวกับการจับจองที่ดิน

เรียน อธิบดีกรมที่ดิน

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดินที่ มท. ๐๖๐๓/๕๗๐๒ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมป่าไม้ที่ กษ. ๐๗๐๓/๑๐๗๕๐ — ๑๐๗๕๑ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๑๑

ตามที่แจ้งว่า กรมที่ดินได้รับรายงานเรื่องการจัดสรรที่ดินจากจังหวัดต่าง ๆ ว่ามีอุปสรรคทางด้านป่าไม้อยู่หลายประการ จึงขอให้กรมป่าไม้เร่งรัดให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้สำรวจตรวจสอบงานจัดสรรที่ดินที่ค้างอยู่ให้เสร็จสิ้น แล้วแจ้งผลให้กรมที่ดินทราบ ความละเอียดแจ้งอยู่แล้วนั้น

กรมป่าไม้ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาเรื่องแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ และแนวเขตพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้จำแนกไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้นั้น จำเป็นจะต้องตรวจสอบรายละเอียดจากแผนที่ประกอบด้วย โดยเฉพาะการปักหลักหมายแนวเขตป่าเพื่อประกาศให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติทางกรมป่าไม้ได้พยายามอย่างยิ่งเพื่อจะเร่งรัดดำเนินการให้ทันตามผลการจำแนกประเภทที่ดินแต่ก็ไม่อาจที่จะดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้ในเวลาอันรวดเร็วได้ ทั้งนี้เนื่องจากกำลังพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาข้อขัดข้องในเรื่องอื่น ๆ กรมป่าไม้ได้แจ้งให้จังหวัดทุกจังหวัดทราบ เพื่อเร่งรัดเจ้าหน้าที่ป่าไม้ให้ความร่วมมือต่อไปแล้ว ตามสำเนาหนังสือกรมป่าไม้ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบไว้ชั้นหนึ่งก่อน เมื่อได้รับรายงานจากจังหวัดต่าง ๆ แล้วจะได้เรียนมาเพื่อโปรดทราบต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **กริต สามะพุทธิ**

(นายกริต สามะพุทธิ)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมป่าไม้

กองโครงการ.

๖๗๒

ที่ กษ. ๐๗๐๓/๑๐๗๕๐ **กรมป่าไม้**

๓ **กันยายน ๒๕๑๑**

เรื่อง ปัญหาด้านป่าไม้เกี่ยวกับการจับจองที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมที่ดินที่ มท. ๐๖๐๓/๕๗๐๒ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๑
พร้อมเอกสาร ๓ แผ่น

ด้วยกรมป่าไม้ได้รับแจ้งจากกรมที่ดินว่าได้มีจังหวัดต่างๆชี้แจงอุปสรรคในเรื่องการจัดสรรที่ดินเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของกรมป่าไม้บางกรณี เช่น เจ้าหน้าที่ป่าไม้มีไม่เพียงพอที่จะออกไปตรวจสอบพื้นที่ที่ขอจัดสรรเพราะมีเรื่องอื่นที่จำเป็นและรีบด่วนกว่า หรือแนวเขตป่าสงวนและแนวเขตที่คณะรัฐมนตรีมีมติจำแนกให้เป็นที่ป่าไม้ ไม่มีหลักเขตปรากฏชัดเป็นที่แน่นอน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสำรวจคัดเลือกที่ดินเพื่อนำมาจัดสรรได้ต่อไป จึงขอให้กรมป่าไม้เร่งรัดเจ้าหน้าที่ป่าไม้สำรวจตรวจสอบงานจัดสรรที่ดินที่ค้างอยู่ให้เสร็จสิ้นไปด้วย

กรมป่าไม้ได้พิจารณาแล้ว เนื่องจากการจัดสรรที่ดินเป็นนโยบายของทางราชการที่สำคัญประการหนึ่งในอันที่จะให้ราษฎรได้มีที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพเป็นของตนเอง และเพื่อให้การจัดสรรที่ดินที่ค้างดำเนินการอยู่เสร็จสิ้นไป จึงขอให้จังหวัดได้โปรดสั่งป่าไม้จังหวัดท้องที่รีบดำเนินการให้แล้วเสร็จต่อไปโดยด่วนด้วย และถ้าเจ้าหน้าที่ป่าไม้ทางอำเภอมีไม่เพียงพอก็ขอให้จังหวัดส่งเจ้าหน้าที่จากจังหวัดออกไปช่วยดำเนินการเป็นกรณีพิเศษด้วย หากมีปัญหาหรืออุปสรรคข้อขัดข้อง ก็ขอให้แจ้งให้กรมป่าไม้ทราบ เพื่อจะได้พิจารณาดำเนินการต่อไป อนึ่ง เมื่อมีมติคณะกรรมการให้ดำเนินการจัดสรรพื้นที่แห่งใด ก็ขอให้จังหวัดเร่งรัดเจ้าหน้าที่ของ ออป. ทำไม้ออกจากพื้นที่ดังกล่าวโดยรีบด่วนต่อไปด้วย ซึ่งกรมป่าไม้จะได้ประสานงานไปยังองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้อีกทางหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และเมื่อได้ดำเนินการไปแล้วประการใด โปรดแจ้งผลให้กรมบ่าไม้ทราบด้วย เพื่อแจ้งให้กรมที่ดินทราบต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **กริต สามะพุทธิ**

(นายกริต สามะพุทธิ)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมบ่าไม้.

ที่ มท. ๐๖๐๓/๕๗๐๒ กรมที่ดิน

๕ กรกฎาคม ๒๕๑๑

เรื่อง ปัญหาด้านป่าไม้เกี่ยวกับการจับจองที่ดิน

เรียน อธิบดีกรมป่าไม้

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดินที่ มท. ๐๖๐๓/๓๑๒ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก ๑ ฉบับ

ตามที่ชี้แจงให้ทราบว่า กรมที่ดินได้ให้จังหวัดกำแพงเพชรสั่งเจ้าหน้าที่ที่ดินติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่ป่าไม้ เพื่อดำเนินการตรวจสอบสภาพที่ดินจัดสรรที่ค้างอยู่ให้เสร็จสิ้นไปตามนัยที่กรมป่าไม้ได้ให้ความร่วมมือไปแล้ว นั้น

บัดนี้ จังหวัดต่าง ๆ รวม ๑๗ จังหวัด ได้ชี้แจงปัญหาด้านป่าไม้อันเป็นอุปสรรคต่อการจัดสรรที่ดินเพิ่มเติมมาอีก ดังรายละเอียดปรากฏตามบันทึกที่ส่งมาพร้อมนี้ กรมที่ดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่าปัญหาข้อขัดข้องดังกล่าวพอสรุปได้ ดังนี้

๑. **ปัญหาการสำรวจตรวจสอบสภาพที่ดิน** มีอยู่หลายอำเภอ หลายจังหวัด ไม่อาจดำเนินการจัดสรรที่ดินไปได้รวดเร็วเท่าที่ควร เพราะเรื่องอยู่ระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้อำเภอและป่าไม้จังหวัดตรวจสอบสภาพที่ดินไม่แล้วเสร็จ

๒. **ปัญหาการทำไม้ออก** ที่ดินบางแปลงได้รับอนุมัติให้ดำเนินการจัดสรรได้แล้วแต่ไม่อาจดำเนินการได้ เนื่องจากองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้และเอกชนที่ได้รับอนุมัติจากกรมป่าไม้ ทำไม้ออกล่าช้ากว่าที่ควร

๓. **ปัญหาแนวเขตป่าไม้** เนื่องด้วยเจ้าหน้าที่ไม่ทราบแนวเขตป่าสงวนและแนวเขตที่คณะรัฐมนตรีมีมติจำแนกให้เป็นที่ป่าไม้ เพราะบางแปลงไม่มีหลักเขตปรากฏชัดเป็นที่แน่นอน จึงเป็นอุปสรรคต่อการสำรวจคัดเลือกที่ดินเพื่อนำมาจัดสรร

๔. **ปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่พอ** มีงานจัดสรรที่ดินค้างระหว่างการตรวจสอบ

พิจารณาทางเจ้าหน้าที่บ่าไม้อำเภอเป็นจำนวนมากราย ทั้งนี้ บ่าไม้อำเภอมักอ้างว่า มีเจ้าหน้าที่น้อยและไม่มีเวลาว่างพอที่จะออกไปตรวจสอบในท้องที่ได้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาแก้ไขต่อไป และในโอกาสนี้ขอเรียนเพื่อได้โปรดเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่บ่าไม้สำรวจตรวจสอบงานจัดสรรที่ดินที่ค้างอยู่ให้เสร็จสิ้นไปด้วย แล้วแจ้งผลไปให้กรมที่ดินทราบด้วย เพื่อจะได้ชี้แจงให้จังหวัดทราบต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ศ. ไทยวัฒน์**

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

บันทึก

เรื่อง ปัญหาด้านป่าไม้เกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินของจังหวัดต่าง ๆ

จังหวัด	เรื่อง	ปัญหาข้อขัดข้อง
๑. ปราจีนบุรี	อำเภอวัฒนานคร เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้ไม่ไปร่วมตรวจสอบที่ดินที่ราษฎรขออนุญาตจับจอง โดยอ้างว่ากำลังเจ้าหน้าที่มีไม่พอ ทำให้การจัดสรรที่ดินให้ราษฎรล่าช้า อำเภอสระแก้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ดินไม่ทราบแนวเขตป่าสงวน ป่าคุ้มครอง และป่าโครงการที่แน่นอน เพราะไม่มีแผนที่แสดงแนวเขตป่าสงวนไว้ประกอบการรังวัด	เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้มีไม่เพียงพอ และแนวเขตป่าสงวนไม่แน่นอน
๒. สระบุรี	อำเภอแก่งคอย ส่งเรื่องจัดสรรที่ดินให้ป่าไม้ตรวจสอบยังไม่เสร็จ ๕ ราย	งานค้างระหว่างป่าไม้ตรวจสอบที่ดินจัดสรร
๓. จันทบุรี	อำเภอท่าใหม่ อำเภอมะขามและอำเภอโป่งน้ำร้อน กรมป่าไม้กำหนดป่าโครงการทำไม้ไม่สัมพันธ์กับโครงการจัดสรรที่ดิน กล่าวคือ กรมป่าไม้กำหนดป่าโครงการทำไม้เป็นรายปี ปีใดทางกรมป่าไม้มิได้กำหนด เจ้าหน้าที่ที่ดินจะนำที่ดินแปลงที่มิได้กำหนดไปจัดสรรไม่ได้ และแนวเขตป่าสงวนยังไม่แน่นอน	การกำหนดโครงการทำไม้ออกของกรมป่าไม้ไม่สัมพันธ์กับโครงการจัดที่ดิน และแนวเขตป่าสงวนยังไม่แน่นอน
๔. บุรีรัมย์	การตรวจสอบสภาพที่ดินเพื่อนำไปจัดสรรขัดข้องด้วยป่าไม้อำเภอมักไม่ไปตรวจสอบร่วมกับคณะกรรมการที่ตั้งไว้ภายในเวลาอันสมควร โดยอ้างว่าติดธุระทางอื่นไม่มีเวลาว่าง และเป็นอยู่เช่นนี้ตลอดมา ทำให้งานจัดสรรที่ดินล่าช้า	เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้ไม่เพียงพอ

จังหวัด	เรื่อง	ปัญหาข้อขัดข้อง
๕. อุบลราชธานี	ขัดข้องด้วยงานค้างระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้ตรวจสอบเพื่อเสนอคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินเกือบทุกอำเภอ เว้นแต่อำเภอบุณฑริกและอำเภอเดชอุดม งานค้างระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้ทำไม้ออก และไม่ทราบแนวเขตป่าสงวนแน่นอน ต้องรอให้ปักหลักเขตป่าเตรียมการสงวนเสร็จเรียบร้อยเสียก่อน	๑. งานค้างระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้ตรวจสอบสภาพที่ดินเพื่อนำไปจัดสรร ๒. งานค้างระหว่าง ออป. ทำไม้ออก ๓. ไม่ทราบแนวเขตป่าสงวน ป่าคุ้มครอง และป่าโครงการที่แน่นอน
๖. นครพนม	อำเภอศรีสงคราม และอำเภอมุกดาหาร คณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัด อนุมัติให้จัดสรรได้แต่ป่าไม้ยังไม่ทำไม้ออก โดยไม่ทราบเหตุผล	ทำไม้ออกจากที่ดินจัดสรรล่าช้า
	อำเภอดอนตาล คณะกรรมการจำแนกประเภทที่ดินได้กันที่บางส่วนไว้เป็นที่จัดสรร แต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้กลับกันที่แห่งเดียวกันนั้นเป็นที่ป่าเตรียมการสงวน	ไม่ทราบแนวเขตป่าเตรียมการสงวน
๗. มหาสารคาม	อุปสรรคส่วนใหญ่เกี่ยวกับการทำไม้ออกจากที่ดินจัดสรรของ ออป. ล่าช้า	งานค้างระหว่าง ออป. ทำไม้ออก

จังหวัด	เรื่อง	ปัญหาข้อขัดข้อง
๘. กาฬสินธุ์	อำเภอท่าคันโท และอำเภอสหัสขันธ์จะต้องให้เจ้าหน้าที่ผ่ายบ่าไม้ออกไปตรวจสอบเขตบ่าทุกรายก่อนที่จะออกใบจอง และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ่าไม้มีน้อย	๑. เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ่าไม้มีไม่เพียงพอ ๒. จังหวัดมีการสำรวจจำแนกประเภทที่ดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว ปัญหาเรื่องแนวเขตบ่าน่าจะไม่มี อาจเป็นได้ว่ากรมบ่าไม้ยังไม่ได้ทำการรังวัดกันเขตบ่าให้แน่นอน
๙. เชียงใหม่	อุปสรรคขัดข้องเนื่องจากทำไม้ออกจากที่ดินจัดสรรล่าช้าและที่ดินจัดสรรมีเขตติดต่อกับเขตบ่าสงวนหรือบ่าเตรียมการสงวนเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ่าไม้มีน้อย ไม่มีเวลาไประวังชี้แนวเขตบ่าได้	เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ่าไม้มีไม่เพียงพอ
๑๐. ตาก	อำเภอเมืองตาก อำเภอแม่ระมาด อำเภอสามเงา และอำเภอบ้านตาก ส่งเรื่องจัดที่ดินให้บ่าไม้จังหวัดตรวจสอบ ตั้งแต่ปี ๒๕๐๙—๒๕๑๐ ยังตรวจสอบไม่เสร็จ	งานค้างระหว่างบ่าไม้ตรวจสอบที่ดินจัดสรร
๑๑. เพชรบูรณ์	อำเภอหนองไผ่ เจ้าหน้าที่ที่ดินที่ได้สำรวจที่ดินไว้แล้ว ส่งเรื่องให้บ่าไม้อำเภอทราบเพื่อไปตรวจสอบที่ดินจัดสรร ทางบ่าไม้อำเภอก็หาเวลาไปร่วมด้วยไม่ได้ จะไปร่วมแต่ละครั้งกินเวลาหลายเดือน และไปตรวจสอบแต่ละครั้งก็ได้เพียงเล็กน้อย ไม่ครบทุกแปลง ผัดวันต่อไปอีก	เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ่าไม้มีไม่เพียงพอ

จังหวัด	เรื่อง	ปัญหาข้อขัดข้อง
	อำเภอชนแดน มีเขตป่าสงวนมาก เจ้าหน้าที่ป่าไม้ไม่ทราบเขตป่าสงวนแน่นอน เพราะไม่มีหลักเขตการจำแนกประเภทที่ดิน ป่าไม้อำเภอมักอ้างว่ามีราชการต้องนัดล่วงหน้านาน ๆ	เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้มีไม่เพียงพอ
๑๒. เพชรบุรี	การจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยอำเภอท่ายางยังดำเนินการไม่ได้เพราะป่าไม้แจ้งว่าที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าโครงการไม้กระยาเลย หมวด เอ ซึ่งทางป่าไม้ยังไม่ได้กันเขตป่าออกให้แน่นอน	ไม่ทราบแนวเขตป่าโครงการที่แน่นอน
๑๓. นครศรีธรรมราช	อำเภอขนอม ได้รับอนุมัติจากจังหวัดให้จัดสรรที่ดิน "ป่าคลองธง" เมื่อปี ๒๕๐๑ รวม ๙ แปลง เนื้อที่ ๘,๖๐๐ ไร่ ยังออกใบจองไม่ได้ เนื่องจากป่าไม้จังหวัดขอให้ระงับไว้ก่อนจนกว่าจะกันเขตที่จัดสรรออกจากเขตโครงการป่าไม้	งานค้างระหว่างรอทางฝ่ายป่าไม้กันเขตที่จัดสรรออกจากเขตโครงการป่าไม้
๑๔. ระนอง	อำเภอกระบุรี ส่งเรื่องจัดสรรที่ดินให้ป่าไม้ตรวจยังไม่เสร็จ บางแห่งตรวจสอบไม่ได้เพราะไม่ทราบแนวเขตไม่มีหลักเขตป่าสงวนหรือเขตป่าโครงการ	งานค้างระหว่างป่าไม้ ตรวจสอบสภาพที่ดินจัดสรรและไม่ทราบแนวเขตป่าสงวนหรือป่าโครงการที่แน่นอน

จังหวัด	เรื่อง	ปัญหาข้อขัดข้อง
๑๕. ชุมพร	อำเภอหลังสวน งานจัดสรรที่ดินขัดข้องด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้ไม่ค่อยออกไปตรวจสอบสภาพที่ดินเพื่อจัดสรร โดยอ้างว่ามีงานมากไม่มีเวลาว่างพอไปตรวจสอบได้	เจ้าหน้าฝ่ายป่าไม้มีไม่เพียงพอ
๑๖. พังงา	อำเภอท้ายเหมือง การทำไม้ออกจากที่ดินจัดสรรของเอกชนที่กรมป่าไม้มอบหมายล่าช้า	ทำไม้ออกจากที่ดินจัดสรรล่าช้า
	กิ่งอำเภอเกาะยาว เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้มีเพียงคนเดียว และการทำไม้ออกจากที่ดินจัดสรรของ ออป. ล่าช้า	เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้มีไม่เพียงพอและการทำไม้ออกล่าช้า
๑๗. สงขลา	อำเภอรัตภูมิ อุปสรรคในการจัดสรรที่ดินเกี่ยวกับป่าไม้เนื่องมาจากการตรวจสภาพที่ดินเพื่อจัดสรร และการทำไม้ออกล่าช้า	เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้มีไม่เพียงพอและการทำไม้ออกล่าช้า

ที่ มท. ๐๖๐๓/๕๖๑๗ กรมที่ดิน

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๑

เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจในการใช้จ่ายงบประมาณการจัดที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดพระนคร ธนบุรี สมุทรสงคราม พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ นครนายก และ นครปฐม)

ตามที่กรมที่ดินได้โอนงบประมาณการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยมาให้จังหวัดดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๑๑ และขอให้จังหวัดรายงานผลดำเนินการและค่าใช้จ่ายให้ทราบ กับให้จังหวัดสั่งกำชับเจ้าหน้าที่ให้ใช้จ่ายงบประมาณโดยประหยัด และให้ได้ผลงานพอสมควรกับงบประมาณที่โอนมาให้ นั้น

กรมที่ดินได้ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบบัญชีผลดำเนินการและค่าใช้จ่ายประจำเดือนของแต่ละอำเภอในรอบปีงบประมาณ ๒๕๑๑ แล้ว ปรากฏว่า มีบางอำเภอใช้จ่ายงบประมาณไปค่อนข้างสูง แต่ได้ผลงานเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ ใช้เงินไปถึง ๑๐,๐๐๐ บาท มีผลงานออกใบจอง ๖ ราย เนื้อที่ ๙ ไร่ ซึ่งนับว่าได้ผลงานต่ำไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป เป็นการใช้เงินงบประมาณไปในทางที่ไม่ประหยัด

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดซักซ้อมความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่ใช้จ่ายเงินงบประมาณจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยที่โอนมาให้ในทางที่ประหยัด และขอได้โปรดสั่งเจ้าพนักงานที่ดินให้เอาใจใส่ควบคุม เร่งรัด ติดตามผลงานและหาทางแก้ไขอุปสรรคขัดข้องเพื่อให้งานบรรลุผลตามแผนดำเนินงานและเป้าหมายต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ศ. ไทยวัฒน์

(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ส่วนจัดและควบคุมที่ดิน.

ที่ มท. ๐๖๐๔/๔๕๒๓ กรมที่ดิน

๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓

เรื่อง ร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดอ่างทองที่ อท. ๑๕/๑๒๗๙๗ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๑๒

ตามที่ชี้แจงเรื่องนายศรี บุญรักษ์ ร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับที่ดินในท้องที่ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางเสด็จ อำเภอบ่าโมก ว่า ที่พิพาทแปลงนี้เป็นที่งอกริมตลิ่งซึ่งตื้นเขินเนื่องจากกระแสร์น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาเปลี่ยนทางเดิน และเป็นที่งอกซึ่งเกิดขึ้นระหว่างทางหลวงกับแม่น้ำเจ้าพระยา อยู่ด้านทิศใต้ของโฉนดที่ดินที่ ๕๓๘๘ มีทางหลวงคั่นอยู่ ปัจจุบันมีทางราษฎรเข้าครอบครองปลูกบ้านอยู่อาศัยส่วนหนึ่งด้วยแล้ว จังหวัดเห็นว่า เมื่อที่พิพาทเป็นที่งอกริมตลิ่งซึ่งมิได้งอกต่อเนื่องจากที่ดินในกรรมสิทธิ์ของผู้ใด ควรถือได้ว่าเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๑) แห่ง ป. แพ่งฯ นายอำเภอมีหน้าที่เป็นผู้ดูแลรักษาป้องกันตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๑๗ และ ๑๒๒ การที่นายอำเภอบ่าโมกมีคำสั่งเป็นหนังสือให้นายศรี บุญรักษ์ ผู้ร้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่พิพาท เป็นการชอบแล้ว แต่เนื่องจากปรากฏว่า ที่ดินส่วนมากในบริเวณที่งอกดังกล่าวมีราษฎรเข้าไปครอบครองปลูกบ้านอยู่อาศัยกันมานานอยู่ประมาณ ๓๐ — ๔๐ ปีแล้ว และบางคนได้แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ไว้ก็มี หากทางการจะช่วยเหลือโดยให้ผู้ครอบครองดำเนินการได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินดังกล่าวตามประมวลกฎหมายที่ดิน ก็จะเป็นการระงับความเดือดร้อนยุ่งยากแก่ผู้ที่เข้าครอบครองที่รายอื่น ๆ ด้วย จึงขอให้กรมที่ดินพิจารณา นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ที่ดินที่ร้องเรียนเป็นที่งอกจากทางหลวง และที่งอกนั้นประชาชนมิได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ย่อมถือได้ว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า ซึ่งบุคคลอาจได้สิทธิไปตามกฎหมายที่ดิน (ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๔) ที่ดินประเภทนี้ถ้าอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๘๙๐/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๔๙๘ แต่ที่ดินดังกล่าวมีผู้ครอบครองอาศัยอยู่มานาน

ประมาณ ๓๐—๔๐ ปี เพื่อเป็นการระงับความเดือดร้อน จังหวัดเห็นควรช่วยเหลือให้ผู้ครอบครองได้สิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินนั้น เป็นการชอบแล้ว และกรมที่ดินได้เสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วย แต่ขอให้ระมัดระวังดำเนินการให้เป็นธรรมแก่ผู้ที่ครอบครองที่ดินอยู่โดยแท้จริง เพื่อป้องกันขอแก่งแย่งกรรมสิทธิ์จากผู้หวังหาผลประโยชน์ ทั้งนี้ ขอให้จังหวัดพิจารณาจัดวางแนวเขตที่งอกที่พึงจะจัดให้แก่ราษฎรให้แน่นอนเสียก่อน ตามหนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ ๕๔๓๒/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๐๐

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ และสั่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **อ. วิสูตรโยธาภิบาล**

(นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองควบคุมที่ดินสาธารณสมบัติ.

๖๘๔

ที่ มท. ๐๖๐๕/ว. ๒๐๖๐๘ กรมที่ดิน

๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๔

เรื่อง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยในการเสนอแผนงานจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยประจำปีงบประมาณแต่ละปี ไปยังกรมที่ดินเพื่อพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณมาดำเนินการ ปรากฏว่า มีบางจังหวัดมิได้แจ้งไปให้ทราบด้วยว่า ที่ดินที่จังหวัดมีแผนดำเนินงานจัดที่ดินให้แก่ประชาชนนั้น คณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัดได้อนุมัติให้ดำเนินการแล้วหรืออย่างไร เป็นเหตุให้ต้องเสียเวลาทักท้วงสอบถามอยู่เสมอ

ฉะนั้น จึงขอเรียนชี้แจงความเข้าใจมาว่า ก่อนที่จะเสนอแผนงานจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยไปยังกรมที่ดิน ขอได้โปรดสั่งเจ้าหน้าที่คัดสำเนาบันทึกการประชุมของคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินส่วนจังหวัด บัญชีสำรวจที่ดินและแผนที่สังเขปของที่ดินทุกแปลงส่งไปยังกรมที่ดินตามระเบียบด้วย เพื่อจะได้ตรวจสอบให้ถูกต้องตรงกันต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **ประชุม กาญจนะจิตรา**

(นายประชุม กาญจนะจิตรา)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

กองสำมะโนที่ดิน

ที่ มท. ๐๖๐๖/๑๗๘๑ กรมที่ดิน

๑๕ มกราคม ๒๕๑๖

เรื่อง การรับโอนการครอบครองที่ดินที่มีใบจอง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยผู้ตรวจราชการกรมที่ดินได้ออกไปตรวจงานเดินสำรวจเพื่อออก น.ส. ๓ ซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ และได้หารือว่าผู้รับโอนการครอบครองที่ดินที่มีใบจองจะมาขอนำทำการเดินสำรวจพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออก น.ส. ๓ ได้หรือไม่

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า ใบจองเป็นหนังสืออนุญาตให้เข้าครอบครองที่ดินชั่วคราว และมีกฎหมายห้ามมิให้โอนใบจอง เว้นแต่จะตกทอดโดยทางมรดก ผู้ที่ได้รับโอนที่ดินตามใบจองในกรณีอื่นนอกจากการตกทอดทางมรดก และมิได้มีการขอออก น.ส. ๓ ก่อน ย่อมเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย และไม่มีสิทธิในที่ดินนั้น จึงไม่มีสิทธิที่จะขอรับหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้ แต่โดยที่มาตรา ๕๘ ทวิ (๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ได้รับรองสิทธิของผู้ที่ได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน ให้นำทำการเดินสำรวจเพื่อออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้ ดังนั้นแม้ผู้รับโอนใบจองจะไม่มีสิทธิในที่ดิน เพราะไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการโอนใบจอง แต่ก็อาจเป็นผู้นำทำการเดินสำรวจได้ ถ้าปรากฏว่าได้รับโอนที่ดินตามใบจองนั้นมาก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ๓ ปี ตามระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติในทางปฏิบัติเมื่อมีการเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือเดินสำรวจเพื่อออก น.ส. ๓ โดยใช้รูปถ่ายทางอากาศ ถ้ามีผู้รับโอนที่ดินตามใบจองที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องมานำทำการเดินสำรวจ ถ้าปรากฏว่าได้เข้าครอบครองและทำประโยชน์มาก่อนวันประกาศของคณะปฏิวัติ ๓ ปี ก็ให้นำทำการเดินสำรวจมาได้ ถ้านำใบจองมาแสดงได้ก็ให้เก็บใบจองรวมเรื่องไว้ แต่ถ้าไม่ได้

ใบจองมาแสดงก็ให้บันทึกไว้ในใบไต่สวน หรือแบบ น.ส. ๑ ก. ว่านำใบจองมาแสดงไม่ได้เพราะเหตุใด ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดสั่งเจ้าหน้าที่ที่ดินถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **อ. วิสูตรโยธาภิบาล**

(นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองหนังสือสำคัญ.

ด่วนมาก
ที่ มท. ๐๖๐๖/๕๗๖๗๗ **กรมที่ดิน**

๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง นายมาตย์ สอนสุภาพ ขอขายที่ดิน
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย
อ้างถึง หนังสือจังหวัดที่ ลย. ๑๕/๑๑๘๐๖ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๑๖
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารต่าง ๆ รวม ๓๔ ฉบับ

ตามที่ได้ส่งเรื่องราวขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายที่ดินของนายมาตย์ สอนสุภาพ ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ ๖๗๔ เล่ม ๔ หน้า ๑๑๕ หมู่ที่ ๗ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย ให้แก่กระทรวงการคลัง แต่ที่ดินแปลงนี้ได้ออก น.ส. ๓ สืบเนื่องมาจากใบจอง ซึ่งได้ออก น.ส. ๓ ภายหลังวันประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ใช้บังคับ จึงได้รายงานส่งเรื่องราวทั้งหมดไปให้กรมที่ดินทราบ ตามนัยแห่งหนังสือกรมที่ดิน ด่วนมาก ที่ มท. ๐๖๐๖/๑๕๕๑๖ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๑๖ นั้น

ขอเรียนว่า กรมที่ดินได้หารือกรมอัยการในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวแล้ว เมื่อได้ผลประการใดจะแจ้งมาให้ทราบ และต่อไปถ้ามีผู้มาขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนเกี่ยวกับที่ดินดังกล่าวอีก ให้ระงับไว้ก่อน โดยไม่ต้องรายงานไปยังกรมที่ดิน ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **โชติ เศวตรุนทร์**
(นายโชติ เศวตรุนทร์)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมที่ดิน

กองหนังสือสำคัญ.

หมายเหตุ

หนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ มท. ๐๖๐๖/ว. ๕๗๘๓๑ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๖

ด่วนมาก
ที่ มท. ๐๖๐๖/๓๓๕๐ **กรมที่ดิน**

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

เรื่อง การโอนที่ดินที่สืบเนื่องมาจากใบจอง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท. ๐๖๐๖/ว. ๕๗๘๓๑ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกข้อความของกรมอัยการ ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึงได้ส่งสำเนาหนังสือกรมที่ดิน ด่วนมาก ที่ มท. ๐๖๐๖/๕๗๖๗๗ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๖ เรื่องนายมาตย์ สอนสุภาพ ขอขายที่ดิน ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเลย มาเพื่อโปรดสั่งเจ้าหน้าที่ที่ดินทราบและถือปฏิบัติเกี่ยวกับการโอนที่ดินอันสืบเนื่องมาจากใบจอง ให้แก่ทางราชการว่า เรื่องนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมาย กรมที่ดินได้หารือกรมอัยการแล้ว ได้ผลประการใดจะแจ้งให้ทราบ นั้น

บัดนี้ กรมอัยการได้ตอบข้อหารือปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการห้ามโอนที่ดินตามมาตรา ๓๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มาให้กรมที่ดินทราบแล้ว ดังปรากฏข้อความละเอียดอยู่ในสำเนาบันทึกของกรมอัยการ ซึ่งได้ส่งมาพร้อมกับหนังสือนี้ด้วยแล้ว ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้สั่งเจ้าหน้าที่ที่ดินทราบและถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) **สนิท วิเศษโกสิน**

(นายสนิท วิเศษโกสิน)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน.

กองหนังสือสำคัญ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมอัยการ
ที่ มท. ๑๐๐๒/๖๘๔ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗
เรื่อง การโอนที่ดินที่สืบเนื่องมาจากใบจอง

เสนอ อธิบดีกรมที่ดิน

ตามบันทึกที่ มท. ๐๖๐๖/๕๗๓๕๕ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๖ กรมที่ดินแจ้งว่ามีจังหวัดต่าง ๆ หารือมายังกรมที่ดินว่า มีราษฎรจำนวนมาก ซึ่งมีที่ดินตามใบจองถูกทางหลวงแผ่นดินหรือโครงการชลประทานตัดผ่าน ไม่สามารถโอนที่ดินให้แก่ทางราชการได้เนื่องจากมาตรา ๓๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๔ ห้ามไม่ให้โอนที่ดินไปยังบุคคลอื่นนอกจากตกทอดทางมรดก เป็นเหตุให้ราษฎรไม่ได้รับเงินค่าทดแทน ได้รับความเดือดร้อน ไม่เป็นผลดีต่อการปกครอง ขอให้กรมที่ดินช่วยเหลือและแก้ปัญหาดังกล่าว กรมที่ดินได้เสนอขอความเห็นชอบในหลักการไปยังกระทรวงมหาดไทยว่า โดยผลของกฎหมายการโอนที่ดินที่มีใบจอง จำเป็นต้องออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เสียก่อนจึงจะโอนกันได้ และเห็นว่า มาตรา ๓๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ไม่มีเจตนารมณ์ที่จะห้ามการโอนที่ดิน กลับไปเป็นของทางราชการหรือโอนไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ ฯ เพราะไม่เป็นการโอนไปยังผู้อื่น และถ้าที่ดินนั้นยังเป็นที่ดินตามใบจอง ยังไม่ได้ออกโฉนดหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ก็ไม่จำเป็นต้องทำพิธีโอน เพราะที่ดินเป็นของรัฐอยู่แล้ว เป็นแต่รัฐอนุญาตให้ผู้มีใบจองเข้าครอบครองเป็นการชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งเรื่องนี้ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีบัญชาให้หารือกรมอัยการ กรมที่ดินจึงขอให้กรมอัยการพิจารณาความเห็นของกรมที่ดินว่า จะเป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เพียงใด นั้น

กรมอัยการได้พิจารณาแล้ว การครอบครองที่ดินตามใบจองนั้น เป็นการครอบครองที่ดินชั่วคราว ที่ดินยังมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ครอบครอง แต่ยังเป็นของรัฐตามมาตรา ๑ และมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ในกรณีนี้ รัฐย่อมเอาคืนมาใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ของรัฐได้โดยไม่ต้องโอน เพราะถือว่าที่ดินยังเป็นของรัฐดังกล่าวแล้ว

ส่วนที่ดินที่มีโฉนดหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินอันสืบเนื่องมาจากใบจองตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งมาตรา ๓๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ห้ามโอนไปยังผู้อื่นนอกจากการตกทอดทางมรดก นั้น ย่อมโอนให้แก่รัฐได้ เพราะรัฐไม่ใช่ผู้อื่น จึงไม่อยู่ในข่ายบังคับแห่งมาตรา ๓๑ และประกาศคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว

กรมอัยการมีความเห็นดังนี้ จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

(ลงชื่อ) **โปร่ง เปล่งศรีงาม**

(นายโปร่ง เปล่งศรีงาม)

อธิบดีกรมอัยการ

กองที่ปรึกษา.